

سلسلہ تاریخ عالم
نمبر

تاریخ اسلام

جلد پنجم (۱)

(زبدۃ الکلام فی مشاہیر الاسلام)

جس میں
سائر فضیلتین ہزار سے زیادہ مشاہیر اسلام صحابہ، تابعین، مشائخ صوفیہ، محدثین،
مفسرین، فقہاء، مورخین، ادباء، شعراء، حکماء، اطباء، مؤرخ ہر طبقہ کے علماء کا ملین و
ماہران فنون کے مختصر حالات وطن، سہ و فوات و تصنیفات وغیرہ بترتیب حروف تہجی نہایت
خوش اسلوبی سے درج کئے گئے ہیں۔ شروع میں مشہور نام اور آگے اصلی نام لکھا گیا ہے۔ مشہور نام
اکثر کنیت یا نسبتی ہے مثلاً ابن خلدون، ابو تغلاہ شہرستانی وغیرہ۔ یہ کتاب مشرقی (عربی، فارسی،
اردو) علم ادب کے واسطے مثل ڈکشنری کے ایک نہایت اعلیٰ اور مفید کتاب فرس کی بنائی گئی ہے۔

(یہ تاریخ اسلام جلد اول کا ضخیمہ ہے)

ایس ڈاکٹر حسین جعفر پیراٹر و فرائیوٹ انگریزی دہلی

۱۹۶۹ء
جے اینڈ سنز پرنٹنگ ورکس دہلی میں چھاپی گئی
رجسٹرڈ شدہ

۲۶ ابان بن تغلب [ابان بن تغلب بن رباح (ابوسعید) بکری کوئی لافلائی فقیہ، لغوی، محدث، ۱۱۱ھ] امام زین العابدین و امام جعفر کے صحابی۔ تفسیر، غرائب القرآن و کنایہ القرآن، کتاب الفضائل، کتاب العقیدین۔ ان کو جناب صادق سے تین ہزار احادیث حفظ تھیں۔

۲۸ ابان بن سعید [ابان بن سعید بن عاص بن امیہ] (صحابی ۱۳ یا ۱۵) ^۱سلسلہ میں سلطان بنی سہل۔ عہد عثمانی میں رسولی جمع قرآن۔ جنگ انجادین یا یرموک میں شہید ہوئے۔

۳۹ ابان بن محمد بن ابان بن محمد بجلی کو فی (معروف بستی الزان) (تحدیث صدی سوم) کتاب النیادر صفار نے ان سے روایت کی

۱۴۰۔ ابراہیم ابراہیم بن ادیم بن منصور علی بنی (ابو اسحاق) (صوفی - ۱۴۱۱ء) ولادت مکہ میں جبکہ انکے والدین حج کو آئے تھے

۳۱ ابراہیم اشعری (ابراہیم بن محمد اشعری قنی) [محدث - صدی دوم] امام موسی کاظم و امام رضا سے روایت کی

۴۴۰۔ ابراہیم اہوازی (ابراہیم بن ہمزیر اہوازی) [محدث۔ صدی سوم] کتاب البشارات۔ امام جواد امام ہادی کے صحابی

۳۳۳ ابراهیم باجوری [ابراهیم باجوری] (متکلم ۱۳۵۶) ولادت ۱۱۹۸ - تختہ المرید علیہ جابر التوحید - شرح کفایۃ العوام فی العقائد

١١٥٠ ابراهيم حفيد [ابراهيم حفيد ثابت بن قرة حرالي] (مهندس - ١٣٥٥) طرق التحميل والتكوين والاعمال الهندسية

۳۵ ابراهیم حلی [ابراهیم بن محمد حلی شافعی (خلیب تسطیفینید)] (نقیه - ۹۵۴) شافعی المایجر - کیری شرح منیة المصلی سیاست الشرعیة

۱۴۰ ابراهیم خراسانی [ابراہیم بن ابی محمود خراسانی] (تحدت۔ صدی سوم) معاصر امام کاظم رضی اللہ عنہما و جواد

۱۴۳۰ ابراہیم خزانہ [ابراہیم بن سلیمان بن عبد اللہ خزائن کو فی] محدث - صدی سوم) کتاب النواور - کتاب الخطب - کتاب الادعاء - کتاب المناسک - کتاب الترمذ

حمید بن زیاد المتوفی ۱۳۳ھ نے ان سے روایت کی

۸۵۰ ابراهیم شیرازی [عزرا ابراهیم بن ملاصدر اشیرازی] (مفسر فقیه - ۱۰۷۰) تفسیر عروۃ الوقتی - رسالہ انیقہ و عجالہ و دقیقہ - حاشیہ شرح لمعہ

۳۹ ابراہیم عباسی (ابو اسحاق ابراہیم بن ہدی بن منصور عباسی) (مغنی مطرب ۲۲۸) مامون جب مرو میں تھا بغداد میں خلیفہ شکیامامون نے بغداد میں کر۔

۱۴۔ ابراہیم علی [ابراہیم بن محمد بن حسین موسوی علی کرکی] (فقہی - صدی یازدہم) طہران کے شیخ الاسلام - صاحب مہر عالمی

اسم ابراہیم قطیفی [ابو اسماعیل ابراہیم بن سلیمان قطیفی] (فقہیہ - محدث عدنی (رحم) ہادی اے اسمعیل الرشاد تعین الفرقۃ الناجیہ - شرح النقیۃ شہید۔

نقحات القوائد وغیرہ۔ معاصر شاہ ظہار سب صفوی۔ نور الدین علی کرکی سے اجازت پامائے ۹۷۲ھ میں زندہ کئے۔

۴۲ ابراہیم کو فی [ابراہیم بن محمد بن سعید ثقفی کو فی] (مفسر محدث رفیعہ) کتاب الخارات کتاب الخباز فی کتاب السیفہ فیصل عثمان مکتبۃ الشریعہ

کتاب النحل - کتاب الصیفین - مقتل علی - مقتل حسین - اخبار المختار - کتاب فوک - کتاب التفسیر - کتاب الامة - کتاب البیان - جامع الکبیر - فقه میں

سہم ابراہیم کرپسی (عبدالحج محمد ابراہیم بن حاجی محمد حسن خراسانی کرپسی) (فقیدہ مصنف) (۱۲۶۲) استادات الاصول - ایضاحات - منہج الہدایہ فی تفسیر القرآن -

کتاب الارشاد - مخبیه فارسی - شوارع الہدیۃ الی شرح الکافیۃ للتحقیق سبزواری - عمرہ ۹۵

۴۴۳ ابراهیم کفخی (تقی الدین ابراهیم بن علی بن حسن عالمی کفخی) (عالم - ادیب - شاعر - آغاز صدی دهم) - نصیج - وازد الطریق - معتمد الاشیع - محاسبه العس

فروق اللغة - حديقته الناضرة - نهاية الادب في اشغال العرب - كوكب الهندى - وفيات العلماء

۵۴۰ ابراہیم بن معصوم [یہ محمد ابراہیم بن محمد معصوم حسینی] (فقہ - ۱۱۴۹) حاشیہ پر تفسیر آیات الاحکام معصوم اردبی

۴۶ ایراهیم خنی [ابو عمران ایراهیم بن یزید بن اسود خنی کوفی] (نامحلی - قهقبر - ۹۵۰) ولادت ۴۴۵ھ

۴۰۰ ابراهیم بن ابی اسحاق الحمیری نژاد مدی (حدیث ۱۰۰۰) - مدی (حدیث ۱۰۰۰) - کتاب التفسیر - کتاب التفسیر - کتاب التفسیر

كتاب الجنائز - جواهر المسار - كتاب الوارد - كتاب العقيقة - فصل السمين

۳۸ ابراهیم بن عیبه (یشاپوری) [حدود صدی سوم] امام حسن سکندی و حامی نوین باغی بودی (ابراہیم بن عیبه)

۹۴۴ ابراہیم بھٹائی از مرزا علیقلی الدین ابراہیم بن مرزا قوام الدین حسین بھٹائی (الاسیلم) قاسم - ملازمہ - ۱۰۱۶ - ۱۰۱۷ - ۱۰۱۸ - ۱۰۱۹ - ۱۰۲۰ - ۱۰۲۱ - ۱۰۲۲ - ۱۰۲۳ - ۱۰۲۴ - ۱۰۲۵ - ۱۰۲۶ - ۱۰۲۷ - ۱۰۲۸ - ۱۰۲۹ - ۱۰۳۰ - ۱۰۳۱ - ۱۰۳۲ - ۱۰۳۳ - ۱۰۳۴ - ۱۰۳۵ - ۱۰۳۶ - ۱۰۳۷ - ۱۰۳۸ - ۱۰۳۹ - ۱۰۴۰ - ۱۰۴۱ - ۱۰۴۲ - ۱۰۴۳ - ۱۰۴۴ - ۱۰۴۵ - ۱۰۴۶ - ۱۰۴۷ - ۱۰۴۸ - ۱۰۴۹ - ۱۰۵۰ - ۱۰۵۱ - ۱۰۵۲ - ۱۰۵۳ - ۱۰۵۴ - ۱۰۵۵ - ۱۰۵۶ - ۱۰۵۷ - ۱۰۵۸ - ۱۰۵۹ - ۱۰۶۰ - ۱۰۶۱ - ۱۰۶۲ - ۱۰۶۳ - ۱۰۶۴ - ۱۰۶۵ - ۱۰۶۶ - ۱۰۶۷ - ۱۰۶۸ - ۱۰۶۹ - ۱۰۷۰ - ۱۰۷۱ - ۱۰۷۲ - ۱۰۷۳ - ۱۰۷۴ - ۱۰۷۵ - ۱۰۷۶ - ۱۰۷۷ - ۱۰۷۸ - ۱۰۷۹ - ۱۰۸۰ - ۱۰۸۱ - ۱۰۸۲ - ۱۰۸۳ - ۱۰۸۴ - ۱۰۸۵ - ۱۰۸۶ - ۱۰۸۷ - ۱۰۸۸ - ۱۰۸۹ - ۱۰۹۰ - ۱۰۹۱ - ۱۰۹۲ - ۱۰۹۳ - ۱۰۹۴ - ۱۰۹۵ - ۱۰۹۶ - ۱۰۹۷ - ۱۰۹۸ - ۱۰۹۹ - ۱۱۰۰ - ۱۱۰۱ - ۱۱۰۲ - ۱۱۰۳ - ۱۱۰۴ - ۱۱۰۵ - ۱۱۰۶ - ۱۱۰۷ - ۱۱۰۸ - ۱۱۰۹ - ۱۱۱۰ - ۱۱۱۱ - ۱۱۱۲ - ۱۱۱۳ - ۱۱۱۴ - ۱۱۱۵ - ۱۱۱۶ - ۱۱۱۷ - ۱۱۱۸ - ۱۱۱۹ - ۱۱۲۰ - ۱۱۲۱ - ۱۱۲۲ - ۱۱۲۳ - ۱۱۲۴ - ۱۱۲۵ - ۱۱۲۶ - ۱۱۲۷ - ۱۱۲۸ - ۱۱۲۹ - ۱۱۳۰ - ۱۱۳۱ - ۱۱۳۲ - ۱۱۳۳ - ۱۱۳۴ - ۱۱۳۵ - ۱۱۳۶ - ۱۱۳۷ - ۱۱۳۸ - ۱۱۳۹ - ۱۱۴۰ - ۱۱۴۱ - ۱۱۴۲ - ۱۱۴۳ - ۱۱۴۴ - ۱۱۴۵ - ۱۱۴۶ - ۱۱۴۷ - ۱۱۴۸ - ۱۱۴۹ - ۱۱۵۰ - ۱۱۵۱ - ۱۱۵۲ - ۱۱۵۳ - ۱۱۵۴ - ۱۱۵۵ - ۱۱۵۶ - ۱۱۵۷ - ۱۱۵۸ - ۱۱۵۹ - ۱۱۶۰ - ۱۱۶۱ - ۱۱۶۲ - ۱۱۶۳ - ۱۱۶۴ - ۱۱۶۵ - ۱۱۶۶ - ۱۱۶۷ - ۱۱۶۸ - ۱۱۶۹ - ۱۱۷۰ - ۱۱۷۱ - ۱۱۷۲ - ۱۱۷۳ - ۱۱۷۴ - ۱۱۷۵ - ۱۱۷۶ - ۱۱۷۷ - ۱۱۷۸ - ۱۱۷۹ - ۱۱۸۰ - ۱۱۸۱ - ۱۱۸۲ - ۱۱۸۳ - ۱۱۸۴ - ۱۱۸۵ - ۱۱۸۶ - ۱۱۸۷ - ۱۱۸۸ - ۱۱۸۹ - ۱۱۹۰ - ۱۱۹۱ - ۱۱۹۲ - ۱۱۹۳ - ۱۱۹۴ - ۱۱۹۵ - ۱۱۹۶ - ۱۱۹۷ - ۱۱۹۸ - ۱۱۹۹ - ۱۲۰۰ - ۱۲۰۱ - ۱۲۰۲ - ۱۲۰۳ - ۱۲۰۴ - ۱۲۰۵ - ۱۲۰۶ - ۱۲۰۷ - ۱۲۰۸ - ۱۲۰۹ - ۱۲۱۰ - ۱۲۱۱ - ۱۲۱۲ - ۱۲۱۳ - ۱۲۱۴ - ۱۲۱۵ - ۱۲۱۶ - ۱۲۱۷ - ۱۲۱۸ - ۱۲۱۹ - ۱۲۲۰ - ۱۲۲۱ - ۱۲۲۲ - ۱۲۲۳ - ۱۲۲۴ - ۱۲۲۵ - ۱۲۲۶ - ۱۲۲۷ - ۱۲۲۸ - ۱۲۲۹ - ۱۲۳۰ - ۱۲۳۱ - ۱۲۳۲ - ۱۲۳۳ - ۱۲۳۴ - ۱۲۳۵ - ۱۲۳۶ - ۱۲۳۷ - ۱۲۳۸ - ۱۲۳۹ - ۱۲۴۰ - ۱۲۴۱ - ۱۲۴۲ - ۱۲۴۳ - ۱۲۴۴ - ۱۲۴۵ - ۱۲۴۶ - ۱۲۴۷ - ۱۲۴۸ - ۱۲۴۹ - ۱۲۵۰ - ۱۲۵۱ - ۱۲۵۲ - ۱۲۵۳ - ۱۲۵۴ - ۱۲۵۵ - ۱۲۵۶ - ۱۲۵۷ - ۱۲۵۸ - ۱۲۵۹ - ۱۲۶۰ - ۱۲۶۱ - ۱۲۶۲ - ۱۲۶۳ - ۱۲۶۴ - ۱۲۶۵ - ۱۲۶۶ - ۱۲۶۷ - ۱۲۶۸ - ۱۲۶۹ - ۱۲۷۰ - ۱۲۷۱ - ۱۲۷۲ - ۱۲۷۳ - ۱۲۷۴ - ۱۲۷۵ - ۱۲۷۶ - ۱۲۷۷ - ۱۲۷۸ - ۱۲۷۹ - ۱۲۸۰ - ۱۲۸۱ - ۱۲۸۲ - ۱۲۸۳ - ۱۲۸۴ - ۱۲۸۵ - ۱۲۸۶ - ۱۲۸۷ - ۱۲۸۸ - ۱۲۸۹ - ۱۲۹۰ - ۱۲۹۱ - ۱۲۹۲ - ۱۲۹۳ - ۱۲۹۴ - ۱۲۹۵ - ۱۲۹۶ - ۱۲۹۷ - ۱۲۹۸ - ۱۲۹۹ - ۱۳۰۰ - ۱۳۰۱ - ۱۳۰۲ - ۱۳۰۳ - ۱۳۰۴ - ۱۳۰۵ - ۱۳۰۶ - ۱۳۰۷ - ۱۳۰۸ - ۱۳۰۹ - ۱۳۱۰ - ۱۳۱۱ - ۱۳۱۲ - ۱۳۱۳ - ۱۳۱۴ - ۱۳۱۵ - ۱۳۱۶ - ۱۳۱۷ - ۱۳۱۸ - ۱۳۱۹ - ۱۳۲۰ - ۱۳۲۱ - ۱۳۲۲ - ۱۳۲۳ - ۱۳۲۴ - ۱۳۲۵ - ۱۳۲۶ - ۱۳۲۷ - ۱۳۲۸ - ۱۳۲۹ - ۱۳۳۰ - ۱۳۳۱ - ۱۳۳۲ - ۱۳۳۳ - ۱۳۳۴ - ۱۳۳۵ - ۱۳۳۶ - ۱۳۳۷ - ۱۳۳۸ - ۱۳۳۹ - ۱۳۴۰ - ۱۳۴۱ - ۱۳۴۲ - ۱۳۴۳ - ۱۳۴۴ - ۱۳۴۵ - ۱۳۴۶ - ۱۳۴۷ - ۱۳۴۸ - ۱۳۴۹ - ۱۳۵۰ - ۱۳۵۱ - ۱۳۵۲ - ۱۳۵۳ - ۱۳۵۴ - ۱۳۵۵ - ۱۳۵۶ - ۱۳۵۷ - ۱۳۵۸ - ۱۳۵۹ - ۱۳۶۰ - ۱۳۶۱ - ۱۳۶۲ - ۱۳۶۳ - ۱۳۶۴ - ۱۳۶۵ - ۱۳۶۶ - ۱۳۶۷ - ۱۳۶۸ - ۱۳۶۹ - ۱۳۷۰ - ۱۳۷۱ - ۱۳۷۲ - ۱۳۷۳ - ۱۳۷۴ - ۱۳۷۵ - ۱۳۷۶ - ۱۳۷۷ - ۱۳۷۸ - ۱۳۷۹ - ۱۳۸۰ - ۱۳۸۱ - ۱۳۸۲ - ۱۳۸۳ - ۱۳۸۴ - ۱۳۸۵ - ۱۳۸۶ - ۱۳۸۷ - ۱۳۸۸ - ۱۳۸۹ - ۱۳۹۰ - ۱۳۹۱ - ۱۳۹۲ - ۱۳۹۳ - ۱۳۹۴ - ۱۳۹۵ - ۱۳۹۶ - ۱۳۹۷ - ۱۳۹۸ - ۱۳۹۹ - ۱۴۰۰ - ۱۴۰۱ - ۱۴۰۲ - ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴ - ۱۴۰۵ - ۱۴۰۶ - ۱۴۰۷ - ۱۴۰۸ - ۱۴۰۹ - ۱۴۱۰ - ۱۴۱۱ - ۱۴۱۲ - ۱۴۱۳ - ۱۴۱۴ - ۱۴۱۵ - ۱۴۱۶ - ۱۴۱۷ - ۱۴۱۸ - ۱۴۱۹ -

الشفقة والحسنة في الشادات - حاشية الشادات -

- ۵۱ ابن ابیاری [ابو جعفر احمد بن محمد خولانی اشبیلی] (شاعر عرب - ۳۴۰ھ) عبادشاہ اشبیلیہ کا شاعر۔ صاحب دیوان
- ۵۲ ابن ابیاری [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن ابی بکر ہلمسی] (نحوی - ادیب - مورخ - فقیہ - ۶۵۸ھ) ولادت ۵۹۵ھ۔ امام غزالی کے شاگرد تھے۔ تاریخ اندلس کے مصنفین میں سے ہیں۔
- ۵۳ ابن ابی الاثیر [محمد بن زید بن محمود بن منصور خزاعی] (نحوی - ۷۲۵ھ) ما انزل من القرآن فی علی - تبرک وابت کتایو اور اوقافی اور ابو الفرج صفہانی
- ۵۴ ابن ابی اسامہ [حاتم بن ابی اسامہ] (محدث - ۷۸۲ھ)
- ۵۵ ابن ابی القیس [قاضی ابو علی حسین بن عبد العزیز بن محمد غزنائی] (محدث - فقیہ - نحوی) ۶۹۹ھ غزنائے
- ۵۶ ابن ابی الاسود [امام ابو یوسف عبداللہ بن ابی اسحاق حضرمی] (نحوی - ادیب - ۱۱۷ھ) نحو کو اول اسی نے معلّم کیا۔ قرظ کے اکثر رد کرتا تھا۔
- ۵۷ ابن ابی اصیبعہ [احمد بن قاسم بن خلیفہ خرزجی دمشق] (طبيب - ۶۶۸ھ) عیون الالبانہ فی طبقات الاطباء - قاہرہ صلیحہ کے شفا خانوں میں ملازم رہا۔ ابن بطاطا کے ساتھ بیسویں کی تلاش میں بادئہ شام میں پھرنا تھا۔
- ۵۸ ابن ابی الاصبع [عبد العظیم بن عبد الواحد بن ظافر مصری] (ادیب - شاعر - ۶۵۳ھ) امام ادب - عمر ۶۰
- ۵۹ ابن ابی حجرہ [ابو حجرہ عبداللہ بن سعد بن ابی جرد اندلسی] (محدث مفسر - ۵۷۵ھ) جمع النہایہ فی بدایہ الخیر والعیالہ - ہیچہ النفوس خلاصہ صحیح بخاری تفسیر
- ۶۰ ابن ابی جبور [محمد بن شیخ زین الدین ابو الحسن علی بن ابراہیم بحر احسانی] (فقہ - حدیث نم قاهرہ) غوالی اللسان - نثر اللسان - شرح باب حادی عشر احادیث الفقہیہ - ششم ہد میں زندہ تھے۔
- ۶۱ ابن ابی حاتم [ابو حاتم عبدالرحمان بن ابی حاتم محمد بن حماد رازی] (محدث - ۳۲۷ھ) ولادت ۲۴۰ھ تفسیر مسند صحیح - کتاب لزہد - فوائد الکبریٰ - الجرح والتعديل
- ۶۲ ابن ابی حنیبلہ [احمد بن یحییٰ التمیمی] (محدث - ۷۷۰ھ) ولدت ۷۷۰ھ وقاہرہ [ادیب - شاعر - ۷۷۰ھ] سکزدان - مجتبى الادبا - دیوان المصابہ
- ۶۳ ابن ابی الحدید [ابو حامد عبداللہ بن عبد الحمید بن حبیب اللہ دماغی بغدادی معتزلی] (ادیب - شاعر - کاتب - ۶۵۵ھ) بغدادی - شرح نیج البلاغۃ - نکات لدرائے عشق السائر - ولادت ۵۸۶ھ
- ۶۴ ابن ابی الحدید [توفیق الدین بن حبیب اللہ معتزلی دماغی] (ادیب - ۶۵۶ھ) صاحب نیج البلاغۃ کبھی - دینی المروم فی حال المنظوم ولدت ۵۹۰ھ ذات بعد فضل بغداد
- ۶۵ ابن ابی حفصہ [ابو اسمعطر وان بن سلیمان بن یحییٰ اشاشی] (شاعر عرب - ۱۸۱ھ) بغدادی ولادت ۱۰۵ھ
- ۶۶ ابن ابی داؤد [امام ابو عبد اللہ محمد بن ابی داؤد قرظ بن جریر معتزلی بغدادی] (فقہ - شاعر عرب - ۲۴۰ھ) بغدادی - یحییٰ بن اکثم کی معزولی پر بغداد کا قاضی القضاۃ
- ۶۷ ابن ابی داؤد [ابو بکر عبداللہ بن ابی داؤد قرظ بن جریر معتزلی بغدادی] (محدث - ۲۴۰ھ) بغدادی ولدت ۲۳۰ھ
- ۶۸ ابن ابی الدنیا [ابو بکر عبداللہ بن محمد بن عبید اموی بغدادی] (محدث - ۲۸۱ھ) ولادت ۱۸۰ھ مقصد وغیرہ خلفائے عباسیہ کا اہم ترین کتاب مصنف
- ۶۹ ابن ابی الدم [قاضی شباب الدین بن ابی الدم حموی] (فقہ - مورخ - ۶۲۲ھ) تاریخ المظفری جو رکن الدین مظفر سیر سلطان مصر کے نام پر لکھی
- ۷۰ ابن ابی دینار [ابو عبد اللہ بن ابی دینار] (مورخ - ۱۰۹۲ھ) المؤنس نے تاریخ افریقیہ وتونس
- ۷۱ ابن ابی ذریعہ [ابو الحسن علی بن عبد اللہ قرظی] (مورخ - حدیث محکم) انیل المطرب وجعل القرطاس فی اخبار المغرب - زمرۃ البستان فی اخبار الزمان
- ۷۲ ابن ابی ذبیہ [محمد بن عبدالرحمان بن ابی ذبیہ ہشام مدنی] (ابو الحارث) (محدث - ۵۹۹ھ) ولادت ۸۱ھ امام مالک کا مصاحب
- ۷۳ ابن ابی اسد [ابراہیم بن سلیمان بن ابی راہ مزنی بصری] (فقہ - متکلم - ادیب - صدی دوم) جناب صادق سے روایت کی
- ۷۴ ابن ابی الریح [مشابہ لدین احمد بن محمد بن ابی الریح] (ادیب - صدی سوم) مستقیم عباسی کا معاشرہ ۲۲۷ھ میں مرا - صاحب المالک فی تدبیر الملک
- ۷۵ ابن ابی الریح [عبید اللہ بن احمد بن عبید اللہ سامی عثمانی اشبیلی] (نحوی - ۶۵۸ھ) ولادت ۵۹۹ھ ثلوثین کشاگر دریش ایضاً ملخص التواشیخ شیخ سیوطی
- ۷۶ ابن ابی الرکب [ابو بکر محمد بن مسعود جاتی اندلسی] (نحوی - فقہ - ۵۴۴ھ) ابن ابی العاف کا شاگرد - ابو علی صدی پنجم روایت کی - شرح کتاب سیوسیہ

۷۷ ابن ابی رندقہ [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طوشی مالکی] (صوفی - ادیب - فقیہ - ۵۲۰ ھ کنذریہ) سراج الملوک جو طاعی وزیر مصر سے معین کی سراج الدین کے
بروالدین - کتاب الفتن - ابن حزم و باجی کاشاگرو - ولادت ۴۵۱

۷۸ ابن ابی سادہ [ابو جعفر محمد بن حسن بن ابی سادہ رواسی کوفی] (نحوی - دوسری صدی) (دیکھو ابو جعفر رواسی)

۷۹ ابن ابی سعد [ابو العالی بہا ولدین محمد بن حسن بن محمد بغدادی] (کاتب - کافی الکفاۃ - شاعر - ۵۴۲) مستنجد عباسی کے مخصوصین سے - کتاب التذکرہ
ادب میں - نوادر - تاریخ ۳ جلد

۸۰ ابن ابی شامہ [محمد عبد الرحمان بن ابی شامہ مقدسی] (مورخ - ۴۹۵) الروضتین فی اخبار الدولتین

۸۱ ابن ابی الشوارب [محمد بن عبد الملک بن ابی الشوارب اموی] (ابو عبد اللہ اہلبی) [محدث - ۲۴۴] ابو عوانہ سے روایت کرتا ہے۔

۸۲ ابن ابی الشوارب [قاضی حسن بن عبد اللہ بن ابی الشوارب بغدادی] (محدث - فقیہ - تیسری صدی) قاضی القضاۃ بغداد - معاصر معتز باللہ وغیرہ - وفات بعد
معتد - ان کے بیٹے ابن ابی الشوارب عبد اللہ بن حسن مطیع کے زمانہ میں بغداد کے قاضی القضاۃ مقرر ہوئے

۸۳ ابن ابی شیبہ [دیکھو ابوبکر بن ابی شیبہ و عثمان بن ابی شیبہ]

۸۴ ابن ابی الصقر [ابو الحسن محمد بن علی بن حسن واسطی شافعی] (فقیہ - ادیب - شاعر - ۴۹۸ واسط) ولادت ۴۰۹ - ابو اسحاق شیرازی کاشاگرو

۸۵ ابن ابی عاصم [احمد بن عمر شیبانی] (محدث - ۲۸۷) مسند

۸۶ ابن ابی عباد [شیخ ابو محمد حسن بن اسحاق لبنی] (نحوی - حدود ۵۹۰)

۸۷ ابن ابی عروبہ [ابو نصر سعید بن ابی عروبہ ہران عدوی - بصری] (محدث - ۱۵۶)

۸۸ ابن ابی عمرو [مشرق الدین ابو سعد عبد اللہ بن ابی السہل محمد بن ہبہ اللہ مصلی شافعی] (فقیہ - ۵۵۵ دمشق) ولادت ۴۹۲ مصل صنفۃ المذہب
جلد - کتاب الانصار - کتاب المرشد - کتاب الذریعہ -

۸۹ ابن ابی عقیل [ابو محمد حسن بن علی بن ابی عقیل عمالی] (فقیہ - متکلم - تیسری صدی) معاصر کلینی - ابن قولویہ کے استاد - المتکلم بحجلی آل الرسول
فقیہ میں - الکرو فراماتہ میں -

۹۰ ابن ابی عمر [ابن ابی عمر عدنی] (محدث - ۲۴۳) مسند

۹۱ ابن ابی الغنائم [مواہب حسن بن ہبہ اللہ بن محفوظ دمشقی] (محدث - ۵۸۶) ولادت ۵۳۷ - محکم

۹۲ ابن ابی الغنائم [عبد العزیز محمد بن ابو الغنائم بن احمد کاشی] (نحوی - صدی ہشتم) معاصر حکیم عبد الرزاق نسفی - شرح مفضل زحشری

۹۳ ابن ابی الکلام [ابو ایمن بن علی بن عبد اللہ بن جعفر بن ابی طالب] (محدث - دوسری صدی) امام رضا کے صحابی

۹۴ ابن ابی لیلیٰ [قاضی محمد بن ابی لیلیٰ عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ یسار کوفی] (فقیہ - ۱۴۸) ولادت ۷۷ م بنی امیہ بنی عباس کی طرف سے ۳۳۳ سال قاضی کو
رہا - شعبی کاشاگرو - اصحاب الرائے سے تھا مخالف ابو حنیفہ -

۹۵ ابن ابی لیلیٰ [ابو عیسیٰ عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ یسار انصاری کوفی] (تابعی - ۸۳) ولادت ۱۷۷ جنگ جبل میں علی کے ہمراہ تھے۔

۹۶ ابن ابی طیبہ [عبد اللہ بن عبد اللہ بن ابی طیبہ مکی] (تابعی - ۱۱۷) شیخ الحرم - ابن زبیر کے عہد میں مکہ کا قاضی ۔

۹۷ ابن ابی ہریرہ [ابو علی حسن بن حسین بن ابی ہریرہ شافعی] (فقیہ - ۳۴۵) امام عراق - شرح مختصر مزی

۹۸ ابن ابی ہریرہ [احمد بن نصر بن سعید نہروانی] (محدث - ۳۴۳)

۹۹ ابن ابی الیسر [تقی الدین اسماعیل بن ابی الیسر ابراہیم] (کاتب - محدث - او آخر صدی ہفتم) ابن تیمیہ نے اس سے روایت کی

۱۰۰ ابن ابی ریش [ابو القاسم خلف بن یوسف بن فروق شتیری لندیسی] (نحوی - شاعر - ۵۳۲) مؤلف

۱۰۱ ابن اثیر [امام عہد الدین ابو الحسن علی بن محمد بن محمد بن عبد اللہ بن محمد بن جریر مصلی] (محدث - مورخ - ۶۳۰) مؤلف تاریخ الکامل - اسد الغابہ ج ۱

ولادت ۵۵۵ جزیرۃ ابن عمر متصل موصول -

۱۰۳ ابن اثیر [عبدالدین مبارک بن محمد بن محمد بن عبدالحکیم جزیری] [محدث - لغوی - ۶۰۶ موصول] جامع الاصول - نہایت فی غریب الحدیث - کتاب الانصاف فی التفسیر - ولادت ۵۴۴ھ جزیرہ ابن عمر

۱۰۴ ابن اثیر [ابو الفتح خلیفہ الدین نصر اللہ بن محمد بن محمد بن عبدالحکیم جزیری] [ادیب - کتابت - ۶۳۷ بغداد] مثل السائر - ولادت ۵۵۸ھ جزیرہ ابن عمر

۱۰۴ ابن آجروم [ابن آجروم صنهاجی] [نحوی - ۷۳۳] آجرومیہ نحویں

۱۰۵ ابن الاجدلی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسماعیل بن احمد طرابلسی] [ادیب - صدی ششم] پانچویں اور چھٹی صدی ہجری کے درمیان بخارا کا تعلق متعلقہ

۱۰۶ ابن ادریس [ابراہیم بن الاحمد طرابلسی شامی نزہل بیروت] [ادیب - حلی] کشف الادب عن ستر الادب - ذیل ثمرات الاوراق [ناہل الغریب]

۱۰۷ ابن الاحنف [ابو الفضل عباس بن احنف بن اسود یامی] [شاعر عرب - ۱۹۲]

۱۰۸ ابن الاضر جنادی [ابو محمد عبدالعزیز بن مسعود بن مبارک بغدادی] [محدث - نسائیہ - ۶۱۱] ولادت ۵۲۴ھ - سوا الید الطیبیت

۱۰۹ ابن اخی العزیز [عبداللہ بن ابوعبداللہ محمد بن صفی الدین محمد بن نفیس الدین حامد اصفہانی] [مورخ - ۵۹۷ و شوق] ولادت ۵۱۹ھ مخزن صلیح اللہ یوسف کے مخصوصین سے - خزینۃ القصر و جریۃ العصر [جلد - برق الشامی - جلد - نصرۃ القطرہ - اخبار دولت سلطانیہ]

۱۱۰ ابن ادریس [ابو عبداللہ محمد بن محمد بن احمد بن ادریس حلی] [دخی العساری] [فقہ - ۵۷۸] مولف صحیفہ کاملہ - سرائر الحادی لتحریر الفتاوی - ابوعلی حسن بن نفیسی کے شاگرد - عمر ۲۵ سال

۱۱۱ ابن ازہر [محمد بن یزید خزاعی] [نحوی - ۳۲۵] عمر ۹۰ سے اوپر

۱۱۲ ابن اسحاق [ابو بکر محمد بن اسحاق بن یسار مدنی بغدادی] [محدث - مورخ - ۵۱۰ بغداد] المغازی و السیر - ابن ہشام نے سیر الرسول صی کی کتاب لکھی

۱۱۳ ابن اسحاق صابی [ابو الحسن ہلال بن الحسن بن ابراہیم حرانی] [کاتب - ۴۴۸] ولادت ۳۵۹ھ بغداد کا کاتب - آخر عمر میں سلطان ہوا تاہم کتابت بالمشائ

۱۱۴ ابن اسیب [رشید الدین علی بن خلیفہ بن یوسف خزرجی مصری] [طبیعی حکیم - ادیب - ۶۱۶] عمر ۳۴۰ مورخ المفید حساب میں کتاب الجاہدہ کتاب الطب

۱۱۵ ابن الاعرابی [ابو سعید احمد بن محمد بصری] [اصونی - محدث - ۳۴۰] ولادت ۲۴۶ھ

۱۱۶ ابن الاعرابی [ابو عبداللہ محمد بن زیاد کوفی] [نحوی - لغوی - ۳۳۱] سافر - ولادت ۱۵۰ھ کوفہ کا نوادر کتاب لفظا - تفسیر الاشغال [مفضل کسائی کا شاگرد]

۱۱۷ ابن الہاشم [کمال الدین علی بن محمد] [ادیب - شاعر - ۶۹۲] دولت ناصر کے مشہور شاعروں سے

۱۱۸ ابن الانباری [عمر بن مظفر بن افطس کناسی بظلیوسی] [شاعر - صدی پنجم] شاہ بظلیوس

۱۱۹ ابن ام قاسم [عبدالدین حسن بن قاسم بن عبداللہ رازی مصری] [نحوی - لغوی - ۷۳۹]

۱۲۰ ابن ام کلثوم [عمر بن ام کلثوم باعبداللہ بن قیس بن زائدہ] [صحابی - ۱۳۰] حدیث کے ماموں اور جگہاں وسیع شہر ہوئے - قدیم الاسلام نامیہ مؤلف

۱۲۱ ابن الانباری [ابو بکر محمد بن قاسم بن محمد بن بشیر انباری] [محدث - لغوی - ادیب - ۳۲۸] بغدادی عمر ۷۷ھ کتاب الاضداد کتاب الاشغال الانصاف وغیرہ حدیث مسند

۱۲۲ ابن الانباری [کمال الدین ابو الیاس محمد بن عبد الرحمن بن محمد بن عبداللہ انباری] [نحوی - ۷۷۷] تزیین الادب فی طبقات الادباء و نسبہ العیال فی التبعیہ امر العیال

میزان نحویں - ولادت ۵۱۳ھ

۱۲۳ ابن ایاز [جمال الدین ابو محمد حسین بن بدر بن ایاز بغدادی] [فقہ - ۶۸۱] ابو عثمان مالکی کا شاگرد

۱۲۴ ابن ایاس [محمد بن احمد بن ایاس حنفی مصری] [مورخ - ۷۳۰] باریع الزہور فی وقلع الدہور جو مصر کی تاریخ ہے

۱۲۵ ابن باب [ابو عثمان عمر بن عبید بن باب بصری معتزلی] [ابو عبیدہ] [ازادہ ششم - ۱۴۴] ولادت ۸۰ - اپنے زمانہ میں معتزلی کا شیخ جس بصری کا متنبہ

کتاب الروایۃ القدیمہ کتاب التفسیر عن حسن بصری کلام کثیر فی العدل و التوحید

۱۲۶ ابن بابویہ [ابو الحسن علی بن حسین بن موسیٰ بن بابویہ قمی] [فقہ - محدث - ۳۲۹] کتاب الامامہ کتاب الشرائع کتاب التفسیر جامع الاخبار کتاب

النجالی - معانی الاخاد - مجالس - عقاب الاعالی -

۱۲۷ ابن ہاشم [ابو الحسن طاہر بن احمد بن ہاشم] (مصر) شرح کتاب الاصول بن سراج - شرح مجلس جاجی - مقدمہ اور اس کی شرح نہیں۔

۱۲۸ ابن بابہ [ابو بکر محمد بن یحییٰ بن یحییٰ بن قسطلی غزنائی] (ادیب - شاعر طبیب - فلسفی - ۵۳۳ھ فاس) اشبیلیہ غزنائی میں بدوین - بکر فاس میں - اندلس میں اول اسی نے فلسفہ ارسطو کو رواج دیا۔

۱۲۹ ابن البادش [ابو جعفر احمد بن علی بن احمد بن خلف الغضاری غزنائی] (نحوی - ۵۴۰ھ) ولادت ۴۹۱ھ - الاقناع قرأت میں - ان کے والد ابو الحسن علی ابن البادش جو ہر بیت اور اسماء الرجال کے بڑے عالم تھے - ۵۲۸ھ میں مرے۔

۱۳۰ ابن الباری [محمّد بن عبد الرحمن بن ابراہیم بن بیتہ اللہ حموی شافعی] (فقہ - ۴۸۳ھ مدینہ) ولادت ۴۰۸ھ - جامع کا قاضی

۱۳۱ ابن باقی [سید علی بن حسین بن حسان بن باقی قرطبی] (حدیث - صدی ہفتم) اختیار المصباح ابو جعفر طوسی جو ۴۵۳ھ میں لکھی

۱۳۲ ابن ہانہ [عروین محمد بن سلیمان بغدادی] (مغنی - شاعر عرب - ۲۷۸ھ سامرہ) متوکل وغیرہ خلفائے عباسیہ کا ندیم - اسحاق بن ابراہیم صوفی کشتا گرد

۱۳۳ ابن البرکج [عبد العزیز بن یحییٰ بن عبد العزیز بن براج طرابلسی شافعی] (فقہ - ۴۸۱ھ) المعتد المروئی - الجواہر - المعالم - الکامل عماد المحتاج

۱۳۴ ابن برجان [ابو الکلم عبد السلام عبد الرحمن بن محمد افطی اشبیلی] (اصولی - مفسر - ۵۳۴ھ مراکش) تفسیر القرآن - شرح اسماء اللہ لکھنے

۱۳۵ ابن بزدویہ [احمد بن یحییٰ بن یوسف اصفہانی] (نحوی - ۵۴۵ھ) نطویہ کا شاگرد

۱۳۶ ابن برہان [ابو القاسم عبد الواحد بن علی بن عمر عکبری حبشی] (نحوی - لغوی - مورخ - ۴۵۶ھ بغداد) ابن بطہ کی صحت میں باطنی کو مستغنی ہو گیا

۱۳۷ ابن برہان [ابو الفتح احمد بن علی بن محمد الکوسلی شافعی بغدادی] (فقہ - ۵۲۰ھ بغداد) کتاب ابو خیر فی اصول الفقہ - غزالی اور ابو بکر شافعی اور کیا ہر کسی اور ابو اسحاق مروزی کا شاگرد

۱۳۸ ابن بڑی [ابو محمد عبد اللہ بن بڑی بن عبد الجبار مقدسی مصری] (نحوی - لغوی - ۵۸۶ھ) دیار مصر میں اپنا مشن نہ رکھا تھا

۱۳۹ ابن الیزانہ [احمد بن محمد بن شہاب الدین کروی حنفی] (فقہ - ۸۲۷ھ) فتاویٰ بزازیہ

۱۴۰ ابن البرزلی [ابن الدین جمال لاسلام ابو القاسم عمر بن محمد بن احمد جزیری شافعی] (فقہ - ۵۶۰ھ) ولادت ۴۸۱ھ جزیرہ ابن عمر - کیا ہر کسی غزالی کا شاگرد - الاسامی والاعمال میں کتاب لمذہب ابو اسحق شیرازی۔

۱۴۱ ابن بستم [ابو الحسن علی بن محمد بن نصر بغدادی] (شاعر عرب - ۳۰۶ھ) عمر ۷۰ - ۹۰ - ہدم قبر حسین پر اس نے اشعار میں متوکل پر اعتراض کیا

۱۴۲ ابن بشکوال [ابو القاسم خلف بن عبد الملک انصاری طبری] (حدیث - مورخ - ۵۷۸ھ) ولادت ۴۸۳ھ معرفۃ العلماء - حکایات مستغنیہ - صلۃ تاریخ ابن العرقی - النواضع والمہبات

۱۴۳ ابن بطریق [محمّد بن ابو الحسن علی بن یحییٰ بن بطریق حلی] (کاتب - اصولی - فاضل - ۶۴۲ھ بغداد) ملک الکامل کے عہد میں مصر کا کاتب - آخر میں زمانہ پھر گیا - بغداد میں آ رہا۔

۱۴۴ ابن بطریق [شیخ ابو الحسن یحییٰ بن حسن بن حسین بن بطریق حلی] (فقہ - محدث - صدی ششم) خصائص امیر المومنین - انفاق صحیح الاثر فی امامۃ اثنا عشر تصنیف العیون فی تحلیل المتقین - معاصر ابن ادریس - عماد طبری نے روایت کی جس میں ابو علی بن شیخ طوسی سے روایت کی۔

۱۴۵ ابن بطہ [عبد اللہ بن بطہ] (محدث - ۳۸۷ھ)

۱۴۶ ابن بطہ [ابو جعفر محمد بن جعفر بن احمد بن بطہ قی] (محدث) محمد بن عبد اللہ بن مطلب کا استاد

۱۴۷ ابن بطوطہ [ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم طنجی] (سیاح - ۷۷۹ھ) ولادت ۷۰۳ھ - تحفۃ النظائر فی غریب الامصار جو رحلت ابن بطوطہ کے نام سے مشہور ہے۔

۱۴۸ ابن بغدادی [ابو منصور عبد السلام بن عبد الوہاب بن عبد القادر جیلانی حنبلی] (فقہ - ۶۲۱ھ بغداد)

- ۱۴۹ ابن یحییٰ [ابو یحییٰ بن عبد الرحمن بن یحییٰ اندلسی قوطی] (شاعر عرب - ۵۴۰)
- ۱۵۰ ابن بقیہ [ابو عثمان بکر بن محمد بن بقیہ عدوی بصری] (نحوی - ۲۴۷) جمع کا شاعر۔ مہر کا استاد کشاف و اللام کتاب عروض کتاب لغز
- ۱۵۱ ابن بقیہ [ابو طالب احمد بن بکر بن بقیہ عبیدی] (نحوی - ۴۰۶) شرح کتاب الایضاح - ابو علی فارسی اور سانی اور صیرفی کا شاعر
- ۱۵۲ ابن بکر [ابو عبد اللہ زبیر بن بکر] ابو بکر عبد اللہ بن ابی بکر بن مصعب زبیری [فقہ - محدث - ۲۵۶] قاضی مکہ - موفقیات - نسب قریش - عمر ۸
- ۱۵۳ ابن بکر [ابو عبد اللہ حسین بن احمد صیرفی بغدادی] (محدث - ۳۸۸)
- ۱۵۴ ابن بنت الاعرج [تقی الدین ابو القاسم عبد الرحمن بن عبد الوہاب بن خلیفہ شافعی مصری] (فقہ - شاعر عرب - ۶۹۵) ملک الکامل بن ابوب کا وزیر اور قاضی القضاۃ - امام فصیح و مناظر
- ۱۵۵ ابن ابی بکر [ابو الحسن علی بن ہلال] (کاتب - ۴۲۳) خوش نویسی میں متقدمین و متاخرین سے فائق تھا
- ۱۵۶ ابن بطارق [ابو محمد ضیاء الدین عبد اللہ بن احمد الفقی دمشقی نزہل قاہرہ] (طیب بنائی - ۶۴۶ دمشقی) متنبی - ادویۃ المفردہ - افعال لغز بیہ
- ۱۵۷ ابن القوادزی [ابو الفتح محمد بن عبید اللہ بن عبد اللہ بغدادی] (کاتب - شاعر عرب - ۵۸۴) ولادت ۵۱۹
- ۱۵۸ ابن قزوی بردی [ابو الحسن جمال الدین یوسف بن قزوی بردی مصری] (مورخ - ۸۷۴) ولادت ۸۱۳ - النجوم الزاہرہ فی اخبار المصر القاہرہ - مورد اللطافۃ فی من ولی السلطۃ و الخلافۃ
- ۱۵۹ ابن التلمیذ [ابن الدولہ - ابو الحسن سیدہ اللہ ابو الغنائم بن التلمیذ بغدادی] (طیب - ۵۶۰) بغداد سلطان الکلی - طب میں کوئی اسکے برابر نہیں ہوا۔ عمر ۱۰۰ سال - اصل میں نصرانی تھا۔ قرابادین -
- ۱۶۰ ابن تمام احمد بن احمد بن تمام صالحی خیاط [فاضل - ۷۴۱] ولادت ۶۵۱ - تقی الدین ابن تمام کا بھائی
- ۱۶۱ ابن التیمی [ابن التیمی] (محدث - ۳۶۴) شاعر و نساہی - طب التیمی
- ۱۶۲ ابن تیمیہ [نضر الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابو القاسم خضریٰ محمد بن حنیبل حرانی] (خطیب - واعظ - فقہ - مفسر - ۶۶۱) ولادت ۵۴۲ - بغداد کوفہ کوفہ کوفہ کوفہ کوفہ
- ۱۶۳ ابن تیمیہ [امام محمد الدین ابو البرکات عبد السلام بن عبد اللہ بن فضل حرانی حنبلی] (محدث - فقہ - ۶۵۲) ولادت ۵۹۰ - تقی الدین ابن تیمیہ کے دادا
- ۱۶۴ ابن تیمیہ [تقی الدین ابو العباس احمد بن عبد الحکیم بن عبد السلام حرانی حنبلی] (محدث - فقہ - مشکلم - ۷۲۸ دمشقی) منہلج السنۃ - فتاوی - جواب البصیح رد نصارے - کتاب لقمان - ولادت ۶۶۱ - مذہب ظاہری -
- ۱۶۵ ابن الشرحہ [علی بن ابراہیم بن علی واسطی بغدادی] (واعظ - شاعر عرب - ۷۵۰) ولادت ۶۹۷ - کئی مرتبہ دمشق میں بھی دھنکیا۔
- ۱۶۶ ابن جادو [ابو محمد عبد اللہ بن علی بن جادو دیشاپوری] (محدث - ۳۰۷) مجاور مکہ - منتفی یعنی مستخرج صحیح ابن خزمہ
- ۱۶۷ ابن جبیر [محمد بن جبیر بن علی] (سیاح - سافریں صدی) اسنے چھٹی صدی ہجری کے آخر میں بتیس سو صقلیہ تک سفر کر کے سفرنامہ (جلد ابن جبیر) لکھا
- ۱۶۸ ابن جریر [ابو خالد عبد الملک بن عبد العزیز بن جریر بنی بغدادی] (محدث - محدث - تابعی - ۱۲۹) ولادت ۸۰ - کتبہ بنی اسلام میں سب سے پہلے کو سب سے پہلے
- ۱۶۹ ابن جریر طبری [ابو جعفر محمد بن جریر بن زید طبری] (محدث - مفسر فقہ - مورخ - ۳۱۰) بغداد ولادت ۲۲۴ - انکی تاریخ تاریخ اربع ارباب الملوک اور تفسیر جامع البیان سب سے معتبر مانی گئی ہیں -
- ۱۷۰ ابن الجزار [ابو الحسن عبد اللہ بن محمد] (نحوی - ۳۲۵) شیعین یعنی مہر و ثعلب کا شاعر
- ۱۷۱ ابن الجزری [ابو الخیر شمس الدین محمد بن محمد بن جریر دمشقی شیرازی] (محدث - ۸۳۳) مجاور مکہ - ولادت ۷۵۱ دمشق حصن حصین - اسنی المطالب فی مناقب علی ابن ابی طالب - الجزریہ توحید میں -
- ۱۷۲ ابن جزالہ [ابو علی یحییٰ بن یحییٰ بن جزالہ بغدادی] (طیب - مورخ - ۴۹۳) تقویم اللایان - منہلج البیان - مختصر تاریخ بغداد - رد نصارے
- ۱۷۳ ابن بختاس [حسن بن عبد اللہ بن حسین جوہری] (تاجر بعد ۳۲۰) انسا مالدار تھا کہ ایک فخر مقتدر عباسی کو ایک کروڑ ۶۰ لاکھ دینار چاہا دیکر اسکی پاس بہت کچھ

تاریخ ابن خلدون

تاریخ ابن خلدون

تاریخ ابن خلدون

- ۱۷۱۔ ابن الجلدی (احمد بن عبد اللہ) (ادیب)۔ [انخوان الصفا کشف الطون میں ہے کہ انخوان الصفا کے ۵۱ رسائل ابوسلمان محمد بن نصر بنی المعروف بہ مقدسی اور ابوالحسن علی بن ہارون زنجانی اور ابوالحمد نرجوری اور عزی زید بن رفاعہ نے ملکر لکھی ہیں۔ یہ سب حکیم تھے۔
- ۱۷۲۔ ابن جاعلہ بدر الدین محمد بن ابراہیم بن سعد اللہ حموی شافعی (محدث۔ فقیہ۔ ۷۳۰ھ [ولادت ۶۳۹ھ۔ خطیب بیت المقدس پھر قاضی دمشق پھر مصر کا قاضی القضاۃ۔
- ۱۷۳۔ ابن جاعلہ (عز الدین محمد بن سید شرف الدین ابوبکر بن عبد العزیز حموی شافعی مصری) [تکلم فقیہ۔ نحوی۔ لغوی۔ ۸۱۹ھ [ولادت ۷۵۹ھ شرح جمع الجوامع میں۔ ہزار کتابیں تصنیف کیں۔
- ۱۷۴۔ ابن جاعلہ (ابوالعزیز مظفر بن ابراہیم بن جاعلہ مصری موفق الدین حنبلی) (ادیب۔ شاعری۔ ۶۳۳ھ [ولادت ۵۴۴ھ مصر
- ۱۷۵۔ ابن جمیع (محمد بن احمد بن محمد بن جمیع غسانی) (محدث۔ ۴۰۲ھ [ولادت ۳۰۵ھ۔ بحر
- ۱۷۶۔ ابن حمی (ابوالفتح عثمان بن حمی موصلی بغدادی) (نحوی۔ ۳۹۷ھ [ولادت ۳۳۰ھ۔ رسائل صرف خصائص العربیہ نحویں۔ مصنف تعلیق۔ المذکر والمؤنث۔ المقصود والمہود۔ شاگرد ابوالعلی فارسی۔
- ۱۷۷۔ ابن حنبلہ (ابوالعلی محمد بن احمد بن حنبلہ بغدادی) (کاتب اسکافی) (فقیہ۔ ۳۸۱ھ [صحاب روایات الخواتم لکھتے ہیں کہ ابن حنبلہ کا ۳۸۱ھ سے بہت پہلے انتقال ہوا۔ ۳۸۱ھ میں ۳۷۵ھ میں رے میں شیخ صدوق کا انتقال ہوا اس سبب لکھنے والے کو مخالطہ اور وہم ہوا ہی معزالہ و رکابہ مصر تھا۔ احکام شرعیہ میں اجتہاد کے بانی۔ ابن حنبلہ اور ابن عقیل مجتہدین میں قدیمین مشہور ہیں۔ شیخ مفید کے مشابہت سے۔ تہذیب الشیعہ۔ کتاب الاحمدی۔
- ۱۷۸۔ ابن جہم (ابوالحسن علی بن جہم) (محدث شافعی بغدادی) (شاعر عرب۔ ۴۴۹ھ [متوکل عباسی کے محضو میں سے۔ مخالفین علی بن جہم کے جو پہلا وطن کیا گیا۔
- ۱۷۹۔ ابن جوزی (شمس الدین ابوالفرج عبدالرحمان بن علی جوزی حنبلی بغدادی) (واعظ۔ مفسر محدث۔ ۵۹۷ھ [محمد بن ابی بکر کی نسل سے۔ عمر۔ ۹۰ تفسیر زاد المسیر من تنظیم موضوعات صفوۃ الصفوۃ۔ تلخیص الطیلس۔ اخبار الانباء۔ اخبار النساء۔ منہج القاصدین۔ مناقب صدیق۔ مناقب فاروق۔ مناقب علی۔
- ۱۸۰۔ ابن جہم (غفر اللہ عنہ) (فقیہ۔ صدی ہفتم) علامہ حلی کے استاد۔ محقق اول کے شاگرد۔ معاصر رضی الدین ابن طاووس۔
- ۱۸۱۔ ابن حاج (ابوالعباس احمد بن محمد بن احمد شیبلی) (نحوی۔ ۶۴۲ھ [
- ۱۸۲۔ ابن حاج (ابوعبد اللہ محمد بن عبد رزاق مالکی) (محدث۔ واعظ۔ ۴۳۷ھ [المدخل فی اصول الدین و آداب الدین۔
- ۱۸۳۔ ابن حاجب (جمال الدین ابو عمرو عثمان بن عمر بن ابی بکر کردی مالکی) (فقیہ۔ نحوی۔ ۶۴۴ھ [سکندریہ [سکونت قاہرہ۔ دمشق سکندریہ۔ جامع دمشق میں درس دیتا تھا۔ ولادت ۵۷۰ھ۔ الکافیہ نحویں۔ الشافیہ صرف میں۔ اصول فقہ۔ المحقق فقہ مالکی۔
- ۱۸۴۔ ابن حازم (ابوالحسن علی بن حازم نجفی) (نحوی۔ تیسری صدی [معاصر ابن سکیت
- ۱۸۵۔ ابن حبان (ابوعاتم محمد بن حبان بن احمد تلمیذی) (محدث۔ ۳۵۲ھ [شاگرد نسائی۔ کتاب الصحیح۔ کتاب الضعفاء۔ تاریخ الثقاۃ
- ۱۸۶۔ ابن حبانک (ابو محمد حسین بن احمد بن یعقوب ہمدانی) (ادیب۔ نحوی۔ لغوی۔ ۳۳۳ھ [
- ۱۸۷۔ ابن حبیش (قاسمی) (ابوالقاسم عبدالرحمان بن محمد بن عبد اللہ حرلی) (فقیہ۔ ۵۸۷ھ [
- ۱۸۸۔ ابن الحجاج (ابراہیم بن الحجاج) (محدث۔ ۲۳۱ھ [
- ۱۸۹۔ ابن الحجاج (ابوعبد اللہ حسین بن احمد بن محمد بنی بغدادی) (ادیب۔ کاتب۔ شاعری۔ ۳۹۱ھ [فرزاندہ مخترع طریق جدید۔ معاصر سید مرتضیٰ شاعری میں امرء القیس کے درجہ ہیں۔
- ۱۹۰۔ ابن حجر عسقلانی (ابوالفضل شہاب الدین محمد بن علی بن محمد عسقلانی مصری حنفی) (محدث۔ فقیہ۔ مورخ۔ ۸۵۲ھ [مصر [فتح الباری۔ اصالیہ۔ لسان المیزان تقریب التہذیب۔ درر الکامنہ۔ نزہۃ النظر ثمرات
- ۱۹۱۔ ابن حجر کئی (ابوالعباس شہاب الدین احمد بن محمد بنی مصری) (محدث۔ فقیہ۔ ۷۳۰ھ [مجاور مکہ۔ ولادت ۶۰۹ھ مصر [مواضع تحرقہ تطہیر الخان۔

- ۱۹۵- ابن حجر الشافعی الدین بن ابی بکر بن علی حموی (ادیب - ۸۳۷) ولادت ۷۷۷ھ - خزائن الادب - ثمرات الاوراق -
- ۱۹۶- ابن حجر (ابو جعفر احمد بن محمد قرطبی) محدث - نحوی - ۶۴۳ [تسدید اللسان نحویس - چین سین اکیچین - ولادت ۵۶۲ھ -
- ۱۹۷- ابن الحداد (ابو بکر محمد بن احمد بن محمد شافعی مصری) محدث - فقیہ - ۴۴۲ [تاجہ] قاضی مسند عمر ۷۹۹ھ - الغرر -
- ۱۹۸- ابن الحداد (ابو نعیم عبد اللہ بن حسن بن احمد اصفہانی) محدث - ۵۱۷ [ولادت ۴۶۳ھ -
- ۱۹۹- ابن الحداد (محمد بن احمد بن عثمان قیس اندلسی) شاعر عرب - ۴۸۰ [
- ۲۰۰- ابن الحداد (ابو عثمان سعید بن محمد معافری قرطبی) لغوی - بعد ۴۰۰ [
- ۲۰۱- ابن الحداد (ابو عثمان سعید بن محمد غسانی قیروانی) لغوی - ۴۰۰ [توضیح لاشکل فی القرآن - کتاب الامالی - عصمتہ النیین -
- ۲۰۲- ابن الحداد (ابو اسحاق ابراہیم بن احمد بن فتح قرطبی) لغوی - ۳۹۹ [
- ۲۰۳- ابن خرم (ابو محمد علی بن احمد بن سعید بن خرم اموی ظاہری قرطبی) محدث - فقیہ - ۴۵۶ [بلد] الفصل فی الملل والنحل - المحلی فی الفقہ - کتاب الاحکام
- کتاب الاتصال - سیرۃ النبویہ - الجامع فی صحیح الحديث - النسخ والنسوخ - منصور عامری کا وزیر - ولادت ۳۸۲ قریب
- ۲۰۴- ابن حطب (ابو العباس احمد بن عبد اللہ بن احمد فاسی) قاری - ادیب - صوفی - فاضل - خوشنویس - ۵۶۰ [مصر] ولادت ۴۷۸ھ فاس
- ۲۰۵- ابن حکیم خرمی (ابو اللہ بن ابراہیم بن عبد اللہ بن حاسب - فوفی - ۴۶۶ [شاگرد ابواسحاق شیرازی - شرح جامعہ - شرح دیوان بحرہ وغیرہ
- ۲۰۶- ابن حلاوی (شرف الدین ابو الطیب احمد بن محمد بن ابی الوفا موصلی) شاعر عرب - ۶۵۶ [ولادت ۶۰۳ھ - طائرہ بدر الدین لولو صاحب موصل
- ۲۰۷- ابن حمدون (کافی الکفاۃ بہار الدین ابو المعالی محمد بن ابی محمد حسن بن محمد بن ابی) کاتب - ادیب - ۵۶۲ [تعداد] ولادت ۴۹۵ھ - اسکافینی ابونصر
- غرض الدولہ ۵۴۵ھ میں اور والرس ۵۴۶ھ میں مراد نہ کرہ۔
- ۲۰۸- ابن حمدون (ابو عبد اللہ احمد بن ابراہیم بن اسماعیل بن داؤد بن حمدون بغدادی) کاتب - لغوی - نحوی - مورخ - تیسری صدی [تعلیق کا استاد امام علی
- اور حسن عسکری کے مخصوصین سے۔ کتاب ساراجنبال والمیاء والادویہ - متوکل کا ندیم و مصاحب۔
- ۲۰۹- ابن حمدون (اسماعیل بن ابراہیم بن حمدون زندیق) شاعر عرب - دوسری صدی [معاصر بارون رشید
- ۲۱۰- ابن حمزہ (عماد الدین ابو جعفر رابع محمد بن علی بن حمزہ طوسی دعامطوسی) فقیہ - صدی ششم [ابن شہر آشوب کے شاگرد سیویل - وسطہ شرایع فقہین
- ۲۱۱- ابن حمویہ (ابواسحاق صدر الدین ابراہیم بن محمد بن سعید حموی) محدث - ۷۲۳ [فرزند السعطین - حموی مشہور ہے۔
- ۲۱۲- ابن حمید (ابو عبد اللہ محمد بن جعفر بن احمد انصاری مرزی اندلسی) نحوی - محقق - ۵۸۶ [مرسہ] شرح الفیصل شرح الجمل - استاد مقری ولادت ۵۱۳
- ۲۱۳- ابن حمیدہ (ابو عبد اللہ محمد بن علی بن احمد طبری) شاعر - نحوی - ۵۰۵ [شاگرد ابن الحشاش شرح لمع شرح مقامات - کتاب اروضہ نحویس ولادت ۴۶۸
- ۲۱۴- ابن خنبن (ابو یوسف بن اسحاق بن خنبن بن اسحاق بن ابی الطیب مترجم - ۶۵۸ [بغداد] یونانی طب کا علمی میں مترجم - ہی کام اسکے باب کا تھا۔
- ۲۱۵- ابن حوط اللہ (ابو محمد عبد اللہ بن سلیمان بن داؤد اندلی) اندلسی [نحوی لغوی فقیہ - ۶۱۳ [خوناطہ] ولادت ۵۴۹ھ اندہ
- ۲۱۶- ابن حوقل (ابن حوقل) سیاح - جغرافی - چوتھی صدی [۷۳۶ھ میں زندہ تھا - تاجر موصل - ۳۳۱ سے ۳۵۹ تک بربر - اندلس اور ایران وغیرہ کا
- سفر کیا اور کتاب الممالک والمسالك لکھی۔
- ۲۱۷- ابن حیوان (ابو مروان حیوان بن خلف بن حسین بن حیوان قرطبی) [مؤرخ - ۴۶۹ [ولادت ۷۷۷ھ کتاب البین لینی تاریخ اندلس - ۶۰ جلد میں -
- ۲۱۸- ابن حیوین (صفی الدین ابو الفیضان محمد بن سلطان بن محمد غوی) شاعر عرب - ۴۷۳ [ولادت ۳۹۳ھ دمشق
- ۲۱۹- ابن خاتون (جمال الدین ابو العباس احمد بن شمس الدین محمد بن علی عاملی) فقیہ - ادیب - دسویں صدی [روایت کی ان سے شہید ثانی نے۔
- معاصر شیخ علی بن عبد العالی کرکی۔
- ۲۲۰- ابن خاتون (شمس الدین احمد بن محمد بن خاتون) فقیہ - دسویں صدی [شاگرد محقق ثانی - شرح فارسی اربعین شیخ بہائی۔

- ۲۲۱- ابن خازن (ابو الفوارس حسین بن علی بن حسین اربلی) [کاتب - شاعر عرب - ۵۰۲] علم کتابت میں یکساں زمانہ
- ۲۲۲- ابن خازن (ابو الفضل احمد بن محمد بن فضل بغدادی) [کاتب - شاعر عرب - ۵۱۸] ولادت ۴۷۱ - خوشنویس بھی یکساں تھا
- ۲۲۳- ابن خاقان (ابو نصر فتح بن خاقان اندلسی) [کاتب - ۵۳۵] مراکش [ولادت اندلس - علامہ العقیان - مطبع الانفس
- ۲۲۴- ابن خالوید (ابو عبد اللہ حسین بن احمد بغدادی طبری ہمدانی) [تجربہ - لغوی - نحوی - ادیب - ۵۷۰] صلیب [کتاب یس - مناقب الال کتاب الاشفاق
- کتاب الجمل - المذکر والمؤنث -
- ۲۲۵- ابن تجار شمس الدین احمد بن حسین بن احمد اربلی موصلی [نحوی - ۶۳۷]
- ۲۲۶- ابن خراش (ابو محمد عبد الرحمن بن یوسف بن خراش بغدادی) [تجدت - ۲۸۳] مثالب خین
- ۲۲۷- ابن خراط (ابو محمد عبد الحکیم بن عبد الرحمن بن عبد اللہ اشبیلی) [فقیہ - محدث - خطیب - ۵۸۱] بجایہ میں آ رہا تھا وہیں خطیب و امام رہا - حافل
- نفس - جمع الکتاب الستہ - کتاب الزہد - کتاب العاقبہ -
- ۲۲۸- ابن خروازبہ (ابو القاسم عبید اللہ بن عبد اللہ) [جزائی - مورخ - ۳۰۰] تاریخ کبیر - المسالک والممالک - معاصر معتقد عباسی -
- ۲۲۹- ابن خریز (ابو القاسم عمر بن ابی علی حسین بن عبد اللہ صلی بغدادی) [فقیہ - ۳۳۳] دمشق [المختصر فقہ مالکی
- ۲۳۰- ابن خروت (نظام الدین ابو الحسن علی بن محمد بن خروت اشبیلی) [ادیب - نحوی - ۴۱۰] امام عربیت - شرح کتابہ - مسیوہ - شرح عمل -
- ۲۳۱- ابن خزیہ (ابو بکر محمد بن اسحاق بن خزیہ اسلمی تیشاپوری) [تجدت - ۳۱۱] ولادت ۲۲۳ - الصبح -
- ۲۳۲- ابن خشاب (ابو محمد عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ بغدادی) [نسابہ - محدث - لغوی - نحوی - مفسر - ۵۴۷] بغداد [ولادت ۴۹۲ - ابن تیمیہ اور ابن نجیم
- سے معتقد مانا اور بہت تعریف کی ہے - مرحل فی شرح الجمل - شرح لمحہ ابن جینی
- ۲۳۳- ابن خطیب اشعری (امام فخر الدین ابو عبد اللہ محمد بن عمر بن حسین کبری رازی شافعی) [مفسر - تکلم - ۶۱۶] ہرات [مناہج القیاب یعنی تفسیر کبیر
- مطالب عالیہ - محصل - نہایت العقول - اربعین - ولادت ۵۴۲
- ۲۳۴- ابن خطیب تبریزی (ابو زکریا یحییٰ بن علی تبریزی) [نحوی - ۵۰۲] ولادت ۴۲۱ - تہذیب الالفاظ - الوافی فی العروض والقوافی
- ۲۳۵- ابن خطیب اندلسی (ابو عبد اللہ لسان الدین محمد بن عبد اللہ بن سعید بن عبد اللہ سلمانی غرناطی) [ادیب - مورخ - ۷۷۶] غرناطہ - احاطہ فی
- اخبار غرناطہ - الحلل المرقومہ فی تاریخ خلفاء الشرق واسبانیہ وافریقہ -
- ۲۳۶- ابن خفاجہ (ابو اسحاق ابراہیم بن ابی الفتح بن عبد اللہ بلنسی) [شاعر عرب - ۵۳۳] بلنسیہ [ولادت ۴۵۰] شقر - دیوان اشعار
- ۲۳۷- ابن الخلی (ابو الحسن محمد بن مبارک ابی البقاوی بن محمد بغدادی شافعی) [فقیہ - ۵۵۲] بغداد [ولادت ۴۸۲ - توجیہ التنبیہ
- ۲۳۸- ابن خلل (ابو یوسف بن محمد مصری) [کاتب - ۵۶۶] قاہرہ [حافظ خلیفہ مصر کا صاحب دیوان انشاء
- ۲۳۹- ابن خلدون (قاضی ولی الدین ابو زید عبد الرحمن بن محمد بن خلدون مغربی مالکی) [فقیہ - مورخ - ۸۰۶] قاہرہ [ولادت ۷۳۲] سکریت تونس - تونس
- فلس - غرناطہ اور مصر تاریخ المعبر -
- ۲۴۰- ابن خلکان (ابو العباس شمس الدین احمد بن ابراہیم بن ابی بکر شافعی اربلی) [فقیہ - مورخ - ۶۸۱] دمشق [ولادت ۶۰۸] اربل - وفيات الاعیان -
- ۲۴۱- ابن خمیس (تاج الاسلام محی الدین ابو عبد اللہ حسین بن نصر موصلی شافعی) [فقیہ - ۵۵۲] قاضی رجبہ - مناقب الابرار - شمس الج - اخبار المائات
- ۲۴۲- ابن خزیابہ (ابو الفضل جعفر بن فضل بن جعفر بغدادی نزہی مہرک) [تجدت - عالم - ۱۳۱] ولادت ۳۰۸ - کافور الی مصر کا وزیر - ابن الفزات کو نام بھی مشہور ہے -
- ۲۴۳- ابن الخوی (قاضی شہاب الدین ابو عبد اللہ محمد بن شمس الدین احمد بن خلیل خوی شافعی) [فقیہ - نحوی - ۶۱۳] ولادت ۶۲۶ دمشق - نظم کتاب فی شرح
- شرح قصول ابن عطی و توضیح علوم ابن الصلاح وغیرہ -
- ۲۴۴- ابن خطاط (ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن علی دمشقی) [کاتب - شاعر عرب - ۵۱۷] ولادت ۴۵۰ - سیاحی کی - عجیب بھی آیا تھا -

نام خاندان کا شمار

- ۲۳۵۔ ابن خیاط (ابو بکر محمد بن احمد بن منصور سمرقندی۔ بغدادی) [نوی۔ ۳۲۰] ابواسحاق زجاج کا معاصر۔ معانی القرآن۔ مفتح۔ مخکیر۔
- ۲۳۶۔ ابن خیران (ابو علی حسین بن علی بن خیران بغدادی شافعی لافقیہ۔ محدث۔ ۳۲۰)۔
- ۲۳۷۔ ابن داؤد ظاہری (ابو بکر محمد بن داؤد بن علی بن خلف اصغہانی لافقیہ۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ آخر تیسری صدی) زہرہ ادب میں۔ کتاب الوصول
- للمعرفة الاصول۔ کتاب الاذکار۔ کتاب الاعداد۔ کتاب الانتصار۔ ابن سرتج سے مناظرہ کرتا تھا جو ۳۰۶ میں فوت ہوا۔
- ۲۳۸۔ ابن داؤد شافعی (ابو علی بن داؤد بن علی بن خلف اصغہانی لافقیہ۔ رباعی۔ معاصر علامہ حلی) ولادت ۳۰۶۔ شاگرد محقق اول۔ الرجال بحقہ اسعدیہ
- الخلافت فی المذاهب الخمسة۔ عقد الجواهر فی الاشیاء والنظار۔ در الثمین فی اصول الدین۔ اکلیل الساجی۔
- ۲۳۹۔ ابن الداعی (رضی الدین محمد بن محمد بن زین الدین بن الداعی آدی) [فقیہ۔ محدث۔ صدی ہفتم] آثار الابرار۔ انوار الاخیار۔ سید بن خاں
- ۲۴۰۔ ابن الداعی (صفی الدین سید مرتضیٰ بن الداعی بن القاسم حسنی رازی) [محدث۔ ادب و فنی] بصرہ النوام۔ امام غزالی کے معاصر منتخب الدین کے استاد۔
- ۲۴۱۔ ابن وباس (ابو الکرم مبارک بن قاسم بن محمد بغدادی) [نوی۔ ۵۰۰ یا ۵۰۵] ولادت ۳۴۴ یا ۳۴۱۔ کتاب معلیم توحید شیخ خطیبہ ادب الکاتب
- ۲۴۲۔ ابن دباغ۔ ابو الولید یوسف بن عبدالعزیز بن یوسف اندلسی [محدث۔ ۵۳۶] ولادت ۳۸۱
- ۲۴۳۔ ابن دبیثی (ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن یحییٰ شافعی واسطی بغدادی) [فقیہ۔ مؤرخ۔ ۶۳۷] بغدادی ولادت ۵۵۸ واسطہ۔ ابن السیوفی کو والدین
- ۲۴۴۔ ابن دجیہ (ابو الخطاب عمر بن حسن بن علی بن محمد کلبی اندلسی بلنسی) [محدث۔ نوی۔ نوی۔ ۶۳۳] قاہرہ ولادت ۵۴۴۔ حلیہ کلبی کی نسل سے۔ انکی
- والدہ امام حسین کی نسل سے تھیں اس سبب اپنے کو ذوالنسبین کہتے تھے۔ اندلس کے علماء سے حاصل کیے ہر اکث۔ افریقیہ اور مصر کے علماء سے حاصل کیا
- شام۔ بغداد۔ واسطہ۔ عراق۔ عجم۔ خراسان۔ مازندران وغیرہ میں طلب حدیث میں سفر کیا۔ کتاب التعمیر فی مولد سراج المیر شرح اسماء اللہ الحسنی۔
- ۲۴۵۔ ابن دراج (ابو الحسن ایوب بن نوح بن دراج نخی کوئی) [فقیہ۔ تیسری صدی] امام ابوالحسن ثالث اور ابو محمد کے کلیل۔ تخاصی کوئی۔ کتاب النوادر۔
- (نیز دیکھو جمیل)
- ۲۴۶۔ ابن دراج (ابو عمر احمد بن محمد بن عاصی قسطلی) [کاتب۔ شاعر عرب۔ ۳۲۱] ولادت ۳۴۷۔ منصور بن عامر کا کاتب و شاعر۔ اندلس کا قلمی
- ۲۴۷۔ ابن درستیہ (ابو محمد عبداللہ بن جعفر بن درستیہ فارسی سوسی) [نوی۔ نوی۔ ۳۴۷] ولادت ۲۵۸۔ میر کا صحبت یافتہ۔ دارقطنی کا استاد۔
- ارشاد توحید۔ کتاب الہدایہ۔ کتاب المقصود۔
- ۲۴۸۔ ابن الدری (یوسف بن درہ صولی) [شاعر عرب۔ ۵۳۵]
- ۲۴۹۔ ابن وید (ابو بکر محمد بن حسن بن وید بصری شافعی) [نوی۔ نوی۔ شاعر عرب۔ ۳۲۱] بغدادی ولادت ۲۲۳۔ بصرہ۔ عمان۔ بغداد و فارس میں بہت رہا۔
- ادب الکاتب۔ جہزۃ اللغۃ۔ کتاب الاشتقاق۔ کتاب اللغات۔ کتاب المجتہد۔ و شاع
- ۲۵۰۔ ابن دغاش (شیخ ابو بکر بن عمر بن ابراہیم فارسی حنفی زیدی) [نوی۔ نوی۔ شاعر عرب۔ ۴۷۶]
- ۲۵۱۔ ابن دقین (امام ابو الفتح تقی الدین محمد بن علی بن وہب قشیری مصری مالکی شافعی) [فقیہ۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۵۰۲] قاضی القضاہ مصر۔ شہر
- عمدۃ الاحکام۔ کتاب الامام۔ علوم الحدیث۔ ولادت ۴۲۵
- ۲۵۲۔ ابن دکن (ابو نعیم فضل بن عمرو دکن بن حماد کوئی) [محدث۔ ۲۱۹] ولادت ۱۳۰
- ۲۵۳۔ ابن دکن (احمد بن یحییٰ بن فضل بن عمرو دکن کوئی) [فقیہ۔ تیسری صدی] کتاب لائل۔ کتاب الحقہ۔ کتاب النوادر۔ کتاب الملاحم۔ کتاب البشر اور البیع
- ۲۵۴۔ ابن دماہینی (ابو الدین محمد بن ابی بکر بن محمد اسکندر لکی) [فقیہ۔ نوی۔ ۸۲۷] تحفۃ الغریب حاشیہ معنی اللیب۔ ولادت ۴۶۴ (دیکھو دماہینی)
- ۲۵۵۔ ابن دوست (عبد الرحمن بن محمد بن محمد خراسانی) [ادیب۔ نوی۔ شاعر عرب۔ ۳۴۱] خراسان میں امام عربیت
- ۲۵۶۔ ابن دہان (ابو محمد حسن بن محمد بن علی معتزلی) [نوی۔ نوی۔ ۴۴۷] یوسف بن صیرانی کا شاگرد
- ۲۵۷۔ ابن دہان (ابو محمد ناصر الدین سعید بن مبارک بن علی انصاری بغدادی موسلی) [نوی۔ ۵۶۹] ولادت ۴۹۴۔ شہر الاصفہان و اشکندہ ۴۳۳۔ جلد فصول الکبریٰ

- ۲۶۸- ابن دہان (ابو الفرج عبد اللہ بن اسعد بن علی مصلیٰ جمعی شافعی) (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۵۸۱ھ جمعی [ولادت ۵۲۱ھ - ۲۶۹ھ ابن دہان محمد بن علی بن شعیب فخر الدین ابو شجاع حلی بغدادی) (ادیب - حاسب - فرضی - ۵۹۰ھ حلیہ [غریب الحدیث ۱۶ جلد - ۲۷۰- ابن دہان (ابو بکر مبارک بن ابی طالب مبارک بن ابوالاؤر سعید واسطی بغدادی) (نبلی حنفی - شافعی) (نحوی - محدث - ۶۱۲ھ بغداد [ولادت ۵۳۲ھ - ابن خشیاب وابن انباری کاشاگرد -
- ۲۷۱- ابن دہان (ابو زکریا یحییٰ بن سعید بن مبارک بن علی بغدادی) (نحوی - لغوی - ۶۱۶ھ [
- ۲۷۲- ابن راجل (ابو الحسن علی بن راجل) (ریاضی - ہیئت دان - حدیثی) (تیرہویں صدی عیسوی میں جو اپنے کتاب فی العدد و آلات العدد ۲۷۳- ابن راوندی (ابو الحسن احمد بن یحییٰ بن اسحاق راوندی) (تکلم - حکیم - ۲۷۵ھ بغداد [نصیحة المختار - کتاب التلحیح - کتاب الزمر وغیرہ ۱۴۳ اکثبات ۲۷۴- ابن اہویہ (ابو یعقوب اسحاق بن ابراہیم بن محمد قمی) (مروری نیشاپوری) (فقہ - محدث - مفسر - ۲۳۸ھ نیشاپور [ولادت ۱۶۲ھ مرو - شیخ اہل مشرق - شافعی کا صاحب - بخاری - مسلم اور ترمذی کے شیوخ سے - مسند - تفسیر
- ۲۷۵- ابن الریح (عبد الرحمن بن علی شیبانی) (نبی صناعی) (محدث - ۹۴۷ھ [تیسرے اصول الی جامع الاصول -
- ۲۷۶- ابن الریح خیاط (عبد بن سلیمان بن مزہب قمی مصری) (ادیب - ۶۷۲ھ [
- ۲۷۷- ابن رجب (ابو یوسف بن الدین حنبلی) (محدث - واعظ - ۶۹۵ھ [
- ۲۷۸- ابن رشد (ابو الولید محمد بن احمد بن رشد قرطبی مالکی) (فلسفی - طبیب - فقہ - ۵۹۵ھ [ولادت ۵۲۰ھ طلیب - ابن طفیل کاشاگرد - ملوک اندلس و مراکش اس کی سجدہ توفیر کرتے تھے -
- ۲۷۹- ابن شریک (ابو علی حسن بن شریک قیروانی) (ادیب - بلخی - شاعر عرب - ۶۷۳ھ مازہ (صقلیہ) [کتاب العمدہ فی معرفۃ صناعاتہ الشجرۃ فراضۃ الذہب - الشد و زفی الملقہ - الاموزج والرسائل -
- ۲۸۰- ابن رضوان (ابو الحسن علی بن رضوان بن علی مصری) (طبیب - ۶۵۳ھ [دفع مضار الابدان
- ۲۸۱- ابن الرفاعی (ابو العباس احمد بن علی بن احمد بطاحی شافعی) (صوفی - فقہ - ۵۷۸ھ [فخر اذکار فرقہ رفاعیہ بطانیہ اہلی سے منسوب ہے -
- ۲۸۲- ابن روزبهان (فضل الدین روزبهان بن فضل الدین اصفہانی شیرازی حنفی) (تکلم - حدیثی) (۶۵۳ھ [ابطال الباطل - کتاب المقاصد کلام میں (مفتویہ یا شافعی) (ابن الرومی) (ابو الحسن علی بن عباس بن جریج بغدادی) (شاعر عرب - ۶۸۳ھ بغداد [ولادت ۲۲۱ھ
- ۲۸۴- ابن الرومی (ابو العباس احمد بن محمد بن مفرج اموی ظاہری شافعی) (محدث - ۶۸۷ھ [فاضل ذیل کامل ابن عدی - ولادت ۵۶۱ھ
- ۲۸۵- ابن زبیر (ابو الحسن احمد بن علی بن ابراہیم غسانی استوائی مصری) (نحوی - فقہ - ۶۸۷ھ [نحوی - شاعر عرب - ۵۶۳ھ [منیۃ اللامی - منیۃ المدی - جنان النحان -
- ۲۸۶- ابن ندوق (ابو العباس احمد بن علی بن احمد حضاروی قیسی) (نحوی - لغوی - ۵۶۲ھ [ابن الاثیر بھی مشہور ہے -
- ۲۸۷- ابن زقاق (ابو الحسن علی بن قاسم بن یونس شیبانی مشرقی) (نحوی - ۶۰۵ھ [شرح الجمل ۴ جلد
- ۲۸۸- ابن زکی الدین (حمی الدین ابو المعالی محمد بن علی بن محمد مشرقی شافعی) (فقہ - ۵۹۸ھ دمشق [ولادت ۵۵۰ھ دمشق - قاضی دمشق از نسل عثمان
- ۲۸۹- ابن زولاق (ابو محمد حسن بن ابراہیم بن حسین مصری) (محدث - ۶۸۷ھ [ولادت ۶۰۶ھ خطاط مصری - اخبار قضاۃ مصر -
- ۲۹۰- ابن زہر (ابو محمد عبد الملک بن زہر اندلسی) (طبیب - فلسفی - ۵۷۷ھ [تشیبہ - کتاب التیسیر فی المداوۃ والتدبیر الحیات علی انکلی علاج الامراض
- ۲۹۱- ابن زہر (ابو بکر محمد بن عبد الملک بن زہر یادوی شیبانی) (طبیب - فلسفی - ۵۹۵ھ [ولادت ۵۰۷ھ - یہ افسانہ دان تھا جس میں حکیم عالم نیر اور وزیر
- ۲۹۲- ابن زہر (ابو محمد بن علی بن زہر حنفی حلی) (سید عزا الدین ابو الملک) (فقہ - ۵۸۵ھ [غنیہ - الرد علی النجین - کتاب النکت بخون - التزوج - قبس الانوار - ولادت ۵۱۱ھ - شاذان اور محمد بن ادیس سے روایت کی
- ۲۹۳- ابن زیات (ابو جعفر محمد بن عبد الملک بن ابان) (نحوی - لغوی - ادیب - ۶۸۳ھ [وزیر مقتسم عباسی

۲۹۴۔ ابن نیا و توم الدین ابو طالب یحییٰ بن ابی الفرج سعید بن سیدہ القدر واسطی بغدادی (کاتب فنی) ۵۹۴ بغدادی ولادت ۵۲۲
۲۹۵۔ ابن زیدون (ابو الولید احمد بن عبد اللہ بن احمد قرطبی) [فقیہ - مائثر - شاعر عرب - ۳۵۴ اشبیلیہ] ولادت ۳۴۲ یا ۳۵۲ - قوطبہ کا چچم
اشبیلیہ کا وزیر رہا۔ بصری مغرب کہلاتا ہے۔

۲۹۶۔ ابن الساعاتی (مصطفیٰ الدین احمد بن علی بن تغلب بعلبکی خنسی بغدادی) [فقیہ - ۴۹۴] جمع البحرین فقہ میں۔ کتاب البدیع اصول میں۔
۲۹۷۔ ابن الساعاتی (دہماء الدین ابو الحسن علی ابن رستم بن ہرودند شمشق) [شاعر عرب - ۴۰۴] قاهرہ ولادت ۵۱۲ دمشق
۲۹۸۔ ابن سبعین (عبد الحق بن ابراہیم بن محمد مرسی مصری) [صوفی - فلسفی - ۶۶۸] مکہ [لابد المعارف منہ - کتاب الاحاطہ - خریدوں کے ساتھ
مصر سے نکالا گیا۔ مکہ آیا۔ ۵۵۔

۲۹۹۔ ابن شعیبہ (کنج الدین عبد الوہاب بن الشیبلی) [فقیہ - شاعر عرب - ۷۷۷] جمع البحرین جامع فی اصول الفقہ - طبقات الشافعیہ
۳۰۰۔ ابن سحنون (دجیر الدین عبد الوہاب بن احمد بن سحنون صنفی) [خطیب - حکیم - شاعر عرب - ۴۹۴] ۷۵۵ جبل کے بیمارستان کا طبیب
۳۰۱۔ ابن السیرا (شیخ صنفی الدین عبد العزیز بن علی بن حسین علی امامی) [ادیب - شاعر عرب - عالم - ۵۰۵] ولادت ۴۷۷ - درج البیہ
۳۰۲۔ ابن سراج (ابو بکر محمد بن سری بن ابی النخعی) [۳۱۶] کتاب الاصول بحمل الاصول - موزن منہ شرح کتاب سیبویہ - کتاب الاشتقاق - شارح
میرد - اُستاد رمانی و سیرانی۔

۳۰۳۔ ابن سرتج (ابو العباس احمد بن سرتج مروزی شیرازی شافعی) [فقیہ - ۳۰۶] بغدادی شیراز کا قاضی - شافعی غریب بہت اچھا لایا
۳۰۴۔ ابن السعاده (قاضی القضاۃ شہاب الدین محمد بن احمد بن فیل خولی شافعی) [فقیہ - ۳۹۳] دمشق ولادت ۴۲۶ دمشق - قاضی دمشق
۳۰۵۔ ابن سعد (ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن نفع بصری) [کاتب - اوقادی] [محدث - مورخ - ۲۳۰] ۷۲۷ طبقات الصحابہ و التابعین
۳۰۶۔ ابن سعدون (صائن الدین ابو بکر یحییٰ بن سعدون بن تمام قرطبی) [محدث - بخوی - لغوی - ۵۶۷] مصر میں سکونت رہی
۳۰۷۔ ابن سعید مغربی (ذکر الدین علی بن موسیٰ بن علی اندلسی بلیانی مغربی) [ادیب - مورخ - ۳۰۷] ۶۷۷ دمشق [عاریا سرکی سن سے۔ المغرب
فی اخبار المغرب۔ المشرق فی اخبار المشرق۔

۳۰۸۔ ابن السکرہ (ابو الحسن محمد بن عبد اللہ بن محمد عباسی کوفی بغدادی) [شاعر عرب - ۳۸۵] ولادت ۳۳۶
۳۰۹۔ ابن السلک (ابو علی سعید بن عثمان بن سعید بغدادی مصری) [محدث - ۳۵۵] ولادت ۲۹۴ - صحیح المنطق
۳۱۰۔ ابن سلیم (ابو یوسف یعقوب بن اسحاق بن سلیمت کوفی بغدادی) [سراج الدین] [لغوی - ۲۴۴] کتاب الالفاظ - اصلاح المنطق
القلب والابدال - المقصود الممدود - کتاب الفرق - کتاب الامثال - متوکل عباسی کے لڑکوں کا معلم - عمر ۵۵
۳۱۱۔ ابن سلیم (نصیر الدین ابو جعفر احمد بن سلیم بن جعفر) [فقیہ - ۱۰۸۰] اولیٰ صدی دوم [انام رضا کے صحابی - فقہ الرضا۔

۳۱۲۔ ابن السلاط (ملک العادل سیف الدین ابو الحسن علی) [وزیر مصر - ۵۴۸]
۳۱۳۔ ابن سلوم (صالح ابن نصر اللہ حلی) [طبییب - ۱۰۸۰] سلاطین کبیران رئیس الاطباء و - غایتہ الاثقان فی تدبیر الانسان
۳۱۴۔ ابن سلیم (کنج الدین محمد بن محمد بن علی مصری) [شاعر عرب - ۷۰۷] ولادت ۶۴۰ - اپنے زمانہ میں شاعروں کا رئیس
۳۱۵۔ ابن السہاک (ابو العباس محمد بن کوفی بغدادی) [زادہ - واعظ - قاس - ۳۱۵] اکوند [مذہب بغداد میں رہا۔ ہشتام بن عوہ اور اعش
کا شاگرد۔ احمد بن حنبل کا اُستاد۔

۳۱۶۔ ابن السہاک (ابو عمرو عثمان بن احمد بن یزید بغدادی شافعی) [واقف] [محدث - ۳۴۴] شاگرد ربیع
۳۱۷۔ ابن السہاک (عبد بن احمد بن محمد ابو ذر ہرودی انصاری مالکی) [محدث - ۳۴۴] ولادت ۳۵۵
۳۱۸۔ ابن السمان (شیخ اسماعیل بن علی بن حسین السمان الرازی) [مفسر - محدث - فقیہ - ۴۴۵] [بستان فی تفسیر القرآن - کتاب الارشاد فقہ میں
لے روفاۃ بجنات میں محقق اول (الموتی ۶۷۷) کا شاگرد لکھا ہے تو سال ولادت ۶۷۷ سے بہت پہلے ہونا چاہیے۔

ریاض حدیث میں۔ سفینۃ النجات امامت میں۔ مصباح عبادات میں۔ روضہ نوحی میں۔ المنور وعظ میں۔ سید مرتضیٰ رازی نے توسط عبدالحق بن احمد نیشاپوری ان سے روایت کی۔

۳۱۹۔ ابن سمعون (ابو الحسن محمد بن احمد بن اسماعیل بغدادی) (و اعظ۔ ۷۸۳ھ بغداد) وعظ میں یکتائے زمانہ۔ ابو بکر شبلی وغیرہ سے روایت کیا۔
۳۲۰۔ ابن السمک (احمد بن اسماعیل بن سمک بن عبد اللہ (ابو علی علی) (تمی) عالم۔ فاضل۔ ادیب۔ مورخ۔ اوائل صدی چہارم [ابن الحمید کا استاد۔
انکے والد اسماعیل ابو جعفر برقی کے شاگرد تھے۔ کتاب العباسی یعنی تاریخ بنی عباس کتاب الامثال۔

۳۲۱۔ ابن السدی (ابو بکر محمد بن محمد بن رجاہ اسفرائینی) (محدث۔ ۲۸۲ھ [عمر ۸۰۔ الصبح

۳۲۲۔ ابن السقی (ابو بکر احمد بن محمد بن اسحاق دینوری) (محدث۔ ۳۶۳ھ [عمل الیوم واللیلہ

۳۲۳۔ ابن السویدی (ابراہیم بن محمد بن طرخان دمشقی (ابن الطرخان) (طبیب۔ صدی ہفتم [ولادت ۶۰۰۔ تذکرۃ الاطباء
۳۲۴۔ ابن سہل (ابراہیم بن سہل اسرائیلی) (شاعر عرب۔ ۶۴۹ھ دیوان اشعار جسکی شرح حسن بن محمد بطار المتوفی ۶۵۰ھ نے لکھی۔

۳۲۵۔ ابن سہل (ابو العباس احمد بن محمد بن عبد الکریم بغدادی) (کاتب۔ ۲۷۰ھ کتاب الخراج

۳۲۶۔ ابن السید (امام احمد بن ابان بن السید اندلسی) (نوی۔ ادیب۔ ۳۳۳ھ [معلم لغت میں۔ شرح کتاب افخش

۳۲۷۔ ابن السکیت (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن سید بنسی بطلیمی) (نوی۔ نحوی۔ ۵۲۱ھ [ولادت ۴۴۴ھ

۳۲۸۔ ابن السید قیس (ابو محمد عبد العزیز بن احمد بن سید اندلسی مصری) (نوی۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۴۲۷ھ مصر [اندلس سے آکر مصر کی سکونت اختیار کی۔

۳۲۹۔ ابن سیدہ (ابو الحسن علی بن اسماعیل بن سیدہ ضریر مصری اندلسی) (نوی۔ ادیب۔ حکیم۔ ۴۵۸ھ داند [الحکم والمجسط الاعظم اور مختصص دونوں لغت میں۔ کتاب الاشیق شرح حصہ ۶۰۔

۳۳۰۔ ابن سید الناس (ابو بکر محمد بن احمد بن عبید اللہ اشبیلی یحییٰ ظاہری) (محدث۔ ۶۵۹ھ ولادت ۵۵۷ھ اشبیلیہ۔ عالم المغرب مشہور ہے۔

۳۳۱۔ ابن سید الناس (امام ابو الفتح فتح الدین محمد بن محمد بن محمد یحییٰ اشبیلی) (محدث۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۷۳۴ھ ولادت ۶۶۱ھ اشبیلیہ

۶۹۰ھ میں دمشق آیا۔ عیون الاثر یعنی سیرۃ رسول تفسیر۔ شرح ترمذی۔ سمر اللیب

۳۳۲۔ ابن السیرانی (ابو محمد یوسف بن حسن بن عبد اللہ سیرانی) (نوی۔ نحوی۔ اخباری۔ ۳۸۵ھ [ولادت ۳۳۰ھ

۳۳۳۔ ابن سیرین (ابو بکر محمد بن سیرین بصری) (تابعی۔ فقیہ۔ معتز۔ ۱۱۰ھ [ولادت ۳۳ھ حسن بصری کی صحبت میں بہت رہا۔ آخر اسی صحبت میں قطع

۳۳۴۔ ابن سینا شہنشاہ رئیس ابو علی حسین بن عبد اللہ بن سینا بخاری استغلی (طبیب فلسفی۔ حکم۔ ۴۲۸ھ [ولادت ۳۷۰ھ ۳۷۵ھ۔ قانون طب

میں۔ کتاب الشفا و حکمت میں۔ اشارات۔ کتاب الاوسط۔ جی بن یقظان مختلف ایرانی بادشاہوں کا ملازم اور شمس الدولہ بویہ کا وزیر رہا۔

۳۳۵۔ ابن شاذان (ابو الحسن محمد بن احمد بن علی بن حسن بن شاذان قمی) (حقیقہ۔ اوائل صدی پنجم [مستاد کرامتلی۔ شاگرد صدوق۔ ابن قولویہ

کی بھانجی کا بیٹا۔ مناقب علی۔ ایضاً الدقائق

۳۳۶۔ ابن شاذان (قاضی ابو الفضل علی بن حسن بن شاذان) (محدث۔ - - - [معجم۔ مناقب

۳۳۷۔ ابن الشاط (ابن الشاط مالکی) (فقہ۔ ۴۲۳ھ [ادراء الشروق علی اذکار الفروق اصول فقہ میں

۳۳۸۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر کتبی حلبی) (مورخ۔ ۴۶۴ھ [وفات الوفیات ذیل وفیات الاعیان ابن خلکان

۳۳۹۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر) (مفسر۔ معجم۔ ۲۵۹ھ [ابن شاکر اور اسکے بھائی احمد و حسن علوم ہندسہ۔ جیل۔ حرکات موسیقی

اور نجوم میں ماہر تھے۔ مامون رشید کے ملازم تھے

۳۴۰۔ ابن شاہویہ (ابو بکر محمد بن احمد بن علی فارسی۔ شافعی۔ نیشاپوری) (فقہ۔ ۳۶۲ھ نیشاپور [فارس کا قاضی

۳۴۱۔ ابن شاہین (ابو حفص عمر بن احمد بن عثمان بغدادی) (مفسر۔ محدث۔ مورخ۔ ۳۸۵ھ [تفسیر مسند تاریخ معجم۔ الترغیب

۳۴۳۔ ابن الشجر (سید ابوالسعدات امام بیہ اللہ بن علی بن محمد حسنی بغدادی) [نحوی۔ لغوی۔ شاعر عرب۔ ۵۴۲ھ بغداد] ولادت ۴۵۰۔
بغداد کے محلہ کرخ میں اپنے والد اطہر کی نیابت میں علویوں کا نقیب۔ الامالی۔ الانتصار۔ شرح لمحہ ابن جی۔ شرح تصرف الملوك۔
دیوان مختارات شعراء عرب۔

۳۴۳۔ ابن الشبرخنی (ابراہیم بن مرعی بن عطیہ الشبرخنی مالکی) [محدث۔۔۔]
۳۴۴۔ ابن شہد (محب الدین محمد بن محمد بن محمود حلبی دمشقی) [فقیہ۔ مورخ۔ ۸۱۵ھ حلب] روضة المناظر تاریخ میں۔ سیرۃ النبی
۳۴۵۔ ابن الشہداء (ابو علی حسین بن عبد الصمد بن الشہداء عسقلانی) [خطیب۔ شارح شاعر عرب۔ ۴۸۲ھ قاہرہ] خطب مشہورہ
۳۴۶۔ ابن الشہداء (سید ابوالحسن یوسف بن رافع بن تیم اسدی شافعی) [فقیہ۔ ۴۴۳ھ حلب] دلائل الاحکام۔ موجز الباقیہ میں۔
لمجاء الاحکام۔ سیرۃ صلاح الدین۔ قاضی حلب و وزیر صلاح الدین۔

۳۴۷۔ ابن شہبوز (ابو الحسن محمد بن احمد بن ایوب مقرئ بغدادی) [قاری۔ ۳۲۸ھ بغداد] بیوقوف بہت تھا۔ قرأت شاذہ و قرآن کو پڑھنا تھا
۳۴۸۔ ابن شہاب زہری (ابوبکر محمد بن مسلم بن عبید اللہ مدنی شامی) [محدث۔ فقیہ۔ ۱۲۴ھ] ولادت ۵۱ھ بیت عبد الملک اور شام شاہان دمشق کے قتل
۳۴۹۔ ابن شہر آشوب (رشید الدین ابو عبد اللہ محمد بن علی بن شہر آشوب سروی ماہذانی) [محدث۔ ۵۸۸ھ حلب] مناقب آل ابی طالب مع عالم العلماء و شہناج
مناقب انصاری۔ اسباب النزول۔ متشابہ القرآن۔

۳۵۰۔ ابن شہین (ابو اسماعیل خواجہ عبد اللہ انصاری بن ابی منصور محمد بن اسحق صوفی فقیہ۔ ۴۸۱ھ ہرات] دیکھو عبد اللہ انصاری شیخ الاسلام۔ ابو ایوب انصاری کا
۳۵۱۔ ابن شہین (ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی اندلسی) [محدث۔ ادیب۔ ۴۵۳ھ] (دیکھو ابو الحجاج اندلسی)
۳۵۲۔ ابن شہر ویہ (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن عبد الرحمن قرطبی نیشاپوری) [محدث۔ ۴۵۵ھ] عمر ۸۰ سے اوپر
۳۵۳۔ ابن الصائغ (ابو الحسن شمس الدین محمد بن عبد الرحمن بن علی مصری حنفی) [محدث۔ نحوی۔ ۷۷۷ھ قاہرہ] مجمع القوائد۔ شرح مشاوق الانوار
در التین۔ عقد اللآل۔

۳۵۴۔ ابن الصائغ (سید علی بن حسین صدق حسینی عالمی خراسانی) [فقیہ۔ محدث۔ آخر صدی دہم] شاگرد شہید ثانی۔ شرح شرایع۔ شرح ارشاد
۳۵۵۔ ابن الصائغ (ابوبکر محمد بن باہر نجیبی سمرقندی) [فیلسوف۔ شاعر عرب۔ ۵۳۳ھ فاس] دیکھو ابن باہر ابی عقیدہ۔ قرآن کا تسخر کرتا تھا
۳۵۶۔ ابن الصائغ (موفق الدین ابوالہقا و یحییٰ بن علی بن یحییٰ حلبی) [نحوی۔ ۴۴۳ھ حلب] ولادت ۵۵۶
۳۵۷۔ ابن الصائغ (محمد بن احمد بن صابونی اشبیلی) [ادیب۔ شاعر۔ ۴۰۴ھ سگندریہ]
۳۵۸۔ ابن الصائغ (ابو محمد یحییٰ بن محمد بن صاعد بغدادی) [محدث۔ ۳۱۸ھ] ولادت ۲۲۸

۳۵۹۔ ابن الصائغ (نور الدین علی بن محمد بن محمد مالکی) [محدث۔ ۸۵۵ھ] فصول المصنوع فی مناقب الائمہ
۳۶۰۔ ابن الصائغ (ابو الحسن علی بن عبد الحمید بن اسماعیل مصری) [صوفی۔ ۶۱۲ھ]
۳۶۱۔ ابن الصائغ (ابو یحییٰ بلعید بن محمد بن عبد الواحد بغدادی شافعی) [فقیہ۔ ۷۷۷ھ بغداد] شامل فقہ میں۔ عمدہ اصول فقہ میں
۳۶۲۔ ابن الصائغ (جلال الدین علی بن یوسف بن شہیان مارونی) [کاتب۔ شاعر عرب۔ ۴۵۸ھ] ولادت ۵۷۵

۳۶۳۔ ابن الصائغ (تقی الدین ابو عمر عثمان بن عبد الرحمن صلاح بن عثمان شہر زوری دمشقی شافعی) [محدث۔ فقیہ۔ ۴۴۳ھ دمشق] کتاب
علوم الحدیث۔ ولادت ۵۷۷

۳۶۴۔ ابن الصائغ (محمد بن اسماعیل بن صلاح صفانی) [محدث۔ ادیب۔ ۱۱۸۲ھ] روضة النذیر شرح قصیدہ علویہ
۳۶۵۔ ابن الصائغ (ابو الحسن علی بن محمد بن علی کتابی اشبیلی) [نحوی۔ ۶۸۰ھ] تلویح کی صحبت میں رہا۔ عمر ۷۰۔ شرح کتاب سیدوہ
۳۶۶۔ ابن طاووس (سید جمال الدین ابو الفضل احمد بن موسیٰ بن جعفر بن طاووس حنفی) [محدث۔ فقیہ۔ ۴۷۳ھ] حله ۴۷۳ھ کتاب البشائر

لاذا العلماء جلد جل الاشكال فی معرفة الرجال عین العبرہ - زہرۃ الریاض - طرائف - ورام کے نو اسے - فخر اور نجیب بن مناس سے روایت کی۔
 ۳۶۷۔ ابن طاووس [ابو الحسن علی بن موسیٰ بن جعفر بن طاووس حسنی حلی] (ابو القاسم رضی الدین) [محدث فقہیہ - ۴۶۴] کتاب الاقبال - لموت -
 شرح نفع البلاغہ - مجمع الدعوات - مصلح الزائر - ربیع الشیخہ - طرائف - اسباب النزول - فرج المہموم - سعد السعود - امان الاخطار - فتح الاواب -
 دروغ الوافیہ - روحامہ -

۳۶۸۔ ابن طباطبائی [ابو المعز یحییٰ بن طباطبائی علوی] [انسائیہ - ادیب - شاعر عرب - ۴۶۸] ابن الشجر کا استاد - ثنائی کا شاگرد (نیز دیکھو ابو القاسم بن
 ۳۶۹۔ ابن طبرزد [موفق الدین ابو جعفر عمر بن ابی بکر محمد بن محمد بغدادی] [محدث - ۴۶۷] ولادت ۵۱۶
 ۳۷۰۔ ابن شیح [ابو القاسم علی بن علی بن جمال الدین محمد بن طے عالمی] [فقہیہ - ۸۵۵] کتاب المسائل
 ۳۷۱۔ ابن الطیب [اسحاق بن خلف] [شاعر عرب - ۴۷۰] لا مذہب تھا
 ۳۷۲۔ ابن الطیب [عبد الرحمن بن علی بن حامد] [طیب - ۴۷۷] ولادت ۵۴۵ - دمشق کا رئیس الاطباء - اقتصاد الحادی -
 ۳۷۳۔ ابن الطبری [ابو الکثیر یزید بن مسلمہ بن عمرو] [شاعر عرب - ۴۷۷] ابن امیہ کے شعراء میں مقدم تھا۔
 ۳۷۴۔ ابن طرار [ابن طرار] [ابو الفرج معانی بن زکریا بن یحییٰ نہروانی جزیری] [فقہیہ - ادیب - ۳۹۰] نہروان [جلیل الانیس - ابن جریر طبری کے مذہب پر تھا
 بغداد کا قاضی - ولادت ۳۷۴

۳۷۵۔ ابن الطرہ [ابو الحسین سلیمان بن محمد بن عبد اللہ سبائی مالتی اندلسی] [نوی - ادیب - ۵۲۸]
 ۳۷۶۔ ابن طفیل [ابو بکر محمد بن عبد الملک بن طفیل قیس اندلسی] [طیب فلسفی - ۵۸۱] مراکش [ولادت ۴۴۴] قدس - ہیئت میں بطلمیوس سے فائق -
 سلطان موحید بن اسلمی بڑی قدر و منزلت کرتے تھے - حمی بن یقطان - امراء الحکمتہ - فارابی اور ابن ماجہ کے مذہب پر
 ۳۷۷۔ ابن الطغفلی [نضر الدین علی بن محمد الطغفلی طباطبائی موصلی] [مورخ - صدی ششم] [افریقی آداب السلطانیہ والدول الاسلامیہ جو ششم صدی میں لکھی۔
 ۳۷۸۔ ابن طلحہ [کمال الدین محمد بن طلحہ نصیری شافعی] [محدث - ۵۲۰] نصیرین [مطالع السؤل - عقد الفریہ الملک السعید
 ۳۷۹۔ ابن طغرل محمد بن محمد صقلی] [شمس الدین ابو ہاشم مالکی] یا حجتہ الدین ابو عبد اللہ محمد [مفسر - ادیب - ۵۶۵] [تفسیر نبویہ کلمات بلوان المطاع
 ۳۸۰۔ ابن عابدین (محمد امین بن عابد بن حنفی) [فقہیہ - ۱۲۵۲] دمشق [روا المختار مشورہ شامی
 ۳۸۱۔ ابن عادل [ابو جعفر عمر بن علی بن عادل حنبلی] [مفسر - ۵۰۰] [باب فی علم الکتاب
 ۳۸۲۔ ابن عاصم [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن سعید ثقفی کوئی اصنافی] [محدث - ۲۸۳] [دیکھو ابراہیم کوئی] کتاب الغارات - کتاب المغازی - کتاب القیظ
 جامع الکبیر - کتاب التفسیر - کتاب الامامہ - کتاب المعرفۃ فی المناقب والمثالب -

۳۸۳۔ ابن عاصم [ابو محمد سلیمان بن عاصم] [نوی - نخی - اوائل صدی سوم] [فراء کے اصحاب سے - ثعلب کا استاد
 ۳۸۴۔ ابن عباد (صاحب) [ابو القاسم اسماعیل بن ابی الحسن عباد بن عباس طالقانی قزوینی] [ادیب - ۳۸۵] [ابن عباد اور ابی بن کاشا گرد - محیط لغت
 میں - الکافی مسائل میں - کتاب الامامہ کتاب فیروز - کتاب الاعیاد - ولادت ۳۲۶ یا ۳۲۷ - مصر - فخر الدولہ یحییٰ کا وزیر
 ۳۸۵۔ ابن عبد البر [ابو عمر یوسف بن عبد اللہ بن محمد بن عبد البر قرطبی] [محدث - ۴۶۳] [استیعاب فی معرفۃ الاصحاب - کتاب العلم - بیحد المجالس - کتاب القتل
 کتاب الدرر - کتاب التہذیب -

۳۸۶۔ ابن عبد ربہ [ابو محمد شہاب الدین احمد بن محمد بن عبد ربہ اموی قرطبی] [شاعر عرب - لغوی - مورخ - ۳۲۸] ولادت ۲۲۶ - عقد الفریہ
 ۳۸۷۔ ابن عبدون [ابو عبد اللہ احمد بن عبد الواحد بن احمد الزنا] [مفسر - مورخ - ۴۲۳] کتاب التاریخ تفسیر خطبہ فاطمہ - عمل النجیہ
 ۳۸۸۔ ابن عبدون [ابو محمد عبد الحمید بن عبدون فہری اندلسی] [ادیب - کاتب - شاعر عرب - ۵۲۰] وزیر ابن افطس
 ۳۸۹۔ ابن عبدہ [ابن عبدہ مصری] [ادیب - فاضل حکیم مفسر - صدی چہارم] [اوائل صدی چہارم میں انتقال ہوا شیخ جامع الانبیر - شرح نفع البلاغہ

- ۹۰۔ ابن عبد الحکم ابو محمد عبد اللہ بن عبد الحکم بن اعیان۔ مصری مالکی الفقیہ۔ ۲۱۳ مصر [اصحاب مالک سی۔ موطا کاراوی۔ اشہب کے بعد تمام مالکیوں کا سردار۔
- ۹۱۔ ابن عبد الحکم محمد بن عبد اللہ بن عبد الحکم مصری شافعی (فقہ)۔ محدث۔ مورخ۔ ۲۶۸ قاہرہ [ولادت ۱۸۲۔ تاریخ مصر۔ ابن شہب اور اشہب شافعی کا شاگرد۔
- ۹۲۔ ابن عبد اللہ اسم (محمد بن زین الدین مقدسی حبشی) [تاریخ ۶۶۸۔ خوشنویس اجرت پر کتابت کرنا فقہ رات بھر میں ایک جزو لکھتا تھا۔
- ۹۳۔ ابن عبد اللہ کانفی زعم الدین ابو حسن علی بن جمال الدین عبد الملک دمشقی شافعی [محدث۔ ۶۶۲ [عمر ۲۶
- ۹۴۔ ابن العبري (ابو الفرج جمال الدین غریغوری بن یحییٰ انصاری طبری) [طیب مورخ۔ ۶۸۵ [ولادت ۶۲۳ مختصر العول شرح قانون ابو علی سینا شرح
- ۹۵۔ ابن الفوکی کمال الدین عبد الرحمن بن محمد بن ابراہیم بن الفوکی (مالکی الفقیہ)۔ صدیقی ششم [شرح پنج جوستہ میں لکھی
- ۹۶۔ ابن عتبہ (سید احمد بن علی بن عتبہ الاصغر البغدادی) [تاریخ ۶۸۸ [عمر ۶۸ الطالب فی الحساب آل ابیطالب
- ۹۷۔ ابو یونس عدی (ابو احمد عبد الرحمن بن عدی بن عبد اللہ بن محمد بن ابی) [محدث۔ ۶۹۵ [تاریخ اور ابی علی موصی کا شاگرد۔ ابن عقیقہ کا استاد۔ ولادت ۶۷۷
- الکامل فی الجرح والتعذیب۔
- ۹۸۔ ابن العدم (کمال الدین عمرو بن احمد بن عبد اللہ عقیلی حبشی) [محدث۔ فقہ۔ مورخ۔ غشی۔ ۶۶۶ [ولادت ۵۸۶۔ قاضی حلب
- ۹۹۔ ابن عذامی (ذوالدین علی بن یونس بن علی اندلسی حیا فی تاریخ) [مورخ۔ ۶۷۳ دمشق [المغرب فی اخبار المغرب] دیکھو ابن سعید مغربی
- ۱۰۰۔ ابن عربی (امام قاضی ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن محمد موافی اشبیلی مالکی) [محدث۔ مفسر۔ ۶۳۳ فاس [ولادت ۶۶۸ اشبیلیہ تفسیر انوار النور۔ احکام القرآن
- شرح ترمذی۔ طوطوشی وغیرہ کا شاگرد۔
- ۱۰۱۔ ابن عربی (شیخ الکبریٰ الدین محمد بن علی بن ابی طالب اشبیلی مالکی) [اصونی مفسر۔ شاعر عرب۔ ۶۳۸ دمشق [ولادت ۵۶۰ حسیہ فتوحات مکیہ۔ قصص الخلفاء الراشدين
- تفسیر شجرة الکون۔ روح القدس۔
- ۱۰۲۔ ابن عربی (ابو علی حسن بن عربی) [محدث۔ ۶۵۷
- ۱۰۳۔ ابن العزقی (ابو العباس احمد بن محمد بن یونس قرطبی اندلسی) [اصونی۔ ۶۳۶ مراناش [ولادت ۶۸۱ حریہ۔ مفاہیر علی بن یوسفین شہادہ رکش۔ المجاہد
- ۱۰۴۔ ابن العزقی (ابو یونس بن ولید بن جعفر قرطبی مصری) [نوی فقیہ۔ چوتھی صدی [اسکا بھائی ابو القاسم حسین ابن العزقی جو بڑا شاعر اور نحوی تھا طیلید میں
- ۱۰۵۔ ابن عساکر (ابو منصور فخر الدین عبد الرحمن بن محمد بن حسن دمشقی تاتخی) [محدث۔ فقیہ۔ ۶۲۰ [ولادت ۵۵۰ صاحب تاریخ دمشق کا فقیہ
- ۱۰۶۔ ابن عساکر (ابو القاسم فخر الدین علی بن حسن بن بہتہ القدر بن عساکر دمشقی شافعی) [محدث۔ مورخ۔ ۵۷۱ دمشق [ولادت ۶۸۹ تاریخ دمشق ۸۰ جلد۔ مستم۔
- اربعین الطوال فی فضائل صحابہ۔ موافقات
- ۱۰۷۔ ابن عساکر (امام ابن الدین ابو العباس عبد الصمد بن عبد الوہاب بن حسن دمشقی مالکی شافعی) [اصونی۔ محدث۔ ۶۸۷ [ولادت ۶۱۲ دمشق
- ۱۰۸۔ ابن عساکر (شرف الدین ابو سعید عبد اللہ بن ابوالسری محمد بن بہتہ القدر صیدی موصی شافعی) [فقیہ۔ ۵۳۵ دمشق [ولادت ۶۴۴ موصی۔
- مفتی المدینہ ۷ جلد۔ الانصار ۸ جلد۔ المرشد ۲ جلد۔ الذریعہ فی معرفۃ الشریعہ۔
- ۱۰۹۔ ابن عصفور (امام ابو الحسن علی بن یونس) [محدث۔ ۶۶۹ [نوی۔ ۶۶۹ تونس [ولادت ۵۹۷ شاگرد شافعی کتب المتقر
- نویس۔ شرح البحر ولہ کتاب البدیع۔ شرح الجبل۔
- ۱۱۰۔ ابن عصفور (احمد بن ابراہیم بن احمد بن عصفور قطیفی بحرانی) [فقیہ۔ ۱۳۱۱ [تصانیف مختلفہ
- ۱۱۱۔ ابن عطاء اللہ (امام الدین احمد بن محمد بن عبد الکریم اسکندری اشعری) [اصونی۔ ۷۰۵ [تاریخ العروس التمدید النفس حکم۔ دونوں تصانیف میں
- ۱۱۲۔ ابن عطیہ (ابو بکر غالب بن عبد الرحمن بن تمام بن عطیہ غزنائی) [محدث۔ ۵۱۸ غزناء [محمد عبد المجتہد مفسر کے والد (نیز دیکھو جریر)
- ۱۱۳۔ ابن عقیقہ (ابو العباس احمد بن محمد بن سعید ہمدانی کو فی زیدی جبارودی) [محدث۔ ۶۳۲ [ولادت ۶۴۹ کتاب الولایہ۔ کتاب التوحید
- اخبار ابی حنیفہ و مسندہ۔ کتاب الشیخ۔ کتاب السنن۔ تفسیر القرآن۔

- ۴۱۴۔ ابن عقیل [قاضی ابو محمد بہاء الدین عبداللہ بن عبدالرحمان بن عبداللہ بن محمد بن عقیل ہاشمی مصری شافعی] (فقہ - نحوی - ۷۹۹ قہرہ) ولادت ۷۹۷۔ قاضی القضاۃ۔ ابوجیان کی صحبت میں رہا۔ شرح الاقصیٰ ابن مالک۔
- ۴۱۵۔ ابن عقیل [محمد بن عقیل بن ازہر (ابو عبداللہ) لبنی] (محدث - ۳۱۶)۔
- ۴۱۶۔ ابن عقیل [سید محمد بن عقیل بن عبداللہ عمر علوی حضرمی] (متکلم - حنبل) التعلیل الکافیہ لمن یتولی مطاویہ۔
- ۴۱۷۔ ابن عقیل [ابو الوفا علی بن محمد بن عقیل بغدادی حنبلی] (فقہ - مقری - ۵۱۳) القنون ۳۰۰ سے زیادہ جلدوں میں لکھی۔ ولادت ۴۳۱
- ۴۱۸۔ ابن عقیل [ابو محمد حسن بن عقیل عمانی] (فقہ - اوائل صدی چہارم) معاصر کلینی۔ ابن قولویہ کا استاد۔ تسکین الخصال رسول شیون میں مسیت پہلا انہوں نے
- ۴۱۹۔ ابن العلاف [ابو بکر حسن بن علی بن احمد نیروانی (ضریر نیروانی)] (شاعر عرب - ۳۱۸) ولادت ۲۸۱۔ ندیم مقتصد عباسی
- ۴۲۰۔ ابن علوان [موتے بن ابراہیم بن یحییٰ بن علوان شقراوی] (فقہ - محدث - نحوی - متصل - ۷۰۲) ولادت ۶۲۲ ضیا و مقتدی اور سید ابن جوزی کا شاگرد
- ۴۲۱۔ ابن عمار [ابو الفلاح عبداللہ بن عمار] (مورخ - ۱۰۸۹ مکتہ) شذرات الذہب فی اخبار من ذہب از ائدائے سلسلہ سے تانتہ اعد
- ۴۲۲۔ ابن عمار [اسحاق بن عمار کوفی سمرانی] (محدث - صدی دوم) امام جعفر و کاظم ع سے روایت کی۔ کتاب النوادر
- ۴۲۳۔ ابن عمار [ابن عمار بن زیاد بن عمار بن عمار ثقفی مازنی] (نحوی - قاری - ۱۵۴) مشہور قاریوں میں سے ہے۔
- ۴۲۴۔ ابن عمار [ذوالوزن ابن بکر محمد بن عمار حمیری شلبی اندلسی] (شاعر عرب - ۴۷۷ شمیلیہ) ولادت ۴۲۲۔ یہ اور ابن زید و بن قوطی اپنی زمانہ کو ایک پتہ کی
- ۴۲۵۔ ابن عمید [استاد ابو الفضل محمد بن حسین بن عمید بن عبداللہ الحسین بن محمد رازی] (فاضل - کاتب - ادیب - شاعر عرب - ۳۶۰ رے) ابن عباد کا استاد وزیر رکن الدولہ بوسی عطا ثانی کہلاتا تھا۔
- ۴۲۶۔ ابن غنیم [شرف الدین ابو الحسن محمد بن نصر الدین بن نصر کوفی دمشقی] (شاعر عرب - ۶۳۰ دمشق) ولادت ۵۴۹ دمشق مصر اور ایشیا کی تمام ملکوں کا کاتب
- ۴۲۷۔ ابن الخوام [ابو زکریا یحییٰ بن محمد بن احمد شیبلی] (طبیعی - صدی ششم) کتاب الغلاطہ
- ۴۲۸۔ ابن عوض [فیض بن عوض کرمانی سمرقندی (نفسی)] (طبیعی - صدی نہم) سکونت سمرقند۔ شرح المناسبات و الاعلام ۱۲۷ میں لکھی جو سلطان الخلیفہ تیموری کو نذر کی۔
- ۴۲۹۔ ابن ابیہاش [ابو عبداللہ احمد بن محمد بن عبید اللہ بن حسن بن عیاش جوہری] (محدث - فقہ - صدی پنجم) یہی ابو یعقوب نجاشی میر فی خفا جو ابن الطیالسی بھی مشہور ہے جس سے الحکیری نے اجازہ حاصل کیا تھا۔ معاصر شیخ طوسی۔ مفتقیب الاثر۔ النسخ اللہ اشاعتہ۔ اعمال السنونہ۔
- ۴۳۰۔ ابن عبیدروس [یحییٰ الدین عبد الغفار بن عبد الکریم] (محدث - ۱۰۳۸) فتوحات القدسیہ۔ حدائق الخضرہ۔ در النہدین۔ عقد اللالی۔
- ۴۳۱۔ ابن غانم [عبد اللہ بن علی بن محمد] (کاتب - ادیب - فاضل - ۴۴۴) ولادت ۷۱۱
- ۴۳۲۔ ابن غانم [علاء الدین علی بن محمد بن سلمان] (کاتب - بلخ - شاعر عرب - ۳۷۷ توک) ولادت ۶۸۰
- ۴۳۳۔ ابن الفضاہری [ابو الحسین احمد بن ابو جعفر حسین بن عبید اللہ غضاہری] (فاضل - رجالی - ۴۱۱) ابو جعفر طوسی اور نجاشی کا شیخ۔ ابن قولویہ کو شاگرد
- ۴۳۴۔ ابن فارس [ابو الحسین احمد بن فارس زکریا بن محمد رازی ہمدانی شافعی مالکی] (ادیب - لغوی - ۳۹۰) دریع ہمدانی کا استاد و تاجل الفہم الصالحی فقہ لغوی
- ۴۳۵۔ ابن فارس [ابو حفص عمر بن ابوالحسن علی فارض حموی مصری] (شاعر عرب - ۶۳۲ قہرہ) ولادت ۵۷۶۔ مدون مکتبین مجاور رہا۔ عہدہ کی قریب۔
- ۴۳۶۔ ابن فرات [ابو الحسن علی بن محمد بن یحییٰ] (وزیر مقتدر عباسی - ۳۲۷ غزہ) ولادت ۲۷۹
- ۴۳۷۔ ابن الفخار [ابو عبداللہ محمد بن ابراہیم بن خلف اندلسی مالکی] (محدث - ۵۹۰) ولادت ۵۲۱
- ۴۳۸۔ ابن فروخ [ابو الوفا بریان الدین ابراہیم بن محمد بن فروخ بغیری مالکی] (فقہ - ۷۹۹) الاقصیٰ۔ منہاج الاحکام
- ۴۳۹۔ ابن الفرغی [ابو الولید عبداللہ بن محمد بن یوسف قرطبی] (فقہ - محدث - مورخ - ۴۰۳) ولادت ۳۵۱۔ تاریخ اندلس۔ بلنسیہ کا قاضی تھا۔
- ۴۴۰۔ ابن فریب [قاضی ابو بکر محمد بن عبدالرحمان بغدادی] (فقہ - متکلم - ۳۷۷ بغداد) ولادت ۳۰۶۔ وزیر ابو محمد ہاشمی کا مخصوصین سو۔ فی البدیہ جو ابن یزید

یہی اول اول درست تھا۔

یہی شاعر عرب۔

یہی شاعر عرب۔

یہی شاعر عرب۔

۳۴۱۔ ابن فضل اللہ [ابو العباس شہاب الدین احمد بن فضل اللہ کیجی عمری شافعی] (فقہ - صدی ششم) ولادت ۷۰۰ و متوفی ۷۷۴ تک زندہ تھا۔
مسائلک الاصدار فی مالک الاصدار ۲۰ جلد۔ دمعۃ الباکی - نفحة الروض - صباۃ الشائق۔

۳۴۲۔ ابن فضلان [ابن فضلان] (جغرافی - مورخ - ۳۰۹) جغرافیہ و تاریخ روس

۳۴۳۔ ابن الفقیہ [ابن الفقیہ] (جغرافی - ۳۳۴) جغرافیہ جزیرۃ العرب

۳۴۴۔ ابن الفقیہ [ابو منصور عبد الواحد بن ابراہیم بن حسن موصلی] (حدیث - شاعر عرب - ۴۱۴) ولادت ۵۶۱ موفی

۳۴۵۔ ابن صلاح [خلف بن سید عبد المطلب بن حیدر حوزی (ملقب بہ ہمدی)] (حدیث - متکلم - ادیب - حدود ۱۰۹۰) معاصر شیخ بہائی سیف الشیعہ۔
حق الباقین علم کلام میں۔ برہان الشیعہ امامت میں۔

۳۴۶۔ ابن فورج [محمد بن محمد بن عبد اللہ بن فورجہ بردی] (ادیب - نحوی - لغوی - ۴۳۲) ولادت ۳۳۰

۳۴۷۔ ابن فورک [استاد ابو بکر محمد بن حسین بن فورک اصفہانی] (اصولی - متکلم - واعظ - نحوی - ادیب - ۴۰۶) شاپور (عراق) سے میں بہت رہا۔ کرامت
مشافہ کو غزنی بلایا گیا۔ واپسی میں زہر دیا گیا۔

۳۴۸۔ ابن الفوطی [امام کمال الدین ابو الفضل عبد الرزاق بن احمد بن محمد شیبانی مروزی] (حدیث - مورخ - ۴۳۳) بغداد (عراق) میں جامع الاسرار ۵۰ جلد۔ تاریخ
در الاصدار فی خوار و اوصاف ۲۰ جلد آدم سے خرابی بغداد تک کے حالات۔ شاگرد محقق طوسی۔

۳۴۹۔ ابن فہرطی [جمال الدین ابو العباس احمد بن شمس الدین محمد بن محمد اسدی حائری] (فقہ - محقق - ۸۲۱) مہذب الباری لشرح المتابع - شرح الارشاد۔
شرح الاغنیۃ عدۃ الداعی - در الفقیہ - مصباح المبتدی - ولادت ۷۵۷۔ شاگرد تعداد

۳۵۰۔ ابن فہرستانی [شہاب الدین احمد بن محمد بن حسن بن ادریس اصفہانی] (فقہ - متکلم - صدی ہفتم) شرح الارشاد - خلاصۃ التنبیخ فی مذہب الحنفی تصحیح و تفسیر میں

۳۵۱۔ ابن القاسم [ابو عبد اللہ عبد الرحمن بن قاسم بن خالد اوزاعی مالکی] (فقہ - ۱۹۱) ولادت ۱۳۲۔ امام مالک کا شاگرد۔ کتاب المدونہ

۳۵۲۔ ابن القاسم [ابو العباس احمد بن ابی احمد طبری شافعی] (فقہ - ۳۳۵ طرطوس) ابن سرتج کا شاگرد - تفسیر - ادب القاضی - موافقت - مفتاح۔

۳۵۳۔ ابن قانع [ابو الحسین عبد المیاتی بن قانع اموی بغدادی] (حدیث - ۳۵۱) ولادت ۲۶۵ - مجمع الصحابہ

۳۵۴۔ ابن قتیبہ [ابو محمد عبد اللہ بن مسلم بن قتیبہ دینوری] (فقہ - محدث - لغوی - نحوی - ۴۷۴) بغداد ولادت ۲۱۳۔ قاضی دیور - المعارف - الامامہ و النبیۃ
ادب الکتاب - غریب القرآن - غریب الحدیث - طبقات شعراء جہلیت۔

۳۵۵۔ ابن قدامہ [محمد بن احمد بن عبد اللہ ہمدانی مقدسی] (فقہ - محدث - نحوی - ۴۴۰) ولادت ۷۰۵۔ ابن تیمیہ کا شاگرد

۳۵۶۔ ابن قرقول [ابو اسحاق ابراہیم بن یوسف بن ابراہیم حمیری مغربی] (عالم - فاضل - ۵۶۹) قاس ولادت ۵۰۵۔ مرید مطالع الانوار

۳۵۷۔ ابن القرطی [ابو سلیمان ایوب بن زید بن قیس طائی نیری] (خطیب - فصیح - بلغ - ۸۴۰) عراقی اموی محسن - تجلج نے قتل کر دیا

۳۵۸۔ ابن القصار [ابو احمد عبد اللہ بن عدی جرجانی] (حدیث - ۴۰۳)

۳۵۹۔ ابن القصار [مہذب الدین ابو الحسن علی بن عبد الرحیم بن حسن رقی بغدادی] (لغوی - ادیب - ۵۷۴) بغداد ولادت ۵۰۸۔ ابن الشجر کا شاگرد۔
عراق شام اور مصر میں اس کے بہت شاگرد تھے۔

۳۶۰۔ ابن القطان [ابو القاسم علی بن جعفر بن علی اغلی صقلی مصری] (لغوی - نحوی - ادیب - ۵۱۵) مصر ولادت ۳۳۳۔ صقلیہ - کتاب الافعال - انبیۃ الامم - بلع الخ - درہم الخ

۳۶۱۔ ابن القطان [شمس الدین محمد بن شجاع حلی] (فقہ - صدی ہفتم) شاگرد شیخ مفید - معالم الدین فی آل یاسین

۳۶۲۔ ابن القطان [ابو الحسین احمد بن محمد بن احمد بغدادی شافعی] (فقہ - ۳۵۹) بغداد ابن سرتج اور ابو اسحاق مروزی کا شاگرد

۳۶۳۔ ابن القطان [ابو القاسم عبد اللہ بن فضل بن قطان بغدادی] (حدیث - شاعر عرب - ۵۸۰) بغداد ولادت ۴۷۷۔ ان کے دو اقطان ۸۲۱ میں پیدا
ہوئے اور ۴۹۸ میں مرے۔

- ۴۴۴- ابن القطان [ابو الحسن علی بن محمد بن عبد الملک حمیری فاسی] (محدث - ۴۲۸) سلجاسہ کافاضی
- ۴۴۵- ابن القطبی [قاضی الاکرم جمال الدین ابو الحسن علی بن یوسف بن ابراہیم قفطی کوئی مصری] (کاتب - سورخ - ۴۳۴) یاوت حموی کا دوست - مصر حلب میں کاتب و وزیر رہا - تاریخ الحکام - اخبار مصر - اخبار المصنفین - اخبار النویین - اخبار المغرب - تزیینۃ المناظر - ولادت - ۵۴
- ۴۴۶- ابن القوطیہ [ابوبکر محمد بن عمرو بن عبد العزیز الشیملی قرطبی] (محدث فقیہ - لغوی - ادیب - ۳۶۸) قرطبیہ (تصرف الافعال - کتاب بالمقصود والمحدود
- ۴۴۷- ابن قولیہ [ابو القاسم جعفر بن محمد بن موسیٰ بن قولیہ قتی بغدادی] (فقیہ - ۳۶۹) عداوات احمد - کتاب الصفوہ - کتاب الجعہ - کامل الزیارات شیخ مفید کا شاگرد
- ۴۴۸- ابن القیسرانی [ابو الفضل محمد بن طاہر بن علی بن علی شیبانی مقدسی] (صوفی - محدث - ۵۰۷) بغداد (ولادت ۴۲۸) بیت المقدس - سکنت ہمدان - کتاب اللغات المطابع - الکتاب الستہ - الکلمات المتشابه
- ۴۴۹- ابن القیسرانی - شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن نصر بن صغیر مخزومی حلبی (شاعر - ادیب - ہیئت دان - ۵۴۸) دمشق (ولادت ۴۷۸) عکا - انزل خالد بن ولید پہ اور ابن مسیر اس زمانہ کے شام کے پیشکش شاعر تھے
- ۴۵۰- ابن القیم [شیخ الاسلام شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر جوزیہ دمشقی] (محدث - ۷۵۱) زاد المعاد - کتاب القواعد - ابن تیمیہ کا شاگرد جلال شہید اولیٰ
- ۴۵۱- ابن الکلبی [ابو یوسف بن اسماعیل بن الیاس جوئی بغدادی شافعی] (طیب - صدیقی شہسوار) ابن الکبیر بھی کہلاتا ہے - الایض طیب جہد منقولات طیبین جوئی
- ۴۵۲- ابن کثیر [ابو محمد عبد اللہ بن کثیر] (قاری - ۱۲۰) مکہ (مشہور قاریوں میں سے)
- ۴۵۳- ابن کثیر [احمد الدین ابو الفداء اسماعیل بن عمر دمشقی شافعی] (محدث - مفسر - سورخ - ۷۷۴) تاریخ جامع المسانید - شرح بخاری - تفسیر
- ۴۵۴- ابن کج [قاضی یوسف بن احمد بن یوسف کجی دیوری شافعی] (فقیہ - ۴۰۵) دیور (قاضی دیور
- ۴۵۵- ابن الکلبی [ابن الکلبی] (محدث - کتاب - ۲۰۵)
- ۴۵۶- ابن الکثیرانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن ثابت مصری شافعی] (صوفی - شاعر عرب - ادیب - ۵۶۲)
- ۴۵۷- ابن کلیب [ابو سعید بن کلیب شافعی] (محدث - ۳۳۵) مسند کبیر
- ۴۵۸- ابن کیسان [ابو الحسن محمد بن احمد بن ابراہیم بن کیسان بغدادی] (نحوی - ۲۹۶) ثعلب و میر کا شاگرد - مہذب نخوس - شرح سید حافظہ
- ۴۵۹- ابن لہ [شیخ ابو عمر بن عبد الحمید کثی اصغرانی بغدادی] (نحوی - صدی سوم) معاصر متوکل عباسی و عبید
- ۴۶۰- ابن اللہان [ابوبکر محمد بن عیسیٰ بن محمد کثی اندلسی] (شاعر عرب - ۵۰۷) مرقہ نظم السلوک فی حفظ الملوک
- ۴۶۱- ابن ماجہ [ام ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن یزید قزوینی] (محدث - ۲۷۳) السنن تفسیر تاریخ - ولادت ۲۰۹
- ۴۶۲- ابن ماجشون [ابو مروان عبد الملک بن عبد العزیز بن عبد اللہ مالکی] (فقیہ - ۲۱۳) امام مالک کا شاگرد - گانا سننے کا شوقین
- ۴۶۳- ابن ماسویہ [یوحنا بن ماسویہ شریانی دمشقی بغدادی نصرانی] (طیب - ۳۳۲) سامرة (باردن سے متوکل تک خلفاء کا ملازم - نوادر الطیب - ادبہ النجمہ
- ۴۶۴- ابن ماکولہ [امیر سعید الملک ابو نصر علی بن ہبہ اللہ بن علی بن جعفر بغدادی رجالی] (نحوی - محدث - رجالی - ۲۸۶) حرجان (مستمر لاو امام - کتاب المختار الاطفا
- کتاب الوزراء - الاکمال - اس کا پ جلال الدولہ بویہ کا وزیر تھا اور چچا ابو عبد اللہ حسن بنذ او کا قاضی القضاة - ولادت ۲۷۷ عکبرا
- ۴۶۵- ابن مالک [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن مالک طائی شافعی جیانی اندلسی مصری] (نحوی - ۷۷۲) ولادت ۶۰۰ جیان - الفیہ صرف و نحو میں - لامیۃ الافعال - الکافیۃ - الشافیۃ
- ۴۶۶- ابن المامون [قاضی احمد بن علی بن ہبہ اللہ] (نحوی - نحوی - فقیہ - ۵۸۶) ولادت ۵۰۹ - شرح الفصح - امرار الحروف - الاسالی کی قیدی میں - کتابیں
- ۴۶۷- ابن المامونی [ابو طالب عبد السلام بن حسین] (شاعر عرب - صدی چہارم) کچھ دنوں صاحب ابن عباد کو پاس رہ کر خراسان چلا گیا - مامون شہسوار کا شاگرد
- ۴۶۸- ابن المتوج [شیخ فخر الدین احمد بن عبد اللہ بن سعید بن متوج جرجانی] (فقیہ - صدیقی شہسوار) کتاب الوسیلہ - تفسیر القرآن - التباخ والنسوخ - کتاب النہایۃ فی آیات الاحکام - شرح الفیہ - نوادر العلویہ - کتاب المقاصد - کتایۃ الطالبین - کتاب المراتبی - ابن فہر علی کے آشتاؤ - شہید المتوفی ۷۸۲ اور فخر المحدثین المتوفی

۷۷۷ کا شاگرد رشید۔ اُنکے والد عبد اللہ بھی جوڑے فاضل تھے ابن المتوج کے نام سے مشہور ہیں۔

۴۸۹۔ ابن الجہری [تلمذ ابی الدین احمد بن رجب بن طیب شافعی] (فقہ - نحوی - ۸۵۰ھ)

۴۹۰۔ ابن مردودہ [ابوبکر احمد بن موسیٰ بن مردودہ اصفہانی (طراز)] (حدیث - مؤرخ - مفسر - ۴۱۶ھ) تفسیر تاریخ المناقب - مخرج علیٰ صحیح البخاری۔

۴۹۱۔ ابن مسعود [یونس بن یوسف بن مسعود شیبانی قندی] (صوفی - مجدد - ۴۱۹ھ) فقیہ - عمر - ۹۰ھ - فرقہ یونسیہ کا بانی فقیہ علاء دار کا ایک قریب۔

۴۹۲۔ ابن سنین [شیخ ابو علی محمد بن سنین بصری] (نحوی - ۲۰۶ھ) دیکھو قطرب

۴۹۳۔ ابن السنونی [شرف الدین ابو البرکات مبارک بن ابو الفتح احمد بن مبارک اربلی] (حدیث - رجالی - لغوی - ادیب - ۴۳۷ھ) مولد ۵۴۲ھ - وزیر اعلیٰ

تاریخ اربل ۴ جلد - کتاب النظام شرح فقہی والی تمام - اجلد - کتاب الجمل شرح ابیات مفصل زخشری

۴۹۴۔ ابن الصبغ کبیر الدین عبدالرحمان بن ابو القاسم بن عثمان عسقلانی [ادیب - شاعر - ۴۳۵ھ] ولادت ۵۸۳ھ

۴۹۵۔ ابن مسعود [ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن مسعود ہذلی] (صحابی - ۳۲ھ) والدہ کا نام ام عبد - قدیم الاسلام - عمر - ۶۰ھ

۴۹۶۔ ابن مسعود [احمد بن علی بن مسعود] (ضربی - ۱۰۰ھ) مراح الارواح

۴۹۷۔ ابن مسکویہ [ابو علی احمد بن محمد بن یعقوب بن مسکویہ رازی اصفہانی] (کاتب طبیب - فلسفی - ۴۲۱ھ) عقد الدولہ کا صاحب خزینہ و کاتب السر۔

تہذیب الاخلاق - تجارب الامم یعنی تاریخ بنی عباس تا ۳۵۰ھ

۴۹۸۔ ابن مسہر [مہذب الدین ابو الحسن علی بن سعد بن علی موصلی] (شاعر - عرب - ۵۴۳ھ) عمر ۹۰ سے زیادہ

۴۹۹۔ ابن المشکویہ [ابو العباس محمود الدین احمد بن امیر سیف الدین ابو الحسن علی بن ابی الہیجا ہکامری] (امیر - ۴۱۹ھ) از امرائے دولت صلاحیہ - ولادت ۵۰۰ھ

۵۰۰۔ ابن المضاء [ابو العباس قاضی الجماعت احمد بن عبد الرحمن بن محمد قرطبی] (فقہ - نحوی - شاعر - عرب - ۵۹۲ھ) ابو جعفر حنفی مشہور ہے - ولادت ۵۱۳ھ -

مشرق و نحویں - تنزیہ القرآن۔

۵۰۱۔ ابن مطرف [ابو الفتح احمد بن مطرف عسقلانی] (ادیب - لغوی - شاعر - عرب - ۴۱۳ھ) قاضی دمیاط - عمر قریب ۹۰

۵۰۲۔ ابن مطروح [جمال الدین ابو الحسن یحییٰ بن یحییٰ بن ابراہیم مہری] (شاعر - عرب - ۴۴۶ھ) ولادت ۵۹۲ھ - سیدہ - شاہ مصر کی طرف دمشق کا گورنر

۵۰۳۔ ابن المشر [ابو العباس عبد اللہ بن المشر بن متوکل عباسی بغدادی] (ادیب - شاعر - عرب - ۲۹۶ھ) بغداد - ولادت ۲۲۴ھ - بہرہ و طلب کا شاگرد۔

النبہ و الریاض - کتاب المیدخ - شعرا الملوک - کتاب الاداب

۵۰۴۔ ابن اسطلی [شیخ ابو الحسن زین الدین یحییٰ بن معطل بن عبد النور زواوی مغربی حنفی] (نحوی - ۴۲۸ھ) قاہرہ - الفیہ نحویں - جزوی اور ابن عساکر کا شاگرد

مدقون و مشق و مصرعین - ولادت ۵۴۴ھ

۵۰۵۔ ابن المعلم [نجم الدین ابو النائم محمد بن علی بن فارس واسطی] (شاعر - عرب - ۵۹۲ھ) ولادت ۵۰۱ھ

۵۰۶۔ ابن المعلم [ابو عبد اللہ محمد بن نعمان بن عبد السلام بغدادی] (شیخ مفید) (فقہ - متکلم - ۴۱۳ھ) بغداد - دیکھو شیخ مفید

۵۰۷۔ ابن معیہ [تاج الدین ابو عبد اللہ محمد بن سید ابو جعفر قاسم بن حسین بن معیہ حسنی حنفی] (فقہ - نسابہ - ادیب - شاعر - عرب - صدی ہفتم) شاگرد علامہ

حنفی - اُستاد شہید اولی - معرفۃ الرجال - نہایۃ الطالب فی نسب آل ابیطالب - الفلک الشحون - اخبار الامم - سبک المذہب - منہاج العمال۔

۵۰۸۔ ابن مفاتیح [علی بن محمد بعلانی] (حدیث - ۴۸۸ھ) المناقب

۵۰۹۔ ابن مفرغ [ابو عثمان یحییٰ بن زیاد بن ربیعہ حمیری] (شاعر - عرب - ۴۱۹ھ) سید اسماعیل حمیری اسی کی نسل سے تھا

۵۱۰۔ ابن مفلح [نہیر الدین ابو اسحاق ابراہیم بن شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عالمی] (فقہ - محدث - ۳۲ھ) اصفہان - محقق - مدققی - عابد و زاہد

ان کے بیٹے حسین اور عبد اللہ بھی مشہور عالم تھے۔

۵۱۱۔ ابن مقسم [ابوبکر محمد بن حسین بن یعقوب بن حسن عطار مغربی] (نحوی - ۳۵۴ھ) طلب کا شاگرد

۵۱۲۔ ابن مقفع [عبد اللہ بن مقفع بغدادی] (مترجم۔ کتاب۔ ۱۵۸) ترجمہ عربی ایساغوجی از یونانی۔ ترجمہ عربی کلید دستہ از فارسی۔ درۃ الملتئمہ
۵۱۳۔ ابن مقفع [ابو علی محمد بن علی بن حسین بن مقفع بغدادی] (کاتب۔ ۳۲۸ بغداد) ولادت ۲۷۲ بغداد۔ مقتدر عباسی کا وزیر۔ کوئی خط سے حال کر عربی
خط کا موجد یعنی خط بلخ کا۔

۵۱۴۔ ابن مقفع [ابو عبد اللہ حسن بن علی بن حسین بن مقفع بغدادی] (کاتب۔ ادیب۔ ۳۳۸) ولادت ۲۷۸

۵۱۵۔ ابن مکتوم [تاج الدین ابو محمد احمد بن عبد القادر بن احمد قیس خضفی] (فقہ۔ لغوی۔ نحوی۔ ۴۲۹) ولادت ۶۸۲ جمع بین العیال المحکم لغت۔ شرح ہر ایک لغت
۵۱۶۔ ابن الملا [احمد بن محمد بن علی بن احمد] (نحوی۔ ۹۷۱) شرح معنی اللیب

۵۱۷۔ ابن الماتی [شرف الدین ابو المکارم اسعد بن ابی سعید بن ماتی مصری] (ادیب۔ ۷۰۶) حلب) وزیر مصر۔ القوافل والدواوین
۵۱۸۔ ابن سحر [ابو احمد یحییٰ بن علی بن ابی منصور یحییٰ معقری] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۳۰۰) مشہور بہ بیئک الدیم۔ ولادت ۲۳۱۔ لہذا حق موصی کا
شاگرد۔ ابو بکر صولی کا استاد۔ موفی و مکتفی عباسی کا دیم۔ کتاب الباہر۔

۵۱۹۔ ابن مندہ [ابو عبد اللہ محمد بن یحییٰ بن مندہ اصفہانی] (حدث۔ ۳۰۱) تاریخ اصفہان

۵۲۰۔ ابن مندہ [ابو عبد اللہ محمد بن اسحاق اصفہانی] (حدث۔ ۳۹۵) ولادت ۳۱۶۔ معرفۃ الصحابہ

۵۲۱۔ ابن مندہ [ابو القاسم عبد الرحمن بن محمد بن اسحاق] (حدث۔ ۴۰۴) اصفہان) کبیر الشان طلیل القدر

۵۲۲۔ ابن المنذر [ابو بکر محمد بن ابراہیم بن المنذر بن یحییٰ شافعی] (فقہ۔ حدث۔ ۳۰۹) شیعہ الحرم۔ کتاب التفسیر۔ کتاب السنن۔
کتاب المیسوط۔ کتاب الاحجام۔ کتاب الاشراف (شاگرد ریح بن سلیمان)

۵۲۳۔ ابن منظور [جمال الدین محمد بن جلال الدین ابو العزیز محمد بن علی مغربی افریقی مصری] (ادیب۔ لغوی۔ ۷۱۱) لسان العرب لغت میں ۲۰ جلد
نثار الازہار۔ مصر کے دیوان انشاء کا لازم

۵۲۴۔ ابن مندہ [کیال الدین ابو الفتح موسیٰ بن یونس بن محمد موصی شافعی] (فقہ۔ ۶۳۹) ولادت ۵۵۱ موصی

۵۲۵۔ ابن منیر [حبیب الدین عین الزمان ابو الحسن منیر بن احمد طرابلسی الشافعی] (شاعر عرب۔ ۵۳۸) حلب) ولادت ۵۴۸۔ طرابلس الشام سکونت

۵۲۶۔ ابن منیر [قاضی ناصر الدین احمد بن محمد بن منصور مالکی] (نحوی۔ ادیب۔ ۶۸۳) ولادت ۶۲۰۔ قاضی اسکندریہ

۵۲۷۔ ابن منیر [احمد بن منیر ابو جعفر بغدادی] (حدث۔ ۲۴۴) عمر ۸۴۔ سنہ (نیز دیکھو ابن سعد)

۵۲۸۔ ابن مہران [ابو مسلم عبد الرحمن بن مہران بغدادی] (حدث۔ ۳۷۵)

۵۲۹۔ ابن میمون [ابو عمران موسیٰ بن میمون بن یوسف امراہی قرطبی یهودی] (طیب۔ فلسفی۔ ۶۰۵) ولادت ۵۲۹ قطیف۔ عرب اس کو
علامۃ العبری کہتے ہیں۔ ابن طفیل اور ابن رشد کا شاگرد۔ اندلس سے مصر میں آکر صلاح الدین یوسف کا لازم ہوا۔ ولادت الحسارین۔
کتاب فصول۔ تدبیر الصحتہ۔

۵۳۰۔ ابن الناطم [بدر الدین محمد بن جمال الدین محمد بن مالک حبشی شافعی] (نحوی۔ ۶۸۶) دمشق) ابن مالک صاحب الفیہ کا بیبا۔ شرح الفیہ
شرح کافیہ۔ کتاب المصباح مختصر متاج۔

۵۳۱۔ ابن نباتہ [شمس الدین محمد بن محمد بن حسن بن نباتہ جزائی فارقی مصری] (شاعر عرب۔ حدث۔ خطیب۔ ۶۶۸) قاہرہ) دیوان اشعار میں العیون
شرح رسالہ ابن زید بن۔ عمر ۶۶۔

۵۳۲۔ ابن نباتہ فارقی [ابو یحییٰ عبد الرحمن بن محمد بن اسماعیل بن نباتہ] (خطیب۔ ادیب۔ ۳۷۴) ولادت ۳۳۵۔ خطیب مشہور۔ سیف الدولہ
کے زمانہ میں حلب کا خطیب۔ معاصر شہنشاہ۔

۵۳۳۔ ابن نباتہ سعدی [ابو نصر عبد العزیز بن عمر بن محمد بن سعدی] (شاعر عرب۔ ۵۰۵) بغداد) ولادت ۳۷۴۔ سیف الدولہ کے زمانہ میں حلب کا خطیب۔ معاصر شہنشاہ۔

- ۵۳۴۔ ابن النبیہ [کمال الدین ابو الحسن علی بن محمد بن حسن مصری] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۴۱۹ تصنیفیں) ملک الانشرف شاہ مصر کا کاتب
- ۵۳۵۔ ابن النجار [عبد الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمود بن حسن بغدادی شافعی] (محدث۔ مورخ۔ ۴۳۴ ولادت ۵۷۸۔ تاریخ مدینۃ السلام ذیل تاریخ خطیب ۳۔ جلد۔ مستدرک تاریخ خطیب۔ خبۃ المناظرین۔ کنز الامام فی السنن والاحکام۔ قمر المیز فی المسند الکبیر۔ کتاب الکمال فی الرجال۔ معجم
- ۵۳۶۔ ابن النجار [ابراہیم بن سلیمان بن حمزہ [جمال الدین] دمشقی] (محدث۔ ۴۵۱) سکندریہ کا نقیب اشراف۔ ولادت ۵۹۰۔ حلب و بغداد کا سفر کیا
- ۵۳۷۔ ابن النجار [ابو الحسن محمد بن جعفر بن محمد بن کوفی] (مورخ۔ ۴۰۲) تاریخ کوفہ مختصر نویسن۔ کتاب المصلح والموارد۔ ولادت ۳۰۳ کوفہ
- ۵۳۸۔ ابن نجید [ابو عمرو اسماعیل بن نجید بن احمد بن یثیث پوری] (محدث۔ ۳۶۵) عمر ۹۰
- ۵۳۹۔ ابن نجیم [زین العابدین بن نجیم جعفی مصری] (فقہ۔ ۹۷۰ مصر) الاشباہ والنظائر (حکمی شرح احمد بن محمود حموی المتوفی ۱۰۹۸ لکھی) بحر الرائق شیخ کنز الدقائق۔ فتح القصار شرح المنار
- ۵۴۰۔ ابن نحاس [ابو العباس احمد بن محمد مصری یثیث پوری] (محدث۔ ۳۷۴)
- ۵۴۱۔ ابن نحاس [فتح الدجلی] (شاعر عرب۔ ۱۰۵۲ ادرینہ)
- ۵۴۲۔ ابن نحاس [ابو الدین محمد بن ابراہیم بن محمد بن علی] (نحوی۔ شاعر عرب۔ ۴۹۹ قاهرہ) شیخ العربیۃ حجة العرب۔ ولادت ۴۲۷۔ زہری کا استاد
- ۵۴۳۔ ابن النذیم [ابو محمد اسحاق بن ابراہیم بن ہامان موصلی] (محدث۔ فقیہ۔ مشکم معنی۔ نحوی۔ شاعر۔ ۲۳۵) ولادت ۱۵۰۔ مومن رشید کہتا تھا کہ اگر معنی نہ ہوتا تو میں اسے قاضی بناتا۔
- ۵۴۴۔ ابن النذیم [محمد بن ابی یعقوب اسحاق] (مورخ۔ صدی چہارم) ۳۷۷ھ میں زندہ تھا۔ کتاب الفہرست
- ۵۴۵۔ ابن النطرونی [ابو الفضل عبد المنعم بن عبد العزیز بن ابی بکر اسکندری مالکی] (فقہ۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۴۰۳)
- ۵۴۶۔ ابن النفیس [علاء الدین علی بن ابی الحکم قرشی مصری شافعی] (طبيب۔ ۴۸۷) طب میں ابن سینا سے دوسرے درجہ پر شرح کلیات قانون بوخارافان
- ۵۴۷۔ ابن نفطہ [میعین الدین ابو بکر محمد بن النعمان بن ابی بکر بن شجاع بغدادی حنبلی] (محدث۔ ۴۲۹ بغداد) ذیل کمال ابن ماکولا کتاب الانساب نفیۃ الزواۃ
- ۵۴۸۔ ابن النقیب [امام جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن حسن بن محمد بن حنفی] (مفسر۔ زاہد۔ ۴۹۸) ولادت ۴۱۱۔ تفسیر ۵۰ جلد
- ۵۴۹۔ ابن نالہ شیخ نجیب الدین ابو ابراہیم محمد بن جعفر بن محمد بن نالحی] (فقہ۔ ۴۴۵) ابن ادیس سے روایت کرتے ہیں
- ۵۵۰۔ ابن نالہ شیخ نجم الدین جعفر بن نجیب الدین محمد بن جعفر بن محمد بن نالحی] (فقہ۔ صدی ہفتم) شیعہ الاحزان۔ اخذ النثر فی احوال الختار۔ علامہ حلی ان کو
- ۵۵۱۔ ابن نمیر [عبد اللہ بن نمیر ہمدانی] (محدث۔ ۱۹۹)
- ۵۵۲۔ ابن نوخت [ابو الحسن علی بن احمد بن نوخت] (شاعر عرب۔ ۴۱۲ یا ۴۱۶ مصر)
- ۵۵۳۔ ابن واضح [یعقوبی] (مورخ۔ جزائی۔ ۲۹۳) متشیخ۔ کتاب البلدان۔ تاریخ العالم ۲۵۵ھ تک
- ۵۵۴۔ ابن وحشیہ [ابو بکر احمد بن وحشیہ] (مترجم۔ صدی چہارم) ۳۱۸ھ میں کتاب فلاحۃ البیطیۃ کا ترجمہ کھدانی سے عربی میں کیا۔
- ۵۵۵۔ ابن الوردی [زین الدین ابو حفص عمر بن مظفر بن محمد قرشی بکری معری حنبلی شافعی] (ادیب۔ نحوی۔ فقیہ۔ شاعر عرب۔ ۴۹۰) حلب خیرۃ المجاہدین۔ تحفۃ الوردیہ۔ بکار الافکار۔ تتمۃ المختصر فی اخبار البشر
- ۵۵۶۔ ابن الورقان [ابو بکر محمد بن عبد اللہ بن محمد اودنی بخاری] شافعی] (فقہ۔ ۳۸۵ بخارا) مدقوی یثیث پوری رہا۔
- ۵۵۷۔ ابن الوزان [شیخ ابو القاسم ابراہیم بن عثمان قیردانی] (نحوی۔ لغوی۔ ۳۴۶)
- ۵۵۸۔ ابن الوثنی [ہشام بن احمد بن ہشام بن تانی طلیطلی] (فقہ۔ نساب۔ نحوی۔ لغوی۔ شاعر عرب۔ ۴۷۰ دانینہ)
- ۵۵۹۔ ابن وکیع [ابو محمد حسن بن علی بن احمد بن خلف ضبی مصری بغدادی] (شاعر عرب۔ ۳۹۳ بنس) وکیع اسکے پر واد احمد کا لقب ہے جو فقیہ۔ نحوی فاضل فصیح تھا جو لکھنے میں مراور کتابا بشیرین اور کتاب الطریق وغیرہ کا مصنف ہے۔

- ۵۸۶۔ ابو احمد زہیری [محمد بن عبد اللہ زہیری] (محدث - ۲۰۳)
- ۵۸۷۔ ابو احمد شہر زوری [قاسم بن مظفر بن علی] (فقہ - ۲۸۹ م مہمل) قاضی اربل۔ ان کا بیٹا ابو بکر محمد قاضی خافقین ابو اسحاق شیرازی کا شاگرد ۲۵۳ میں پیدا ہوا اور ۵۳۸ میں بغداد میں فوت ہوا
- ۵۸۸۔ ابو احمد عسکری [حسن بن عبد اللہ بن سعید عسکری ابو ازلی] (ادیب - ۳۸۲) ولادت ۲۹۳۔ شاگرد ابن درید۔ کتاب الاخبار والنوادر۔ کتاب المختلف والمؤلف۔ کتاب الحکم والامثال۔ کتاب الزواجر۔ کتاب التصحیف
- ۵۸۹۔ ابو احمد علی بن محمد حسینی مہم مکتہ [محدث - -] کتاب المعرفة۔ فضل المؤمن۔ تاریخ الرجال۔ کتاب الوصایا
- ۵۹۰۔ ابو الاوص [محمد بن یحییٰ بن حماد بغدادی] (محدث - ۲۷۹) قاضی عکبرا
- ۵۹۱۔ ابو الاثر ضحاک [ضحاک بن سلمان بن سالم کوفی] (نوی۔ نحوی۔ شاعر عرب)
- ۵۹۲۔ ابو اسامہ [حماد بن اسامہ کوفی] (محدث - ۲۰۱)
- ۵۹۳۔ ابو اسامہ [شیخ جناد بن محمد ازلی ہروی] (نوی۔ ۳۹۹) حاکم طبرستان مصر نے اس اور اسکے دوست ابو الحسن علی بن سہیان انطاکی کو ایک نئی قتل کر لیا
- ۵۹۴۔ ابو اسامہ عیسیٰ ازلی [حماد بن دہم بصری] (محدث - ۱۷۹)
- ۵۹۵۔ ابو اسحاق اسفرنجی [رکن الدین ابراہیم بن محمد بن ابراہیم اسفرنجی شافعی] (فقہ - اصولی - شکر - ۴۱۸ م اسفران) جامع الحلی۔ الرد علی الملحدین۔ نور الیقین فی مشہد الحسنین۔ ابو القاسم شیرازی کا مصاحب۔
- ۵۹۶۔ ابو اسحاق اصطخری [ابو اسحاق فارسی اصطخری یا صرغی اصطخری] (جغرافی۔ سیاح۔ صدی چہارم) ۳۴۰ھ میں عرب ہند و افریقہ کا سفر کیا۔ کتاب الاقالیم۔ المسالك والممالك۔
- ۵۹۷۔ ابو اسحاق اصفہانی [دیکھو ابن عاصم] (محدث - ۲۸۳)
- ۵۹۸۔ ابو اسحاق طنجی [ابراہیم سیارنجی بصری المعروف بہ نظام معتزلی] (شکر - صدی دوم) جافا کا استاد۔ معاصر بارون رشید (دیکھو نظام معتزلی)
- ۵۹۹۔ ابو اسحاق تیزون [ابراہیم بن احمد بن محمد] (نوی۔ صدی چہارم) ابو عمر زاہد غلام ثعلب کا شاگرد
- ۶۰۰۔ ابو اسحاق ثعلبی [امام احمد بن محمد بن ابراہیم نیشاپوری شافعی] (مفسر۔ محدث - ۴۲۷) تفسیر کشف البیان۔ عماد الجالس۔ ابو طاہر ابن خریزماہ ابن ابی اسحاق
- ۶۰۱۔ ابو اسحاق جونی [عبد اللہ بن ابراہیم بن سعد اللہ بن محمد بن مویہ ابو بکر جونی حمونی] (محدث - ۷۲۲) دیکھو ابن حمویہ صاحب زادہ السطین
- ۶۰۲۔ ابو اسحاق حربی [ابراہیم بن اسحاق بن ابراہیم مروزی مالکی] (فقہ - ۲۸۵) ولادت ۱۹۸۔ احمد بن فضل کا شاگرد و مساند خلیفہ اربد کے دیگر صحابہ سجود کرتے
- ۶۰۳۔ ابو اسحاق زجاج [ابراہیم بن سری بن سہل بصری] (نوی - ۳۱۱) میر کا شاگرد
- ۶۰۴۔ ابو اسحاق زہری [ابراہیم بن عبد الرحمن بن عوف] (تابعی - ۹۶) عمر ۷۵
- ۶۰۵۔ ابو اسحاق سبسی [عمر بن عبد اللہ ہمدانی کوفی] (تابعی - ۱۲۷) ولادت ۵۳۳ھ
- ۶۰۶۔ ابو اسحاق شیرازی [جمال الدین ابراہیم بن علی بن یوسف شیرازی شافعی اشعری] (صوفی - شکر - فقہ - ۷۷۴ م بغداد) ولادت ۳۹۳۔ جد صاحب قاسمی مہذب۔ التنبیہ۔ لمح۔ طبقات الفقہاء
- ۶۰۷۔ ابو اسحاق غری [ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان بن محمد کلبی غری شافعی] (نوی۔ شاعر عرب - ۲۴۲) ولادت ۴۴۱ م غزہ۔ دیوان اشعار
- ۶۰۸۔ ابو اسحاق فزاری [ابراہیم بن محمد کوفی] (محدث - ۱۸۵)
- ۶۰۹۔ ابو اسحاق قمی [ابو اسحاق ابراہیم بن ہاشم کوفی قمی] (محدث - دوسری صدی) امام رضا کے صحابی۔ کتاب النوادر۔ کتاب القضا یا قضا یا الیہ المومنین
- ۶۱۰۔ ابو اسحاق بن محمد [ابو اسحاق بن محمد] (شاعر عرب - ۴۴۱) شرح دیوان متینی
- ۶۱۱۔ ابو اسحاق مدنی [ابراہیم بن محمد بن ابو یحییٰ مدنی] (محدث - دوسری صدی) کتاب الحلال و الحرام کہتے ہیں قدی و ذکی کہتے ہیں تصنیفات کو اپنی نام سے کہتے ہیں

- ۴۱۲۔ ابوالسحاق مروزی [ابراہیم بن احمد بن اسحاق مروزی بغدادی شافعی] (فقہ - ۳۲۰ قہرہ) سکونت بغداد و مصر۔ فقہیں ابن سیرین کا شاگرد و شرح
- ۴۱۳۔ ابوالسحاق مصری عراقی [ابراہیم بن منصور بن مسلم مصری شافعی] (فقہ - ۵۹۹ مصر) خطیب مصر۔ عراق میں ابوالسحاق شیرازی کا صاحب ہاؤ لاد
- ۵۱۰۔ شرح مہذب - الکاتب ابو محمد عبد الحکم جو فاضل جلیل القدر تھا ۵۶۳ میں پیدا اور ۶۱۳ میں فوت ہوا۔ اچھا شاعر و خطیب تھا۔
- ۴۱۴۔ ابوالسحاق موصلی [ظہیر الدین ابراہیم بن عسکر موصلی شافعی] (فقہ - شاعر عرب - ۶۱۰ اسلامیہ) موصل کے قریب سلامیہ کا قاضی
- ۴۱۵۔ ابوالسحاق ندیم [ابراہیم بن مہمان بن بہمن ارجانی موصلی] (مثنوی - مصر - ۸۸۸ بغداد) ولادت ۵۲۵ کو فہ۔ اسکا گانا اول جہدی بن منصور خطیب عباسی بنی
- ۴۱۶۔ ابوالسحاق عیسیٰ کوئی [ابراہیم بن ابوالعباس عیسیٰ بن سلیم کوئی] (ادب - قاری - ۵ دوسری صدی) مخاصرامام جعفر کاظم و رضا علیہم السلام
- ۴۱۷۔ ابوالسحاق ایل ازدی [احمد بن درہم بصری] (حدیث - ۱۷۹)
- ۴۱۸۔ ابوالسود [ظالم بن عمر بن سفیان دہلی بصری شافعی] (مثنوی - غوی - ۹۹ مدینہ) صفین میں جناب علی کے ہمراہ۔ حضرت علی کی تعلیم کو بخوبی تدوین کی۔ معروف سکونت
- ۴۱۹۔ ابوالسید [مالک انصاری] (صحابی - محدث - ۶۰) عمر ۷۸ کل جنگوں میں رسول اللہ کے ساتھ رہے۔
- ۴۲۰۔ ابوالامام ہاشمی [صدی بن عجلان] (صحابی - محدث - ۸۱) حصص) مصر میں رہتے تھے پھر حصص میں آ رہے۔
- ۴۲۱۔ ابوالامام رومی [اسعد بن سہل بن حنیف انصاری اوسی] (صحابی - مدینہ - ۹۲)
- ۴۲۲۔ ابوالوہب خزاعی [ابراہیم بن عثمان] (محدث - دوسری صدی) جناب صادق و کاظم سے روایت کی [ابوالوہب انصاری دیکھو خالد بن زید]
- ۴۲۳۔ ابوالوہب [جعفر بن محمد بن حسن بخرانی] (فاضل - شاعر عرب - ۱۰۲۸) دیوان ان کا بہت مشہور ہے۔ شاگرد شیخ بہائی
- ۴۲۴۔ ابوالخیر [دوب بن دہب بن وہب بن مقبہ اسدی مدنی بغدادی] (فقہ - محدث - ۲۰۰ بغداد) ہارون کی طرف سے شرفی بغداد کا قاضی کیا ہوا واپس اٹھ گیا
- ۴۲۵۔ ابوالبرہاج [ابوالبرہاج بن عاصم بن عدی] (صحابی - ۱۱۷)
- ۴۲۶۔ ابوبردہ [عمر بن ابوموسے عبد اللہ بن قیس اشعری] (راوی - فقہ - ۱۰۴) ابوموسے اشعری کا بیٹا۔ شرح کے بعد کو فہ کا قاضی
- ۴۲۷۔ ابوبردہ [ابوبردہ ہاشمی بن یار بوی] (صحابی - عہد معاویہ) کل جنگوں میں علی کے ہمراہ۔ ہارون غازی کے مانوں۔ اوائل خلافت معاویہ میں رہے۔
- ۴۲۸۔ ابوبرزہ [فضل بن عبید اسلمی] (صحابی - محدث - ۶۰) سکونت بصرہ
- ۴۲۹۔ ابوالبرکات انباری [کمال الدین عبد الرحمن بن ابی الوفا محمد بن عبید اللہ شافعی] (نحوی - ۵۷۷) ولادت ۵۱۳۔ اسرار العربیہ - نزہۃ الابرار فی طبقات
- الادباء و میزان نحویں -
- ۴۳۰۔ ابوالبرکات سیسی [احمد بن عبد الوہاب سیسی] (ادیب - ۵۱۴) موب خلفا و عباسیہ
- ۴۳۱۔ ابوالبرکات عبد السلام [محمد الدین عبد السلام] (محدث - ۷۰) منقذ الاخبار
- ۴۳۲۔ ابوالبرکات کوئی [شریف عمر بن ابراہیم بن محمد کوئی حنفی] (نحوی - لغوی - محدث - فقہ - ۵۳۹) ولادت ۴۲۲ کو فہ
- ۴۳۳۔ ابوالبرکات مستوفی [شریف الدین مبارک بن احمد بن مبارک اربلی] (محدث - زحالی - ادیب - ۶۳۷ موصی)
- ۴۳۴۔ ابوبشر دولابی [محمد بن احمد بن حماد وراق رازی دولابی] (محدث - مورخ - ۳۲۰ عرج) دولاب رے کا ایک قریب ہر تاریخ العلماء
- ۴۳۵۔ ابوبشر قمی [احمد بن ابراہیم بن احمد بن مصلی قمی] (نحوی - مورخ - ۷۰) تاریخ الکبریٰ مناقب امیر المومنین اخبار صاحب الزنج - کتاب الفرق عجائب
- ۴۳۶۔ ابوبصیر [ابوبصیر عثمان بن اسید ثقفی] (صحابی - ۷۰) وفات عبد رسول میں۔ نیز دیکھو عبد اللہ بن محمد اسدی
- ۴۳۷۔ ابوالبقا کوفی [ابوالبقا جسی کوفی حنفی] (نحوی - غوی - ۷۰) او آخر صدی یا زوہم) الکلیات فی النحو واللغة والاصطلاح مصطفیٰ پاشا وزیر دوم الموقی
- ۴۳۸۔ ابوالبقا عکبری [محمد الدین عبد اللہ بن حسین بن عبد اللہ عکبری] (نحوی - ادیب - ۶۱۶ بغداد) ارباب القرآن - شرح مفصل - شرح مقامات حریری -
- شرح الاضاح - ثبایب - شرح دیوان مثنوی - شرح بلع ابن حقی - ولادت ۵۳۸ - شاگرد ابن الخشاب
- ۴۳۹۔ ابوالبقا حلی [جعیش بن علی بن یعیش حلی] (ابن الصائغ) (نحوی - ۶۳۳ حلی) ولادت ۵۵۳ حلی۔ ابن خلکان کا استاد و شرح مفصل زنجیری شرح

۴۴۰- ابو البقاء رنا لمسی [زین الدین خالرج بن یوسف بن سعد نالمسی دمشقی] [نحوی - لغوی - ۴۴۳] ولادت ۵۸۵
۴۴۱- ابوبکر بن ابی شیبہ [عبداللہ بن محمد بن ابی شیبہ کوفی] [محدث - ۶۳۵] مسند مصنف، سنیان بن عیینہ اور عبداللہ بن مبارکہ کاشاگرد - بخاری مسلم -
ابوداؤد اور ابن ماجہ کا استاد

۴۴۲- ابو بکر بن ابراہیم (ابو بکر بن ابراہیم) [محدث - (۳۸۱) مخم کبیر مسند ابی حنیفہ - اربعین -
 ۴۴۳- ابو بکر بن ابوقحافہ (عبد اللہ بن عثمان) [اصحابی - (۱۱۰) مدینہ - عمر ۴۴- چار بار اور عشرہ مبشرہ سے
 ۴۴۴- ابو بکر ابقرای (محمد بن قاسم بن محمد بن شارب النابری) [نوی - محدث - ۳۶۸ بغداد کتاب شکل - نویب الحدیث - کتاب الاضداد - النصف - کتاب الاذہر
 والکافی نویس - ولادت ۲۷۱ - شاگرد طلب -

۴۵۵۔ ابو بکر قزاقی [قاضی ابوبکر محمد بن طیب بن محمد بصری اشعری۔ بغدادی] (حکلم۔ ۳۰۳ھ بغداد) اپنے زمانہ میں علم کلام میں نیکانہ
۴۵۶۔ ابو بکر جبارودی [محمد بن نصر بن سلمہ بن جبار و نیشاپوری] (محدث۔ ۲۹۱)
۴۵۷۔ ابو بکر بن غائبہ [امام ابوبکر محمد بن احمد بن عبدالمالقی بغدادی] (محدث۔ ادیب۔ ۳۸۹)
۴۵۸۔ ابوبکر خضعی [شمس الدین محمد بن ابی بکر بن محمد خضعی] (نوی۔)۔ موشع شرح کافیه حاجبہ۔ خبیص کرمان کا ایک گانویہ
۴۵۹۔ ابوبکر خوارزمی [محمد بن عباس خوارزمی نیشاپوری] (ادیب۔ لغوی۔ شاعر۔ نسابہ۔ ۴۸۳ھ) ابوجعفر بن رستم طبری کا بھانجہ۔ لغت و انساب میں امام۔ مدت
ملک حلب میں پھر نیشاپور میں رہا

۶۵۰۔ ابو بکر رازی [احمد بن علی بن حسین نیشاپوری] (محدث۔ ۳۱۵) عمر ۵۰
۶۵۱۔ ابو بکر رازی [محمد بن ابی بکر رازی] (طیب۔ ۳۱۱) کتاب الحاوی ۳۰ جلد۔ کتاب الجامع۔ کفایہ منصوری جو منصور بن نوح سامانی کے نام پر لکھی۔ اپنے
زمانہ کا امام الاطباء

۶۵۶۔ ابو بکر زبیدی (محمد بن حسن بن عبد اللہ زبیدی) شیعہ نزل قرطبہ ملاحی - فقیہ - ۷۹۴ھ (اشبیلیہ) ولادت ۳۱۴ھ - قاضی اشبیلیہ - مختصر کتاب بعین کتاب الوضوح
مکتبہ ابلاغیہ نوٹیں - طبقات النحویین واللغویین

۴۵۳۔ ابوبکر زجاج [احمد بن حسین] (نوی۔ صدی چہارم) مطبع بانکہ خلیفہ عباسی کا معاصر
۴۵۴۔ ابوبکر سجستانی [محمد بن عزیز سجستانی] (ادیب۔ نوی۔ ۳۴۰) ابوبکر انباری کا شاگرد۔ غیب القرآن جس کا نام نہرۃ القلوب ہے
۴۵۵۔ ابوبکر سجستانی [ابوبن ابی تیمہ کیسان بصری] (تابعی۔ ۱۳۱)

۴۵۶۔ ابوبکر سرخ [محمد بن سری لیدوی] (نوی۔ ۳۱۴) کتاب الاصول شرح کتاب سیبویہ
۴۵۷۔ ابوبکر شافعی [ابوطالب محمد بن محمد] (محدث۔ ۳۵۵) غیلائیات

۶۵۸۔ ابو بکر شیبانی [پونس بن بکر بن واصل کوفی] (محدث۔ ۱۹۹) مغازی

۴۵۹۔ ابو بکر شہیرازی [احمد بن عبد الرحمن فارسی شہیرازی] (محدث - ۴۰۰ھ) کتاب الاقطاب

۱۶۴. ابوبکر هروی شطرنجی (محمد بن یحیی بن عبد الله هروی شطرنجی) (اوسیب - نوی - ۳۳۶ بصره) کتاب الوزراء - کتاب لورقا - کتاب دبا - کتاب ندیم - راضی بالله

۴۶۱- ابو بکر صولی صیرفی [محمد بن عبداللہ بغدادی شافعی] (فقہہ - ۴۴۰ م) ابن سیرج کا شاگرد

۴۴۶- ابوبکر طروشانی [ابوبکر محمد بن ولید بن محمد طروشانی اندلسی مالکی] (صوفی- مورخ- ۵۶۰ هـ سکنندریه) و دیگر ابن ابی رندقه

۹۶- ابو بکر عیاش [ابو بکر بن عیاش (سندی) (تابعی- ۱۵۳) عمر ۹۶

۶۶۴- ابو بکر تھمال [محمد بن علی بن اسماعیل شاشی شافعی] (فقہہ - محدث - لٹوی - اصولی - شاعر - ۳۶۵ شاش) ولادت (۲۹۱ - شاکر دابن میرج - یمن جزیرہ یمن) سے اور حاکم ابو عبد اللہ اس سے روایت کرتا ہے۔

- ۴۶۵۔ ابوبکر بن قہران [عبد اللہ بن قہران] (نوی۔ ۲۷۷)
- ۴۶۶۔ ابوبکر کلابادی [محمد بن ابراہیم کلابادی] (صدوی۔ ۳۸۰ بخارا)
- ۴۶۷۔ ابوبکر مالقی [احمد بن عبد اللہ بن حسن انصاری مالقی (حمید)] (نوی۔ محدث۔ ادیب۔ ۴۵۲ بمصر) ولادت ۴۰۷۔ معاصر محی الدین نووی
- ۴۶۸۔ ابوبکر خرقوی [ابوبکر بن عبد الرحمن بن حارث بن ہشام بن مغیرہ خرقوی] (تالقی۔ محدث۔ فقیہ۔ ۹۳۰) ولادت خلافت عمر میں۔ مدینہ کے ۷ فقہوں (عبد اللہ بن عروہ۔ قاسم۔ سعید۔ سلیمان۔ ابوبکر خرقوی۔ خارجہ) میں سے
- ۴۶۹۔ ابوبکر مغافری [قاضی ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن العری] (محدث۔ مفسر۔ ۵۴۳ فاس) دیکھو ابن عربی۔
- ۴۷۰۔ ابوبکر نقاش [محمد بن حسن بن زیاد بن یارون بن جعفر مقرئ موصی بغدادی] (مفسر۔ محدث۔ ۳۵۱) ولادت ۲۶۵۔ تفسیر
- ۴۷۱۔ ابوبکرہ [نقیح بن حارث بن کلہ نقیح] (صحابی۔ محدث۔ ۵۱ یا ۴۹ ہجرہ) سمیعہ کابیشا۔ زیاد بن سمیعہ کاماری بھائی
- ۴۷۲۔ ابوتام [حبیب بن اوس بن حارث طائی عالمی شامی بغدادی] (شاعر عرب۔ ۲۲۸ مہجول) ولادت ۱۹۰۔ سکونت شام بغداد خراسان مصر انور مانہ کا سب سے بڑا
- ۴۷۳۔ ابوتوبہ [میمون بن جعفر بغدادی] (نوی۔ دوسری صدی) کسائی کا شاگرد
- ۴۷۴۔ ابوالشہداء [محمود بادو تونسسی] (شاعر عرب۔ ۱۲۸۸) اہل تونس اسکو نابغہ افریقی کہتے ہیں
- ۴۷۵۔ ابولعلبہ [ابو ثعلبہ] (صحابی۔ ۷۵ شام)
- ۴۷۶۔ ابونور کللی [ابراہیم بن خالد بن ابی الیمان کللی شافعی بغدادی] (فقیہ۔ ۲۴۶ بغداد) امام شافعی کا صاحب
- ۴۷۷۔ ابوجحیفہ [وسیب بن عبد اللہ عامری نزہل کوفہ] (صحابی۔ ۷۴ کوفہ)
- ۴۷۸۔ ابوجعفر [محمد باقر بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] (تالقی۔ محدث۔ ۱۱۴) ولادت ۵۶ یا ۵۸۔ ائمہ اثنا عشر سے پانچویں امام
- ۴۷۹۔ ابوجعفر اسکافی [محمد بن عبد اللہ مغترلی] (متکلم۔ ۲۴۰)
- ۴۸۰۔ ابوجعفر انباری [قاضی احمد بن اسحاق بن بہلول بغدادی] (ادیب۔ فقیہ۔ ۳۱۸ بغداد) ولادت ۲۳۱ انبار
- ۴۸۱۔ ابوجعفر سمری [احمد بن ابی عبد اللہ محمد بن خالد برقی قتی کوفی] (فقیہ۔ محدث۔ ادیب۔ ۲۷۰) کتاب الحس۔ کتاب الشواہد من کتاب اللہ۔ کتاب لا مثال۔ اختلاف الحدیث۔ تفسیر الاحادیث۔ کتاب الطب۔ کتاب العلل۔ کتاب الخصال۔ کتاب التایخ۔ کتاب القیافہ۔ مصبج العلم۔ طبقات الرجال۔ کتاب الاوائل۔ معاری النبی وغیرہ۔ معاصر امام جوادی۔ صفار صاحب بصائر الدہجات نے ان سے روایت کی۔ ابوالحسن احمد بن فارس ادیب و لغوی انکا شاگرد تھا
- ۴۸۲۔ ابوجعفر زرقانی [احمد بن محمد بن ابی نصر زرقانی کوفی] (محدث۔ ۲۷۱) امام رضا علیہ السلام۔ کتاب الحجاج
- ۴۸۳۔ ابوجعفر بصری [یحییٰ بن ابوزید بصری معتزلی] (نقیب۔ قاضی متکلم۔ ۶۱۱)
- ۴۸۴۔ ابوجعفر خوارزمی [محمد بن موسیٰ خوارزمی] (ریاضی۔ ۲۰۵) جبر و مقابلہ [ابوجعفر تپائی دیکھو ابن مضاء]
- ۴۸۵۔ ابوجعفر رواسی [محمد بن حسن بن ابی سارہ بن افی معاذ بن علی کوفی] (نوی۔ دوسری صدی) معانی القرآن۔ الوقت والابتداء۔ کسائی۔ ذرا کا استاد دیکھو ابی سارہ
- ۴۸۶۔ ابوجعفر طبری [امام محمد بن جریر بن زید طبری] (مفسر مورخ۔ فقیہ۔ ۳۱۰) ولادت ۲۴۴ مہجول سکونت بغداد۔ تاریخ الرسل والملوک تفسیر جامع البیان فی تالی
- ۴۸۷۔ ابوجعفر طبری [احمد بن محمد طبری] (ادیب۔ اوائل صدی چہارم) مقتدر عجائی کا معاصر
- ۴۸۸۔ ابوجعفر طوسی [ابوجعفر ثالث محمد بن حسن بن علی طوسی بغدادی] (فقیہ۔ محدث۔ ۴۰۰ ہجرت) شیخ الطائفہ۔ شاگرد شیخ مفید۔ مستبصر۔ تہذیب الاحکام۔ نہایہ۔ عدۃ الاصول۔ الرجال مبسوط۔ ریاض العقول۔ التبیان فی تفسیر القرآن۔ مصباح المستجد۔ کتاب الغیۃ لمخیض الشافعی۔ فضل الحسن۔ اصول عقائد۔
- ۴۸۹۔ ابوجعفر فرخ [محمد بن فرخ کوفی] (ادیب۔ تیسری صدی) شاگرد مسلم بن عاصم صاحب فراء
- ۴۹۰۔ ابوجعفر قتی [احمد بن محمد بن عیسیٰ اشعری] (فقیہ۔ دوسری صدی) صحابی امام رضا و ابوجعفر ثانی و ابوالحسن عسکری۔ کتاب التوحید۔ فضل النبی کتاب المند۔ کتاب النوادر۔ النسخ والمنسوخ۔

- ۶۹۱۔ ابو جعفر کلینی [شفعة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی] (محدث - ۳۲۹) دیکھو کلینی
- ۶۹۲۔ ابو جعفر کوفی [محمد بن عثمان] (نحوی تیسری صدی) ابن المفسر کا موب
- ۶۹۳۔ ابو جعفر مقری [احمد بن یوسف بن علی بن یوسف فہری بلی تونس] (نحوی - ۶۹۱)
- ۶۹۴۔ ابو جعفر بن ناصح [احمد بن عبید اللہ بن ناصح دلمی کوفی] (ادیب - تیسری صدی) یزید بن ہارون اور صحنی کا شاگرد
- ۶۹۵۔ ابو الجوزاء [اوس بن عبداللہ ازوی بصری] (تابعی - ۸۳)
- ۶۹۶۔ ابو الجوزاء [حسن بن علی بن محمد] (ادیب - شاعر عرب - ۴۰) مدون بغداد میں رہا - ولادت ۳۸۲
- ۶۹۷۔ ابو حاتم رازی [محمد بن ادیس بن منذر] (محدث - ۱۹۵)
- ۶۹۸۔ ابو حاتم کتانی [سہیل بن محمد بن عثمان سجستانی بصری بغدادی] (نحوی - محدث - شاعر عرب - ۲۴۸)
- ۶۹۹۔ ابو حاتم ہروی [ابو عمر عبدالواحد بن احمد بن ابوالقاسم بن محمد ہروی] (نحوی - محدث - ۴۳)
- ۷۰۰۔ ابو حامد اسفہرائی [احمد بن ابوطاہر محمد بن احمد اسفہرائی شافعی بغدادی] (فقہ - ۴۰۶) بغدادی تعلیقہ البکری - کتاب البستان - ولادت ۴۴۴ مدینہ یافقہ دار کی اور ابو الحسن بن مرزبان کا شاگرد۔
- ۷۰۱۔ ابو حامد غزالی [زین الدین محمد بن محمد بن طاووس احمد غزالی طوسی اشعری شافعی] (فقہ - محدث - حکیم متکلم - ۵۰۵)
- ۷۰۲۔ ابو حامد مروزی [قاضی احمد بن عامر بن بشر شافعی بصری] (فقہ - ۴۶۲) ابوالصالح مروزی کا شاگرد - الجامع مذاہب میں شرح مختصر مزنی
- ۷۰۳۔ ابو الجاج اندلسی [یوسف بن محمد بن ابراہیم طوی مالکی انصاری بیسی اندلسی] (ادیب - ۴۵۳ تونس) ولادت ۵۷۳ - کتاب الفہا ب الفہرست
- ۷۰۴۔ ابو حذافہ [احمد بن اسماعیل مدنی بغدادی] (محدث - ۲۵۹) عمر ۱۰۰
- ۷۰۵۔ ابو حذیفہ [ابو حذیفہ بن عقیقہ بن بقیہ] (صحابی - محدث - ۱۲) جنگ یمامہ میں شہید ہوئے - ۵۳
- ۷۰۶۔ ابو الحسن اشعری [علی بن اسماعیل بن اسحاق اشعری بصری بغدادی] (متکلم - ۳۳۰) ولادت ۲۶۰ بصرہ کتاب التبیین علی اصول الدین فی حیرہ کتاب الشرح والتفصیل - کتاب الموجز - ایضاح البرہان - رد المذاہب - معترضی مذہب چھوڑ کر عدل خدا اور خلق قرآن کو اعتقاد سے تائب ہوا - فقہ میں ابو یوسف مروزی کا شاگرد - ابو موسیٰ اشعری کی نسل سے۔
- ۷۰۷۔ ابو الحسن انصاری [علی بن ابراہیم بن محمد بن یونس] (ادیب - شاعر عرب - ۶۷۱) جذوة البیان - فريدة الحقیان - الحلال فی شرح النحل
- ۷۰۸۔ ابو الحسن انصاری [علی بن موسیٰ بن علی حیاتی نزیل فاس] (حکیم - شاعر عرب - ۵۹۳) فاس کا خلیفہ - شدور المذہب فی صناعتہ کیمیا نظم میں
- ۷۰۹۔ ابو الحسن بغدادی [قاضی ابوالحسن عمر بن محمد بن یوسف بغدادی] (نحوی - نحوی - فقہ - محدث - ۳۲۸) الفرج بعد الشدة - مسند
- ۷۱۰۔ ابو الحسن بکری [محمد البکری الصدوقی السمری] (مورخ - ۹۵۰) خلیفہ اولیٰ کی نسل سے - فتوح الیمین - درة المکملہ فی فتح مکة المجلہ
- ۷۱۱۔ ابو الحسن بنسبی [علی بن محمد بن مسلم بن خروزمی بنسبی] (نحوی - ادیب - شاعر عرب - ۶۲۲)
- ۷۱۲۔ ابو الحسن جملہ [احمد بن جعفر بن موسیٰ بن علی] (شاعر عرب - منجم - ۳۲۶) ولادت ۲۲۴
- ۷۱۳۔ ابو الحسن حنفی [علی بن عیسیٰ بن فرج شیرازی بغدادی] (نحوی - ۲۰۰) بغدادی شرح ایضاح - ولادت ۳۲۸
- ۷۱۴۔ ابو الحسن حمیری [علی بن حسین بن منصور حمرانی] (شاعر عرب - ۶۱۵) سکونت دمشق - زین الدین تھا
- ۷۱۵۔ ابو الحسن حملاؤ [علی بن عبداللہ وصیف] (شاعر عرب متکلم - ۴۶۹) بغدادی
- ۷۱۶۔ ابو الحسن خرقانی [خواجہ علی خرقانی بغانی] (صوفی - ۲۲۴) خرقان ملائکہ جہان میں ہے
- ۷۱۷۔ ابو الحسن سہامی [علی بن عبداللہ بن عوف بغدادی] (نحوی - ۳۱۵)
- ۷۱۸۔ ابو الحسن سکونی [ابو الحسن علی بن محمد بن محمد بن علی سکونی حلی امامی] (نحوی - ۶۰۶)

- ۱۹۔ ابوالحسن شمس [علی بن عبداللہ] (نوی۔ ۴۱۵) ابن جتنی کا شاگرد
- ۲۰۔ ابوالحسن طوسی [علی بن عبداللہ بن سنان کوفی] (نوی۔ تیسری صدی) معاصر ابن سبکت - ابن الاعرابی کا شاگرد
- ۲۱۔ ابوالحسن عمرانی [علی بن محمد بن علی خوارزمی] (مفسر۔ نحوی۔ ادیب۔ ۵۶۰) شاگرد زحشری کتاب الموضع والبلدان۔ شہنشاہ الاسلامی
- ۲۲۔ ابوالحسن غناطی [سہیل بن محمد بن مالک ازدی اندلسی] (فقہ۔ ادیب۔ نحوی۔ ۶۳۹) ولادت ۵۵۹
- ۲۳۔ ابوالحسن غناطی [ابوالحسن خضر بن رضوان بن احمد مقری غناطی] (نوی۔ ۵۲۷)
- ۲۴۔ ابوالحسن قالی [علی بن احمد بن علی بصری بغدادی] (ادیب۔ شاعر۔ ۴۸۸) قالہ قریہ ہے خورستان کا
- ۲۵۔ ابوالحسن قریب [علی بن ہارون بن نصر] (نوی۔ ۴۷۱) ولادت ۲۹۰۔ علی بن سلیمان اخفش کا شاگرد
- ۲۶۔ ابوالحسن کندی [جمال الدین علی بن ثروان بن زید بغدادی] (نوی۔ ادیب۔ ۵۶۵ دمشق) ابن عم حاج الدین کندی
- ۲۷۔ ابوالحسن کوفی [ابوالحسن علی بن اسماعیل بن شعیب بن میثم تاری اسدی کوفی] (متکلم۔ ۵۶۵) شرح سبغہ معلقہ
- ۲۸۔ ابوالحسن بن کیسان [محمد بن احمد بن کیسان] (نوی۔ ۲۹۹) تغذیہ سبغہ کا شاگرد۔ مذبذوب نہیں۔ شرح سبغہ معلقہ
- ۲۹۔ ابوالحسن نجفی [علی بن انجب ابوالکارم مفضل بن علی مقدسی اسکندرانی مالکی] (فقہ۔ ۶۱۱ قاہرہ) ولادت ۵۴۴۔ ان کے والد قاضی انجب ۵۳۰ میں پیدا اور ۵۸۴ میں فوت ہوئے۔
- ۳۰۔ ابوالحسن لکھنوی [سید ابوالحسن محمد بن علی بن صفدر لکھنوی] (فقہ۔ جی)
- ۳۱۔ ابوالحسن مجاشعی [علی بن فضال بن علی فرزوقی قیروانی] (نوی۔ نحوی۔ مفسر۔ مورخ۔ ۴۷۹) تفسیر الہمیدی ۲۰ جلد۔ کتاب نکت القرآن۔ اکسیر المذہب نحویں۔ الفصول فی معرفۃ الاصول۔ کتاب لغرض۔ کتاب تاریخ الدول۔ ۳۰ جلد۔ الاکسیر فی علم التفسیر ۵۳ جلد
- ۳۲۔ ابوالحسن محامی [احمد بن محمد بن احمد ضبی بغدادی شافعی] (محدث۔ ۴۱۵) ولادت ۳۶۸۔ ابوالحسن سفرائی کا شاگرد۔ المجموع مقنع۔ بابا
- ۳۳۔ ابوالحسن مدائنی [علی بن محمد بن عبداللہ بن ابویوسف بصری مدائنی] (مورخ۔ ۶۲۵) من قبل من الطالبین۔ کتاب الفالیات۔ ذوالکعبہ
- فتوحات الاسلام۔ کتاب الاحداث خطبہ امیر المومنین۔ کتب احوال نجفی میں۔ ولادت ۱۳۵
- ۳۴۔ ابوالحسن منجم [علی بن یحییٰ بن ابی منصور] (شاعر۔ منجم۔ ۴۷۵) سامرہ) متوکل وغیرہ خلفاء عباسیہ کا ندیم
- ۳۵۔ ابوالحسن موصی [آغا خفیف الدین علی بن عدلان بن حماد موصی] (مترجم۔ ۶۶۶) ولادت ۵۸۳
- ۳۶۔ ابوالحسن نیشاپوری [محمد بن محمد بن علی طوسی نیشاپوری] (محدث۔ ۶۱۷) ولادت ۵۴۴
- ۳۷۔ ابوالحسن وراق [محمد بن عبداللہ] (نوی۔ ۵۷۱) معاصر ابوطالب عبدی۔ شرح مختصر جری۔ (نیز دیکھو ابوالحسن رسانی)
- ۳۸۔ ابوالحسن بن وراق [محمد بن عبد اللہ] (نوی۔ ۴۷۰) محمد بن عبد اللہ وراق کا نواسہ
- ۳۹۔ ابوالحسن بن ہذیل [علی بن ہذیل] (ادیب۔ عین الادب والسیاسة وزین الحسب والریاسة
- ۴۰۔ ابوالحسن ہیکاری [شیخ الاسلام علی بن احمد بن یوسف بن عرفہ اموی] (محدث۔ ۴۸۶) ولادت ۴۰۹۔ عتبہ بن ابوسفیان کی نسل سے
- ۴۱۔ ابوالحسن ہلال [ہلال بن محسن بن ابراہیم] (نوی۔ ۴۴۸) ولادت ۳۶۸
- ۴۲۔ ابوالحسن ہندی [ذوالفقار احمد جوہالی] (نوی۔ ادیب۔ جی) المبشر فی بیان ما یعلق بالموت والمذکر ۲۹۷ھ میں جوہالی میں چھپی۔
- ۴۳۔ ابوالحسن بصری [محمد بن علی بن طیب بصری مقری بغدادی] (متکلم۔ ۴۳۶) الفقہ احوال فقہیں تصنیف الاولہ۔ غر الاولہ وشرح اصول خمسہ
- ۴۴۔ ابوالحسن رازی [احمد بن فارس بن زکریا ہمدانی رازی شافعی مالکی] (نوی۔ ۳۹۰) مجمل اللغۃ۔ المصاحبی حلیۃ الفقہاء۔ بدیع الزمان ہمدانی کا استاد۔ (دیکھو ابن فارس)

۴۳۵۔ ابو الحسن راوندی [احمد بن یحییٰ بن اسحاق بغدادی] (فاضل - عالم متکلم - ۲۳۵) ولادت ۲۰۵۔ مقالہ در علم کلام فیضیہ المنزلہ۔ کتاب التاج کتاب الفیض
کتاب القصب (راوندکاشان کا قریہ ہے)

۴۳۶۔ ابو الحسن شیعی [ابو الحسن احمد بن ابراہیم سیاری شیعی] (متکلم - تیسری صدی) ابو عمر زہد صاحب قطب کاموں۔

۴۳۷۔ ابو الحسن بن عبد الوارث [ابو الحسن بن عبد الوارث محمد بن حسین بن محمد] (نحوی - صدی چہارم) ابو علی فارسی کا بھانجہ عبد القادر جہانی کا استاد

۴۳۸۔ ابو الحسن کاتب [احمد بن سعد اصفہانی] (نحوی - منطق - بعد ۳۲۲) کتاب المنطق کتاب الجہاد کتاب الرسائل

۴۳۹۔ ابو الحسن بن کاتب [احمد بن علی] (کاتب - ۴۵۰)

۴۴۰۔ ابو حفص بن زیات [عمر بن محمد بن علی بغدادی] (محدث - ۳۷۵)

۴۴۱۔ ابو حفص بلخی [محمد بن محمد بن احمد بن علی تضاوی بلخی] (نحوی - مفسر - محدث - ۵۳۸) ولادت ۴۶۲۔ تفسیر لفظ و حدیث میں قریب
سو کتابوں کے تصنیف کیں۔

۴۴۲۔ ابو حفص ریح [ریح بن صبیح مدنی بصری] (محدث - دوسری صدی) محمد بن قاسم ثقفی کے مددگار ہیں آیا کہتے ہیں یہ اسلام میں اولیٰ مصنف ہے۔

۴۴۳۔ ابو حمزہ ثمالی [غیاث بن ابی صفیہ دینار ثمالی ازدی کوئی] (ثمالی - محدث - ۱۵۰) امام زین العابدین محمد باقر و جعفر صادق سے روایت کی (نیز

۴۴۴۔ ابو حنیفہ دینوری [احمد بن داؤد دینوری] (محدث - نحوی - ادیب - لغوی - مہندس - ۲۸۱) اصلاح المنطق - جواہر العلم - الجہاد المقابله - کتاب الفصاحتہ -
کتاب البیان - اخبار الطوال۔

۴۴۵۔ ابو حنیفہ کوئی [نعمان بن ثابت بن زوطی کوئی] (امام عظیم) (فقہ - ۱۵۰) ولادت ۸۰۔ کوفہ - قصیدۃ الغنایہ - فقہ اکبر - المقصود صرف میں - حمد بن
سلیمان سے فقہ پر بھی - قیاس کے ساتھ فقہ کی تدوین اول انہوں نے ہی کی۔

۴۴۶۔ ابو حنیفہ مغربی [نعمان بن عبد اللہ بن محمد بن منصور مالکی امامی مغربی مصری] (فقہ - ۳۶۳ قاهرہ) دعاۃ الاسلام - اختلاف اصول المذاهب کتاب الجہاد
فقہ میں - ردائے اربعہ اہل سنت - کتاب المناقب والمثالب - کتاب الاختصار - اسان التاویل۔

۴۴۷۔ ابو حنیان نوہدی [علی بن محمد بن عباس شیرازی سمرقانی] (نحوی - ادیب - فقہ - متکلم - ۸۰۰) مقابسات - الصدق والتصدیق - وصف العلوم انوار
کتاب المحاضرات والمناظرات کتاب الاستعار والموانئ ابو عبیدہ کا استاد - ابن عمید اور ابن عباد کا مصاحب۔

۴۴۸۔ ابو حنیان نحوی [امام ابی اللہ بن محمد بن یوسف بن علی غراطی مصری] (شاعر - نحوی - مفسر - محدث - ۴۴۵) ہدایۃ النحوی تفسیر بحر محیط - شرح کتاب سیبویہ -
صرف نحو کا امام الدنیا۔ ولادت ۴۰۵ غراطہ

۴۴۹۔ ابو خالد کابلی [ابو خالد کابلی] (محدث - اول صدی) اصحاب امام زین العابدین سے

۴۵۰۔ ابو خالد سلمیٰ [یزید بن ہارون بن زادی ازدی واسطی] (محدث - ۲۰۶) ولادت ۱۱۸

۴۵۱۔ ابو الخطاب [عمر بن عبد اللہ بن ابی ریحہ مخزومی] (شاعر عرب - ۳۳۹) ولادت ۲۳۲

۴۵۲۔ ابو الخطاب باجی [علاء الدین علی بن محمد بن خطاب باجی مصری] (فقہ - ۴۱۳) ولادت ۶۳۱

۴۵۳۔ ابو الخیر دہلوی [ابو الخیر دہلوی] (صوفی - حنفی) [نیز دیکھو طاشکری زادہ]

۴۵۴۔ ابو داؤد اعرج [عبید اللہ بن ہرمز بن اعرج] (نحوی - ۱۰۷ اسکندریہ)

۴۵۵۔ ابو داؤد سجستانی [سلیمان بن اشعث بن اسحاق ازدی سجستانی بصری] (محدث - ۲۷۵) ولادت ۲۰۲ بصرہ - الحسن - الفناخ والمسنوخ۔

۴۵۶۔ ابو داؤد طبرستانی [محمد بن سلیمان بن داؤد بن جابر و قاری بصری] (محدث - ۲۰۳) عمر ۸۰ - مسند

۴۵۷۔ ابو داؤد کوئی [نفع بن حارث کوئی] (ثمالی - محدث - ۵۱)

۴۵۸۔ ابو داؤد نحوی [نسل بن محمد] (نحوی - شاعر عرب - صدی چہارم) مودب سیف الدولہ حمدان - کتاب المذکر والمؤثر

- ۷۹۹۔ ابو داؤد مروزی [سلیمان بن سعید] (نحوی - ۲۵۷) نصر بن شمیم اور اصمعی کا شاگرد
- ۸۰۰۔ ابو جابر [سماک بن خرزجہ] (صحابی - ۵۰)
- ۸۰۱۔ ابو درداء [عومیر بن عامر انصاری خزرجی] (صحابی - محدث - ۳۲۳ دمشق) عالم اہل شام - قاضی دمشق
- ۸۰۲۔ ابو دلامہ [زید بن جون] (ادیب - شاعر عرب - ۱۶۱)
- ۸۰۳۔ ابو دلف [قاسم بن عیسیٰ بن اویس علی] (قائد - ۲۲۶ بغداد) مامون کا سپہ سالار - کتاب السلاح - سیاست الملوک - کتاب المنزہ
- ۸۰۴۔ ابو ذر [جذوب بن جنادہ] (صحابی - محدث - ۳۲۲ زندہ) حضرت عثمان نے ربذہ میں جلا وطن کر دیا تھا۔
- ۸۰۵۔ ابو ذر ہمدانی [قاضی عمر بن زید بن عبد اللہ ہمدانی کوفی مرجی] (فقہ - ۱۵۶)
- ۸۰۶۔ ابو رافع [اسلم ابراہیم قطبی] (صحابی - محدث - ۴۵) کتاب السنن والاحکام والقضایا۔ رسول اللہ اور علی مرتضیٰ کی تمام جنگوں میں ساتھ رہے
- ۸۰۷۔ سال کی عمر میں علی کے ساتھ کوفہ گئے پھر امام حسن کے ساتھ مدینہ واپس آئے۔ ابن خلکان نے قتل عثمان سے چند روز پہلے ۳۵ میں وفات لکھی ہے جو احادیث شیعہ کے خلاف ہے۔
- ۸۰۸۔ ابو رجاء [عمران بن تیم عطار] (تابعی - ۱۰۷) حیات نبی میں مسلمان ہوئے تھے
- ۸۰۹۔ ابو رقیق [ابو حامد احمد بن محمد الطائمی مصری] (شاعر عرب - ۳۹۹ مصر) مہرظیفہ مصر اور اسکے وزیر ابن کلس کا مداح
- ۸۱۰۔ ابو الرواد [عبد اللہ بن عبد السلام بن عبد اللہ بصری] (مؤذن - ۲۷۹) [ابو رومیم = نافع بن عبد الرحمان]
- ۸۱۱۔ ابو ریحان [محمد بن احمد بن محمد بنیر وئی خوارزمی] (حکیم فیلسوف - ریاضی - ۴۲۹) عجائب الہند - آثار الباقیہ - کتاب الارشاد - تاریخ الامم الشرقیہ
- نیز قانون المسعودی - کتاب العیدلہ - ولادت ۳۶۲
- ۸۱۲۔ ابو الزبیر [محمد بن مسلم کوفی] (تابعی - ۱۲۵)
- ۸۱۳۔ ابو زرعہ نجیب [حیوۃ بن شریح مصری] (محدث - ۱۵۸)
- ۸۱۴۔ ابو زرعہ رازی [عبید اللہ بن عبد الکریم بن یزید رازی] (محدث - ۱۶۴)
- ۸۱۵۔ ابو زرعہ دمشقی [محمد بن عثمان دمشقی] (محدث - ۳۰۲)
- ۸۱۶۔ ابو زکریا تیریزی [بکی بن علی تیریزی] (لغوی خطیب - ۵۰۲) ولادت ۴۲۱ - شرح دیوان متنی - تہذیب الالفاظ - الوافی فی العروض والقوافی
- ۸۱۷۔ ابو زید بصری [سعید بن اوس بن ثابت خزرجی بصری قدری] (لغوی - نحوی - ادیب - ۲۱۵ بصرہ) کتاب اللغات - کتاب النواہر - کتاب الفرق - کتاب الجمع والتشبیہ - ابو عمرو شیبانی کا شاگرد - ابو عبیدہ اور ابو حاتم جستانی کا استاد - ۹۵
- ۸۱۸۔ ابو زید بلخی [احمد بن سہل] (لغوی - نحوی - ادیب - ۳۲۲)
- ۸۱۹۔ ابو زید [ابو زید خارجہ بن زید بن ثابت صحابی] (فقہ - ۹۹ مدینہ) مدینہ کے ۷ فقہوں سے
- ۸۲۰۔ ابو زید عبادی [امام ابو زید جنین بن اسحاق عبادی] (طبییب - ۲۶۰) اقلیدس اور کتب طب و حکمہ کا یونانی سے عربی میں ترجمہ کیا
- ۸۲۱۔ ابو زید قرشی [محمد بن ابی الخطاب قرشی] (شاعر عرب - ۱۷۰) جہرۃ اشعار عرب -
- ۸۲۲۔ ابو زید مروزی [محمد بن احمد بن عبد اللہ مروزی کاشانی شافعی] (فقہ - ۳۷۱ مرو) ابو اسحاق مروزی کا شاگرد - فعال مروزی کا استاد - ۷۰ سال کی عمر میں وفات پائی
- ۸۲۳۔ ابو زید نمیری [ابو زید عمر بن شبر بن عبیدہ نمیری بصری] (محدث - مورخ - ۲۶۲ سامرہ) اخبار المدینہ - تاریخ بصرہ - ولادت ۱۷۰ - [ابو سعادت]
- ۸۲۴۔ ابو سعید سہبانی [تاج الاسلام عبد الکریم بن محمد بن منصور مروزی شافعی] (محدث - نسابہ - ۵۶۲) کتاب الانساب - ۸ جلد - ولادت ۵۰ - ۵۰ سال کی عمر میں وفات پائی
- ۸۲۵۔ ابو سعید خراسانی - عراقی - شام اور حجاز کا سفر کیا
- ۸۲۶۔ ابو سعید مروزی [آدم بن احمد بن اسد مروزی بخاری] (ادیب - لغوی - ۳۵۴)

- ۸۲۳۔ ابو الشیخ [احمد شافعی، صفہانی] (فقہ - ۵۹۳ھ - ولادت ۴۳۳ھ - تقریباً یعنی مختصر فقہ شافعی)
- ۸۲۴۔ ابو الشیخ [ابو محمد عبداللہ بن محمد بن جعفر بن حیان النضاری] (محدث - ۳۶۹ھ) ولادت ۲۷۴ھ - تفسیر - النظر والوصایا - تفسیر القرآن
- ۸۲۵۔ ابو الشیخ [محمد بن عبداللہ بن رزین] (شاعر عرب - ۱۹۶ھ) وعلیل خراعی کا عزاؤ
- ۸۲۶۔ ابو صالح [ابو صالح - سامان] (ذکوان مدنی) (تابعی - محدث - ۱۰۱ھ)
- ۸۲۷۔ ابو الصلاح کنانی [ابراہیم بن نسیم عہدی کوئی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق کے صحابی
- ۸۲۸۔ ابو الصلاح [نقی الدین بن نجم بن عبید اللہ جلی] (فقہ - محدث - صدی پنجم) ابن البراج نے ان سے روایت کی۔ شاگرد شیخ طوسی و سید مرتضیٰ - تقریباً لغات الکافی - در الہدایہ فقہ میں - عمدۃ الشافعیہ والکافیہ
- ۸۲۹۔ ابو الضیاء [ابو الضیاء بدری ملقب بہ بوری] (تاریخ - ادیب - ۹۶۳ھ) تراجم الاعیان فی ابناؤ الزمان - شرح دیوان عمر بن فارص
- ۸۳۰۔ ابو طالب [عمران بن عبدالمطلب ہاشمی] (صحابی - ۸ھ) نبوت - عم و حامی رسول
- ۸۳۱۔ ابو طالب اصفہانی [قاضی محمود بن علی بن اربطال قسیمی اصفہانی] (واعظ - خطیب - ۵۸۵ھ اصفہان)
- ۸۳۲۔ ابو طالب عاملی [رضی الدین ابو طالب محمد بن علی عاملی البخاری] (فقہ - محدث - ۵۸۵ھ) اوآخر صدی ششم شہید اول کے بیٹے شیخ رسالہ اثنا عشریہ
- ۸۳۳۔ ابو طالب عہدی [احمد بن بکر عہدی] (نوی - صدی چہارم) شرح الصلح - سیرانی عاملی اور ابو علی فارسی کا شاگرد
- ۸۳۴۔ ابو طالب کوئی [ابو طالب کفوف] (نوی - صدی دوم) کسی کا شاگرد
- ۸۳۵۔ ابو طالب مفضل [مفضل بن سلمہ کوئی] (نوی - تیسری صدی) معانی القرآن - کتاب البارع - کتاب الاستقار - کتاب البطل - المقصور والممدود
- ۸۳۶۔ ابو طالب مکی [محمد بن علی بن عطیہ حارثی مکی] (واعظ - صوفی - ۲۸۶ھ) قوت القلوب فی معالجتہ المحبوب
- ۸۳۷۔ ابو طاہر اصفہانی [اسماعیل بن محمد بن وثابی اصفہانی] (ادیب - ۵۳۳ھ)
- ۸۳۸۔ ابو طاہر انباری [محمد بن محمد بن ابانہ مصری] (ادیب - ۵۹۶ھ) تفسیر القرآن - کتاب المنظم والمنثور
- ۸۳۹۔ ابو طاہر قرطبی [اسماعیل بن خلف بن سعید انصاری] (نوی - ادیب - ۴۵۵ھ)
- ۸۴۰۔ ابو طاہر مقلی [اسماعیل بن خلف بن سعید انصاری مقلی اندلسی] (نوی - ادیب - ۵۵۵ھ)
- ۸۴۱۔ ابو الفیل [عاصم بن واثلہ بن اصف بن علی] (صحابی - ۲۰ھ) عمر - اتمام معرکوں میں علی کے ساتھ اور انتقام خون حسین میں مختار کے ساتھ رہے
- ۸۴۲۔ ابو طلحہ [عبد بن سہل انصاری] (صحابی - ۳۱ھ) عمر ۷۷
- ۸۴۳۔ ابو الطیب صعلوکی [سہل بن محمد بن سلیمان شافعی نیشاپوری] (فقہ - ادیب - ۳۸۷ھ یا ۴۰۲ھ) مفتی نیشاپور
- ۸۴۴۔ ابو الطیب طبری [طاہر بن عبداللہ بن طاہر طبری] (نوی - ۴۵۰ھ)
- ۸۴۵۔ ابو الطیب طبری [محمد بن مفضل بن سہبہ بنی اعدادی شافعی] (فقہ - ۴۵۰ھ)
- ۸۴۶۔ ابو الطیب طبری [محمد بن محمد بن اسحاق] (نوی - ادیب - تیسری صدی) ثعلب و میر کا شاگرد
- ۸۴۷۔ ابو العلاء [مسروق بن احمد ہمدانی کوئی] (تابعی - محدث - ۶۳ھ)
- ۸۴۸۔ ابو العاص [ابو العاص بن الربیع] (صحابی - ۱۲ھ) زینب بنت جحش کے شوہر
- ۸۴۹۔ ابو العالیہ [رفیع بن ہریر بن ریاحی بصری] (تابعی - محدث - ۹۳ھ)
- ۸۵۰۔ ابو العالیہ [حسن بن مالک شامی] (ادیب - شاعر عرب - ۲۴۱ھ)
- ۸۵۱۔ ابو عامر بن شہید [احمد بن ابو مروان عبد الملک بن الوزیر احمد شافعی قرطبی] (اعمال شافعیہ - ۲۷۶ھ) ولادت ۸۲ھ قرطبہ کشف الکلی فی الفلاح المسک

- ۸۸۰۔ ابو عبد الرحمن [نقی الدین شیب بن حمدان] ادیب طبیب۔ شاعر۔ فاضل۔ (۴۵۵) سکونت قاہرہ۔ شیخ نجم الدین شیخ احمد بک بھائی ولادت بغداد۔
- ۸۸۱۔ ابو عبس [عبد الرحمن بن جبر النصارى] (صحابی۔ ۳۴۰ مدینہ)
- ۸۸۲۔ ابو عبید [ابو عبید بن مسعود] (صحابی۔ ۱۳۰) جنگ جسر میں شہید ہوئے۔
- ۸۸۳۔ ابو عبید ہروی [احمد بن محمد بن محمد بن ابو عبید ہروی فاشانی] (ادیب۔ نحوی۔ ۴۰۱) کتاب لغزین۔ ابو المنصور ازہری کا مصاحب
- ۸۸۴۔ ابو عبید [قاسم بن سلام بغدادی] (ادیب۔ فقیہ۔ ۴۴۲ مگر) غیب الحدیث والشواہد (نیز دیکھو ابن باب)
- ۸۸۵۔ ابو عبید المدبرکی [عبد المدین عبد الغزیز بن ابی صعب بکری اندلسی] (خزائی۔ نحوی۔ ۴۸۷) ولادت ۳۰۴ مگر ماسجدم۔ وصف فریقہ الشالیہ۔ شرح نوادر ثانی۔ شرح امثال ابی عبید۔
- ۸۸۶۔ ابو عبیدہ بن الجراح [عامر بن عبد القدیر الجراح قہری] (صحابی۔ محدث۔ ۱۸۰ عمواس) عشرہ مبشرہ سے۔ امین الامۃ۔ قدیم الاسلام
- ۸۸۷۔ ابو عبیدہ [محمد بن منشی تمیمی بصری خارجی] (مورخ۔ لغوی۔ ادیب۔ نحوی۔ ۲۱۰) ولادت ۱۰۰۔ ہارون رشید کا استاد۔ کتاب الجمل والصفین
- ۸۸۸۔ ابو العتاسیہ [ابو اسحاق اسماعیل بن قاسم بن سید غفری کوئی بغدادی] (شاعر عرب۔ ۲۱۱ بغداد) ولادت ۱۳۱۔ عین التمر کو ذیل پرشہنشاہ۔ سکونت بغداد۔ دیوان اشعار۔
- ۸۸۹۔ ابو عثمان اشنادانی [ابو عثمان اشنادانی] (لغوی۔ اوائل صدی چہارم) معاصر ابن دریمہ و ابو حاتم مجشانی
- ۸۹۰۔ ابو عثمان تیمی [ربیع بن ابی عبد الرحمن فروخ مدنی] (تابعی۔ محدث۔ ۱۳۶)
- ۸۹۱۔ ابو عثمان غسانی [استاد سعد بن محمد بن صبیح غسانی قیروانی] (نحوی۔ ۴۰۰)
- ۸۹۲۔ ابو عثمان مازنی [ابن محمد بن عثمان بصری] (ادیب۔ ۲۴۹ بصرہ) میر کا استاد۔ صمعی و ابو زید کا شاگرد۔ ماتن فیہ العامہ کتاب لائق الامم
- کتاب التصریف۔ کتاب العروض۔ کتاب القوافی۔
- ۸۹۳۔ ابو عثمان مالکی [سعد بن احمد بن عبد اللہ تپانی اندلسی] (نحوی۔ صدی ہفتم) ۴۵۰ھ میں بغداد آیا
- ۸۹۴۔ ابو عثمان مروزی [ابو عثمان سعید بن منصور مروزی] (محدث۔ ۲۲۹) عمر ۸۵۔ بلخ اور مکر میں بہت درجہ۔ الحسن
- ۸۹۵۔ ابو عثمان مصری [سعید بن غفر مصری] (محدث۔ ۲۳۱) امام مالک اور لیث بن سعد کا شاگرد
- ۸۹۶۔ ابو عثمان ہندی [عبد الرحمن بن مل بصری] (تابعی۔ محدث۔ ۴۵) عمر ۱۳۰
- ۸۹۷۔ ابو عوبہ [محمد بن راشد ازدی بصری] (عالم یمن۔ ۱۵۳)
- ۸۹۸۔ ابو عوبہ [حسین بن محمد بن ابی معشر سلمی حرانی] (مورخ۔ ۳۱۸)
- ۸۹۹۔ ابو العزیز [محمد بن محمد بن داہب خراسانی بغدادی] (شاعر عرب۔ ۵۹۶) دیوان اشعار ۱۵ جلد
- ۹۰۰۔ ابو عصبیدہ [ابو جعفر احمد بن عبید بن ناصح دلمی کوئی] (نحوی تیسری صدی) دیکھو ابو جعفر بن ناصح
- ۹۰۱۔ ابو عقیل [یحییٰ بن متوکل مدنی کوئی] (محدث۔ ۱۶۷)
- ۹۰۲۔ ابو العلاء [میر ابو العلاء الکربادی] (صوفی۔ ۱۰۶۱۔ آگرہ)
- ۹۰۳۔ ابو العلاء مصری [احمد بن عبد اللہ بن سلیمان قفناعی مصری متوفی حرانی] (فلسفی لغوی۔ شاعر عرب۔ ۴۴۹ مگر) بچپن میں چچیک سے نابینا ہو گیا۔ طبیب
- علماء اور وزراء اسکی خدمت میں حاضر ہوتے تھے۔ اپنے گھر میں رہتا تھا۔ ولادت ۴۴۹ مگر۔ لازم مالا یلزم۔ مسقط الزند۔ کتاب الایک والعضون للشیخ العزیز
- ۹۰۴۔ ابو العلاء ہمدانی [احمد بن عبد اللہ بن حسن بن احمد بن عطاء ہمدانی] (محدث۔ لغوی۔ نحوی۔ ۵۶۹) کتاب الہادی فی معرفۃ المقاطع والہادی
- ۹۰۵۔ ابو العلاء ہمدانی [حسن بن عبد اللہ المعروف بکرم] (نحوی۔ لغوی۔ ادیب۔ تیسری صدی) باطنی صاحب الصمعی و سکرانی صاحب الخفش کا شاگرد۔ جلد کی صحبت

- ۹۰۶۔ ابوعلی بغدادی [محمد بن حسن بن عبد اللہ (منطق) حاتم] [شاعر عرب - لغوی - ادیب - حکیم - ۴۷۳ھ]
- ۹۰۷۔ ابوعلی جانی [محمد بن عبد الوہاب بن سلام معتزلی] [متکلم - ۳۰۳ھ] ولادت ۲۳۵۔ ابو الحسن اشعری کا استاد۔ ابو یوسف یعقوب شحام بصری کا شاگرد
- ۹۰۸۔ ابوعلی رجالی [ابوعلی بن محمد بن اسماعیل حارثی] [رجالی - ۱۷۱۶ھ] [متبع المقال] [علم رجال - زیر الرياض - عقد السالی البیہ]
- ۹۰۹۔ ابوعلی رودباری [احمد بن محمد بغدادی مصری] [صوفی - فقیہ - ۳۲۲ھ]
- ۹۱۰۔ ابوعلی سینا [دیکھو شیخ الرئیس] [طبيب - حکیم - ۴۲۸ھ]
- ۹۱۱۔ ابوعلی طبرسی [شیخ امین الدین فضل بن حسن بن فضل طبرسی شہدی] [محدث - مفسر فقیہ - ۵۴۸ھ] تفسیر مجمع البیان - جوامع الجامع - اعلام الوری - ان کے بیٹے رضی الدین حسن صاحب مکالم الاخلاق بھی بڑے عالم تھے۔
- ۹۱۲۔ ابوعلی بکری [ابوعلی حسن بن قاسم شافعی بغدادی] [فقیہ - ۳۵۰ھ] کتاب الافصال فقہ میں کتاب الحوز فی النظر فی الفقه - اصول الفقه -
- ۹۱۳۔ ابوعلی طوسی [ابوعلی حسن بن محمد طوسی] [فقیہ - آخر صدی ہجری] شیخ الطائفة ابو جعفر طوسی کے بیٹے کتاب الحیال - شرح نہایہ - امالی -
- ۹۱۴۔ ابوعلی فارسی [حسن بن احمد بن عبد الغفار فارسی] [نحوی - ۷۷۷ھ] ولادت ۷۸۸۔ زجاج کا شاگرد - میرانی کا استاد - ایضاً کتاب اللغات -
- ۹۱۵۔ ابوعلی فارسی [حسن بن ابراہیم بن علی فارسی شافعی] [فقیہ - ۴۸۷ھ] میافا قین
- ۹۱۶۔ ابوعلی قتال [محمد بن حسن بن علی بن احمد فارسی نیشاپوری] [فقیہ - واعظ - صدی ہجری] روضۃ الواعظین - تنویر فی معانی التفسیر - ابوعلی طوسی روایت کیا
- ۹۱۷۔ ابوعلی قمری [حسن بن احمد بن ابی سعید خانی] [شاعر عرب - ۳۹۶ھ] سردار قرامطہ
- ۹۱۸۔ ابوعلی قتی [احمد بن اسحاق بن عبد اللہ اشعری قتی] [محدث - ... حلوان] شیخ القمیین - امام حسن عسکری کے مخصوصین سوانح الصوم مسائل الرجال ابی الحسن
- ۹۱۹۔ ابوعلی قتی [احمد بن ادیس اشعری قتی] [محدث - ۳۰۶ھ] کتاب النوادر کبیر
- ۹۲۰۔ ابوعلی کاتب [محمد بن ابی بکر بن ہمام بن اسماعیل کاتب اسکافی] [فقیہ - محدث - ۳۳۵ھ] ولادت ۲۵۸۔ کتاب التبیح - کتاب اللانہ -
- ۹۲۱۔ ابوعلی کرطانی [ہشام بن ابراہیم انصاری] [نحوی - تیسری صدی] اسمی وغیرہ کے ہم نشینوں میں کتاب الحشرات - کتاب الیوش - کتاب البیانات - کتاب فی النحل
- ۹۲۲۔ ابوعلی کوئی [حسن بن داؤد بن حسن اموی مرقی کوئی] [المعروف بہ نقار] [نحوی ۳۵۴ھ] اصول نحوی کتاب اللغة
- ۹۲۳۔ ابوعلی کوئی [ابوعلی محمد بن محمد بن اشعث بن محمد کوئی مصری] [فقیہ - صدی چہارم] کتاب الجعفریات فقہ میں سنہ ۳۱۱ھ میں لکھی۔
- ۹۲۴۔ ابوعلی کوئی [احمد بن محمد بن عمار کوئی] [محدث - ۳۴۶ھ] کتاب العلل - اخبار النبی - تفسیر - ایمان ابطال فضل القرآن - کتاب المردیین والمذمومین -
- ۹۲۵۔ ابوعلی سکویہ [احمد بن محمد بن یعقوب بن سکویہ خازن رازی] [حکیم - محدث - مورخ - ۴۱۱ھ] تجارب الامم - تہذیب الاخلاق - حیکما ترجمہ اخلاق انصاری -
- ۹۲۶۔ ابوعلی نیشاپوری [حسین بن علی بن یزید نیشاپوری] [محدث - ۳۴۹ھ]
- ۹۲۷۔ ابوعلی واسطی [حسن بن صلیح بن محمد واسطی] [محدث - ۲۴۹ھ]
- ۹۲۸۔ ابو عمر زاہد [محمد بن عبد الواحد بن ابی ہاشم بغدادی] [نحوی - ۳۴۵ھ] ولادت ۲۶۱
- ۹۲۹۔ ابو عمر جری [صالح بن اسحاق جری بصری] [فقیہ - لغوی - ادیب - ۲۲۵ھ] مبرد کا استاد - اخفش کا شاگرد
- ۹۳۰۔ ابو عمر شیبانی [ابو عمرو الاحمر] [اسحاق بن مراد شیبانی کوئی بغدادی - محدث - نحوی - لغوی - شاعر عرب - ۴۱۳ھ] بغداد - عمر ۱۱۰۔ کتاب اللغات - غریب الحیث
- کتاب النوادر - کتاب النحل - ابو عبیدہ و احمد بن حنبل و ابن سیکت کا استاد
- ۹۳۱۔ ابو عمر قرطبی [ابو عمرو یوسف بن عبد اللہ بن محمد بن عبد البر قرطبی] [محدث - ۴۶۳ھ] دیکھو ابن عبد البر
- ۹۳۲۔ ابو عمر قضاہی [شیخ جمیل بن عبد اللہ بن عمر بن صباح قضاہی] [شاعر عرب - ۸۲ھ] عرب کے مشہور عاشقوں سے۔ دیوان اشعار اس کی مشوقہ نام مشہور تھا
- ۹۳۳۔ ابو عمران عبری [سوسن بن یحیٰ بن یزید عبری اندلسی مصری] [فلسفی - طبیب - ۴۰۵ھ] قسطنطین - ولادت ۵۲۹ھ قرطبہ - دلالت الحاکمین کتاب التشریح - تدبیر الصغیر - فصول طب میں۔

- ۹۳۴۔ ابو عمران فاسی [ابو عمران فاسی] (محدث مغرب ۲۰۳۰)
- ۹۳۵۔ ابو عمران بن سلمہ [موت بن سلمہ] (نحوی۔ تیسری صدی) اصمعی کا شاگرد
- ۹۳۶۔ ابو عمرو بصری [یہ بن عمرو ثقفی بصری] (قاری۔ نحوی۔ ۱۴۹) اجماع نحویں۔ کہتے ہیں کہ سبب شیخ اسکی کتاب کو درست کر کے اپنا نام منسوب کیا۔
- ۹۳۷۔ ابو عمرو بغدادی [شمر بن حمد وہ ہر دی بغدادی] (نحوی ۲۵۵) ابن الاعرابی کا شاگرد
- ۹۳۸۔ ابو عمرو دانی [عثمان بن سعید بن عثمان مصری قرطبی] (قاری۔ حدود ۴۵۰) کتاب التیسیر قرآن میں۔ الساطع النوری جمیع الدہور طبقات القراء
- ۹۳۹۔ ابو عمرو قسری [عبد الملک بن عیمر بن سوید کوئی] (تابعی۔ ۱۳۱) شعبی کے بعد کوثر کا قاضی۔ عمر ۱۰۳۔ حضرت علی کو دیکھا تھا
- ۹۴۰۔ ابو عمرو واری [حنیفا والدین عثمان بن علی بن درباس شافعی] (فقہ ۹۰۲۔ قاهرہ) عمر ۹۰
- ۹۴۱۔ ابو عمرو وازی [ابو عمرو علاء بن عمار وازی بصری] (قاری۔ لغوی۔ نحوی۔ ۱۵۴ کوثر) ۲ مشہور قاریوں میں سے
- ۹۴۲۔ ابو العیث [عبد اللہ بن خلیلہ رازی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۲۴۰) کچھ عرصہ کوثر و بغداد میں رہا۔ کتاب التثابہ۔ ابیات السائرہ معانی الشعر
- ۹۴۳۔ ابو عوانہ [یعقوب بن اسحاق بن ابراہیم نیشاپوری اسفرائینی شافعی] (محدث۔ ۳۱۶) شاگرد امام مسلم۔ مسند۔ اصحیح۔
- ۹۴۴۔ ابو العیاض [ابو عبد اللہ محمد بن قاسم بن خلاد] (شاعر عرب۔ ادیب۔ ۲۸۳ بصرہ) ولادت ۱۹۱ ہجری۔ ابو عبیدہ صمعی اور ابو زید کا شاگرد
- ۹۴۵۔ ابو غالب زراری [احمد بن محمد بن سلیمان شیبانی کوئی بھٹی] (محدث۔ فقہ ۳۶۸ بخت) ولادت ۲۸۵۔ ان کے پوتے ابو طاہر محمد بن عبد اللہ بن ابو غالب بڑے فاضل و محدث استاد العلماء تھے۔ تاریخ۔ کتاب الفضائل۔ کتاب الکبیر۔
- ۹۴۶۔ ابو غالب [دیکھو تسانی] (لغوی۔ ۴۳۶) الموعظ لقمہ میں
- ۹۴۷۔ ابو الفتح بستی [علی بن محمد] (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۴۰۰ بخارا)
- ۹۴۸۔ ابو الفتح بطی [عثمان بن علی بن یحییٰ موصلی] (ادیب۔ نحوی۔ شاعر عرب۔ ۵۹۹) مصر میں صلاح الدین یوسف کی طرف سے مدرس نحو۔ عوض الکبیر کتاب المیر۔ کتاب التعمیق والتحریر۔
- ۹۴۹۔ ابو الفتح حجج [عبد اللہ بن احمد بن محمد] (نحوی۔ لغوی۔ ۳۵۸)
- ۹۵۰۔ ابو الفتح رازی [سلیم بن یوسف بن سلیم شافعی رازی] (فقہ۔ ادیب۔ ۴۷۰) عمر ۸۰۔ ابو حامد اسفرائینی کا شاگرد۔ کتاب الارشاد۔ غریب الحدیث
- ۹۵۱۔ ابو الفتح شہرستانی [محمد بن عبد الکرم بن احمد اشعری شہرستانی] (فقہ۔ متکلم۔ ۵۴۸) الملل والنحل۔ نہایت الاقدام منہاج۔ بیان ولادت ۴۷۷
- ۹۵۲۔ ابو الفتح بن شیطا [عبد الواحد بن حسین بن احمد] (ادیب۔ ۴۵۰) ولادت ۳۷۰
- ۹۵۳۔ ابو الفتح گیلانی [ابو الفتح گیلانی] (طبيب۔ ۴۹۰ اگرہ) [ابو الفتح مطرزی۔ دیکھو مطرزی]
- ۹۵۴۔ ابو الفتح ہمدانی [محمد بن جعفر بن محمد ہمدانی مراغی] (نحوی۔ ادیب۔ ۴۷۱) کتاب الاستدراک علی التخلیل۔ کتاب الجہجہ شمل کامل بہ ترویج کے
- ۹۵۵۔ ابو الفتح بعلی اصفہانی [منتخب الدین اسعد بن ابی الفضائل محمود بن خلف اصفہانی شافعی] (واعظ۔ فقہ۔ ۶۰۰ اصفہان) ولادت ۴۱۵۔ شرح مشکلات الوسیط والوجیز للفرالی۔
- ۹۵۶۔ ابو الفتح رازی [جمال الدین حسین بن علی بن محمد بن احمد خراسانی نیشاپوری رازی] (مفسر۔ متکلم۔ فقہ۔ صدی ششم اصفہان۔ معاصر زعمشہری۔ تفسیر روح البیان فارسی جس میں سرفخر رازی نے بہت سرقہ کیلئے۔ مختارہ تجنیہ۔ رسالہ یوحنا۔ تبصرۃ العوام۔ منہاج۔ ابن شہر آشوب سے۔
- ۹۵۷۔ ابو الفتح غزالی [محمد الدین احمد بن محمد بن محمد شافعی بغدادی] (صوفی۔ فقہ۔ واعظ۔ ۵۰۵) قرطوبہ۔ ابرار امام غزالی۔ لباب الاحیاء۔ ذخیرہ فی علم الصغیر
- ۹۵۸۔ ابو الفتح حموی (ملک الملوک عماد الدین اسماعیل بن علی بن شادی شافعی حموی) (فقہ۔ ادیب۔ مورخ۔ ۴۳۲) حماء کا بادشاہ۔ تاریخ المحقر فی اخبار البشر۔ لتوفیم البلدان۔ کتاب الموازین۔ ولادت ۶۷۲
- ۹۵۹۔ ابو الفتح دمشقی [اسماعیل بن عمر بن کثیر قرظی دمشقی شافعی] (مفسر۔ ۷۷۷) دیکھو ابن کثیر

٩٠- ابو فراس حماد بن حليبي [حارث بن ابو العلاء وسيد بن حماد بن حليبي] (الاديب - قتيق - بلخ - شاعر عرب - ٣٥٤هـ) ابن عم ناصر الدوله وسيف الدوله حماد بن حليبي

۹۶۱۔ البوفراس موصلی [مجید العرب علی بن محمد بن غالب عامری موصلی] (شاعر عرب۔ ۵۵۶ھ)

۹۴۲۔ ابو الفرج اصفہانی [علی بن حسین بن محمد اموی اصفہانی بغدادی شیعی] (ادیب۔ نساب۔ مورخ۔ ۵۵۴ھ بغدادی) ولادت ۲۸۳۔ مروان ثانی کی نسل سے

اعانی۔ مہاجر۔ مقالہ لطائف۔ امار الشرائع و کتاب الدیارات۔ جہرۃ النسب۔ کتاب الحانات۔ آداب الغزالی۔ ابن اثیر لکھتا ہے کہ یہ امر ہو کر شیعہ تھوڑے وزیر مہدی کے ساتھ رہتا تھا۔ بعض کتابیں مخفی اندلس کے خلفاء و بنی امیہ کو بھیج کر انعام پاتے۔

۹۶۱- ابوالفرج رازی [علی بن حسین بن هندورازی] (کاتب - ادیب - شاعر - طب - صدی چهارم) - عضدالدوله کاکاتب - مفتاح الطب - حکم المروغانه - دین

۹۶۳۔ ابو الفرج سنجری [ابو الفرج سنجری] (شاعر فارسی۔ صدی چہارم) استاد عتصری

۹۶۵۔ ابو الفرج معانی [قاضی معانی بن زکریا بن یحییٰ ہمدانی] (فقہیہ - نحوی - لغوی - ادیب - ۳۹۰) ولادت ۳۰۳

٩٠٤ - أبو الفرج طلي [جمال الدين غفره] ريس بن حكيم نصراني [طبيب - مورخ ٧٨٥] مختصر الدول بشرح قانون وغيره - (ديكموا بن العبري)

۹۹۷۔ ابو الفرج ہمدانی [شرف الدین سلیمان بن تیمان اربلی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۸۶) عمر ۷۰ سے زیادہ •

۹۶۸. ابو الفرج خزّانی (شمس الدین عبد القاسم بن عبد الوهاب بن سعد خزّانی بغدادی ضعیف) [محدث ۵۹۶ بغداد] ولادت ۵۰۵

۹۶۹۔ ابو الفضائل اُحسیّتی [ابورشا احمد بن محمد بن قاسم اُحسیّتی] (ادیب۔ نحوی۔ لغوی۔ ۸۵۰)

٤٠- ابو الفضائل استرآبادی [رکن الدین حسن بن محمد بن شرف شاہ حسینی استرآبادی] [نحوی ٤١٨ یا ٤٢٠ ح ١] المتوسطة علی کافیه ابن حاجب فیہ الدین

٤٦١- أبو الفضل ابن خاضبة [البيكر بن خاضبة] (محدث. لغوي. ٥٢٤) ولدت ٧٨٢

۹۷۲. ابو الفضل دہلوی [سعد الدین دہلوی] (تقریباً ۷۹۱ھ) شرح کنز الدقائق - شرح مدار

۵۶۵- ابو الفضل سیدانی [احمد بن محمد بن احمد سیدانی نیشاپوری] (ادیب - نحوی - لغوی - ۵۸۰ نیشاپور) معاصر زعمشعری - واحدی کاشانگرد - السامی فی

نزهة الطرف. ہادی الشادی۔

۹۷۴- ابو الفضل بغدادی [مجدالدین عبداللہ بن محمود] (محدث فقیہ ۷۸۳) مختار

۹۷۵- ابو الفضل عیاش [عباس بن فرج ریاشی] (لغوی۔ صدی سوم) مہر داؤرا بن درید کا استاد۔ جمعی کا شاگرد

۹۷۶- ابو الفضل بن مبارک [ابو الفضل بن مبارک گوری الکر آبادی] (ادیب و شاعر فارسی - ۱۰۱۱) الکر اعظم شاہ ہند کا وزیر۔ آئین الہری۔ انشا۔ اکر آباد۔

غیاور دانش - ولادت ۱۹۵۸ء۔

۹۷۷- ابو الفضل مقدسی [نام تقي الدين سليمان بن حمزه بن محمد مقدسی دمشقی حنبلی (۱۱۵۰ - ۱۲۲۸)] ولادت ۴۲۸ھ - ۱۰۳۸ سال قاضی رہا

۹۷۸- ابو الفضل بن بلال (امام صدر الدین سلیمان بن بلال بن اسید قرشی حورانی شافعی) (صوفی فقیه بمقتی خطیب ۶۲۵ یا ۶۳۵) ولادت ۶۲۲ بمصر

۹۷۹- ابو الفلاح [عبدالحی بن عطاء جنبلی] (مورخ ۱۰۸۹) شذو رات الذہب فی اخبار من ذہب سلمہ سے شنتیہ تک کے حالات

۹۸۰۔ ابو القوزل محمد امین بغدادی (تقریباً ۱۱۵۰ھ - ۱۲۰۰ھ) سیرزمی (میانگ الذہب فی معرفۃ قبائل العرب جو ۱۲۰۰ھ میں لکھی

۹۸۱۔ ابو العقیض فیضی [ابو العقیض فیض بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] [عالم - شاعر فارسی - م۔ ۱۰۰۰ھ] تفسیر سوانح الملہام بے نقط۔ دیوان اشعار فارسی۔

ترجمہ راماین، ترجمہ لیلیاوتی، ولادت ۱۵۴۳ء۔

۸۲-۹- ابوالقاسم از وی (عبدالله بن محمد بن جعفر از وی) [نخوی- ۳۴۸] ابن قتیبہ کا شاگرد

۳۸۹-۱۰ ابوالقاسم بلخی [عبد اللہ بن محمد بن کنی بلخی معتزلی] (متکلم - ۳۱۷ھ)

۹۸- ابو القاسم حکانی (عبدالله بن احمد بن محمد بن حسان عامری نیشاپوری حنفی) (مفسر محدث - بعد ۴۹۹ھ) تفسیر خازن و تفسیر شوارب التفسیر بل - دعاة الودعة

عبداللہ بن غلام بن کریم کی نسل سے۔

طوبی کے شاگرد:

می

۹۹۔ (الہافاسم زہراوی) [خلف بن عباس زہراوی قرطبی] (طیب۔ ۵۰۰ قرطبیہ) التصریف لمن عجز عن التألیف۔ زہراوی طبع کے قریب البیہ مقام ہے۔

٩٨٨- أبو القاسم بن طباطبا [أحمد بن محمد بن اسماعيل بن إبراهيم طباطبا مصري] (شاعوب ٣٧٥-٣٧٨ مصر) قتيب طالعين، ع ٢٧

۹۸۹۔ ابوالقاسم عصبانی [فضل بن محمد] (ادیب، نجفی - ۱۲۴۷ھ) خطیب شیرازی اور مدرسہ یاس کا استاد۔

۹۹۔ ابو القاسم قشیری [عبد الکلیم بن ہوازن بن عبد اللہ قشیری نیشاپوری شافعی] (تقریباً ۳۶۵ھ - ۴۲۵ھ) نیشاپور (تفسیر شریف) سال قشیری
لطائف المآثر اربعہ - ولادت ۳۶۵ھ - مدفن بغداد میں رہا۔

۹۹۱۔ اوالقاسم قمی [جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قزوینی] (محدث - فقیہ - ۱۳۶۹) دیکھو ابن قزوینی قمی لکھنؤی

۹۹۲- ابوالقاسم گرگانی [خواجه ابوالقاسم گرگانی] (صوفی - ۴۸۵ هجری)

۹۹۔ ابوالقاسم لاہوری (سید ابوالقاسم بن حسین بن نقی رضوی قتی لاہوری) [مفسر فقہیہ - ۱۳۶۴ھ] تفسیر لوامع التنزیل - خیر خیر پوری، ناصر المصنفہ

٩٩٠- ابو القاسم مائقي [عبد الرحمان بن خطيب عبد الله بن احمد المائقي] [شاعر عرب. ٥٨١ هـ (١١٨٥ م) ولادته. ٥٠٠ هـ مائقي]

۵۹ هـ ابوالقاسم مقرئ [موفق الدین] عیسی بن عبد الحزیز بن عیسیٰ مقرئ اسکندری [نحوی - صدیقی رحمہ اللہ] غازیہ المصنوعہ، ملحقہ الخفیہ، بیانات شریفہ تقریرات۔
تخریج لائل المحضہ - ولادت - ۵۹

۱۰۹۹۔ ابوالقاسم موسوی (سید جعفر بن الحسن بن قاسم اصفہانی) (فقہہ ۱۱۵۸) ولادت ۱۱۰۰۔ فتاویٰ المعارف اصول دین میں مصنف و تالیفات کے دادا

۹۹۷۔ ابوالقاسم نیشاپوری [عبدالمؤمن محمد نیشاپوری] (محدث - ۳۱۷) معجم الصیاح

۹۹۸۔ اوالقاسم نیشاپوری [حسن بن محمد بن حبیب بن ابوبنیشاپوری] (المفسر اویسیب واعظ ۴۰۶) تفسیر قرآن

۹۹۹ ابوالقاسم میرزا ابوالقاسم (الملقب به فاضل قمی) (فقیه - ۱۲۳۱) قوانین الاصول - پنج فقیه مشرت العوام - شاگرد امیر سیّد حسین و محمد باقر
همانی - ولادت ۱۱۵۲ -

۱۰۰۔ ابو قتادہ [عائش بن ربیع النضاری] (صحابی۔ محدث۔ ۵۴ھ بمید) بعضی کہتے ہیں خلافت حضرت علیؑ میں کو نہ میں مرے۔

۱۰۰۱۔ ابو جعفر [عثمان بن عاصم بن] [صاحبی] (۱۴۰۱ھ) اسلام فتح مکہ کے دن - عمر ۷۷ - حضرت ابوبکر کے والد - وفات ابوبکر سے ۷۷ سال بعد۔

١٠٠٢- ابو قتلاہ [عبد الملک بن محمد بن عبد اللہ رقاشی بصری] (محدث. ۲۷۶) ولادت ۱۹۰

۱۰۰۰۔ اوقلامہ (عبداللہ بن زید حضرمی مصری شامی) [تالیفی: محدث۔ ۱۰۶۷ عیش]

۴۰۰-۱- البکر [محمد بن علاء ہمدانی کو فی] [محدث - مورخ - ۲۴۸]

۱۰۵- ابو الهیثم: عبد المنذر انصاری (تجلی) - خلافت علی بن فخر محمد بن سید

١٠٠٤. أبو الليث سمع قتيبي [نفرن بن محمد بن أحمد سمع قتيبي ضفي (امام الهدى)] (فقيه) [١٣٨١ هـ] بساكن العربيين تنبيه الخافلين - نوادر المسئلة - قتيبي

۴-۱۰۰- ابو الحسن محمد بن ابراهیم حسن بن علی بن ابی طالب (دیکھیں تفریق برقی) (کا مورخ، ۸۷۲ء ولادت ۹۱۳ء - مودر اللطافہ - نجوم الزمرہ)

في اخبار مصر والقاهرة

في اجار انصر والظاهره -

... ابو الحسن رویانی [عبد الواحد بن حمید بن ابی سعید] (تقریباً ۱۵۰-۲۰۰) ...

۱۰۰۹ ابو حاتم محمد بن حنفیہ بن عوف سعدی اہوازى (آ) محدث لغوی (۲۴۵) کتاب الاقوال کتاب الخلیل کتاب طلق الانسان

۱۰۰ نیز دیکھو روپائی۔

بسم الله الرحمن الرحيم

- ۱۰۱۱۔ ابو محمد اعرابی (حسن بن احمد بن اسعد فندجانی) [ادیب۔ نساب۔ لغوی۔ مجد ۴۲۸]
- ۱۰۱۲۔ ابو محمد بکلی (جعفر بن بشیر کوئی) [فقہ۔ العلم] [محدث۔ علامہ۔ ۲۰۸] کتاب المشیختہ
- ۱۰۱۳۔ ابو محمد قزوی [ابو محمد عبداللہ بن محمد قزوی] [لغوی۔ ۲۰۳] دیکھو ابن ہارون [بوالقاسم حمیری۔ دیکھو حمیری]
- ۱۰۱۴۔ ابو جراح یحییٰ [اسماعیل بن محبوب بن احمد بن خضر جراح یحییٰ بغدادی] [ادیب۔ ۵۷۵] ابو المنصور جراح یحییٰ کا بیٹا۔ اُنکے والد ابو منصور ابن جراح یحییٰ کا ۳۹۵ میں انتقال ہوا
- ۱۰۱۵۔ ابو محمد سنیری (احمد بن حمید بن محمود فارسی) [فقہ۔ لغوی۔ ۴۳۲]
- ۱۰۱۶۔ ابو محمد دہان [ابو محمد دہان] [لغوی۔ صدی پنجم] خطیب تبریز کا استاد۔ زمانی کا شاگرد
- ۱۰۱۷۔ ابو محمد بن عطار [ابو محمد بن عطار] [لغوی۔ صدی چہارم] حسن بن عوذ کا شاگرد۔ دارقطنی کا استاد
- ۱۰۱۸۔ ابو محمد قاری [جعفر بن احمد بن حسین بغدادی] [محدث۔ ۵۶۱] ولادت ۴۱۷۔ مصلح العشاق
- ۱۰۱۹۔ ابو محمد قتی [جعفر بن حسین بن علی بن شہر یار (ابو محمد یمن قتی) کوئی] [محدث۔ ۳۴۰ کوئی] ابن بابویہ نے اسے روایت کی کتاب النوادر
- ۱۰۲۰۔ ابو محمد کلبی [عبد الجلیل بن محمد بن عبد الجلیل انصاری قرطبی] [ماہر عربیت۔ حدود۔ ۶۰۰] شاگرد سہیلی۔ ابن بشکوال اور ابن فخری روایت کرتا ہے
- ۱۰۲۱۔ ابو محمد حریزی [عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز] [ادیب۔ ۵۴۱] ولادت ۴۸۲
- ۱۰۲۲۔ ابو محمد مقرئ [عبداللہ بن علی بن احمد] [لغوی۔ ۵۴۱]
- ۱۰۲۳۔ ابو محمد کلبی [اسماعیل بن محمد بن اسماعیل قرطبی قتی] [محدث۔ فقہ۔ ۵۰۰] کتاب التوحید۔ کتاب المحرقہ۔ کتاب الصلوٰۃ۔ کتاب الامامۃ وغیرہ۔
- ۱۰۲۴۔ ابو محمد کلبی [کلبی بن ابی طالب بن محمد بن مختار مقرئ مالکی ترویانی] [لغوی۔ مفسر۔ ۴۳۷ قرطبہ] ہدایہ فی معانی القرآن والتفسیر۔ المغنی فی اخباریں۔ تبصرہ قرأت میں۔ ولادت ۳۵۵۔ قردان۔ سکونت قرطبہ۔
- ۱۰۲۵۔ ابو محمد مصلیٰ [اسحاق بن ابراہیم مصلیٰ] [ادیب۔ منقہ۔ ۲۳۵] اجمعی و ابو عبیدہ وغیرہ کا شاگرد
- ۱۰۲۶۔ ابو محمد واسطی [قاسم بن قاسم بن عمرو واسطی] [لغوی۔ لغوی۔ شاعر عرب۔ ۴۲۶ طلیب] ولادت ۵۵۰۔ شرع لے ابن حنفی شرح تفسیر طبری
- ۱۰۲۷۔ ابو محمد مروزی [سید بن سید ہر دی] [محدث۔ ۲۴۴]
- ۱۰۲۸۔ ابو محمد وہب [سمیرہ بن مصبرہ] [صحابی۔ ۵۹] مکہ میں رسول اللہ کے موزن
- ۱۰۲۹۔ ابو مخنف [ابو طہر بن یحییٰ بن مخنف بن سلیمان اندلی] [مؤرخ۔ ۱۵۷] کتاب الزہد۔ فتوح الشام۔ فتوح العراق۔ کتاب الکمل۔ کتاب الصغیر۔ کتاب ہزوان۔ کتاب الفرائد۔ مقتل علی بن قتیل عثمان بن قتیل حنین۔ مختار بن عبیدہ۔ کتاب الشورے۔ وقعة الحرة۔ ابو مخنف کا دادا۔ مخنف جناب علی کے اصحاب سے تھا
- ۱۰۳۰۔ ابو مدین [ابو مدین اشعری طلمسانی] [متکلم۔ ۵۰۰] افسس الوحید و زمرۃ المرید و تجدید میں۔
- ۱۰۳۱۔ ابو مرشد [ابو مرشد بن کنانہ بن حصین غوی] [صحابی۔ ۱۲]
- ۱۰۳۲۔ ابو مروان [عبد الملک بن حبیب بن سلیمان مالکی قرطبی] [لغوی۔ ۲۳۹]
- ۱۰۳۳۔ ابو مسعود [عقبة بن عمرو بن قتب انصاری کوئی] [صحابی۔ ۱۴۱ کوئی]
- ۱۰۳۴۔ ابو مسلم خراسانی [عبدالرحمان بن مسلم] [مذہب۔ ۱۳۷] ابراہیم بن محمد بن علی بن عبداللہ بن عباس کی طرف سے خراسان میں داعی تھا۔ عباسی خلافت کا بانی۔ ولادت ۱۰۱
- ۱۰۳۵۔ ابو مسلم خولانی [عبداللہ بن ثوب بن یحییٰ] [تابعی۔ محدث۔ ۶۲] آنحضرت کے بعد میں سلمان ہوا۔ ابو بکر کے زمانہ میں مدینہ آیا
- ۱۰۳۶۔ ابو مسلم کشی [ابراہیم بن عبداللہ بصری] [محدث۔ ۱۶۲] السنن
- ۱۰۳۷۔ ابو مسلم محاذی [ابو مسلم ساذہزی] [لغوی۔ ۱۸۷] محمد بن کعب قرظی کے مولیٰ سے کسان کا استاد۔ ابو جعفر واسعی کا چچا
- ۱۰۳۸۔ ابو مصعب [احمد بن ابی بکر قاسم زہری عونی مدنی] [محدث۔ ۲۹۱] قاضی مدینہ۔ عمر ۹۳

- ۱۰۳۰۔ ابوالمظفر خوانی [احمد بن محمد بن مظفر طوسی شافعی] (فقہ - ۵۰۰ طوس) امام الحرمین کا شاگرد
- ۱۰۳۱۔ ابوالمظفر شیب [قاسمی شیب بن حسین بن عبید اللہ بن جردی] (فقہ - ادیب - شاعر - ۵۳۴) ولادت ۴۵۱
- ۱۰۳۲۔ ابوالمظفر [اسلم بن سلم] (شاعر عرب - نحوی - ۱۸۶)
- ۱۰۳۳۔ ابوالمعالی جوینی [امام الحرمین ضیاء الدین عبد الملک بن ابو محمد عبد اللہ شافعی جوینی] (فقہ - ۵۸۸) نیشاپور) نہایت المطلب - شامل اصول دین - برہان اصول فقہ
- غیاث الاعلم ماترین فقہ المسترشدین
- ۱۰۳۴۔ ابوالمعالی ہندی [شاہ ابوالمعالی ہندی امیشوی] (صوفی - ۱۱۶۰) اُمیہ
- ۱۰۳۵۔ ابوالمسترملی [جعفر بن محمد بن عمر بلخی] (نجم - ۲۷۲) اپنے فن کا امام زمانہ
- ۱۰۳۶۔ ابوالمسترمدنی [ابوالمسترمدنی] (حدث - فقہ - ۱۷۰) المغازی
- ۱۰۳۷۔ ابوالمسترمدنی [عبد اللہ بن عمر بن حجاج بصری] (حدث - ۲۲۲)
- ۱۰۳۸۔ ابوالمکرّم صلی [دیکھو ابن زہرہ] (حمزہ بن علی بن زہرہ) (فقہ - ۵۸۵)
- ۱۰۳۹۔ ابوالمکرّم تنوخی [تاج الدین محمد بن عبد المنعم بن نصر اللہ بصری دمشقی حنفی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۶۹) حدث و ادیب نصر اللہ کا بھائی تھا
- ۱۰۴۰۔ ابوالمکملہ [ابوالمکملہ] جردی بن ایاس بن مالک [شاعر عرب - ۵۹۰] رسول اللہ کے انتقال کے بعد مسلمان ہوا
- ۵۔ ابوالمنا [داؤد بن ابی نصر عطاردی اسرائیلی] (طیب - صدی ہفتم) منہاج الدکان و دستور الاعیان جو ۵۵۸ھ میں لکھی (نیز تابعی محدث زہری بن عبد اللہ بن ابی خلف کی اور صحابی زہری بن عبد اللہ بن جردان نبی کی کنیت ہے)
- ۱۰۴۱۔ ابوالمند [شہام بن عودہ بن زہیر بن العوام مدنی] (تابعی - محدث - ۴۶۰) البذلہ
- ۱۰۴۲۔ ابوالمصور ابهری [محمد بن ابهری ازہری شافعی] (انہی - ۳۷۰) ات [ابو عبید ہروی کا مصاحب و استاد - منذری کا شاگرد - ولادت ۲۸۳] تہذیب
- ۱۰۴۳۔ ابوالمصور مروزی [ابوالمصور اردبیلر] (واعظ - ۴۷۰) دیکھو قطب صیادی
- ۱۰۴۴۔ ابوالمصور بغدادی [اشاد عبد القادر بن طاہر بن محمد بغدادی شافعی] (فقہ - ادیب - ۴۲۹) اسفرائین] کتاب النکملہ - ابو اسحاق اسفرائینی کا شاگرد
- ۷۰۴۵۔ ابن یس در سن دشت تھا۔
- ۱۰۴۵۔ ابوالمصور تھانی [عبد الملک بن محمد بن اسماعیل نیشاپوری] (نحوی - لغوی - ادیب - ۴۳۰) ولادت ۳۵۰ - تہذیب الدہر - سحر البلاغہ
- ۱۰۴۶۔ ابوالمصور جرجانی [سویح بن احمد بن جعفر بغدادی] (لغوی - نحوی - ادیب - ۵۳۹) بغداد) خطیب تبریز کا شاگرد - ادیب الکاتب - رسالہ عروض - تہذیب و تہذیب المعرب - ولادت ۴۶۶ -
- ۱۰۴۷۔ ابوالمند [خوانی] (عبد اللہ بن سعد بن محمد خوانی بغدادی] (ادیب - شاعر عرب - عروقی - حاسب - ۵۰۰) ابو یحییٰ خالد بن حسین ادیب ابهری کا شاگرد
- ۱۰۴۸۔ ابوالمصور ہروی [محمد بن محمد بن محمد شافعی طوسی بغدادی] (متکلم - فقہ - واعظ - ۵۶۷) بغداد) مقرر فی المصلح
- ۱۰۴۹۔ ابوالمصور اشعری [عبد اللہ بن قیس اشعری] اصحابی - محدث - ۴۷۰ مکتہ مکتہ میں سلطان ہوئے - عثمان کی طرف سے کوفہ کے گورنر علی کے مخالفوں میں سے ایک شخص
- ۱۰۵۰۔ ابوالمصور [محمد بن عمر اصغفانی] (محدث - ۵۸۱) کتاب الطوائف - کتاب اللطائف - احوال النابغین
- ۱۰۵۱۔ ابوالمصور بن حیان [عابد بن حیان بن عبد اللہ] (صوفی - طبیب - حکیم - ۱۶۱) یحییٰ کے نزدیک امام جعفر صادق کے اور یحییٰ کے نزدیک خالد بن یزید بن طلحہ کے شاگرد - اسرار الکیمیا -
- ۱۰۵۲۔ ابوالمصور [زہیر بن حسن بن عبد اللہ صنعانی شافعی] (نحوی - لغوی - ادیب - شاعر عرب - ۶۰۹)
- ۱۰۵۳۔ نصر غسانی [محمد بن عبد اللہ بن احمد شافعی نیشاپوری] (فقہ - ۵۸۸) نیشاپور) ولادت ۴۵۲ - امام الحرمین کا شاگرد
- ۱۰۵۴۔ ابوالمصور ازدی [یوسف بن عمر بن محمد بن یوسف ازدی] (نحوی - فقہ - ۳۵۶)

- ۱۰۶۵۔ ابو نصر طوسی [محمد بن محمد بن یوسف طوسی شافعی] (محدث۔ ۳۴۴ھ)
- ۱۰۶۶۔ ابو نصر عقی [محمد بن عبد الجبار] (مورخ۔ ادیب۔ ۴۰۹ھ) کتاب تاریخ البیسی
- ۱۰۶۷۔ ابو نصر قشیری [عبد الرحیم بن ابوالقاسم قشیری] (صوفی۔ صدی پنجم) ہر بات میں مثل ابو الدککے تھے۔
- ۱۰۶۸۔ ابو نصر کشتی [شیخ ابن طاہر مرکشی] (مورخ۔ ادیب۔ ۵۳۵ھ مرکش) خلاۃ الحیان مسلح الانفس
- ۱۰۶۹۔ ابو نصر مصری [علی المصری] (شاعر عرب۔ ۱۲۹۷ھ) دیوان اشعار
- ۱۰۷۰۔ ابو نعیم اصفہانی [احمد بن عبد اللہ بن احمد بن محمد بن ابرہہ اصفہانی] (صوفی۔ محدث۔ ۳۳۰ھ) ولادت ۳۳۴ھ خلیۃ الاولیاء۔ دلائل النبوة۔ معارف الصوفیہ
- فضائل الصحابة۔ معجم استخراج۔ انزل فی القرآن فی علی تاریخ اصفہان۔
- ۱۰۷۱۔ ابو نعیم بصری [علی بن حمزہ] (لغوی۔ ۳۷۵ھ)
- ۱۰۷۲۔ ابو نواس حکیم بغدادی [ابو علی حسن بن ہانی بن عبد الاول ابو ازلی بصری بغدادی] (لغوی۔ شاعر عرب۔ ۱۹۶ھ بغداد) ولادت ۱۳۴ھ بصرہ بزرگوار اور امین و مامون کا ندیم۔ دیوان اشعار۔ النوادر۔
- ۱۰۷۳۔ ابو واقد [حارث بن عوف لیشی] (صحابی۔ محدث۔ ۶۸ھ مکہ) قدیم الاسلام۔ عمر ۷۵
- ۱۰۷۴۔ ابو الوفاء [محمد بن محمد بن عباس بوزجانی بغدادی] (ریاضی۔ حساب۔ ماہر سیریت۔ ۳۷۶ھ) علم ہند میں جدید اختراعات کے مجتبیٰ۔ بوزجان مقام بے ہرات و نیشاپور کے درمیان۔
- ۱۰۷۵۔ ابو الوقت سجری [عبد الاول عیسیٰ بن شعیب حبلی سجستانی بغدادی] (محدث۔ ۵۵۳ھ بغداد) ولادت ۴۵۸ھ ہرات۔
- ۱۰۷۶۔ ابو الولید اندلسی [اسلم بن خلف بن سعد شیبی باجی مالکی] (فقہ۔ محدث۔ ۴۷۴ھ) سکونت بعلبوس۔ مرہ۔ مکہ۔ بغداد۔ ابن عبد البر ائستاد
- ۱۰۷۷۔ ابو الولید حموی [سری الدین اسماعیل بن محمد بن محمد بن حموی مالکی] (فقہ۔ ۷۷۱ھ)
- ۱۰۷۸۔ ابو الولید شافعی [فخر الدین محمد بن سعید بن ہشام شافعی مالکی حنفی شامی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۶۷۵ھ) ولادت ۶۱۵ھ شاطبہ
- ۱۰۷۹۔ ابو یوسف عبد السلام بن ابوالفضل محمد بن ابی بن عبد الوہاب معتزلی بغدادی] (متکلم۔ ۳۲۱ھ بغداد) ولادت ۲۴۷ھ عالم ابن کرام کو مشہور ہو۔
- ۱۰۸۰۔ ابو الہذیل علاف [محمد بن ہذیل بن عبد اللہ معتزلی بصری] (فقہ۔ متکلم۔ ۲۳۵ھ یا ۲۴۷ھ سامرہ) ولادت ۱۳۱ھ یا ۱۳۵ھ
- ۱۰۸۱۔ ابو ہریرہ [عبد الرحمن بن محمد دوسی] (صحابی۔ محدث۔ ۷۵ھ مدینہ) سترہ طبع میں مسلمان ہوئے۔ عمر ۷۵
- ۱۰۸۲۔ ابو یوسفقان [عبد اللہ بن احمد بن حرب غنیمی۔ شاعر عرب۔ صدی سوم] اجمعی کا شاگرد۔ یوت کا استاد
- ۱۰۸۳۔ ابو یوسف عسکری [حسن بن عبد اللہ بن سہیل بن سعید عسکری] (ادیب۔ ۳۹۵ھ) ابو احمد عسکری کا شاگرد۔ کتاب الادب جلد ۳۹۵ میں لکھی
- ۱۰۸۴۔ ابو الیثم انصاری [ابو الیثم بن الیثم انصاری] (صحابی۔ ۲۰ھ مدینہ) بعض کہتے ہیں کہ ۳۷ھ میں جنگ صفین میں شہید ہوئے۔ ۱۲ فقہوں میں سے تھے۔
- ۱۰۸۵۔ ابو الیثم بغدادی [خالد بن یزید بغدادی] (کاتب۔ شاعر عرب۔ حدود ۲۷۰ھ)
- ۱۰۸۶۔ ابو الیثم رازی [ابو الیثم رازی] (لغوی۔ ۲۲۶ھ)
- ۱۰۸۷۔ ابو یحییٰ انجلی [معین بن عیسیٰ مدنی] (محدث۔ ۱۹۸ھ)
- ۱۰۸۸۔ ابو یحییٰ انصاری [ذکر ابن احمد بن محمد کجالی ہتیبی تونس] (فقہ۔ ادیب۔ ۷۲۷ھ) والی تونس
- ۱۰۸۹۔ ابو یحییٰ اجروانی [احمد بن داؤد بن سعید نزاری] (محدث۔ متکلم۔ ۱۰۰ھ) کتاب خلاص عمر۔ ترویج المکتوبہ۔ حجتہ الناہیہ۔ مفاخرۃ البکرۃ و الحمیریہ۔ مناقرۃ الشیخ و المرجی فی مسیح علی الخفین۔ کتاب النونا۔ کتاب المقتد۔ مطلق الرجب۔ فضائل المکتوبہ۔ کتاب التوفیق۔ کتاب الاول۔ الروایۃ الخبلی۔ لردا الشجر
- ۱۰۹۰۔ ابو یحییٰ رازی [عبد الرحمن بن محمد بن مسلم] (محدث۔ ۲۹۱ھ) تفسیر مسند
- ۱۰۹۱۔ ابو یحییٰ سجری [ابو یحییٰ بن سجر] (شاعر عرب۔ ۶۳۲ھ) دیوان اشعار

- ۱۰۹۳- ابو یعقوب بن حاتم [محمد بن احمد بن علی] (نوی - ۳۴۴)
- ۱۰۹۴- ابو یعلیٰ بغدادی [محمد بن حسن بن حمزه جعفری] (فقیر - شکم - ۴۴۳) خلیفہ شیخ مفید
- ۱۰۹۵- ابو یعلیٰ رازی [اسعی بن منصور رازی بغدادی] (محدث - ۲۱۱)
- ۱۰۹۵- ابو یعلیٰ قزوینی [خلیل بن عبد اللہ بن احمد حبلی] (محدث - ۴۴۴) ارشاد فی معرفۃ المحدثین
- ۱۰۹۶- ابو یعلیٰ موصلی [احمد بن علی بن مثنیٰ نمیری موصلی] (محدث - ۳۰۷) ولادت ۲۲۰ - مسند - معجم
- ۱۰۹۷- ابو یعلیٰ ہروی [ابو یعلیٰ محمد بن مسعود مالینی ہروی] (نوی - لغوی - صدی ہفتم) شاگرد فخر رازی
- ۱۰۹۸- ابو یوسف کوفی [امام یعقوب بن ابراہیم انصاری حنفی کوفی] (تقیہ - ۸۲۰) ولادت ۱۱۳ - ابو حنیفہ کا شاگرد قاضی القضاۃ بغدادی کتاب النوازل
- ۱۰۹۹- ابو الیمین کندی [ساج الدین زید بن حسن بن زید حبلی حنفی دمشقی بغدادی] (نوی - لغوی - ۹۱۳)
- ۱۱۰۰- ابے بن کعب [ابے بن کعب بن قیس انصاری خزرجی] (صحابی - ۱۹ مدینہ) کتاب الوجی - حافظ قرآن بعد رسول
- ۱۱۰۱- ابیوردی [ابو المنظر محمد بن احمد بن محمد حربی اموی] (شاعر عرب - نسب - لغوی - ۷۰۰ - ۵۰۰) اصفہان
- ۱۱۰۲- اتلیدی [محمد دیاب اتلیدی] (مورخ - صدی دوازدہم) اعلام الناس با وقع للبراکۃ مع بنی عباس جو شہ میں لکھی
- ۱۱۰۳- اترم [ابو الحسن علی بن مغیرہ] (لغوی - نوی - ۲۳۲) ابو عبیدہ اور صمعی کا شاگرد - ثعلب کا استاد
- ۱۱۰۴- اثیر [اثیر الدین اخسیکی] (شاعر فارسی - ۹۰۸) مداح قزل ارسلان [نیز علامہ اثیر الدین ابہری صاحب کتاب الزبدۃ الدرایۃ کتاب تہذیب النکتہ]
- ۱۱۰۵- احسان [حافظ عبد الرحمن خان دہلوی] (شاعر اردو - ۱۲۶۸)
- ۱۱۰۶- احسان علی [احسان علی بن شیر علی احمد آبادی] (طیب - ۱۲۹۴) بانڈہ (طب احسانی - معالجات احسانی - مفردات احسانی - مرکبات احسانی)
- ۱۱۰۷- احسن [محمد احسن البند دہلوی] (شاعر اردو - صدی دوازدہم) معاصر آبرو
- ۱۱۰۸- احمد [ابو العباس احمد بن علی بن احمد] (محدث - ۴۵۰) ولادت ۳۹۲
- ۱۱۰۹- احمد [احمد بن محمد بن علی] (فقیر - صدی یازدہم) معاصر ام الحدیث
- ۱۱۱۰- احمد [ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن عبید اللہ بن حسن جوہری بغدادی] (محدث - ۴۰۱) منتخب الاثر فی عدد الائمۃ اثنا عشر - الاشتغال علی معرفۃ الرجال - نازل فی القرآن فی صاحب الامر - اخبار ہار جعفری
- ۱۱۱۱- احمد [سید نظام الدین احمد بن ابراہیم بن احمد حبیبی] (فقیر - حکیم - شکم - ۱۱۰۵) سلطان الملک اور سید العلماء - اثبات الواجب
- ۱۱۱۲- احمد بن ابراہیم [ابو الحسن احمد بن ابراہیم سیارکی شیخی] (مکتلم - تیسری صدی) ابو عمر زاہد صاحب ثعلب نخی کاموں
- ۱۱۱۳- احمد احسانی [شیخ احمد بن زین العابدین بن صہر بن ابراہیم احسانی] (محدث - حکیم فلسفی - شکم - شاعر - ۱۲۴۳ مدینہ) عمر - ۹ - شرح زیارت جامعہ کبیر
- کتاب الفوائد مع شرح حکمہ و کلام میں - احکام الکفار - اصول دین فارسی حقیقۃ العقل و الروح و النفس - شرح تفسیر التعلین - کتاب حیدریہ
- ۱۱۱۴- احمد اردبیلی [احمد بن محمد اردبیلی] (مقدس اردبیلی) (فقیر - ۹۹۳) حجت حدیث الشیعہ - زبدۃ البیان فی آیات الاحکام - مجمع الفائدہ - برہان شرح ارشاد
- ۱۱۱۵- احمد اندلسی [احمد بن محمد بن عامر قرشی اندلسی] (نوی - ۴۸۹) سکونت حلب و قاہرہ
- ۱۱۱۶- احمد بحرانی [شیخ احمد بن شیخ محمد بن یوسف خطی بحرانی بغدادی] (فقیر - ۱۰۲۰) کانطین - ریاض اللؤلؤ و خیاض المسائل - رسالہ منطق - رسالہ بدایہ - مشکوٰۃ المفیدیہ - رموز الخفیہ - نیز عینیۃ صلوٰۃ الجمعہ
- ۱۱۱۷- احمد بدوی [مشاب الدین احمد بدوی] (صوفی - ۶۷۵ مدینہ)
- ۱۱۱۸- احمد توی [احمد بن قاضی نصر احمد سیفی توی سندھی] (مورخ - صدی یازدہم) معاصر جلال الدین اکبر شاہ - تاریخ الحق - الحق والحق فی تہذیب قاضی تھے
- ۱۱۱۹- احمد تھانیسری [شیخ احمد تھانیسری] (صوفی - ۸۲۰) کاپی

۱۱۳۱- احمد جزائری (شیخ احمد بن اسماعیل جزائری بخاری) [فاضل محقق - مطابق - ۵۰۱ نجف] آیات الاحکام: رساله فی ارتداد و اقامه المسافر فی البلدان -

۱۴۲۰ھ - احمد بن خالد [احمد بن خالد بغدادی نیشاپوری] (لغوی - ادیب - تفسیری - حدیثی) معاصر ابو عمر و شعبانی و ابن المثنی

۱۱۲۵۔ احمد خضرویہ [احمد خضرویہ] (صوفی - ۲۲۰۰) حاتم اہم کے مرید

۱۳۷۔ احمد رضا ناہاں [احمد رضا خاں بریلوی حنفی] (رقبۃ - جی) وفات ۱۳۷۲

۱۱۲۹- احمد سرسندی [شیخ احمد بن عبداللہ قادری و قیصر سہندی (محمد و الفت ثمانی)] (صوفی، ۱۰۳۴ھ)۔ مکتوبات، مکاشفات غیبیہ، اثبات نبوت، رسالہ روشنیہ

۱۳۱۰ احمد صیرانی (احمد بن علی بن عباس بن نوح صیرانی) تزیل بصره (۱) محدث رفیقہ - صدی پنجم کتاب المصباح کتاب لقاضی بن الحارث بن مختلفین - اخبار
و کلا الاربعہ - استاد نجاشی

۳۳۰۱۔ احمد عالمی [احمد بن عبد اللہ اسماعیلی (ابن الجندی)] (مشکلم۔۔) ۳۵ سالہ۔ اخوان الصفا

۱۳۴۱- احمد علی (شیخ احمد بن حسین بن محمد بن احمد بن سلیمان عالی) (محدث - ۱۰۶۹ مکه) شاگرد نورالدین عالی

۱۱۳۶۔ احمد علی شیخ احمد بن حسن بن علی الطرغابی (انفیکہ۔۔) برادر صاحب وسائل تفسیر القرآن۔ تاریخ شمسی ۱۲۸۵

۱۱۳۔ احمد عرب لا بیع احمد عرب بن محمد بنی شروانی (آداب شاعر عرب - ۱۲۵۶) لغز الیمن - انشاء عجیب العجائب - مناقب نصیر المذنب حیدر رشاد لکھنؤ

۱۱۳۔ احمد بن عصفور [احمد بن ابراہیم بن احمد بن صالح بن احمد بن عصفور طبری بن ابی (فقہیہ۔ ۱۱۳۱) تصانیف مختلفہ۔ متعلق حسین۔

۳۱۱۔ احمد علی [احمد علی سندیلوی] (عالم ۱۹۴۰ء)

۱۳- احمد سلطان (احمد سلطان بن مرزا مظفر خجست بن مرزا محمد نادر بن ابوالوفار سوادشاه بادشاه دہلی مصطفویٰ حجتی شہزادہ شہنشاہ) تنزیہ الامصاب۔ الامامیہ
بیتہ خاور۔ مقاصد حیرت۔ تکریر الحزمہ وغیرہ۔

۱۱۴۔ احمد علی [احمد علی سہارنپوری] (محدثہ۔ ۱۲۹۷) دہلی میں ان کا مطبع احمدی تھا۔ دلیل القوائے حوائش مختلفہ

۱۱۰۔ احمد غزالی (ابوالفتح) احمد بن محمد بن محمد بن احمد طوسی غزالی (۵۱۷ھ) دیکھو ابوالفتح غزالی

۱۱۴- احمد بن فارس (ابو الحسين) فارس بن زكريا، محمد بن ابي نصر بن شاذان، (توفي - ۳۹۰) كتاب الحياض والكسب، مجلد اللغويين، ص ۱۱۴

کتاب السيرة - جلية الفقهاء - آستان قدس (دیکھو ابن فارس)

۱۱۔ احمد فارس شندقی [احمد فارس الشندقی] (اویس۔ لقوی۔ نجی۔ ۵۔ ۳۸ قسطنطنیہ) سرالایال فی القلب والایمال۔ غنیۃ الطالب ومینیۃ الراغب
النجاسوس علی القاموس۔ اخبار الجواب کا ڈکشنری۔

۱۱۔ احمد قزوینی {قاضی احمد غفاری قزوینی} (مورخ - صدی دہم) تاریخ بنگالستان جو ۱۷۹۷ء میں لکھی۔

۱۔ احمد بن محمد بن حسین [خ] و محدث فقیہ۔ (۳۵۰) کتاب الحدائق توحید میں کتاب الایضاح۔ کتاب السنن۔ کتاب العمل۔ کتاب الطہارت۔ کتاب

۱۰ سنگرد شیخ بهائی

کتاب الخصال - کتاب البشارات - کتاب المناقب - کتاب التفسیر - کتابی تصنیف کیں۔

۵۳۱۔ احمد کوئی (احمد بن حسن بن علی بن فضال بن عمر کوئی) (محدث - ۲۴۰) کتاب الوضوء، کتاب الصلوة۔

۱۱۴۶۔ احمد کہنو [شیخ احمد کہنو] (صوفی، ۸۴۹ سرکھن (احمد آباد) بابا اسماعیل مغربی کے مرید۔ عمر ۱۱۱ سال

۱۴۸۱۔ احمد گیسو دراز [سید احمد گیسو دراز] (اصونی - ۱۵۸۰ اکالپی) سید محمد کالیوی کے بیٹے

۱۳۸۔ احمد لکھنوی [سید احمد بن سید ابراہیم لکھنوی حائری] (فقیہہ - متکلم - جی)

۱۱۷۲۔ ابوالحسن علی بن عیسیٰ بن فرج بغدادی (نحوی۔ ۴۲۰ھ بغداد ولادت ۳۲۸ھ سیرانی اور ابو علی کا شاگرد۔ شرح ایضاح۔ شرح مختصر الجری
۳۔ ۱۱۔ ارنانی [محمد اکبر قادری دہلوی] (طیب۔ بارہویں صدی) طب اکبر ج ۸۔ ۱۱ھ میں لکھی۔ میزان الطب بفتح القلوب۔ قرابادین قادری
۴۔ ۱۱۔ ارنانی [حکیم ابو بکر ارزقی مروزی نیشاپوری] (شاعر فارسی۔ صدی پنجم) معاصر طغول بیگ سلجوقی و طغان شاہ والی نیشاپور
۵۔ ۱۱۔ ارنانی [عبدالغنی شاہزادہ دہلوی] (شاعر اردو۔ ۱۳۲۲ھ) مذاقب مشکل کشا

۱۱۷۶۔ ارغوانی [ابوالفتح مسلم بن احمد بن علی ارغوانی شافعی] (فقہ۔ ۴۹۹ھ) قاضی حسین مروزی کا شاگرد۔ فتاویٰ (ارغوانی نیشاپوری)
۱۱۷۷۔ ارقم [ارقم بن ابی ارقم عبد مناف بن اسد خزرجی] (صحابی۔ ۵۵ھ مدینہ) قدیم الاسلام۔ عمر ۸۰ سے اوپر۔ ابوالرقم کا سہ ماہ میں انتقال ہوا۔
۱۱۷۸۔ ارموی [ابوالفضل محمد بن عربیوسف ارموی بغدادی] (فقہ۔ محدث۔ ۷۴ھ) شاگرد ابواسحاق شیرازی و خلیفہ بغداد [نیز حکیم محمود
بن ابی بکر ارموی صاحب مطالع منطق میں]

۱۱۷۹۔ ازہری [ابومعروف محمد بن احمد بن ازہرہری شافعی] (فقہ۔ لغوی۔ ۳۷۸ھ ہرات) ولادت ۲۸۲ھ تہذیب اللغة۔ کتاب التفسیر

۱۱۸۰۔ ازہری [خالد بن عبد اللہ ازہری جرہادی] (نحوی۔ ۹۰۵ھ قاہرہ) التقریب لمعجم التوضیح۔ ترمین الطلاب۔ مصل الطلاب۔ ازہریہ

۱۱۸۱۔ اسامہ [اسامہ بن زید بن حارثہ قنطاری] (صحابی۔ ۵۴ھ مدینہ) ام المین بیکہ کے شکم سے جو عبد اللہ پر رسول کی کنیت تھی

۱۱۸۲۔ اسامہ [اسامہ بن منذر شامی] (مورخ۔ ۴۸۸ھ شیراز) شام کا ایک امیر تھا۔ اپنی سوانح عمری الاعتبار لکھی۔

۱۱۸۳۔ اسامہ [محمد الدین ابوالنظر اسامہ بن مرشد بن علی بن منذر شیرازی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۵۸۴ھ دمشق) مویہ الدولہ لقب تھا

۱۱۸۴۔ اسحاق [اسحاق بن علی] (نحوی۔ صری۔ ۷۸۶ھ) شرح کافیہ۔ شرح شافیہ

۱۱۸۵۔ اسحق [اسحق بن علی] (شاعر عرب۔ ۳۱۴ھ) دیوان اشعار۔ نثر الاداب

۱۱۸۶۔ اسحاق بن سلیمان [اسحاق بن سلیمان اسرائیلی مصری] (طیب کمال۔ ۳۲۰ھ) عبید اللہ حمدی کا ملازم۔ کتاب بول جمہات الاستقصا آت کتاب

۱۱۸۷۔ اسحاق [محمد عبد الحلیم بن ابوالفتح بن احمد اسحاقی منوفی مصری] (مورخ۔ صدی یازدہم) اخبار الاولین نمین تصرف فی مصر من ارباب الدولہ۔

معاصر سلطان مراد دومی جو ۳۳۰ھ میں تخت نشین ہوا۔

۱۱۸۸۔ اسد اللہ بروجدی [حاجی اسد اللہ بن حاجی عبد اللہ بروجدی] (فقہ۔ ۱۱۷۰ھ) مرزا ابوالقاسم صاحب توالین کے شاگرد

۱۱۸۹۔ اسد اللہ کاظمی [اسد اللہ بن حاجی اسماعیل کاظمی] (فقہ۔ ۱۲۲۰ھ کاظمین) مقابلس الانوار فقہ میں۔ کشف القناع۔ منہج التفتیش۔

۱۱۹۰۔ اسدی [اسدی طوسی] (شاعر فارسی۔ چوتھی صدی) استاد فردوسی۔ معاصر محمود غزنوی

۱۱۹۱۔ اسرائیل [اسرائیل بن یونس سیبجی کوفی] (محدث۔ ۱۶۱ھ) شاگرد ابو حنیفہ

۱۱۹۲۔ اسرائیلی [ابراہیم بن سہیل اسرائیلی اشبیلی] (شاعر عرب۔ ۶۴۹ھ) دیوان اشعار

۱۱۹۳۔ اسعد بن زرارہ [اسعد بن زرارہ خزرجی (ابو امامہ) (صحابی۔ ایک چچی مدینہ) فقیہوں میں سے تھے

۱۱۹۴۔ اسعد اصفہانی [ابو السعد اسعد بن عبد القادر بن اسعد اصفہانی] (فقہ۔ صدی ہفتم) حقوق اذل کے مشائخ سے ہیں۔ جامع الدلائل

شرح الوفا۔ توجیہ السوالا۔ (نیز میثم بخرانی دابن طاووس کے مشائخ سے)۔

۱۱۹۵۔ اسعد حاتی [قاضی ابوالکلام سعد بن خلیفہ بن سید مہذب بن مینا حاتی مصری] (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۶۰۴ھ حلب) عمر ۴۲۔ سیرۃ صلاح الدین

۱۱۹۶۔ اسعد مینی [امام محمد الدین ابوالفتح اسعد بن ابی نصر بن ابی الفضل مینی شافعی] (فقہ۔ ۵۴۷ھ مدائن) نیز دیکھو ابوالفتح اصفہانی۔

۱۱۹۷۔ اسعدی [نور الدین محمد بن محمد بن عبد العزیز مصری] (شاعر عرب۔ ۶۵۶ھ) ولادت ۶۱۹ھ

۱۱۹۸۔ اسکندرانی [محمد بن احمد حسینی اسکندرانی] (طیب۔ صدی سیزدہم) کشف الاسرار النورانیہ جو ۱۲۵۰ھ کے بعد لکھی۔

۱۱۹۹۔ اسماعیل [قاضی اسماعیل] (محدث۔ ۲۸۲ھ) فضی الصلوٰۃ علی النبی

۱۲۰۰۔ ابو الفضل بن المنزی و ابن درید و لغویہ و ابن سراج کا شاگرد۔ شاگرد محمد باقر بہبانی و سید عہدی طباطبائی و شیخ جعفر کھنجر۔

- ۱۲۰۰۔ اسماعیل بصری [ابو اسحاق اسماعیل ابن اسحاق بن اسماعیل بن قتادہ زدی جریری بصری مالکی] (فقہ - ادیب - چوتھی صدی) ابو اسماعیل قتادہ زدی کی کتاب
- ۱۲۰۱۔ اسماعیل بگ [اسماعیل بگ سرنگ] (مورخ - جی) حقائق الاخبار عن دول لبحار جلد اول ۸۹۶ء میں طبع ہوئی - ناظر مدرسہ حریریہ
- ۱۲۰۲۔ اسماعیل پاشا [اسماعیل پاشا بن مصطفیٰ ثعلبی] (ماہر علم ہیئت - جی) الدرر النوفیہ فی تقریب علم الفلك الآلات المستعملہ لارصاد - ناظر مدرسہ فکلی مصر
- ۱۲۰۳۔ اسماعیل حقی [اسماعیل حقی] (صوفی - ۱۱۱۷ء) شرح الکبائر - الخطاب تصوف میں - رسالۃ الخلیلیہ - اربعون حدیثاً
- ۱۲۰۴۔ اسماعیل حمیری [ابو اسحاق اسماعیل بن محمد بن یزید بن ربیعہ حمیری شامی بغدادی] (شاعر عرب - ۳۷۰ ابتداء) مداح البیت - سید حمیری کے نام مشہور
- ۱۲۰۵۔ اسماعیل حیری [اسماعیل بن احمد ابو عبد الرحمن حیری] (مفسر - ۴۰۳)
- ۱۲۰۶۔ اسماعیل خاجوی [اسماعیل بن حسین بن محمد رضا مازندرانی خاجوی اصفہانی] (فقہ متکلم حکیم - ۱۱۷۳ اصفہان) ملا مہدی زرقانی کے استاد - ڈیرہ سو
- ۱۲۰۷۔ اسماعیل خشاب [ابو الحسن اسماعیل بن سعد الوسی السینی المصری الشافعی] (شاعر عرب - ۱۲۳۰) دیوان اشعار
- ۱۲۰۸۔ اسماعیل صدر [سید اسماعیل بن صدر الدین حارثی] (فقہ - جی)
- ۱۲۰۹۔ اسماعیل کونی [اسماعیل بن عبد الرحمن جعفری کونی] (تابعی - محدث - دوسری صدی) ابو الطفیل اور جناب صادق سے روایت کی
- ۱۲۱۰۔ اسماعیل کونی [اسماعیل بن ہرمان بن ابی نصر سکونی کونی] (محدث - تیسری صدی) امام رضا سلامات کی کتاب اللام - کتاب النوادر و الآثار
- ۱۲۱۱۔ اسماعیل مصری [اسماعیل بن موسیٰ بن جعفر صادق مصری] (فقہ - دوسری صدی) کتاب الطہارت - کتاب الصلوٰۃ - کتاب الزکوٰۃ - کتاب الصوم - کتاب الحج - کتاب الجنائز - کتاب النکاح - کتاب الطلاق
- ۱۲۱۲۔ اسماعیل نیشاپوری [اسماعیل بن حسن بن محمد حسنی] (فاضل - چوتھی صدی) انساب لطالبہ - زہرۃ الریاض - ابو الفتوح رازی کے دادا ان کے
- ۱۲۱۳۔ اسماعیل ہروی [اسماعیل ہروی خراسانی] (حکیم - ادیب - ...) علم ثانی یعنی ابو نصر فارابی کی کتاب کا درس دیتا تھا - بوعلی سینا کی کتابوں پر تفسیر کرتا تھا
- ۱۲۱۴۔ اسماعیل یمنی [سید شرف الدین اسماعیل بن ابی بکر بن عبد اللہ حسینی مصری شافعی] (فقہ - ۸۳۷ء) کتاب لارشاد جسکی شرح فتح الجواہر بن حجر عسقلانی نے لکھی
- ۱۲۱۵۔ اسماعیل [ابو بکر احمد بن ابراہیم بن اسماعیل جرجانی] (محدث - ۳۷۱ غزنہ) مجموعہ الصحیح - ولادت ۲۷۷ - شاگرد ابو یعلیٰ مصلی
- ۱۲۱۶۔ اسامہ [اسامہ بن خارجہ بن حسن خزازی کونی] (تابعی - ۸۲ یا ۷۶) عمر ۸۰
- ۱۲۱۷۔ اسامہ [اسامہ بنت النعمان بن جون کنذیب] (صحابیہ - خلافت عثمان) ۹ھ میں رسول اللہ سے نکاح کیا قبیلہ نزل طلاق دی - جہا جہا بن ابی اسامہ سے نکاح کر لیا
- ۱۲۱۸۔ اسامہ [اسامہ بنت عیس بن معاذ خثعمیہ] (صحابیہ - محدثہ - ...) زوجہ جعفر بن ابیطالب - بعد ابو بکر کی پھر علی کی جعفر سے عبد اللہ محمد اور عون - ابو بکر سے محمد اور علی سے یکے پیدا ہوئے - اسامہ کی والدہ ہند یمونہ کی بہن تھی
- ۱۲۱۹۔ اسامہ [اسامہ بنت ابی بکر بن ابی قحافہ (ذات النطاقین)] (صحابیہ - محدثہ - ۴۳) عبد اللہ بن زبیر کی والدہ - عائشہ سے ۱۰ سال بڑی - عمر ۱۰ سال
- ۱۲۲۰۔ اسنادی [محمد بن حسن قرشی اسنادی] (صوفی - فلسفی - اشعری - ۷۶۴) حیات القلوب فی کیفیت الوصول الی المحبوب
- ۱۲۲۱۔ اسنوی [قاضی نور الدین ابراہیم بن ربیعہ اللہ بن علی اسنوی شافعی] (نحوی - ۷۱۱)
- ۱۲۲۲۔ اسود بن عامر [اسود بن عامر شامی] (محدث - ۲۰۸)
- ۱۲۲۳۔ اسود بن ہلال [اسود بن ہلال حماری] (تابعی - ۸۲)
- ۱۲۲۴۔ اسید بن حفص [اسید بن حفص الضاری اوسی] (صحابی - محدث - ۲۰ مدینہ) رسول اللہ کے ساتھ بڑا اور دیگر غزووں میں شریک رہے -
- ۱۲۲۵۔ اسیر [مظفر علی خان لکھنوی رہ پوری] (شاعر اردو و فارسی - صدی سیزدہم) معارج الفضائل - زکامل عیار - شجرۃ العروض - کر بلانہ - ۱۲۹۷
- ۱۲۲۶۔ اسیر [یوسف بن سید عبد القادر حسینی صیداوی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۱۳۰۷) ولادت ۱۲۳۰ - صیدا - رائف الفرائض - شرح اطوائی اللہ
- دیوان اشعار - ہدیۃ الاخوان فی تفسیر الفاظ القرآن قسطنطنیہ میں رئیس المصنفین و استاد المعلمین -
- ۱۲۲۷۔ اسیر البیدی [ابو الفضائل ذاک بن کامل بن علی قطیفی بیتی] (ادیب - شاعر عرب - ۵۴۶) قیس الریم اور مہذب بیتی کے نام سے بھی مشہور ہے -
- ۱۲۲۸۔ اسیر [ابو سعید عبد اللہ بن سعید کنذیب کونی] (محدث - مفسر - ۲۵۷) عمر ۹۷ سے ادیب

۱۵۰

۱۵۰

۱۲۲۹۔ اشرف جہانگیری [سید اشرف جہانگیر سستانی ہندی] [صوفی۔ ۸۰۸)۔ مخدوم جہانیاں کے مرید۔ لطائف اشرفی، کچھوچھو (اوودھ) میں مرتب ہے۔
۱۲۳۰۔ اشرف علی [اشرف علی حکیم سلطانپوری جالندھری] (طیب) (ح) حکیم صادق علی دہلوی حکیم محمد جان دہلوی مولوی عبدالقدوس ٹکنی اور مولوی میر حسین دہلوی کے شاگرد۔ ولادت ۱۲۶۸ھ

۱۲۴۱۔ اشرف علی تھانوی [اشرف علی مولوی تھانوی دیوبندی] (فقہ - ح) ولادت - ۱۲۸۰۔ تھانہ بھون۔ بہشتی زیور۔ بہشتی گوہر۔ تفسیر
۱۲۴۲۔ اشعب [اشعب بن حمیرہ ثنی] (طاع - ۱۵۴۰) ولادت ۱۰۵۵۔ حضرت عثمان کا غلام۔ طبع میں ضرب المثل
۱۲۴۳۔ اشعث [اشعث بن قیس بن معدیکرب کنہی] (صحابی - ۴۰) شام میں مسلمان ہوئے۔ عہد ابوبکر میں مرند ہوئے۔ پھر مسلمان ہوئے۔ ابوبکر نے
اسی بن ام فروہ سے بیاہی۔

۱۲۳۱۔ اشعری [علی بن محمد اشعری شافعی] (نوی۔ حدود۔ ۹) منہج السالك شرح الفقيه ابن مالک
۱۲۳۵۔ اشهب [ابو عمر اشهب بن عبد العزيز بن داود مالکی مصری] (فقیہ۔ ۲۰۴ مصر) ولادت ۱۵۰ مصر۔ امام مالک کا شاگرد۔ مصر میں لکھنوں کا مدرس
۱۲۳۶۔ اصبح بن فرج [ابو عبد اللہ اصبح بن فرج بن سعید مالکی مصری] (فقیہ۔ ۲۲۵ مصر) ابن قاسم و اشهب و ابن ویب کا شاگرد
۱۲۳۷۔ اصبح بن نباتہ [اصبح بن نباتہ مجاشعی کوفی] (تألی۔ محدث۔ صدی دوم) خواص امیر المومنین سے
۱۲۳۸۔ اصطخری [ابو سعید حسن بن احمد بن زید شافعی] (فقیہ۔ ۱۲۸) ولادت ۲۴۴۔ کتاب الاقصیہ۔ حاضی رقم پھر فدا و کا صاحب (نیز دیکھو ابوالحاکم اصطخری)
۱۲۳۹۔ اصفہانی [حمزہ بن حسن اصفہانی] (مورخ۔ چوتھی صدی) سنی ملوک الارض والانبیاء دسویں صدی سچی کے آخر میں لکھی
۱۲۴۰۔ اصفہانی [شمس الدین ابوالشامہ محمد بن عبدالرحمان بن احمد اصفہانی] (حکیم اصولی۔ صدی ہفتم) تفسیر شرح تہذیب و مختصر الاصول و منہاج بیضاوی و
طوابع۔ ولادت ۶۷۴۔

۱۲۲۱- اصفهانی [عماد الدین اصفهانی] (کاتب - ۵۹۷) تاریخ المسلمین فی العراق
 ۱۲۲۲- اصفهانی تنالی [شمس الدین محمد بن محمود بن عبد الکاظم] (اصولی - ادیب - ۷۸۰ قمری) شرح محصول رازی - ولادت ۷۱۶
 ۱۲۲۳- اصفهانی [ابوسعید عبد الملک بن قریب بن محمود بن عبد الملک] (ادیب - لغوی - نحوی - ۲۱۶ بصری) کتاب الوحش خلق الانسان -
 کتاب الانشاء - کتاب الامثال والموادیر - کتاب النبات - کتاب الفرق فی اللغة - کتاب الاضداد - غریب الحديث - کتاب القلب البدال ولدت ۷۳۳ جلوس
 ۱۲۲۴- اصیل الدین [سید عبد الله بن عبد الرحمن شیرازی] (محدث - ۸۸۳) درج الدرر
 ۱۲۲۵- اطروش [ناصر الحق ابو محمد حسن بن علی بن حسن بن عمر بن امام زین العابدین طبرسی] (مفسر - عالم کبیر - ۳۰۴) تفسیر کبیر کتاب الامامة - کتاب فذک
 مولد الاثم - عمر ۷۹ -

۱۲۴۶۔ اعظم کوئی [محمد بن علی بن اعظم کوئی] (مورخ - تیسری صدی) فتوحات جوگندہ میں لکھی اور ۵۹۶ھ میں احمد بن محمد متونی ہرذی فارسی میں ترجمہ کی۔
 ۱۲۴۷۔ اعرج [نظام الدین حسن بن محمد بن حسین قتی نیشاپوری] (مفسر - آٹھویں صدی) تفسیر غائب القرآن و رغائب الفرقان جو ۷۲۸ میں لکھی۔ روفاۃ الجناح
 ۱۲۴۸۔ اعلم اندلسی [ابوالکاج یوسف بن سلیمان بن عیسیٰ اندلسی] (نحوی۔ ۷۷۴ اشبیلیہ) ولادت ۴۱۰۔ سنتمریہ کا باشندہ۔ مدتوں قرطبہ میں رہا
 ۱۲۴۹۔ اعلم بطلیوسی [ابراہیم بن قاسم بطلیوسی] (نحوی۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۷۷۲ بطلیوس) نحویں ذیل کا شاگرد
 ۱۲۵۰۔ اعمش [ابو محمد سلیمان بن مہران دماوندی کوئی] (تاجی۔ بھرت۔ ۸۰۸ مہار کوٹہ) ولادت عاشور ۷۷۵ھ۔
 ۱۲۵۱۔ اخسوس [سید شہ علی بن مظفر علی خاں خانی ناروئی] (شاعر و۔ ۱۱۳۳ مہار و۔) آرائش محفل نثر ترجمہ گلستان نظم
 ۱۲۵۲۔ افضل مہابادی [افضل الدین حسن بن علی بن احمد مہابادی] (فقیہ۔ ۷۷۰)۔ شرح پنج۔ شرح لغ۔ شرح شہاب
 ۱۲۵۳۔ افیلی [ابوالقاسم ابراہیم بن محمد بن زکریا افیلی قرطبی] (لغوی۔ نحوی۔ ۴۷۱ م قرطبہ) مکتفی خلیفہ اندلس کا وزیر۔ ولادت ۳۵۲ قرطبہ
 ۱۲۵۴۔ اقصرانی [جمال الدین محمد بن محمد اقصرانی قرطانی] (طیب۔ ۷۷۰)۔ شرح موجز۔ شرح ایضاح

- ۱۲۵۵۔ اکل الدین [شیخ اکل الدین محمد بن محمود بن احمد تہرق حنفی] (توی - فقیہ - ۷۸۶) شاگرد ابو حیان تفسیر شرح مشارق - شرح مختصر ابن حاجب - شرح تجرید حق طوسی - شرح ہادیہ - شرح الفیہ ابن معطی - شرح منار - شرح بزودی - شرح تلخیص المعانی
- ۱۲۵۶۔ الہی [جمال الدین حسین بن خواجہ شرف الدین عبدالحق اردبیلی] (عالم - شاعر - صدی دہم) معاصر شاہ اسماعیل صفوی و جلال دوانی
- ۱۲۵۷۔ الطاف حسین حالی [الطاف حسین حالی یانی] (شاعر اردو - ۱۳۴۳)
- ۱۲۵۸۔ الخ بیگ [الخ بیگ بن شاہ رخ بن تیمور] (ماہر علم سہیت - ۸۵۳) ولادت ۷۹۶ - زین سلطانی
- ۱۲۵۹۔ الفت حسین [مولوی الفت حسین شکارپوری دہلوی] (عالم - متکلم - ۱۳۰۶) نصاری کے مناظرہ میں رسالے لکھے -
- ۱۲۶۰۔ الہداد [الہداد جوہر پوری] (صوفی - عالم - دسویں صدی) شاگرد عبد اللہ تلمینی
- ۱۲۶۱۔ ام الحدیث [زین الدین علی بن سلیمان بن حسن قدیمی بکرائی] (فقہ - محدث - ۱۰۶۴) جواز تقلید - حواشی برہنہ بصارت و تہذیب و قیود و فوائد
- ۱۲۶۲۔ ام الین [برک] (صحابیہ - ۱۱) جناب فاطمہ کے ایک ماہ بعد انتقال کیا - اسامہ کی والدہ - زید کی بیوی
- ۱۲۶۳۔ ام الفضل [لباب بنت الحارث ہلالیہ] (صحابیہ - محدثہ - ۱۰) زوجہ عباس بن عبد المطلب - خواہر میمونہ زوجہ رسول
- ۱۲۶۴۔ ام حبیبہ [رملہ بنت ابی سفیان بن حرب] (صحابیہ - محدثہ - ۴۲) زوجہ رسول
- ۱۲۶۵۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت خدیجہ] (صحابیہ - ۹) پہلے عقیقہ بن ابی لہب کے نکاح میں تھیں پھر عثمان سے نکاح ہوا بعد وفات رقیہ
- ۱۲۶۶۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت علی] (صحابیہ - محدثہ - صدی اول) محمد بن جعفر سے اور بعد زینب عبد اللہ بن جعفر سے نکاح ہوا
- ۱۲۶۷۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت عقیقہ بن ابی جحیط] (صحابیہ - ۱۰) مان کا نام اردی بنت کریم بن ربیعہ - عثمان کی مادی بن کئی نکاحوں کے بعد آخر عمر و عاصی نکاح کیا
- ۱۲۶۸۔ ام رومان [ام رومان بنت عامر بن عوفیر] (صحابیہ - ۲۷ یا ۲۸) والدہ عائشہ
- ۱۲۶۹۔ ام الخیر [ام الخیر بنت ہشیر بن عامر] (صحابیہ - ۱۳) والدہ ابوبکر - ابوبکر کے بعد ابو قحافہ سے پہلے انتقال ہوا
- ۱۲۷۰۔ ام جمیل [ام جمیل بنت جھل بن عبد فہرہ] (صحابیہ - ۱۰) قدیم الاسلام - زوجہ خطاب بن حارث بعدہ زوجہ زید بن ثابت بن صہاک
- ۱۲۷۱۔ ام سلمہ [سند] (صحابیہ - محدثہ - ۶۲) زوجہ رسول
- ۱۲۷۲۔ امام الحرمین فضیل الدین ابو المعالی عبد الملک بن ابو محمد عبد اللہ شافعی [فقہ - ۴۷۸] دیکھو ابو المعالی جوینی
- ۱۲۷۳۔ امام المفتی [امام بدر الدین ابو الیسر محمد بن محمد بن عبد القادر انصاری دمشقی شافعی] (فقہ - ۷۳۹) دمشق) خطیب قدس - عز الدین ابن صالح کا بیٹا - قاضی القضاۃ بننا منظور کیا -
- ۱۲۷۴۔ امام الدین [مولوی امام الدین ٹوٹکی] (فقہ - حنفی) قاضی القضاۃ ٹوٹکی
- ۱۲۷۵۔ امام المزدونی [ابو علی احمد بن محمد بن حسن اصفہانی] (ادیب - ۷۸۱)
- ۱۲۷۶۔ امامہ [امامہ بنت ابی العاص بن ربیع] (صحابیہ - ۱۰) زینب بنت خدیجہ کی بیٹی - بعد وفات فاطمہ علی نے ان سے نکاح کیا - بعد علی مغیرہ بن نوفل بن حارثہ
- ۱۲۷۷۔ امام اللہ [امان اللہ بن نور الدین بارس] (کھنوی] (فقہ - ۱۱۳۳) کتاب المفسر حواشی مختلفہ
- ۱۲۷۸۔ امانت [امانت لکھنوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) واسوخت
- ۱۲۷۹۔ امداد اللہ [حاجی امداد اللہ تھانوی مہاجر] (فقہ - متکلم - صدی سیزدہم) ولادت ۱۲۳۳ - استاد محمد قاسم نانوتوی و رشید احمد گنگوہی و مولوی اشرف علی - قدر شاہ سے ملنے کی طرف ہجرت کر گئے -
- ۱۲۸۰۔ امداد علی [سید امداد علی کیرانی] (عالم - صدی سیزدہم) بحر المصائب
- ۱۲۸۱۔ امرا القیس بن عابس کندی [شاعر عرب صدی اول] شہر شاعر تھیں کہ شہرہ کو کہ
- ۱۲۸۲۔ امیر مینائی [امیر احمد مینائی لکھنوی راجپوری] (شاعر اردو - ۱۹۰۰) حیدر آباد اکلیب علی خاں الی راجپور کے استاد و منظر علی خاں امیر کوٹا گوہر

۱۲۸۳۔ امین استرآبادی [محمد امین بن محمد شریف اخباری استرآبادی] (فقہ - محدث - ۱۰۳۰ھ) فوائد الدینہ - فوائد المکیہ - شرح اصول الکافی - شرح تہذیب الاحکام - دانشنامہ شاہی۔

۱۲۸۴۔ امین اللہ [امین اللہ فرنگی محل لکھنوی] (فقہ - ۱۲۵۳ھ کلکتہ)

۱۲۸۵۔ امین الدین یحییٰ [امین الدین علی بن عثمان بن علی اربلی مصری مشہق] (صوفی شاعر - ۶۴۰ ھ قیوم) ملک الناصر کے شعراء سے

۱۲۸۶۔ انبالی [انبالی] (فقہ - ادیب - ۱۱۳۱ھ) شیخ جامع ازہر مصر تعلیقات بر فتح الجلیل فی شرح شواہد ابن عقیل السیاحی

۱۲۸۷۔ انس بن مالک [انس بن مالک بن نضر خزرجی] (صحابی - محدث - ۹۱ھ) عمر ۹۹ - دس سال کی عمر سے دس سال رسول اللہ کے خادم رہے سکونت مدینہ

۱۲۸۸۔ انس بن مالک [ابو امیہ انس بن مالک کعبی] (صحابی - ۵۰ھ) نازل بصرہ۔

۱۲۸۹۔ انس بن نضر [انس بن نضر انصاری] (صحابی - ۲۰ھ) انس بن مالک خزرجی کے چچا جنگ احد میں شہید ہوئے۔

۱۲۹۰۔ انشاؤ [میر انشاؤ اللہ خاں دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۲۱ یا ۱۲۲۳ھ)

۱۲۹۱۔ انطاکی [داؤد انطاکی نزہت قاہرہ] (طبییب - ۱۰۰۵ھ) تذکرہ - ترجمہ المبتدی - کتاب المفید - الجمان للجب النجاب

۱۲۹۲۔ انفروی [محمد بن حسین انفروی حنفی] (فقہ - ۱۰۹۸ھ) فتاویٰ

۱۲۹۳۔ انطاطی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسحاق فیثا پوری] (محدث - مفسر - ۳۰۳ھ) تفسیر

۱۲۹۴۔ انطاطی [ابو البرکات عبد الوہاب بن مبارک بن احمد بغدادی] (محدث - ۵۳۸ھ) ولادت ۲۷۴ھ۔

۱۲۹۵۔ انطاطی [ابو القاسم عثمان بن سعید بن بشار انطاطی شافعی بغدادی] (فقہ - ۲۸۸ھ بغداد) استقصاء مذاہب الفقہاء جو مہذب کی شرح ہے۔

شرح لمحہ فی اصول الفقہ۔

۱۲۹۶۔ انوری [حکیم احمد الدین ابوری] (شاعر فارسی - ۵۹۲ھ) ملک الشعراء سنجری

۱۲۹۷۔ انیس [میر میر علی دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۹۱ھ لکھنوی)

۱۲۹۸۔ اویح [مرزا محمد جعفر بن نزار اسلامت علی دبیر لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۵ھ)

۱۲۹۹۔ اوحیدی [احمد الدین مراغی] (صوفی شاعر - ۶۷۷ھ اصفہان)

۱۳۰۰۔ اوحیدی [علی بن عبیدہ ریحانی] (نوفی - فقہ - تیسری صدی) بلاغت میں جاحض سے افضل - مامون رشید کے مخصوصین سے

۱۳۰۱۔ اوحید الدین بلگرامی [اوحید الدین بلگرامی] (نوفی - ۱۲۵۳ھ) نقاش اللغات

۱۳۰۲۔ اوزاعی [عبد الرحمن بن عمر بن محمد ابو عمرو دمشقی] (محدث - فقہ - ۵۷۷ھ بیروت) ولادت ۸۸ھ بعلبک

۱۳۰۳۔ اوس [اوس بن حجر نصرانی] (شاعر خوب - ۶۱۵ھ)

۱۳۰۴۔ اوس قرنی [اوس بن عامر قرنی] (تابعی - ۳۳۷ھ) بعض روایتوں میں جنگ جمل میں اور بعض سے جنگ صفین میں اگر حضرت علی کی بیعت کرنا

مخالفت مواب - جنگ صفین میں حضرت علی کی طرف سے فوج شہید ہوئے۔

۱۳۰۵۔ ایکاد [میر محمد حسن مانوی] (شاعر فارسی - ۱۱۳۳ھ) ملازم فرخ سیر بادشاہ دہلی

۱۳۰۶۔ ایچی [قاضی عقد الدین ایچی اشعری] (متکلم - ۷۵۶ھ) کتاب المواقف توحید میں - کتاب العقائد

۱۳۰۷۔ ایڈمر [ایڈمر جلدی] (کیمیائی - ۷۵۰ یا ۷۶۲ھ) سکونت دمشق وقاہرہ - مصباح فی علم المفتاح کیمیا و فلسفہ و عقلیات میں

۱۳۰۸۔ امین [امین بن امیہ] (صحابی - ۸ھ) عبید حبشی کے بیٹے - جنگ خنین میں شہید ہوئے۔

۱۳۰۹۔ بابہ [سید علی محمد شیرازی] (موجد مذہب - ۱۲۶۵ھ) فرقہ بابیہ کا بانی - ناصر الدین شاہ ایران نے مروادیا

۱۳۱۰۔ بابی جلی [نقی الدین عبد الملک البابی الجلی] (صوفی - ۰۰ھ) ترجمہ التاخرین فی الکتاب بالمبین تفسیر حدیث اور مروا عظیمیں۔

۱۳۱۱۔ باجی [ابو الولید سلیمان بن خلف بن سعید نجفی قزوینی مالکی] [محدث فقہیہ - ۴۴۷ھ مرید] فقہی فقہ میں - شرح موطاء شرح منہاج سنن الصغیر
کتاب التعلیل والتبریح - احکام الفضول - کتاب التوجید - اصول الفقہ - ولادت ۴۰۳ھ بعلبوس

۱۳۱۲۔ باخری [ابو الحسن علی بن حسن بن علی باخری (نیشاپوری) شافعی] [ادیب فقہیہ - شاع - ۴۶۷ھ باخری] امام الحرمین کے والد کا شاگرد - دینیہ القس
۱۳۱۳۔ باذلی [حرزاد فیح الدین محمد] [شاعر فارسی - ۱۱۳۴ھ] گویا رکا قلندر - حلقہ حیدری

۱۳۱۴۔ بارع الدباس [ابو عبد اللہ حسین بن محمد بن عبد الوہاب حارثی بغدادی] [نوی - ۵۶۴ھ] اس کا پروردگار قسم جو ابن الرومی کہلاتا تھا معتقد اور
کلمتی عباسی کا وزیر تھا۔

۱۳۱۵۔ بازری [شرف الدین ہبہ اللہ] [مفسر - ۴۳۸ھ] تفسیر ازہر التذیل
۱۳۱۶۔ باعونی [امجد الوہاب صالحہ عائشہ دمشقیہ بنت یوسف بن احمد باعونی] [ادیب - ۴۶۲ھ] شرح البدیعہ - بدیعہ فتح المبین فی ترویج الامین
مولد النبی - باعون علاقہ بقاء شام میں ایک مقام ہے۔

۱۳۱۷۔ باغندی [ابوبکر محمد بن محمد بن سلیمان واسطی بغدادی] [محدث - ۴۱۲ھ]

۱۳۱۸۔ باقر [امام محمد باقر بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] [تابعی - محدث - ۴۴۸ھ مرید] ولادت ۵۸ھ

۱۳۱۹۔ باقر بہائی [آقا محمد باقر بن محمد اکمل الدین محمد اصفہانی حارثی] [فقہیہ - ۱۲۰۸ھ حارثی] ولادت ۱۱۱۸ھ شرح مفاتیح المائیں - حواشی و رسالہ جات مختلفہ

۱۳۲۰۔ باقر خوساری [محمد باقر بن امیر بن العابد بن جعفر بن سید حسین موسوی خوساری] [فقہیہ - رجالی - اوائل صدی چہارم] وصیائے کبات ولادت ۱۱۲۶ھ

۱۳۲۱۔ باقر داماد [میر محمد باقر بن میر شمس الدین محمد حسینی استرآبادی اصفہانی] [حکیم فقہیہ - ادیب - شاع - ۱۰۴۱ھ] تخلص اشراق - افق المبین قبسطہ لفظ استقیم

عیون المسائل - نبراس الضیاء - تقویم الایمان - رواشیخ - شرح کافی کلینی - شرح استبصار - سبع شاد

۱۳۲۲۔ باقر دہلوی [محمد باقر دہلوی] [فقہیہ - متکلم - ۱۲۷۲ھ] سیف صدام

۱۳۲۳۔ باقر رشتی [حاجی سید محمد باقر بن سید محمد تقی حسینی رشتی جیلانی اصفہانی] [فقہیہ - محدث - ۱۲۶۰ھ] مطالع الاوار شرح شراش - تحفہ الابارہ - زہرۃ البادر

اقامۃ الحدود فی زمن الخبیثہ۔

۱۳۲۴۔ باقر سبزواری [محمد باقر بن محمد بن خراسانی (محقق سبزواری)] [محدث فقہیہ حکیم - متکلم - ۱۰۹۰ھ] ذخیرۃ المعاد شرح ارشاد غلامہ - کفایۃ الفقہ - رسالہ

غیبت - مفاتیح النجاة - سفینۃ النجات - شاگرد اخوند مجلسی و شیخ بہائی۔

۱۳۲۵۔ باقر شیرازی [محمد باقر بن علی رضا شیرازی] [ادیب - بارہویں صدی] جامع الشواہد جو ۵ کتب نوری شواہد کی شرح ہے علی رضا شاگرد محمد تقی شیرازی۔

۱۳۲۶۔ باقر لکھنوی [سید محمد باقر بن سید محمد بن سید محمد علی نصیر آبادی لکھنوی] [فقہیہ - ح] [محدث - ۱۲۷۲ھ]

۱۳۲۷۔ باقر مجلسی [محمد باقر بن محمد تقی بن مقصود علی مجلسی اصفہانی] [فقہیہ - محدث - ۱۱۱۱ھ اصفہانی] بحار الانوار - حیات القلوب - جلاء العیون - حق البقیین

عین الیخوة - حلیۃ المتقین - اعتقادیہ - ترجمۃ الصلوۃ - مذکرۃ الامم - حراۃ العقول - مقياس المصانح - زاد المعاد - رسالہ رجعت - طراز الاجار - اختصار

۱۳۲۸۔ باقر نواب [سید محمد باقر بن محمد بن محمد لاہی اصفہانی رازی] [فقہیہ - ادیب - صدی سیزدہم] شرح بیج البلاغ فتح علی شاہ قاجار کی فرمائش پر لکھی۔

تفسیر قرآن - آقا محمد علی نجفی کے خسر

۱۳۲۹۔ باقر نیراز جری [آقا محمد باقر نیراز جری نجفی] [فقہیہ - صدی سیزدہم] بحر العلوم و شیخ جعفر نجفی دیرزا ابو القاسم کے استاد

۱۳۳۰۔ باقر نیردی [محمد باقر نیردی] [فقہیہ - صدی یازدہم] معاصر آقا سبزواری - مطالع الانوار - عیون الحساب

۱۳۳۱۔ باقلائی [قاضی ابوبکر محمد باقلائی اشعری مالکی بغدادی] [متکلم - ۴۰۴ھ بغدادی] (دیکھو ابوبکر باقلائی) اعجاز القرآن

۱۳۳۲۔ باقیانائی [باقیانائی] [شاعر فارسی - صدی یازدہم] علمد جاہلگیر میں ایران سے ترقی دیا۔ میں رہا۔ شاہیجاں کے عہد میں مراد۔

۱۳۳۳۔ باقی باندہ خواجہ [سید محمد باقی باندہ نقشبندی دہلوی] [نوی - ۱۰۱۳ھ] شیخ احمد سرہندی ان کے سرید فقہیہ۔

۱۳۵۹- براؤ [برادر بن معروف بن صفوان خازمی] (صحابی - ایک چری) رسول اللہ کے نقیبوں میں سے تھے۔ رسول اللہ کریمؐ میں پہنچنے والی ایک شہریت تھی۔
۱۳۶۰- برجندی [عبد العلی بن محمد] (حکیم - منکلم - صدی دہم) شرح عقدیہ - شرح شمسہ - شرح مجسطی جو ۹۲۱ھ میں لکھی۔

۱۳۶۱- برزنجی [سید محمد بن عبد الرسول مدنی] (محدث - ۱۱۳۰)

۱۳۶۲- برسی [رضی الدین رحیب بن محمد بن رجب حلی] (فقہ - نویں صدی) مشارق الانوار - مشارق الامان جو ۸۵۸ھ میں لکھی۔ برس حلیہ اور کوفہ

۱۳۶۳- برغی [محمد بن عبد اللہ محمد بن سلیمان بن سعید برغی جعفر] (مفسر - فقہ - محدث - ۸۷۹) ولادت ۷۸۸- استاد سیوطی شرح قواعد

۱۳۶۴- برقانی [ابوبکر احمد بن محمد بن احمد خوارزمی بغدادی شافعی] (محدث - ۴۲۵) شیخ بغداد

۱۳۶۵- برکی [تقی الدین محمد بن پیر علی برکی] (فقہ - ادیب - ۹۸۱) انوار الاسرار خویش - مائتہ عامل طریقۃ المحمدیہ - در الیقین جوید میں۔

۱۳۶۶- برہان الدین [برہان الدین علی حلی] (محدث - مورخ - ۱۰۴۴) ولادت ۹۷۵- سیرۃ الحلیہ

۱۳۶۷- برہان الدین [برہان الدین خدائما گوباموی] (صوفی - ۱۱۶۱)

۱۳۶۸- برہان الدین [برہان الدین جہد شیرازی رومی حنفی] (فقہ - ادیب - ۸۲۰) تفتازانی کا شاگرد - شرح ایضاح ترمذی

۱۳۶۹- برہان الدین [برہان الدین غیب دولت آبادی] (صوفی - ۷۴۱) منتخب الدین کے بھائی

۱۳۷۰- برہان الدین [برہان الدین ابوالقاسم برہان بن محمد بن فزجوعیم مالکی] (فقہ - ۷۹۹) تبصرۃ الاحکام

۱۳۷۱- اببرہان الشریعہ [محمد بن صدر الشریعہ کبر حنفی] (فقہ - ---) وقایہ جو اپنے پوتے صدر الشریعہ اصغر کی واسطے لکھا۔ فتاویٰ شرح ہدایہ۔

۱۳۷۲- برید [ابوالقاسم برید بن معاویہ علی کوفی] (محدث - فقہ - دوسری صدی) امام محمد باقر اور امام جعفر صادق کے حواری

۱۳۷۳- بریدہ [بریدہ بن الحسین اسلمی مدنی بصری] (صحابی - محدث - ۶۲۲) سابقین میں سے ہیں جنہوں نے علی سے رجوع کی

۱۳۷۴- برزار [ابوالحسن علی بن معروف] (محدث - ۳۸۵) فضائل الطہیبت

۱۳۷۵- برزار [ابوبکر احمد بن عمرو بن عبد الحاکم بصری شافعی] (محدث - ۲۹۲) شاگرد بخاری - مسند

۱۳۷۶- برزار [ابو عمران موسیٰ بن ہارون بن عبد اللہ بغدادی] (محدث - ۲۹۴) ولادت ۲۱۴

۱۳۷۷- برزار [ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم بغدادی شافعی] (محدث - ۳۵۴) ولادت ۲۶۰ مسند

۱۳۷۸- برزازی [محمد بن محمد بن شہاب] (فقہ - ۸۲۷) سکونت ماوراء النہر - فتاویٰ بنازیہ

۱۳۷۹- بزودی [فخر الاسلام علی بن محمد بزودی سمرقندی] (منکلم - ۴۸۲) تفسیر - اصول الدین - اصول الفقہ

۱۳۸۰- بسامیری [ابوالحارث ارسلان بن عبد اللہ بسامیری] (سردار ترک بغداد - ۴۵۱) قایم کو بغداد سے نکل کر مستنصر مصری کا خطیب پڑھا۔

طغرل نے بغداد فتح کر کے قتل کر دیا۔

۱۳۸۱- بساطی [قاضی القضاۃ ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن احمد مالکی مصری] (فقہ - ۸۴۲) ولادت ۷۰۰- معنی فقہ میں - شفاء الغلیل شرح

مختصر خلیل - استاد امام شافعی۔

۱۳۸۲- بساطی [بساطی سمرقندی] (شاعر فارسی - نویں صدی) مداح سلطان خلیل بن میراں شاہ - معاصر کمال خجند

۱۳۸۳- بسیتی [ابوالفتح علی بن محمد بسیتی] (کاتب - شاعر عرب - ۴۰۰) بخارا

۱۳۸۴- بشر بن ارطاة [بشر بن ارطاة عامری قرشی شامی] (صحابی - ---) ولادت ۸ ہجری - یا کل ہو کر معاویہ یا عبد الملک کے زمانہ میں انتقال کیا۔

۱۳۸۵- بشار [بشار بن برد بن بروج عقیلی ضریری] (محدث - شاعر عرب - ۱۶۷) وطن طخارستان - سکونت بصرہ - بغداد بھی آتا تھا مداح مہدی عباسی

۱۳۸۶- بشر [ابو علی بشر بن موسیٰ بغدادی] (محدث - ۲۸۸) ولادت ۸۹

۱۳۸۷- بشر حافی [ابو نصر بشر بن حارث بن عبد الرحمن مروزی بغدادی] (صوفی - ۲۲۷) بغداد - ولادت ۱۵۰- فریقہ بن عباس

لے خلیفہ عباسی لے خلیفہ فاطمی لے سبقتی بادشاہ لے بن عثمان طائی بساطی

۱۳۸۸۔ بشیر مہدی [ابو عبد الرحمن بشر بن غیاث بن ابی کریم مرہی چینی مرجی] [فقہہ - منکلم - ۲۱۸ ہجری] قاضی ابو یوسف کاشاگرد
 ۱۳۸۹۔ بشیر بن سعد [بشیر بن سعد خزرجی ابو النعمان مدنی] [صحابی - ۱۳۷ھ] سفینہ میں سب سے پہلے ابو بکر کی بیعت کی۔ ابو بکر کے عہد میں عین التمرین
 ۱۳۹۰۔ بطال [محمد بن احمد بن محمد کسی تیمی] [نحوی - بعد ۶۳۰ھ]

۱۳۹۱۔ بطرس [بطرس ہستانی نصرانی بیرونی] [نحوی - ادیب - ۸۸۳ھ] بیروت) نجد المحيط - قطر المحيط - مفتاح المصباح - دائرة المعارف
 ۱۳۹۲۔ بطیموس ثانی [ابو علی بن ابیہثم ملقب بطیموس ثانی اسکندری] [حکیم - ریاضی - اوائل صدی پنجم] معاصر فلیقہ مصر
 ۱۳۹۳۔ بطیموسی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن سید بطیموس] [نحوی - ۵۲۱ھ] ہنسیہ) کتاب الاقتضاب فی شرح ادب الکاتب - شرح الموطن - کتاب المثلث -
 حلی فی شرح ابیات الجمل -

۱۳۹۴۔ بغدادی [عبد القادر بن عمر بغدادی] [ادیب - ۱۰۹۳ھ] نزہت قاهرہ - خاتمی کاشاگرد - خزائن الادب جو شرح رضی کی شواہد کی شرح ہے۔
 ۱۳۹۵۔ بغدادی [موفق الدین عبد اللطیف بغدادی] [مورخ - طبیب - ادیب - ۶۲۹ھ] بغداد) درس جامع ازہر مدقوش و مشن بیت المقدس اور قاهرہ
 ۱۳۹۶۔ بغوی [امام ابو محمد حسین بن مسعود بن محمد بغوی شافعی] [محدث - مفسر - ۵۱۶ھ] مروزر) تفسیر معالم الترتیل - مصابیح السنہ - شرح السنہ - تہذیب -
 مجمع - جمع بین الصحیحین - قاضی حسین بن محمد کاشاگرد -

۱۳۹۷۔ بغوی [قاضی ابو بکر بن قتیبہ بن ابی بکر بن قتیبہ] [نحوی - ۲۷۰ھ] مصر) ولادت ۱۸۲ھ بصرہ
 ۱۳۹۸۔ بغوی [ابو بکر بن عیین بن سنس شیبانی] [محدث - دوسری صدی] وفات بعد ۵۷۰ھ - حدیث فقہ اور تاریخ میں بہت سی کتابیں لکھیں

۱۳۹۹۔ بلاذری [امام ابو محمد یحییٰ بغدادی] [مورخ - محدث - ۲۷۹ھ] فروع البلدان کبیر کتاب الانساب - فتوح البلدان صغیر
 ۱۴۰۰۔ بلال [بلال بن رباح حبشی] [صحابی - محدث - ۲۰ھ] دمشق) غلام و موزن رسول - رسول اللہ کے بعد شام میں رہنے لگے - عمر ۶۳
 ۱۴۰۱۔ بلال [بلال بن حارث ابو عبد الرحمن مزی] [صحابی - ۶۰ھ] عمر ۸۰

۱۴۰۲۔ بلینی [ابو حفص بن رسلان] [محدث - ۸۰۵ھ] شرح بخاری - شرح ترمذی - محاسن الاصطلاح
 ۱۴۰۳۔ بلخی [امام محمد بن عثمان بن عمر بلخی شافعی] [فقہہ - ۷۰۰ھ] عین العلم خلاصہ احیاء العلوم
 ۱۴۰۴۔ بلقیعی [علم الدین صالح بن سراج الدین عمر بلقیعی شافعی] [محدث - ۸۶۸ھ] ابن حجر عسقلانی اور ابن ابی کاشاگرد
 ۱۴۰۵۔ بلوی [ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی اندلسی مالکی] [نحوی - ادیب - ۶۵۳ھ] کتاب الفیاء (دیکھو ابو الحجاج)

۱۴۰۶۔ بنار مقدسی [شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر مقدسی] [بخاری - چوتھی صدی] احسن التقاسیم فی معرفۃ الاقالیم جو ۵۵۷ھ میں لکھی۔
 ۱۴۰۸۔ بنانی مغربی [عبد الرحمن بنانی مغربی شافعی] [فقہہ - ۱۱۹۸ھ] شرح جلال الحلی علی جمیع الجوامع فی اصول الفقہ السبکی
 ۱۴۰۹۔ بنانی ہروی [بنانی ہروی] [شاعر فارسی - ۹۲۸ھ] معاصر حامی و سلطان حسین و وزیر علی شیر

۱۴۱۰۔ بندار [ابو بکر محمد بن بشر بن عثمان بصری] [محدث - ۲۵۲ھ]
 ۱۴۱۱۔ بندار [بندار بن محمد بن عبد اللہ امامی مقدم] [محدث - فقہہ - ۷۰۰ھ] کتاب الطہارت - کتاب الصلوٰۃ - کتاب الصوم - کتاب الزکوٰۃ - کتاب الحج - کتاب الامارۃ
 ۱۴۱۲۔ بندار [کمال الدین رازی] [شاعر فارسی - ۴۳۱ھ] مجد الدولہ دلی کا مہاراج
 ۱۴۱۳۔ بنو موسیٰ [ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر] [ریاضی - ۲۵۹ھ] تین بھائی تھے محمد - احمد اور حسین - تینوں نامی ریاضی دان ہوئے۔
 ۱۴۱۴۔ بوشنجی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن سعید مالکی بوشنجی] [محدث - ۲۹۰ھ] ولادت ۲۰۴ھ

۱۴۱۵۔ بوشنجی [ابو القاسم سیدہ الدین علی بن مسعود خزرجی نسیمی مصری] [ادیب - کاتب - ۵۹۸ھ] ولادت ۵۰۶ھ
 ۱۴۱۶۔ بوشنجی [امام شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن حماد صنهاجی بوشنجی مصری] [شاعر عرب - ۶۹۴ھ] تصنیف ہمیر - تصنیف بردہ - ولادت ۶۰۸ھ

۱۴۱۷۔ بوشنجی [امام شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن حماد صنهاجی بوشنجی مصری] [شاعر عرب - ۶۹۴ھ] تصنیف ہمیر - تصنیف بردہ - ولادت ۶۰۸ھ

- ۱۳۱۸- بہاولی قلندر شرف الدین [صوفی - ۷۲۲ پانی پت] بختیار کاکی کے مرید۔
- ۱۳۱۸- یوری [شہاب الدین بن ابی بکر] [محدث - ۸۴۰] زوائد سنن ابن ماجہ و سنن بیہقی
- ۱۳۱۹- بویلی [ابو یعقوب یوسف بن یحییٰ مصری بویلی] [محدث - فقہ - ۲۳۱ بغداد] امام شافعی کے اصحاب سے
- ۱۳۲۰- بہاری [محب القند بہاری حیدر آبادی عرف فاضل خان] [اصولی - ۱۱۹۰] مسلم العلوم منطق میں مسلم الثبوت اصول میں جواہر
- ۱۳۲۱- بہاء [ابو السعادات سعد بن یحییٰ بن موسیٰ بخاری - ۵۲۲] [فقہ - شافعی - ۵۲۲] ولادت ۵۲۲
- ۱۳۲۲- بہاء زہیر [بہاء الدین ابو الفضل زہیر بن محمد بن علی ہلمی مصری] [فاضل شافعی - ۵۵۶ قاهرہ] دیوان اشعار - مکتب الخیر الدین
- ایوب کا وزیر - ولادت ۵۸۱ -
- ۱۳۲۳- بہاء الدین اصفہانی [بہاء الدین محمد بن تاج الدین اصفہانی] [فاضل ہندی] [فقہ - ۱۱۳۳] کشف اللثام - منیۃ الخیریں شرح تلخیص
- زبدۃ الاصول - خود کجاریہ - شرح القواعد - شرح عقائد نسفیہ - تفسیر القرآن -
- ۱۳۲۴- بہاء الدین زکریا [بہاء الدین زکریا ملتانی] [صوفی - ۶۶۱ ملتان] شہاب الدین سہروردی کے مرید
- ۱۳۲۵- بہاء الدین شافعی [ابو القاسم سید الدین عبد الدین سید القفلی الشافعی مصری] [فقہ - ریاضی - ۶۹۷] نصاب المفترضہ فی فضل الرفقہ
- شرح ہادی - شرح عمدہ - شرح مختصر الی شجاع - ولادت ۶۰۰
- ۱۳۲۶- بہاء الدین گنج بخش [بہاء الدین گنج بخش] [صوفی - ۸۴۹] کشتیر
- ۱۳۲۷- بہاء الدین عالمی [بہاء الدین محمد بن حسین بن عبد الصمد عالمی اصفہانی] [فقہ - ادیب - شاعر - ۱۰۳۰] شیخ بہائی مشہور میں جبل التین - عروۃ الوثقی
- زبدۃ الاصول - خلاصۃ الحساب - جامع عباسی - خلاصۃ ربیعین - کشکولی - فوائد صمدیہ - منتحی الفلاح - شرح رسالۃ اثنا عشریہ - تشریح الافلاک - بشرح
- صحیفہ کاظم - حدائق الصالحین -
- ۱۳۲۸- بہاء الدین نقشبند [بہاء الدین محمد نقشبند] [صوفی - ۷۹۱ قصر عارفان]
- ۱۳۲۹- بہاء الدین مختاری [میر بہاء الدین محمد بن سید محمد باقر حسین نامی مختاری سہروردی اصفہانی] [محدث - فقہ - ادیب - ۱۱۳۵] شرح الہدایہ
- شرح ہدایۃ الہدایہ - شرح زیارۃ ہما مع کبیر - زواہر الجواہر فی الزواجر - حدائق المعارف - امان الایمان -
- ۱۳۳۰- بہاء الدین تنساب [سید بہاء الدین علی بن غیاث الدین عبد الدیم بن عبد الحمید حسینی شیل بخفی] [فقہ - رجالی - آغاز صدی ہجری] استاد امین فقہ -
- انوار الالہیہ - در النقیذ - سرور اہل الایمان - الفتح المصباح -
- ۱۳۳۱- بہاء الدین ولد [خواجہ بہاء الدین ولد] [صوفی - ۶۲۸ قونیہ]
- ۱۳۳۲- بہائی غزونی [علاء الدین علی بن عبد اللہ البہائی غزونی دمشقی] [ادیب - ۸۱۵] مطلع البدور فی منازل السعور - امور خانہ داری میں
- ۱۳۳۳- بجلولی دانا [دوسرے بن عمرو کوئی دجلولی مجنون] [صوفی - حدود ۱۹۰ بغداد] معاصر ہارون رشید - ہارون رشید - کوئی اعیان - شاعر - گرامر جعفر صادق
- ۱۳۳۴- ہمنیار [ابو الحسن ہمنیار بن مرزبان فارسی آذربائی] [فلسفی - ۴۵۸] ابن سینا کا شاگرد عقلیات میں دور رسات لکھے -
- ۱۳۳۵- بیضاوی [شیخ نور الدین علی بن محمد بن یونس عالمی] [عالم - ۸۷۷] مراۃ المستقیم
- ۱۳۳۶- بختیر [میر غفلت اللہ دہلوی] [شاعر - ۱۱۴۲]
- ۱۳۳۷- بیدل [مرزا عبد القادر عظیم آبادی دہلوی] [شاعر - فارسی - ۱۱۳۵] اعظم شاہ بن اورنگ زیب کی ملازمت چھوڑ کر دہلی میں رہا -
- ۱۳۳۸- بیرونی [ابو ریحان محمد بن احمد خوارزمی بیرونی] [جغرافی - فلسفی - ریاضی - ۴۲۹] دیکھو ابجد و بحان بیرونی
- ۱۳۳۹- بیضاوی [فاضل] [ناصر الدین ابو الخیر عبد اللہ بن محمد بن محمد فارسی بیضاوی شافعی] [تفسیر - ۶۸۵] تفسیر انوار التبریل
- ۱۳۴۰- بیہقی [ابوبکر احمد بن حسین بن علی بیہقی نیشاپوری شافعی] [محدث - مورخ - ۵۵۸] نیشاپور - سنن البیہقی - السنن و الامار شہب الایمان -

دلائل النبوة - الاسماء والصفات - کتاب التواریح - فضائل صحابہ - اربعین بسند - ولادت ۳۸۴ھ۔

۱۳۴۱ھ - تاج الدین بفسدادی [ابوالحسن زید بن حسن بن زید کندی] [نحوی - ادیب - ۱۱۱۱ (مشق) ولادت ۵۲۰ھ]

۱۳۴۲ھ - تاج الدین بلطی [تاج الدین ابوالفتح عثمان بن عیسیٰ بن منصور بلطی] [لغوی - شاعر -]

۱۳۴۳ھ - تاج الدین عالی [تاج الدین بن علی بن احمد حسینی عالی] [محدث - فقیہ - صدی یازدہم] [تاریخ جو ۱۰۱۸ھ میں لکھی]

۱۳۴۵ھ - تاج الدین فاکھی [تاج الدین عمر بن علی بن سالم اسکندی فاکھی] [نحوی -]

۱۳۴۶ھ - تاج الدین فردوسی [امام عبدالرحمان بن ابراہیم بن سباع مصری دمشقی شافعی] [فقیہ - ۶۹۰ھ] ولادت ۶۲۴ھ - اقلید شرح تنبیہ - کشف القناع فی اصلاح

۱۳۴۷ھ - تاج السعیدی [ابوالفتح محمد بن ہادی حسینی عراقی] [ریاضی - ۹۵۰ھ] حاشیہ بر شرح اشکال التاسیس ہندسہ میں۔

۱۳۴۸ھ - تاج العارفین [ابو محمد حسن بن عدی بن ابی البرکات بن سلیمان شمس الدین کردی موصلی] [صوفی - ادیب - شاعر عرب - ۴۴۴ھ موصلی] اکثر کردوں کا عقائد ہے کہ وہ پھر دنیا میں آئے گا۔

۱۳۴۹ھ - تاج الدین محمد بن محمد بن احمد تہرانی خفی [نحوی - ۷۸۶ھ] دیکھو اکل الدین

۱۳۵۰ھ - تاج العلماء علی محمد بن سلطان العلماء سید محمد بن سید الدار علی لکھنوی [فقیہ - واعظ - آغاز صدی چہارم] لقب بحر العلوم

۱۳۵۱ھ - تاجی [شیخ جلال الدین بن احمد بن یوسف تیزی حنفی] [فقیہ - ۷۱۳ھ قاہرہ] دیکھو جلالی تہانی

۱۳۵۲ھ - ترمذی [ابو جعفر محمد بن احمد بن نصر شافعی بغدادی] [فقیہ - ۲۹۵ھ] ولادت ۲۰۰ھ

۱۳۵۳ھ - ترمذی [ابو عیسیٰ محمد بن عیسیٰ بن سورہ سلمی ترمذی ضریری] [محدث - ۲۷۹ھ] جامع الصغیر - شمس - کتاب العلل - شاگرد بخاری - ولادت ۲۰۹ھ

۱۳۵۴ھ - ترمذی [عبدالقادر بن علوی بن محمد الحارثی ترمذی] [صوفی - شاعر عرب - ۱۱۳۱ھ] دیوان در المنظوم

۱۳۵۵ھ - تقاضانی [سعد الدین عمر بن مسعود شافعی خراسانی] [متکلم - فقیہ - منطق - ۷۹۲ھ] شرح مقاصد - شرح عقائد نسفی - مطول - تلویح فی تفسیر القرآن - تہذیب المنطق - شرح شمس - شرح زنجانی - تنقیح الاصول -

۱۳۵۶ھ - تقریشی [سید مصطفیٰ بن حسین تقریشی] [رجال - صدی یازدہم] معاصر علامہ حرطی و مرزا محمد رحمانی - صاحب نقد الرجال

۱۳۵۷ھ - تقریشی [امیر فیض الدین عبدالقادر تقریشی] [فقیہ - نجف] معاصر صاحب معالم - انوار القریہ شرح اشاعرہ - شرح مختلف علامہ -

۱۳۵۸ھ - تفضل حسین [علامہ تفضل حسین خاں کشمیری] [ریاضی - ہندس - ۱۲۱۵ھ بنارس] صاحب تصانیف مختلفہ

۱۳۵۹ھ - تقی الدین عسقلانی [ابوالفتح محمد بن تاج الدین محمد بن علی مصری] [محدث - ۷۴۵ھ] مشابہ القرآن - صلاح المؤمن - ولادت ۶۷۷ھ

۱۳۶۰ھ - تقی الدین نصیبی [ابوالعباس احمد بن مبارک بن نوفل نصیبی شافعی] [فقیہ - نحوی - ۶۶۴ھ] سکونت موصل و سنجار

۱۳۶۱ھ - تقیہ [امام علی تقیہ بنت ابوالفرج عیث بن علی سلمی صوری] [فاضلہ - شاعرہ - ۵۷۹ھ] اسکندریہ میں مدت تک سلفی کی صحبت میں رہی

۱۳۶۲ھ - تطف حسین [تطف حسین عظیم آبادی دہلوی] [محدث - ۱۳۳۳ھ دہلی] عبدالحی لکھنوی اور تہذیب حسین دہلوی کا شاگرد - ولادت ۱۲۶۴ھ -

۱۳۶۳ھ - تلسانی [محمد بن عقیق الدین سلیمان تلسانی] [شاعر عرب - ۶۸۸ھ دمشق] ولادت ۶۶۱ھ قاہرہ - لقب شاب الظریف -

۱۳۶۴ھ - تمام [تمام بن عباس بن عبدالمطلب] [صحابی -] علی کی طرف سے مدینہ کو گور جبکہ جبل کو امر قہر رسول بن حنیف کو اپنے پاس بلالیا تھا۔

۱۳۶۵ھ - تمام رازی [ابوالقاسم تمام بن محمد بن جعفر رازی دمشقی] [محدث - ۴۱۴ھ] ولادت ۳۰۳ھ - کتاب الفوائد

۱۳۶۶ھ - تیم داری [تیم بن اوس داری] [صحابی - اول صدی] ۹ھ میں عیسائی سے مسلمان ہوئے - سکونت مدینہ فتن عثمان کو بعد شام میں رہنے لگو۔

۱۳۶۷ھ - تیم [ابوعلی تیم بن مغیر منصور فاطمی] [فاضل - شاعر عرب - ۳۷۴ھ مصر] مغر خلیفہ مصر کا بیٹا

۱۳۶۸ھ - تنوخی [ابوالقاسم علی بن محمد بن داؤد تنوخی انطاکی محترمی حنفی] [محدث - فقیہ - ۳۲۲ھ بصرہ] ولادت ۲۷۸ھ انطاکیہ - وزیر پہلی حکومت تنوخی تھا۔

- ۱۲۶۹۔ تنوخی [قاضی ابو علی محمد بن ابوالقاسم علی بن محمد تنوخی بغدادی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۳۸۴ بغداد) ولادت ۳۲۷ بصرہ - کتاب الفرق بعد الشیخ
- ۱۲۷۰۔ تنوخی [قاضی ابوالقاسم علی بن محمد بن علی شیخ معتزلی بغدادی] (فقہ - محدث - ۴۲۷) ولادت ۳۵۵ - مرین و آذربایجان وغیرہ کا قاضی رہا
- ۱۲۷۱۔ تنوخی [محمود التنوخی] (لغوی - ۴۳۳) تہذیب التہذیب
- ۱۲۷۲۔ توریشی [شہاب الدین فضل الدین ابی سعید توریشی] (محدث - مورخ - ۴۶۱) السیر مطلب الناسک
- ۱۲۷۳۔ توزی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد توزی] (لغوی - ۴۳۸)
- ۱۲۷۴۔ توزی [یوسف بن محمد بن یوسف توزی] (تولسی) [تاجر - شاعر عرب - ۵۱۳] باشندہ تونس - قصیدہ فرج بعد الشدة
- ۱۲۷۵۔ تومانی [ابو العباس خضر بن مروان بن احمد تعلی تومانی فاروقی] (نوی - فقہ - ہندی ششم) ولادت ۵۰۵ - سکونت سیافا قیقین و بغداد
- ۱۲۷۶۔ تونس [ابو انشاء محمود قباد تونس] (شاعر عرب - ۱۲۸۸) دیوان شعر - نابغہ افریقہ کے نام سے مشہور ہے
- ۱۲۷۷۔ تونس [خیر الدین پاشا تونس] (وزیر - ادیب - فلسفی - ہندی سیزدہم) اقوام المسالک فی معرفۃ اصول الممالک جو ۱۲۸۴ ہجری میں لکھی
- ۱۲۷۸۔ تونس [ابو عبد اللہ محمد بن علی تونس] (نوی - ۱۱۹۹) طواریح الکواکب لبواہر الملوک بنو حنین
- ۱۲۷۹۔ تھامی [ابو الحسن علی بن محمد] (شاعر عرب - ۴۱۶ قاہرہ)
- ۱۲۸۰۔ تھانوی [محمد بن علی تھانوی ہندی] (لغوی - بارہویں صدی) کشف اصطلاحات الفنون جو ۱۱۵۸ھ میں لکھی
- ۱۲۸۱۔ ثیانی [امام ابو غالب تمام بن غالب بن عمر قطبی اندلسی] (لغوی - ۴۳۶ مرہ) سکونت مرسیہ - تلیح العین - جم الافادہ
- ۱۲۸۲۔ تھبی [ابوالقاسم اسماعیل بن محمد بن فضل طلحی اصفہانی] (محدث - ۵۳۵) تفسیر - ترغیب و ترہیب - سیرۃ السلف - کتاب السنۃ - دلائل البیۃ
- مغازی - لقب توام السنۃ - ولادت ۴۵۷
- ۱۲۸۳۔ ثابت بن اسلم [ابو محمد ثیانی ثابت بن اسلم بصری] (تابعی - ۱۲۳)
- ۱۲۸۴۔ ثابت بن ابی ادی [میر محمد فضل الہ آبادی] (شاعر فارسی - ۱۱۵۰) واقعات کربلا نظم میں
- ۱۲۸۵۔ ثابت جلی [شیخ ابوالحسن ثابت بن اسلم بن عبد الوہاب علی شیبی] (نوی - حدود ۴۲۰)
- ۱۲۸۶۔ ثابت بن دینار [ثابت بن ابی صفیہ دینار ثانی ازدی کوئی] (تابعی - محدث - ۱۴۸ یا ۱۵۰) دیکھو ابو حمزہ ثانی
- ۱۲۸۷۔ ثابت بن زید [ثابت بن زید مالک اوسی] (صحابی - -) بدری
- ۱۲۸۸۔ ثابت بن ضحاک [ثابت بن ضحاک بن خلیفہ اشجلی] (صحابی - ۴۵) عمر ۴۲ - شام میں رہتے تھے پھر بصرہ میں آ رہے تھے
- ۱۲۸۹۔ ثابت بن قرہ [ابو الحسن ثابت بن قرہ بن ہارون صحابی حرانی بغدادی] (طیب فلسفی - مہندس - ۲۸۸ بغداد) ولادت ۲۲۱ - حران - یہ خاندان بنی ہاشم کے مشہور علماء میں سے تھا
- ۱۲۹۰۔ ثابت بن قیس [ثابت بن قیس بن شماس خزرجی] (صحابی - ۱۲) جنگ یمامہ میں شہید ہوئے
- ۱۲۹۱۔ ثابت لغوی [شیخ عبد العزیز ابو محمد ثابت بن ابی ثابت کوئی] (لغوی - تیسری صدی) خلق الانسان - کتاب الفرق - کتاب الوحوش - معاصرین - سکنت
- و ابو عیدہ قسم - ابو عیدہ مشہور ہے
- ۱۲۹۲۔ ثعلبی [ابو منصور عبد الملک بن محمد بن اسماعیل ثعلبی نیشاپوری] (لغوی - ادیب - شاعر عرب - ۴۲۹ نیشاپور) ولادت ۳۵۰ نیشاپور - تذکرہ قیمۃ الدرر - فقر اللغۃ - النہایہ فی التعلیض و الکتابۃ - لطائف المعارف - مونس الوحید - سحر البلاغۃ - من غاب عند المطرب
- ۱۲۹۳۔ ثعلب [ابو العباس احمد بن یحییٰ بن زید شیبانی کوئی بغدادی] (نوی - لغوی - ۴۹۱ بغداد) الفصح لغۃ میں - کتاب المصنوع - اختلاف النوی
- اعراب القرآن - معانی القرآن - کتاب الامثال - امام الکوفہ بن - شاگرد بن الاعرابی و لفظیہ
- ۱۲۹۴۔ ثعلبی [امام ابواسحاق احمد بن محمد شافعی نیشاپوری] (مفسر - محدث - ۴۲۷) تفسیر کشف البیان - عرائس المجالس

۱۴۹۵۔ ثقفی [ابو عیسیٰ بن عرقش] (نحوی۔ ۱۴۹)

۱۴۹۶۔ ثنائی [ابوالقاسم عمر بن ثابت بغدادی] (نحوی۔ ۴۴۲ بغداد) شاگرد ابن جی۔ استاد شریف ابو المعری طباطبائی المتوفی ۸۷۴۔ شرح لمع ابن جی۔

۱۴۹۷۔ ثناء اللہ [ثناء اللہ پانی پتی] (متکلم۔ فقیہ۔ صوفی۔ ۱۲۲۵) تفسیر مظہری۔ سیف السلوی۔ مالابندہ۔ تذکرۃ الموتی۔ تذکرۃ القبور۔ مرید باطنی۔

۱۴۹۸۔ ثوبان [ثوبان] (صحابی۔ ۴۴ جمص) رسول اللہ کے غلام

۱۴۹۹۔ ثوری [دیکھو سفیان ثوری] (صوفی۔ محدث۔ ۱۶۱)

۱۵۰۰۔ جابر [شیخ جابر بن عباس بنجی] (فقیہ۔ صدی یازدہم) یہ شیخ حسین بن شہید ثانی سے اور شیخ خطیبی ان سے روایت کرتے ہیں

۱۵۰۱۔ جابر جہنی [جابر بن زید الجہنی کوفی] (تالیفی۔ محدث۔ ۱۲۸) امام محمد باقر و جعفر صادق کے صحابی

۱۵۰۲۔ جابر بن حیان [ابو موسیٰ جابر بن حیان بن عبد اللہ طبرسی] (صوفی۔ حکیم۔ ۱۶۱) شاگرد امام جعفر صادق۔ ولادت آٹھویں صدی مسیحی کوفہ

۱۵۰۳۔ جابر بن ابی سبرہ [جابر بن ابی سبرہ] (صحابی۔ - - -)

۱۵۰۴۔ جابر بن سمرہ [جابر بن سمرہ عامری] (صحابی۔ محدث۔ ۴۷ کوفہ) سعد بن ابی وقاص کے بھائی

۱۵۰۵۔ جابر بن عبد اللہ [جابر بن عبد اللہ بن عمرو بن حزام انصاری] (صحابی۔ محدث۔ ۴۷ یا ۸۷ مدینہ) عمر ۹۴۔ ہجرت شام میں بھی رہی۔ آخر میں نابینا ہو گئے تھے۔

۱۵۰۶۔ جابر بن عتیک [جابر بن عتیک انصاری] (صحابی۔ ۶۱) عمر ۹۱

۱۵۰۷۔ جاجرجی [معین الدین ابو حامد محمد بن ابراہیم بن ابو الفضل جاجرجی شافعی] (فقیہ۔ ۴۱۳ نیشاپور) کتاب الکفایہ۔ ایضاح الوجیز

۱۵۰۸۔ جاجڑا [ابو عثمان عمرو بن بحر بن محبوب کنانی بصری معتزلی] (نحوی۔ نحوی۔ ادیب۔ ۲۵۵ بصرة) البیان والتبیین۔ کتاب الحیوانات۔

شاگرد نظام۔ عمر ۹۰

۱۵۰۹۔ جاردی [احمد بن حسن] (ادیب۔ ۴۷۶) شرح شافعیہ۔ حاشیہ کشف

۱۵۱۰۔ جاردی [بشر بن عمر عہدی] (صحابی۔ ۲۱) فارس کی لڑائی میں مارے گئے

۱۵۱۱۔ جاردی [ابو الفضل محمد بن احمد بن محمد ہروی] (محدث۔ ۳۱۳)

۱۵۱۲۔ جاردی [ابو جعفر بن علی بن محمد بن جاردی اصعہانی] (محدث۔ ۲۹۹)

۱۵۱۳۔ جاریہ بن قدامہ [جاریہ بن قدامہ شیبی سعدی بصری] (صحابی۔ - - -) علی کے تمام معرکوں میں ساتھ رہے

۱۵۱۴۔ جامع الباقوی [شیخ ابو الحسن علی بن حسین بن علی ثانی] (نحوی۔ - - -)

۱۵۱۵۔ جامی [نور الدین عبدالرحمان بن نظام الدین احمد جامی ہروی] (صوفی۔ ادیب۔ شاعر۔ ۸۹۸ ہرات) فوائد ضیائیہ شرح کافیہ۔ یورینا

نظم فارسی۔ شواہد النبوة۔ وزیر میر غلیب شیران کا مرید تھا۔

۱۵۱۶۔ جاجناناں [شمس الدین مرداحیب اللہ مظہر جاجناناں دہلوی] (صوفی۔ شاعر اردو۔ ۱۱۹۵)

۱۵۱۷۔ جان صاحب [یار علی لکھنوی] (شاعر اردو۔ اواخر صدی سیزدہم)

۱۵۱۸۔ جاوی [محمد نووی جاوی مصری] (صوفی۔ جی) مراقی العبادیہ۔ شرح بدایۃ الہدایہ غزالی۔ نصوص الباقوتیہ

۱۵۱۹۔ جاسی [ملک محمد جاسی لکھنوی] (شاعر ہندی۔ ۱۰۴۹) مثنوی پداوت ہندی نظم میں

۱۵۲۰۔ جبرتی [عبدالرحمان جبرتی حنفی] (مورخ۔ ۱۲۳۷) عجائب الآثار جو مصر کی تاریخ ہے

۱۵۲۱۔ جبرین مطعم [جبرین مطعم بن وائل بن عبد مناف قرشی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۴ مدینہ)

۱۵۲۲۔ جرات [شیخ قلندر بخش دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو۔ ۱۲۲۵)

۱۵۲۳۔ جرجانی [سید شریف علی بن محمد جرجانی] (متکلم - ادیب - ۸۱۶) شرح موافق - شرح سراجیہ - ترقیات اصطلاحیہ صرف میں -
نومیر [یزید عبد القاہر]

۱۵۲۴۔ جرجاوی [عبد المصنف جرجاوی مصری] (نوی - صدی سیزدہم) شرح شواہد ابن عقیل جو ۱۲۷۱ میں لکھی

۱۵۲۵۔ جرجی زیدان [جرجی زیدان نصرانی مصری] (مورخ - ادیب - ۱۳۳۲) تمدن اسلامی

۱۵۲۶۔ جرجی [خواجہ یعقوب چرخانی] (مفسر - ۸۵۱) تفسیر

۱۵۲۷۔ جرجی [ابو عمر صلح ابن اسحاق جرجی بصری بغدادی] (فقہ - نوی - لغوی - ۲۲۵) ابو عبیدہ احمی ابو زید اور اخفش کا تذکرہ کیا ہے

۱۵۲۸۔ جرجی بکلی [جریر بن عبد اللہ بکلی] (صحابی - ۵۱ قریباً) وفات رسول سے ۴۰ دن پہلے مسلمان ہوئے - کچھ نوں کو ذہن پیر قریباً میں ہو گئے

۱۵۲۹۔ جریر بن عطیہ [ابو حزمہ جریر بن عطیہ بن حذیفہ قطیفی] (شاعر - ۱۱۰) جریر فرزدق اور اخطل اسلام کے سب سے بڑے شاعر
گئے جاتے ہیں - فرزدق کا ماحرہ اور شاعری میں اس سے فائق - عمر کچھ اوپر - ۸۰

۱۵۳۰۔ جزولی [امام ابو موسیٰ علی بن عبد العزیز جزولی مصری] (نوی - ۶۱۰) مراکش - مہر اکبر ابن تہی سے پڑھا - القانون نویس

۱۵۳۱۔ جزولی [ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن ابی بکر حسنی جزولی] (صدفی - ۸۷۰) مراکش - دلائل الخیرات -

۱۵۳۲۔ جزینی [حافظ محمد بن محمد بن حسن بن قاسم حسینی عالمی شہیدی] (فقہ - حکیم - شاعر عرب - صدی یازدہم) (شاعر عربی فی المواعظ العددیہ جو

۱۰۶۸ میں لکھی - حدائق الابراج ۸۱۰) میں لکھی - شہید ثانی کی نواسی کے بیٹے

۱۵۳۳۔ جسر [حسین جسر طرابلسی شامی] (متکلم - چودھویں صدی) رسالہ حمیدیہ فی دیانۃ الاسلامیہ

۱۵۳۴۔ جصاص [ابو بکر احمد بن علی بغدادی نیشاپوری] (فقہ - ۳۷۰) احکام القرآن - اصول فقہ

۱۵۳۵۔ جعدہ [جعدہ بن سعیدہ بن ابی وہب مخزومی] (صحابی - ۷۰) انکی والدہ اُم ہانی حضرت علی کی بہن تھیں - علی کی طرف سے خراسان گورنر

۱۵۳۶۔ جعفر بن احمد [مؤید ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قتی نزہل رے] (فقہ - معاصر عہد وق) مشہور بہ ابن الرازی - ادب الامام والماسوم -

سلسلات الاخبار - کتاب الغایات -

۱۵۳۷۔ جعفر استرآبادی [حاجی ملا جعفر استرآبادی طہرانی] (فقہ - ۱۲۶۳ طہران) انیس الواعظین - انیس الزاہدین - شفاء الصدور - مشاکل القرآن

داین العلوم - مصباح الہدی - فلک المشحون وغیرہ - عمر ۶۶

۱۵۳۸۔ جعفر بزرگی [ابو الفضل جعفر بن یحییٰ بن خالد بن برکک] (وزیر باروں - ۱۸۷۷) سب سے پہلے اسکاداد ادا خالد جو ۱۶۳۳ میں مرااہو سلسلہ خلافت کے

قتل پر سفاح کا پھر منصور کا وزیر ہوا - کمال سخی -
[جعفر بن بشیر - دیکھو ابو محمد بکلی]

۱۵۳۹۔ جعفر بغدادی [شیخ ابو محمد جعفر بن احمد بن حسین بغدادی] (قاری - شاعر عرب - ۵۰۰ بغداد) معروف بہ قاری - مصادر العشاق - ہر السوان

۱۵۴۰۔ جعفر علی [جعفر بن حسن بن یحییٰ علی] (فقہ - متکلم - ۶۷۶) دیکھو محقق اول یا محقق علی

۱۵۴۱۔ جعفر جوزی [شیخ قوام الدین جعفر بن عبد اللہ بن ابراہیم جوزی اصفہانی] (فقہ - ۱۱۱۵ ہجرت) محمد تقی مجلسی بمحقق سبزواری اور قاضی

خونساری کے شاگرد - شرح لعدہ - ذخائر العقبہ -

۱۵۴۲۔ جعفر دورستی [ابو عبد اللہ جعفر بن محمد بن احمد عسبی دورستی] (فقہ - صدی پنجم) معاصر شیخ طوسی - کتاب الکفایہ - کتاب الاعتقادات -

الرد علی الزیدیہ - شیخ منید اور سید مرتضیٰ کے شاگرد - دور لیسٹا رے کے قریب ایک مقام ہے

۱۵۴۳۔ جعفر صادق [جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب مدنی] (تالیفی - ۱۳۸ مدینہ) المہ اشاعر میں سے چھٹے امام ولادت ۸۰

۱۵۴۴۔ جعفر طیار [جعفر بن ابی طالب ذوالجناحین] (صحابی - ۸۰) جنگ موتہ میں شہید ہوئے

۱۵۴۵۔ جعفر بن عبد اللہ [جعفر بن عبد اللہ زاس المذاری از نسل محمد بن حنفیہ] (محدث - فقہ - صدی سوم) حسن بن محبوب اور ابن خباب وغیرہ سے

نویس

دورست

ولادت کی

- ۱۵۴۶۔ جعفر علی [قاری حافظ جعفر علی جادوی] (فقہ - قاری - اول صدی چارم)۔
- ۱۵۴۷۔ جعفر بن کمال [شیخ جعفر بن کمال الدین بکرائی] (فقہ - محدث - ۸۰۸ھ) حیدر آباد دکن (سید علی خاں مدنی کے استاد)۔
- ۱۵۴۸۔ جعفر بن محمد [جعفر بن محمد بن جعفر حسنی] (محدث - ۳۰۸ھ) کتاب التاریخ العلوی - کتاب الصحفۃ والبرک - عمر ۹۰ سے اوپر۔
- ۱۵۴۹۔ جعفر الخبزی [شیخ جعفر بن خضر علی بخی] (فقہ - ۱۲۴۲ھ) کشف الغطاء۔
- ۱۵۵۰۔ جعفر بن ابی سفیان [جعفر بن ابی سفیان بن حارث بن عبد المطلب] (صحابی - عہد معاویہ) اپنے والد کے ساتھ رسول اللہ کے ملازم رہے۔ عہد معاویہ میں فوت ہوئے۔
- ۱۵۵۱۔ جعینی [محمود بن محمد بن عمر جعینی خوارزمی] (ماہر حدیث - نویں صدی) رسالہ علم ہیئت ج ۸۰۸ میں لکھا۔
- ۱۵۵۲۔ جلال بخاری [سید جلال بخاری] (صوفی - ۱۰۵۷ھ) اوجہ (مقام میں مزار ہے)۔
- ۱۵۵۳۔ جلال تباتی [شیخ جلال الدین بن احمد تباتی تیزی خضفی] (فقہ - ۷۹۳ھ) قاہرہ)۔
- ۱۵۵۴۔ جلال حسینی [سید جلال الدین حسین موسوی مخدوم جہانیاں جہانگشت بن سید احمد کبیر] (صوفی - ۷۸۵ھ) مرید رکن الدین بن صدر الدین بن بہار الدین زکریا - اوچو (ضلع طمان) میں مزار ہے - ولادت ۷۷۷ھ۔
- ۱۵۵۵۔ جلال دانی [جلال الدین محمد بن اسعد دانی گارونی] (مشکلم - حکیم - ۹۰۸ھ) اخلاق جلالی۔
- ۱۵۵۶۔ جلال روی [جلال الدین محمد بن بہار الدین ولد روی] (صوفی - ۷۷۲ھ) شہس تیریز کے مرید - ولادت ۷۰۴ھ بخ۔
- ۱۵۵۷۔ جلال سیوطی [جلال الدین ابو الفضل عبدالرحمان بن کمال الدین ابو بکر سیوطی شافعی] (مفسر - نحوی - ۹۱۱ھ) ولادت ۸۴۹ھ - تفسیر اتقان - در الثبوت اول نصف تفسیر جلالین - جمع المذاهب - تاریخ الکلفاء - مرزہ - جمع الجوامع - جامع الصغیر - لب اللباب - حسن الخافره - طبقات مفسرین۔
- ۱۵۵۸۔ جلال کلی [جلال الدین محمد بن احمد بن محمد کلی شافعی مہری] (مفسر - ۸۶۲ھ) نصف آخر تفسیر جلالین - شاگرد ابن حجر عسقلانی - ولادت ۷۹۱ھ۔
- ۱۵۵۹۔ جلی [حسن بن شمس الدین محمد شاہ ازبکی] (فقہ - مشکلم - ۸۷۰ھ) حاشی توتوغ و شرح وقایہ و شرح مواقف۔
- ۱۵۶۰۔ جلیس [شیخ ابو عبد اللہ حسین بن موسیٰ بن بہتہ اند دیوری] (نحوی - لغوی - ۳۴۰ھ) سکونت نیشاپور و سمرقند۔
- ۱۵۶۱۔ جماعلی [ابو محمد شمس الدین عبدالرحمان بن محمد بن احمد مقدسی جنلی] (فقہ - ۷۸۲ھ دمشق) شیخ الاسلام - ولادت ۵۹۷ھ دمشق۔
- ۱۵۶۲۔ جماعلی [امام عبداللہ بن احمد بن محمد دمشقی جنلی] (فقہ - نحوی - نحوی - ۷۲۰ھ) البرہان - اعتقاد - ذم التاویل - مفتی فقہ میں - کافی۔
- ۱۵۶۳۔ جمال افغانی [جمال الدین افغانی] (صوفی - ۱۳۱۳ھ قسطنطنیہ) تتمۃ البیان فی تاریخ افغان (عربی) - ابطال دہرین (فارسی)۔
- ۱۵۶۴۔ جمال جرجانی [امیر جمال الدین بن عبد اللہ بن محمد بن حسن حسینی جرجانی استرآبادی شیعی] (فقہ - محقق - ۹۷۹ھ) شرح تہذیب لاصول علامہ ۴۴۹ھ میں لکھی - شاگرد شیخ علی کرکی و دواتی۔
- ۱۵۶۵۔ جمال حلی [جمال الدین ابو منصور حسن بن سدید الدین یوسف بن علی حلی] (فقہ - مشکلم - ۷۲۶ھ) ولادت ۶۲۶ھ - علامہ حلی۔
- ۱۵۶۶۔ جمال حلی [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن ابو علی حلی] (نحوی - ۷۲۶ھ) شرح مفصل زعمشری۔
- ۱۵۶۷۔ جمال خونساری [آقا جمال الدین بن آقا حسین بن جمال الدین محمد خونساری اصفہانی] (فقہ - ۱۱۲۵ھ اصفہان)۔
- ۱۵۶۸۔ جمال شیرازی [امیر جمال الدین علاء الدین فضل اللہ حسینی شیرازی ہرندی] (محدث - ۹۳۰ھ) روغۃ الاحباب - ارجمین۔
- ۱۵۶۹۔ جمال طری [جمال الدین بن طریغ بخی] (فقہ - لغوی - بخت) معاصر حرم علی - تفسیر قرآن - شرح فوائد صمدیہ - شرح خزیرہ - شرح مبادی الاصولی۔
- ۱۵۷۰۔ جمال بن وائل [قاضی جمال الدین بن واصل محمد بن سالم حموی شافعی] (مورخ - ۷۹۷ھ) مغرب الکروب فی اخبار بنی ایوب۔
- ۱۵۷۱۔ جمال قرظی [شیخ جمال الدین ابو الفضل محمد بن عمر بن خالد کاشغری] (لغوی - -) - شرح ترجمہ صحیح اللغات۔
- ۱۵۷۲۔ جمال عالمی [جمال الدین بن سید نور الدین علی بن ابو الحسن علی عالمی] (ادیب - شاعر - عالم - فاضل) آخر صدی یازدہم) کچھ دنوں تک اور مشہد میں پھر
- ۱۔ شیخ الاسلام موفق الدین ابو محمد احمد جامع علی کاشغری - ولایت ۱۳۱۵ھ جمیل کچھ معاصر حرم علی۔

- ۱۵۷۳۔ جمال [جمال دہلوی] (شاعر فارسی۔ عالم۔ ۹۴۲) معاصر ہمایوں بادشاہ ہند
- ۱۵۷۴۔ جمال مصری [جمال الدین ابو محمد عبدالرحیم بن حسن بن علی اموی شافعی مصری] (فقہ۔ ۱۰۰)
- ۱۵۷۵۔ جمال مولانا [جمال الدین بن حسام الدین دہلوی] (شاعر فارسی۔ صدی ہشتم) دراج محمد تعلق
- ۱۵۷۶۔ اجل [سلیمان اجل] (مفسر۔ ۱۲۰۴) فتوحات الاہلبیہ جو حاشیہ جبل علی الجلالین مشہور ہے
- ۱۵۷۷۔ جمیل [ابو عمر جمیل بن عبداللہ بن عمر بن صباح قضاہی] (شاعر عرب۔ ۸۲ مصر) ساکن وادی القرطیہ۔ بیٹہ پر عاشق تھا
- ۱۵۷۸۔ جمیل بن دراج [جمیل بن ابی الصبیح دراج بن ابو علی عبداللہ بخفی] (فقہ۔ محدث۔ صدی دوم) ان کا چچوٹا بھائی نوح بن دراج کوفہ کا قاضی۔ دونوں فقیہ تکررتے تھے۔
- ۱۵۷۹۔ جذب [جذب بن جنادہ] (ابو ذر غفاری) [صحابی۔ محدث۔ ۳۲] دیکھو ابو ذر
- ۱۵۸۰۔ جنید بغدادی [ابوالقاسم جنید بن محمد بن جنید الخزاز بغدادی] (صوفی۔ ۲۹۷ بغداد) سری سقطی کے بھانجے۔ سید الطائفہ لقب۔ مرید غیاث ثوری
- ۱۵۸۱۔ جواد [امام محمد تقی بن امام علی رضا بن موسیٰ بن جعفر صادق] (امام ہفتم۔ ۲۲۰)
- ۱۵۸۲۔ جواد ساباطی [محمد جواد ساباطی] (شاعر فارسی۔ عالم۔ تیرھویں صدی) براہین ساباطیہ۔ ۱۲۲۲ھ میں کلکتہ میں احمد علی ملاقات ہوئی
- ۱۵۸۳۔ جواد عالی [سید جواد بن سید محمد حسینی حسینی عالی] (فقہ۔ ریاضی حکیم۔ ۱۲۲۶) شاگرد دیگر العلوم و بہیہائی۔ مفتاح الکرامہ شرح قواعد علامہ
- ۱۵۸۴۔ جواد کاظمی [محمد جواد بن سعد اللہ بن جواد بغدادی کاظمی] (فقہ۔ ریاضی حکیم۔ صدی یازدہم ہجرت) شاگرد بہائی۔ غایۃ المامول شرح زبدۃ الاصول۔ شرح دروس۔
- ۱۵۸۵۔ جوالیقی [ابو محمد عبداللہ بن عبدان بن احمد بن موسیٰ اہوازی] (محدث۔ ۳۰۶) عمر ۹۰ (نیز دیکھو ابو منصور جوالیقی و ابو محمد جوالیقی)
- ۱۵۸۶۔ جونوری [طاہر دودخارونی] (ادیب حکیم۔ ۱۰۶۲) شمس المازنہ علم طبیعیات و عقلیات میں۔ فرائد المحمودیہ معانی میں۔ استاد الملک محمد فضل جوینی کی شاگردی
- ۱۵۸۷۔ جوہر [ابو الحسن جوہر بن عبداللہ رومی مغربی] (کاتب سپہ سالار۔ ۳۸۱) سپہ سالار مغر قاطمی۔ قاہرہ ہسپانیہ مصر و شام میں شیعہ مذہب پھیلا یا
- ۱۵۸۸۔ جوہری [ابونصر اسماعیل بن حماد جوہری فارابی] (نحوی۔ ۳۹۳) صحیح اللغۃ
- ۱۵۸۹۔ جوہری [ابوبکر احمد بن عبدالعزیز جوہری] (مورخ۔ چوتھی صدی) کتاب السقیفہ۔ ۳۲۳ھ میں زندہ تھا
- ۱۵۹۰۔ جویریہ [جویریہ] (صحابیہ۔ محدثہ۔ ۵۰ مدینہ) زوجہ رسول اللہ
- ۱۵۹۱۔ جوینی [ابوالمعالی امام الحرمین شافعی نیشاپوری] (فقہ۔ مفسر۔ ۴۷۸) ان کے والد ابو محمد عبداللہ بن یوسف مفسر و فقیہ شاگرد و قتال مروزی صاحب تفسیر کبیر و تبرہ و تذکرہ ۴۳۸ھ میں فوت ہوئے۔
- ۱۵۹۲۔ جیلانی [شیخ محی الدین عبدالقادر جیلانی] (صوفی۔ ۵۶۱ بغداد) غنیۃ الطالبین۔ فتوح الغیب
- ۱۵۹۳۔ جیلانی [عبدالکریم بن ابراہیم جیلانی] (صوفی۔ صدی نہم) ولادت ۷۷۷۔ انسان الکامل
- ۱۵۹۴۔ جیون [طاہر شیخ احمد بن ابوسعید بن عبداللہ صدیقی امیٹھوی] (متکلم۔ ۱۱۳۰) نور الانوار شرح المنار
- ۱۵۹۵۔ حاتم اصم [شیخ ابو عبد الرحمان حاتم بن عنوان بلخی] (صوفی۔ ۲۳۷) شفیق بلخی کے مرید
- ۱۵۹۶۔ حاتم دہلوی [شاہ ظہور الدین دہلوی] (شاعر اردو۔ ۱۲۰۷) سودا کا استاد۔ نواب عمدۃ الملک امیر خاں کا مصاحب
- ۱۵۹۷۔ حاتم طائی [حاتم طائی نصرانی] (شاعر عرب۔ فیاض۔ ۶۰۵ عیسوی) اس کا بیٹا مسلمان ہو کر علی کے شیعوں میں ہوا
- ۱۵۹۸۔ حاتمی [ابو علی محمد بن حسن بن مظفر بغدادی] (کاتب۔ نحوی۔ ۳۸۸) شاگرد ابو عمرو زاہد۔ استاد ابوالقاسم تنوخی۔ مروجہ حلیۃ المحاضرہ
- ۱۵۹۹۔ حاج خلیفہ [مصطفیٰ بن عبداللہ کاتب شلبی] (مورخ۔ ۷۰۷) تسمیۃ کشف الظنون عن اسامی الکتاب القذون۔ تقویم التواتر
- ۱۶۰۰۔ حارث [حارث بن اسامہ] (محدث۔ ۲۸۴) مسند۔ عمر ۹

- ۱۶۲۸- حروفی [ابو الحسن علی بن سراج حروفی بصری] (محدث ۳۰۸)
- ۱۶۲۹- حروفی [شیخ محمد بن حسن بن علی بن محمد الحاکم عالمی] (محدث فقہی - رجالی - بعد ۹۰۰ - مشہد) جواہر التفسیر صیغہ ثانیہ - وسائل الشیعہ - اصل الاصل - حادیۃ الامہ - اثبات الہدایہ - بدایۃ الہدایہ - فصول المہمہ - فوائد قدسیہ - ارچوزہ - ولادت ۱۰۳۳
- ۱۶۳۰- حروفی [شیخ محمد بن علی بن محمد حروفی عالمی اصفہانی] (فقہی - ادیب - ۱۰۵۹) لالی سنید شرح زبدۃ الاصول - شرح صدیہ سطرائف النظام - شرح قواعد شہید - شرح تہذیب النسخ -
- ۱۶۳۱- حرط قمی [ابو عبد اللہ حرط بن یحییٰ بن عبد اللہ مصری] (محدث - فقہی - ۲۴۳۳) ولادت ۱۶۶۶ - شافعی کا صاحب - المبسوط - المختصر
- ۱۶۳۲- حرث [حرث بن زید انصاری خرمی بدری] (صحابی - -) کہتے ہیں اول اذان کی ترکیب انہوں نے خواب میں دیکھی
- ۱۶۳۳- حریری [ابو محمد قاسم بن علی بن محمد بن عثمان بصری] (شاعر - ادیب - ۵۱۶ ہجرہ) ولادت ۲۴۶۶ - مقامات - لمحۃ الاعراب - درۃ الخواص
- ۱۶۳۴- حرنی [شیخ محمد بن ابوطالب بن عبد اللہ جیلانی اصفہانی ناسری] (علامہ - شاعر فارسی - ۱۱۸۰ ابنارس) ابطال تناسخ - حدود عالم - رواج الجنان - دھام الدین - انیس النوادر - ریح المصقول - کشف التلبیس - سیف اللہ المسلول - صراط السوی - جوامع الکلم - یواظظ الحکم
- ۱۶۳۵- حسام الدین [حسام الدین حسین بن علی سفیانی حنفی] (فقہی - نحوی - ساتویں صدی) شاگرد عبد الجلیل بن عبد الکریم صاحب ہادیۃ النسخ شرح ہادیۃ - شرح مفصل - ۶۷۶ھ میں حافظ الدین بخاری سے پڑھا -
- ۱۶۳۶- حسام الدین [حسام الدین بن جمال الدین بن علی بن علی] (فقہی - شاعر عرب - صدی یازدہم) شرح صومیہ بہانی - شرح سبادی الوصول علامہ تفسیر شرح
- ۱۶۳۷- حسام الدین [محمد صالح بن احمد ازدرانی] (فقہی - صدی یازدہم) شرح اصول کافی شرح من لا یحضرہ شرح معالم الاصول - شرح زبدۃ الاول
- ۱۶۳۸- حسام الدین [حسام الدین حسن بن علی بن محمد ابو یزیدی شافعی نزہل کندی] (ادیب - حکیم - آخر صدی ہشتم) شاگرد تفتازانی - ریح الجنان فی المعانی والایمان
- ۱۶۳۹- حسان [ابو الولید حسان بن ثابت بن منذر انصاری خرمی مدنی] (صحابی - شاعر - ادیب - ۵۴۴ھ - ۱۲۰۰) ۶۰ سال اسلام میں ۶۰ جاہلیت میں گزرے - شاعر رسول اللہ
- ۱۶۴۰- حسان بن قیس [ابو علی نابغۃ الجعدی] (صحابی - شاعر - ادیب - ۷۱)
- ۱۶۴۱- حسن اصفہانی [امیر سید حسن بن امیر سید علی بن امیر محمد باقر حسینی اصفہانی] (واعظ - فقہی - آخر تیرھویں صدی اصفہانی) جوامع الکلم اصول فقہ میں - معاصر محمد باقر صاحب روضات الجنات - شاگرد سید شریعت -
- ۱۶۴۲- حسن اہل [شیخ حسن بن عبد الباری اہل حسینی] (محدث - صدی سیزدہم)
- ۱۶۴۳- حسن بصری [ابو سعید حسن بن یسار بصری سیہانی] (صوفی - محدث - فقہی - مفسر - ۱۱۰) ولادت ۵۲۵ھ
- ۱۶۴۴- حسن جلی [حسن جلی قناری] (عالم - فقہی - ۸۵۹ھ) جواہر مختلفہ
- ۱۶۴۵- حسن حرانی [شیخ ابو محمد حسن بن علی بن حسین بن شبہ حرانی جلی] (فقہی - -) تھمت العقول - کتاب التخصیص (علامہ قطبی سے مقدم تھے)
- ۱۶۴۶- حسن حلی [ابن داؤد حلی] (فقہی - رجالی - ساتویں صدی حلد) دیکھو ابن داؤد - (نیز دیکھو علامہ حلی)
- ۱۶۴۷- حسن حلی [حسن بن سلیمان بن خالد حلی] (فقہی - آٹھویں صدی حلد) شاگرد شہید اول - منتخب بصائر الدرجات سعد بن عبد اللہ حلی
- ۱۶۴۸- حسن دہلوی [امیر غلام حسن بن خلیف دہلوی فیض آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۰۱) شوی بدر منیر یا سحر البیان
- ۱۶۴۹- حسن راشد [ابو علی حسن بن راشد بغدادی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر جواد سے روایت کی
- ۱۶۵۰- حسن الزمان [سید حسن الزمان حیدر آبادی] (صوفی - محدث - ۵۳۳ھ) قول المستحسن علوم الحقیقت ۹ جلد میں -
- ۱۶۵۱- حسن بن زیاد [حسن بن زیاد الخطاط فیضی یطائی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر سے روایت کی
- ۱۶۵۲- حسن بن زید [ابو محمد حسن بن زید بن امام حسن ہاشمی مدنی] (محدث - ۱۶۸ھ) منصوص - دوائی کی طرف سے مرتبہ کتب و النسخ

۱۶۵۳۔ حسن بنزادری [ابوسعید حسن بن حسین (المعروف بشیخی سبزواری)] [تشکلم - واعظ - آٹھویں صدی] مصابیح القلوب - سبجۃ المناہج - راحة الاذن - فایۃ المرام - ترجمہ فارسی کشف الغمہ -

۱۶۵۴۔ حسن بن سعید [ابومحمد حسن بن سعید بن حماد بن مہران کوئی ابوازی] [محدث - فقیہ - دوسری صدی] انہوں نے اور ان کے بھائی حسین نے ملکر تیس یا پچاس کتابیں لکھیں - صحابی امام رضاء

۱۶۵۵۔ حسن ابن سہیل [ابومحمد حسن بن سہیل بن عبد اللہ سرخی] [وزیر مامون عباسی - ۲۳۶ سرخس] اپنے بھائی ذوالریاستین فضل بن سہیل کے بعد وزیر ہوا - ۲۰۳ھ میں اسے سودا جو گیا تو احمد بن ابوالخالد وزیر بنایا گیا -

۱۶۵۶۔ حسن شراری [مرزا محمد حسن شیرازی نجفی] [فقیہ - آغاز صدی چہارم] نخبۃ المسائل

۱۶۵۷۔ حسن صفائی [رضی الدین ابوالفضل حسن بن محمد بن حسن عمری حنفی لاہوری بغدادی] [حنوی - نخوی - محدث - ۶۵۰ بغداد] مشارق الانوار - عباب لغت میں - ولادت ۵۷۷ لاہور -

۱۶۵۸۔ حسن طبری [حسن بن محمد بن عبد اللہ طبری] [مفسر - امام معانی و بیان - ۷۴۳]

۱۶۵۹۔ حسن طبری [علاء الدین حسن بن علی طبری شیخی] [تشکلم - صدی ہفتم] کامل بہائی - یکے از علمائے دربار بہاء الدین صاحب اصفہان -

۱۶۶۰۔ حسن عالمی [بدر الدین حسن بن سید جعفر بن فخر الدین اعرجی حسینی عالمی کرکی] [فقیہ - ۹۳۳] شہید ثانی کے استاد (دیکھو بدر الدین عالمی)

۱۶۶۱۔ حسن عالمی [جمال الدین ابومنصور حسن بن زین الدین شہید ثانی] [فقیہ - ۱۰۱۱] شاگرد ابن حاتم و مقدس اردبیلی - یہ بھی محقق مشہور ہیں مسلم الدین - منتقى المجالس - مشکوٰۃ القول السدید - معالم الاصول - رسالہ اشاعتیہ -

۱۶۶۲۔ حسن عالمی [شیخ حسن بن علی عالمی] [فقیہ - گیارھویں صدی] ہارک شرح شرایع الاسلام - حقیقۃ الاخبار - نظم الجحان - فرقۃ الغبا -

۱۶۶۳۔ حسن طبری [حسن بن ابوالعلی طبری] [فقیہ - محدث - ساتویں صدی] صاحب مجمع البیان کے بیٹے

۱۶۶۴۔ حسن عباسی [حسن بن عبد اللہ عباسی] [ادیب - مورخ - آٹھویں صدی] ۷۰۸ھ میں زندہ تھا - آثار الاول فی ترتیب الدول

۱۶۶۵۔ حسن عدوی [حسن بن محمد بن حسن عدوی عمری صافائی حنفی] [محدث - فقیہ - نخوی - ۳۵۰]

۱۶۶۶۔ حسن عسکری [حسن عسکری بن علی النقی بن محمد تقی بن امام رضا] [امام یازدہم - ۲۶۰ سامرہ] ولادت ۲۳۲

۱۶۶۷۔ حسن عسکری [ابوہلال حسن بن عبد اللہ عسکری] [حنوی - ۳۹۵] جہرۃ الاثقال - (دیکھو ابوہلال عسکری)

۱۶۶۸۔ حسن بن علیہ [حسن بن علیہ بن علی بن محمد بن علی] [محدث - دوسری صدی] یہ اور ان کے بھائی محمد و علی امام جعفر صادق سے روایت کرتے ہیں -

۱۶۶۹۔ حسن بن علوان [حسن بن علوان کلبی کوئی] [محدث - دوسری صدی] یہ اور ان کے بھائی حسین جو سنی تھا امام جعفر صادق سے روایت کرتے ہیں -

۱۶۷۰۔ حسن علی [مرزا حسن علی بن علی بن علی بن علی] [فقیہ - تشکلم - ۱۲۵۰] شاگرد عبد العزیز دہلوی - برہان الخلفاء

۱۶۷۱۔ حسن علی [حسن علی بن عبد اللہ شوستری] [فقیہ - ۱۰۶۸] شاگرد بہائی

۱۶۷۲۔ حسن بن علی [حسن بن علی بن ابی طالب ہاشمی] [صحابی - دوسرے امام - ۴۹ مدینہ] سبط اکبر - ولادت ۵۱ رمضان سنہ ۱۵ ہجری الاولیٰ کو خلافت ثلاثی معاویہ کو والد کی -

۱۶۷۳۔ حسن بن علی [سید حسن بن سید ولد علی لکھنوی] [ادیب - ۱۲۶۰] تذکرۃ الشیوخ و الشبان

۱۶۷۴۔ حسن بن علی [حسن بن علی بن زیاد الرشاد بکلی کوئی] [محدث - اوائل صدی سوم] امام رضا سے روایت کی

۱۶۷۵۔ حسن بن علی [ابومحمد حسن بن علی بن فضل علی کوئی] [محدث - ۲۲۳] امام رضا کے مخصوصین سے - الزیارات - البشارات - المنوار والبرق

الشواہد من کتاب اللہ - المناہج - النسخ و المنسوخ - الملاحم

۱۶۷۶۔ حسن بن محمد [حسن بن محمد بن علی حنفی] [فقیہ - ۱۰۶۹] نور الایضاح اور اسکی شرح مراقی الفلاح -

- ۱۶۷۷۔ حسن قزوینی [حاجی شیخ محمد حسن بن محمد مصمم قزوینی] (فقہ - حدود ۱۲۲۵ ہجرت) ریاض الشہادہ - تتبع القاصد - تلخیص الفوائد
- ۱۶۷۸۔ حسن قویدل حسن قویدر [عالم - شاعر عرب - ۱۲۹۲] نیل الارباب فی مثلثات العرب
- ۱۶۷۹۔ حسن کاشی [ملاحسن کاشی آملی] (شاعر فارسی - صدی ہفتم) معاصر علامہ حلی و سلطان محمد خدابندہ - بہت بند مناقب میں
- ۱۶۸۰۔ حسن لاهیجی [میرزا حسن بن عبدالرزاق لاهیجی] (فقہ - متکلم - صدی یازدہم قم) جمال الصالحین - شمع البقین - اصول خمسہ - ویرانہ
- معاصر علی حزی -
- ۱۶۸۱۔ حسن بن محبوب کوئی [ابو علی حسن ابن محبوب السمری] (محدث - فقہ - مفسر - ۲۲۴) عمر ۷۵۔ کتاب المیشوختہ - کتاب الحدود - کتاب النکاح - کتاب الفرائض - تفسیر وغیرہ - اصحاب امام رضا سے
- ۱۶۸۲۔ حسن (مرعشی) [ابو محمد حسن بن حمزہ بن علی بن عبید اللہ حسینی طبری (مرعشی)] (فقہ - ادیب - ۳۵۸) کتاب المبسوط - کتاب الاشقیہ - کتاب المفخر - تباشیر الشریعہ -
- ۱۶۸۳۔ حسن بن مظفر [حسن بن مظفر نیشاپوری ضریر] (نوی - ۴۴۲) زنجیری کا استاد
- ۱۶۸۴۔ حسن نوختی [ابو محمد حسن بن موسیٰ نوختی] (متکلم - فلسفہ - صدی چہارم) کتاب الآراء والدیانات - فرق الشیعہ - الفرق الشیعہ - الفرق الشیعہ
- الامامیہ - کتاب الجامع فی الامامہ - کتاب التوحید - رد ابو علی جانی - رد المغنم - رد ابن ابی الہذیل وغیرہ - ابوسہل نوختی کے بھائی
- ۱۶۸۵۔ حسن نخعی [شیخ محمد حسن بن شیخ ابو نخعی] (فقہ - صدی سیزدہم نجف) جواهر الکلام شرح شرائع الاسلام - ۱۲۹۲ھ میں انکی عمر ۷۷ کے قریب تھی
- ۱۶۸۶۔ حسن نخعی [شیخ حسن بن شیخ جعفر نخعی] (فقہ - ۱۲۹۲ ہجرت)
- ۱۶۸۷۔ حسن بن ہارون [ابو محمد حسن بن محمد بن ہارون بن ابراہیم ہلبی بغدادی] (عالم - وزیر - ۳۵۲) سمر الدولہ دہلی کا وزیر - ولادت ۲۹۱ -
- جہلب بن ابی صفیرہ کی نسل سے -
- ۱۶۸۸۔ حسن نیری [ابو محمد حسن نیری کرمانی] (فقہ - صدی سیزدہم کرمان) شاگرد آقا سید محمد بیچ الاحزان - معاصر فتح علی شاہ بادشاہ ایران
- ۱۶۸۹۔ حسین اصفہانی [ابو اسماعیل حسین بن علی بن محمد ملقب بہ مویذ الدین اصفہانی] (شاعر - ۵۱۳) (نیز دیکھو خلیفہ سلطان)
- ۱۶۹۰۔ حسین بن بابویہ [ابو عبداللہ حسین بن علی بن حسین بابویہ اصفہانی] (فقہ - محدث - صدی چہارم) برادر صدوق - الرد علی الواقعہ معاصریہ بن عباد
- ۱۶۹۱۔ حسین بن بردان [حسین بن بردان بن داؤد بصری] (فقہ - محدث - نوی - ۷۴۹) ولادت ۷۱۲
- ۱۶۹۲۔ حسین بن بسطام [حسین بن بسطام بن سابور الزیاتی] (محدث - چوتھی صدی) طب الاممہ - ابن قولویہ اور کلینی کے معاصرین سے
- ۱۶۹۳۔ حسین بغدادی [ابو بکر حسین بن عبداللہ بغدادی] (محدث - ۳۷۰) بغداد
- ۱۶۹۴۔ حسین حائری [شیخ محمد حسین بن زین العابدین مازندرانی حائری] (فقہ - حن) (حی)
- ۱۶۹۵۔ حسین دیار بکزی [حسین بن محمد بن حسن دیار بکری مالکی نزہی مکہ] (مورخ - ۹۶۶) تاریخ الخلفاء
- ۱۶۹۶۔ حسین ربی [حسین بن علی بن عیسیٰ ربی] (نوی - پانچویں صدی) ابوالکرم مبارک بن فاجر کے مشائخ سے
- ۱۶۹۷۔ حسین بن سعید [حسین بن سعید بن حماد بن ہرمان ابو ازی کوئی] (فقہ - متکلم - دوسری صدی قم) تیس کتابیں تمام ابواب فقہ میں مع کتاب فقہ
- کتاب المناقب - کتاب المثالب - کتاب التفسیر - کتاب الملاحم - کتاب الرد علی الغالیہ - اصحاب رضا سے -
- ۱۶۹۸۔ حسین بنی [ابو علی حسین بن شعیب بن محمد بنی شافعی مروزی] (فقہ - بعد ۴۳۰) ابو بکر قتال مروزی کا شاگرد - شرح فروع ابو بکر حداد - شرح تلخیص - کتاب المجموع -
- ۱۶۹۹۔ حسین (سید) عالمی [سید حسین بن سید ضیاء الدین ابو قراہ حسن بن ابو جعفر محمد موسوی کرکی عالمی] (فقہ - ۱۱۰۱) المعروف بہ مجتہد
- ۱۷۰۰۔ حسین (سید) حسین بن امیر ابراہیم قزوینی [فقہ - ۱۱۹۶] معارج الاکرام شرح مسالک الافہام مستقصی الاجتہاد شرح ذخیرۃ المعادیم

۱۶۰۱۔ حسین امید (سید حسین بن سید ولد علی نصیر آبادی لکھنوی) [فقہہ - مشکلم - ۱۲۷۳] حدیثہ سلطانیہ - مجالس منجہ - طرہ المطاہرین -
روضة الاحکام - سید العلماء اور میرن صاحب کے نام سے مشہور ہیں - عمر ۶۱

۱۶۰۲۔ حسین (سید) (سید حسین بن سید محمد بن سید علی عالی) [ادیب - فقہیہ - ۱۰۶۹] صاحب مدارک کے بیٹے - شوہد ابن النافح حاشیہ الفیشہ
۱۶۰۳۔ حسین شاہ (سید حسین شاہ خدائے برہانپوری) [اصولی - ۹۱۵] برہانپور

۱۶۰۴۔ حسین بن شہاب (حسین بن شہاب الدین خاذازین حسین عالی) [فقہیہ - ادیب - ۱۰۶۶] حیدر آباد) شرح بیج البلاغہ یعقود الدرریم ایہ الارباب
۱۶۰۵۔ حسین بن روح (ابو القاسم حسین بن روح) [فقہیہ - ۳۲۶] تیسرے وکیل امام صاحب العصر کے

۱۶۰۶۔ حسین عالی (عز الدین ابو عبد اللہ حسین بن سید حیدر بن ترک کی عالی) [فقہیہ - آخر صدی دہم] المعروف بجمہد
۱۶۰۷۔ حسین بن عبد اللطیف (حسین بن عبد اللطیف بن ابوجان عالی) [فقہیہ - صدی یازدہم] معاصر حر عالی - شرح قواعد الاحکام کتاب الفقہ کتاب

۱۶۰۸۔ حسین عرب (شیخ حسین طاب بحوالی) [محدث - علامہ - صدی چہارم] اہل اور احمد بن محمد شوکانی کاشاگرد - استاد صدیق حسن خان ملاقات ۱۲۳۵
۱۶۰۹۔ حسین بن علی (حسین بن علی بن ابیطالب ہاشمی) [صحابی - تیسرے امام ۱۰] ارمحرم ۱۰ کربلا ولادت ۵ شعبان ۱۰ - یزید نے کربلا میں مع اعتراف

واجباً قتل کرادیا - امام حسن بسط اکبر ہیں یہ بسط اصغر
۱۶۱۰۔ حسین بن علی (حسین بن علی بن محمد بن حسن بن شہید ثانی) [فقہیہ - ۱۰۷۸] اصفہان) شیخ علی صاحب در المنثور کے بیٹے -

۱۶۱۱۔ حسین قزوینی (حسین بن ابراہیم بن امیر محمد معصوم حسینی قزوینی) [فقہیہ - ۱۱۹۶] معاصر الاحکام شرح سالک الاہنام مستفی الاجتہاد شرح ذوق
۱۶۱۲۔ حسین قزوینی (محمد حسین بن محمد رحیم کربلائی قزوینی) [فقہیہ - ۱۲۵۴] فصول الاصول

۱۶۱۳۔ حسین قزوینی (حسین بن محمد بن حسن قزوینی) [فقہیہ - صدی چہارم] معاصر شیخ صدوق - مقصد الراغب
۱۶۱۴۔ حسین کاشفی (کمال الدین حسین بن علی واعظ کاشفی ہرندی سبزداری) [مفسر - ادیب - واعظ - ۹۱۰] تفسیر مواہب - جواہر التفسیر لواء سیلی

اطلاق محسنی - روضۃ الشہداء - رشحات -
۱۶۱۵۔ حسین البانی (آقا حسین بن مولانا حسن دہلوی جیلانی اصفہانی) [محدث - فقہیہ - حکیم - ۱۱۲۹] اصفہان) شرح کبیر محقق سجادہ - شرح

مفتاح کاشانی - شاگرد محمد باقر مجلسی - لبنان اصفہان کا ایک محدث ہے -
۱۶۱۶۔ حسین مروزی (حسین بن محمد مروزی) [محدث - ۲۱۳]

۱۶۱۷۔ حسین مہلای (امیر حسین بن محمد حسین نیشاپوری) [مہلای - شاغرفارسی - ۹۱۲]
۱۶۱۸۔ حسین بن مفلح (حسین بن مفلح حمیری) [محدث - ۹۳۳] کتاب المناک - عمر ۸۰ -

۱۶۱۹۔ حسین بن ہران (ابو نصر حسین بن ہران بن محمد سکونی واقفی) [محدث - دوسری صدی] امام موسی کاظم و رضا سے روایت کی
۱۶۲۰۔ حسین نوری (آقا حسین نوری نطنزی) [فقہیہ - مشکلم - ۱۳۵۷] نوہود و المرحان مستدرک الوسائل - نجم ثاقب فصل الخطاب - الکتب بیئہ میرزا محمد نوری

۱۶۲۱۔ حسین ہمدانی (عز الدین حسین بن شمس الدین محمد بن علی حارثی ہمدانی عالی) [فقہیہ - ۹۸۴] شرح القواعد - اربعین - شرح الفیہ - قزوینی
شیخ الاسلام ربیع - والد شیخ بہائی - شاگرد شہید ثانی - ولادت ۹۱۸ -

۱۶۲۲۔ حصری (ابو اسحاق ابراہیم بن علی بن تیم مغربی قزوینی) [ادیب - شاعر عرب - ۱۱۳۳] قیروان) زہر الادب و ثمرۃ اللباب
۱۶۲۳۔ حصیری (ابو محمد جعفر بن احمد بن نصر نیشاپوری) [محدث - ۳۵۴]

۱۶۲۴۔ حصکفی (علاء الدین محمد بن علی بن محمد دیابری قزوینی) [فقہیہ - ۱۰۸۸] در الفکار شرح تنویر الابصار - شرح طحطاوی الاثر - شرح منار
۱۶۲۵۔ حصکفی (علی الدین ابو الفضل یحییٰ بن سلام بن حسین حصکفی شافعی متشیع) [خطیب - فقہیہ - شاعر عرب - ۵۵۱] ولادت ۴۶۰ - یکنونت
۱۶۲۶۔ رضوی (محمد بن محمد رضوی) [ادیب - نحوی - ۸۶۹] نصر العلم شرح لامیۃ النجم - فتح الاجاب شرح طحطاوی الاحواب

۱۶۲۷۔ شاگرد مجلسی بہائی ملکہ یزید سید و الفقار احمد - سلطان حسین عظیم آبادی اور ابو محمد ابراہیم آروی کے استاد ملکہ صنوبر بھٹن جلیفہ

۱۴۳۸ھ حصہ [عماد الدین ابو منصور محمد بن اسعد بن محمد طوسی نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۵۷۱ تبریز) محمد بن منصور سمعانی - قاضی حسین ابو بکر بن ابی حنفی کا شاگرد۔

۱۴۳۸ھ حصہ [ابو عمر حفص بن سلیمان اسدی] (تابعی - ۱۸۰) عمر ۹۰

۱۴۳۹ھ حصہ بن غیاث [ابو عمر حفص بن غیاث بن طلق بن معاویہ نخعی (قاضی کوفہ)] (فقہ - ۱۹۴) سنی ہے مگر امام جعفر صادق سے روایت کرتا ہے

۱۴۴۰ھ حصہ [حفصہ بنت عمر بن الخطاب] (صحابیہ - محدثہ - ۴۵ مدینہ)

۱۴۴۱ھ حصہ [محمد بن سالم] (ادیب - ۱۱۸۱) نفس نفاسی الدور جو شرح ہمزہ کا حاشیہ ہے۔

۱۴۴۲ھ حکم بن سعید [حکم بن سعید بن عاص بن امیہ] (صحابی - ۱۲۹ یا ۱۲۸) جنگ موتہ میں شہید ہوئے۔

۱۴۴۳ھ حکم بن عاص [حکم بن عاص بن امیہ طرید رسول] (صحابی - ۱۰۰) آخر خلافت عثمان میں انتقال ہوا۔

۱۴۴۴ھ حکم بن سعید [ابو عبد اللہ یا ابو محمد حکم بن سعید کندی کوفی سنی] (محدث - ۱۱۵)

۱۴۴۵ھ حکم بن زید [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن حسن ترمذی] (محدث - فقہ - عابد - ۲۸۵) نوادر الاصول حدیث میں، علل الشرائع، ختم الولاية۔

۱۴۴۶ھ حکم بن جبلة [حکیم بن جبلة عبدی] (صحابی - ۳۶) جنگ جبل کے شروع ہونے سے پہلے عائشہؓ طلحہ اور زبیر سے لڑتے ہوئے مارے گئے۔

۱۴۴۷ھ حکم بن حزام [ابو خالد حکیم بن حزام] (صحابی - ۵۴ مدینہ) خدیجہ کے بھتیجے۔ ولادت ۳۱ سال قبل واقعہ قبل - اسلام یوم فتح مکہ - عمر ۱۲۰

۱۴۴۸ھ حکیم مغربی [ابو حکیم عبید اللہ بن مظفر بن عبید اللہ یا علی] (حکیم - شاعر - ادیب - ۵۴۹ دمشق) ولادت ۴۸۶ مین - مدقون بغداد میں رہا۔

۱۴۴۹ھ علاء [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن وصیف (ناشی الاسفر)] (مشکم - شاعر عرب - ۳۶۶ بغداد) کبار شیعہ سے۔ ابوہمیر زونجی کا شاگرد۔ کوفہ

اور حلب میں رہا۔ طبیعت کی شان میں بہت سے قصیدے لکھے۔

۱۴۵۰ھ علاء [ابو معتب حسین بن منصور علاء بیضاوی واسطی] (صوفی - ۳۰۹) اپنے والد کے نام سے مشہور ہے۔ انا الحق کہنے کے سبب دان پر کھینچا

کیا عبید بغدادی کے عجب یافتہ۔ ان کا جد محمد بنی تھا۔

۱۴۵۱ھ جلی [ابراہیم جلی قسطنطنیوی] (فقہ - ۹۵۶) ملقبی الکبر

۱۴۵۲ھ جلی [شہاب الدین محمود بن سلیمان جلی] (ادیب - ۷۷۵) حسن التوسل فی معرفۃ صنائع التوسل

۱۴۵۳ھ جلی [برہان الدین علی جلی قاہری شافعی] (محدث - ۱۰۴۴) انسان المیون جسے سیرۃ الکلبیہ کہتے ہیں (دیکھو برہان الدین جلی)

۱۴۵۴ھ حلوانی [ابو محمد حسن بن علی بن محمد حلوانی] (محدث - ۲۳۲) محدث کوفہ

۱۴۵۵ھ حلوانی [احمد بن احمد بن اسماعیل حلوانی] (ادیب - شاعر عرب - ۱۳۸۸) الرسم فی الوشم

۱۴۵۶ھ حلی [صفی الدین عبدالعزیز بن سرایا حلی] (شاعر عرب - ۷۵۰) دیوان اشعار

۱۴۵۷ھ حلی [علامہ جمال الدین ابو منصور حسن بن سعید الدین یوسف بن علی حلی] (فقہ - مشکم - ۷۶۶) دیکھو علاء سہبلی

۱۴۵۸ھ حلی [امام ابو عبد اللہ حسین بن حسن بن محمد شافعی جرجانی] (فقہ - ۳۰۴) ولادت ۳۳۸ - ابو بکر فعال کا شاگرد۔ سکونت، بخارا نیشاپور

۱۴۵۹ھ حاد [حامد بن ابی حنیفہ ابو اسماعیل کوفی] (محدث - فقہ - ۱۷۶) (دیکھو ابو اسماعیل کوفی) ان کا بیٹا اسماعیل بصرہ کا قاضی تھا جس کی

معدونی پر یکے بن اکثم مقرر ہوا۔

۱۴۵۰ھ حاد بن دریم [دیکھو ابو اسماعیل اردی بصری] (محدث - ۱۷۹)

۱۴۵۱ھ حاد بن ادیب [ابو القاسم حاد بن ابی یسلی ساہور بن عبید اللہ کوفی] (نویسندہ - ۱۵۵) ولادت ۹۵ - شہر اے عرب اور اے اشعار جو

۱۴۵۲ھ حاد بن سلمہ [حامد بن سلمہ بن دینار (ابو سلمہ رومی) بصری] (تابعی - ۱۶۷)

۱۴۵۳ھ حاد بن ابی سلیمان [حامد بن ابی سلیمان اشعری کوفی] (تابعی - ۱۶۰)

سکونت ترمذ و حلب - عمر ۸۰

- ۱۷۵۴۔ حماد بن عیسیٰ [حماد بن عیسیٰ بصری] [محدث - ۲۰۹] امام جعفر موسیٰ سے روایت کرتا ہے - عمر ۹۰ سے اوپر
- ۱۷۵۵۔ حماد بن حماد صدیقی سندیل [طیب حکیم - ۱۱۶۰ دہلی] شرح سلم - شرح زبدۃ الاصول - حاشیہ صدر المصنف علی الخالی او کھوتہ دہلی
- ۱۷۵۶۔ حران بن امین [حران بن امین شیبانی کوئی] [محدث - صدی دوم] حوالی امام باقر و جعفر
- ۱۷۵۷۔ حمزہ (سید) [عبداللہ بن المکارم حمزہ بن علی صلی] [فقہ - ۵۸۵] (دیکھو ابن زہرہ) نیز دیکھو زیات
- ۱۷۵۸۔ حمزہ بن عبدالطلب [ابو حمزہ حمزہ بن عبدالطلب ہاشمی] [صحابی - ۲۰] (محدث) عمر رسول - اسلام ۲ یا ۹ بعثت جنگ حدیبی شہید ہوئے - سال ۱۰ ہجری
- ۱۷۵۹۔ حمزہ بن عمرو [حمزہ بن عمرو سلمی] [صحابی - ۶۱] عمر ۸۰
- ۱۷۶۰۔ حمید [حمید بن عبدالرحمن بن عوف مدنی] [تابعی - ۱۰۵] عمر ۷۳
- ۶۱۔ حمید الدین [حمید الدین صوفی ناگوری] [صوفی - ۶۷۳] ناگور مرید خواجہ حسین الدین چشتی و از نسل سید بن زید صحابی
- ۱۷۶۲۔ حمید الدین [قاضی حمید الدین محمد بن عطار اللہ محمود بخاری دہلوی] [فقہ - صوفی - ۶۷۸ دہلی] شہاب الدین سہروردی اور بختیار کاکی کے مرید - شرح ہدایۃ الفقہ - طوابع الشمس -
- ۱۷۶۳۔ حمید الدین [حمید الدین کرمانی اسماعیلی] [متکلم - ۷۰۰] معاصم الہدیٰ فی رد خلافت غاصبین - اتوال لذہبیہ کتاب المصباح معاصر کبار ائمہ
- ۱۷۶۴۔ حمید الطویل [ابو عبیدہ بن ابی حمید بصری] [تابعی - محدث - ۱۳۲]
- ۱۷۶۵۔ حمیدی [ابوبکر عبداللہ بن زبیر اسدی کئی] [محدث - ۲۱۹] شافعی کاشاگرد - بخاری کا استاد مسند -
- ۱۷۶۶۔ حمیدی [ابو عبداللہ محمد بن فزوح بن حمید از دی مہرقی قاضی] [محدث - ۳۸۸] ابن عبد البر - ابن حزم او خلیف بغداد کاشاگرد سکونت بغداد - عمر ۸۰ سے اوپر - جمع بین الصحیحین - مسند تاریخ اسلام - تاریخ اندلس -
- ۱۷۶۷۔ حموی [سعد الدین محمد بن سعید بن ابوالحسن بن محمد حموی] [صوفی - محدث - ۶۵۰ ہجری] کتاب محبوب - عمر ۶۳ - نجم الدین کبریا کے اصحاب (نیز دیکھو یا قوت)
- ۱۷۶۸۔ حموی [احمد بن محمد حموی] [فقہ - ۱۰۹۸] غریبوں البصائر شرح اشباہ النظائر
- ۱۷۶۹۔ حموی [سعد الدین ابراہیم بن محمد حموی] [محدث - ۷۲۲] ذمہ المسلمین (دیکھو ابن حمویہ)
- ۱۷۷۰۔ حنظلہ [حنظلہ بن ابی عامر اہلب انصاری] [صحابی - ۲۰] جنگ حدیبی شہید ہوئے - لقب غیبی الملائکہ
- ۱۷۷۱۔ حنین [امام ابو زید حنین بن اسحاق عبادی نصرانی بغدادی] [طیب - ۲۶۰] اقلیدس اور کتب طب و حکمت یونانی کا عربی میں ترجمہ کیا کتاب جالینوس - فضول بقراطیہ - ولادت ۱۹۳ -
- ۱۷۷۲۔ حوشب [حوشب بن طحیہ بن طلحہ بن حوشب حمیری] [صحابی - ۳۷] صفین میں معاویہ کا رفیق - سلیمان بن صرد کے ہاتھ سے مارا گیا -
- ۱۷۷۳۔ حوئی [ابوالحسن علی بن ابراہیم بن سعید حوئی] [نحوی - مفسر - ۳۳۰] کتاب البرہان فی تفسیر القرآن دس جلد
- ۱۷۷۴۔ حیالی [عمر بن ابراہیم نیشاپوری] [ریاضی - ۵۱۷] جبر و مقابلہ
- ۱۷۷۵۔ حیدر علی [حیدر بن سید علی بن نجم الدین موسوی عالمی] [فقہ - عالم - فاضل - شاعر عرب - ۱۰۶۳]
- ۱۷۷۶۔ حیدر علی [حیدر علی بن حماد سندیل] [فلسفی حکیم - ۲۲۵] سندیلہ
- ۱۷۷۷۔ حیدر علی [حیدر علی فیض آبادی] [متکلم - ۳۰۷] حیدر آباد دکن سنیتی الکلام - از الہ الفین - کاشف اللثام - عمر ۶۶
- ۱۷۷۸۔ حیدر علی [نور الدین محمد عبداللہ لا طیب - صدی یازدہم] شاہجہاں بادشاہ ہند کا طبیب - الفاظ الادویہ
- ۱۷۷۹۔ حیدر علی [شہاب الدین ابوالفوارس سعد بن محمد بن سعد بن محمد بن شافعی] [فقہ - شاعر عرب - ۵۷۴] بغداد
- ۱۷۸۰۔ خادم [خادم حنین بن علی بن محمد عمر بناری] [عالم - شاعر فارسی - ۱۳۱۳] تخلص ناظم - مصنف ہدایت رہے -

- ۱۷۸۱۔ خارجم بن حذافہ [خارج بن حذافہ دی] (صحابی - ۲۰ مصر) عمرو عاص کے شبہ میں خارجی نے قتل کیا۔
- ۱۷۸۲۔ خارجم بن زید [ابوزید خارجم بن زید بن ثابت انصاری مدنی] (تابعی - فقیہ - ۹۹) مدینہ کے فقیہوں میں سے
- ۱۷۸۳۔ خارجمی [ابوحامد احمد بن محمد بن سبکی خراسانی بغدادی] (ادیب - نحوی - محدث - مفسر - ۳۴۸ بغداد) تکریمہ کتاب العین شرح اشیاء الکتاب
- ۱۷۸۴۔ خازن بغدادی [شیخ علاء الدین علی بن محمد بن ابراہیم بغدادی] (صوفی - مفسر - صدی ۸م) تفسیر باب التاویل جو ۷۵۵ میں لکھی
- ۱۷۸۵۔ خازن بغدادی [ابومصعود محمد بن احمد بن طاہر بن احمد] (نحوی - ادیب - فقیہ - ۵۱۰) ولادت ۴۱۰ - خوشنویس بھی تھا
- ۱۷۸۶۔ خازن مزنی [خازن مزنی اندلسی مصری] (ریاضی - ۴۴۰) کتاب الفجرو الشفق - کتاب البصريات
- ۱۷۸۷۔ خاقانی [افضل الدین ابراہیم بن علی شروانی تبریزی] (شاعر فارسی - ۵۸۲) سلطان الشعراء - جان غم - مدح منوچہر شاہ شروان - تحفۃ العارضین - دیوان اشعار
- ۱۷۸۸۔ خالد ازہری [ابوالفضل خالد بن عبد اللہ ازہری جہاد ی شامی] (ادیب - نحوی - ۹۰۵) قرن الطلاب جو ۸۸۶ میں لکھی
- ۱۷۸۹۔ خالد بن یزید [ابوالفضل بن یزید بنی انصاری] (صحابی - ۱۵) قسطنطنیہ - عمر ۷۰ - کل مشاہیر رسول اللہ کے ساتھ رہے
- ۱۷۹۰۔ خالد بن سعید [خالد بن سعید بن عاص بن امیہ انصاری] (صحابی - ۱۳) یرموک (قدیم الاسلام جنگ کی ہاشم نے حضرت ابوبکر کی بیعت نہ کی انہوں نے بھی
- ۱۷۹۱۔ خالد بن ولید [خالد بن ولید بن مغیرہ غزوئی] (صحابی - محدث - (مجموع) ابونتستہ میں سیف اللہ کو نام سے مشہور ہیں ۸۰ میں عمر عاص کے قتل سے مسلمان ہوئے
- ۱۷۹۲۔ خالد بن زید [ابو ہاشم خالد بن زید بن معاویہ اموی] (کیسائی - طبیب - شاعر - ۸۵) طب اور کیمیاء ایک رومی راہب کیانسن نامی حوالہ کرتی تھی
- ۱۷۹۳۔ خالد [حسین بن محمد بن حنفیہ بن محمد رافعی] (نحوی - شاعر عرب - صدی چہارم) سماعہ ابو علی فارسی و سیرانی
- ۱۷۹۴۔ خباب [حاباب بن الارت تمیمی نزہل کوفہ] (صحابی - محدث - ۴۳ کوفہ) عمر ۷۰ - جنگ صفین میں علی کے ہمراہ تھے - عمر ۷۳
- ۱۷۹۵۔ خورشانی [محمد الدین ابوالبرکات محمد بن موفی بن سعید خورشانی شافعی] (فقیہ - ۵۸۷ قاهرہ) ولادت ۱۰۱۰ تحقیق محیط ۱۷ جلد - خورشانی نے شافعیوں میں
- ۱۷۹۶۔ خرق [ابو عبد اللہ محمد بن حسن بن ابراہیم استرآبادی شافعی] (فقیہ - ۳۸۶) جرجان) شرح کتاب التلخیص ابن قاص - عمر ۷۰
- ۱۷۹۷۔ خدائے وردی [خدائے وردی بن قسم افشار] (رحالی - صدی دوازدہم اصفہان) ولادت ۱۰۸۰ - شاگرد ملا عبد اللہ شومتری - ہم سب سے پہلے تفسیر تفسیر
- ۱۷۹۸۔ خدیجہ [خدیجہ بنت خلیل] (صحابیہ - ۱۰) ابونتک کہ زوجہ رسول
- ۱۷۹۹۔ خورشانی [ابو عبد اللہ محمد مالک] (فقیہ - ۱۱۰۲) شرح مختصر امام خلیل فقہ مالکی میں
- ۱۸۰۰۔ خرگوشی [ابوسعید عبد الملک بن محمد بن ابراہیم] (محدث - ۴۰۷) شرف النبوة
- ۱۸۰۱۔ خراز [ابوالقاسم علی بن محمد بن علی خراز رازی قتی] (فقیہ - محدث - معتبر متکلم - صدی ۸م) کتاب الاصلاح اصول دین میں - کفایۃ الاثر -
- ۱۸۰۲۔ خرمیہ [خرمید بن ثابت ذوالشہادتین انصاری اوسی] (صحابی - ۳۷) علی کی ہجرت میں صفین میں شہید ہوئے
- ۱۸۰۳۔ خسرو [ابوالحسن بن سیف الدین دہلوی (امیر خسرو)] (صوفی - شاعر فارسی - ۷۲۵) قرآن المصدقین - خالق باری وغیرہ
- ۱۸۰۴۔ خضر کردی [شیخ خضر بن ابی بکر بن موسیٰ ہراتی کردی] (صوفی - ۷۷۹ قاهرہ) ملک الطامہ کاپیر
- ۱۸۰۵۔ خضر بن نصر [ابوالعباس خضر بن نصر بن عقیل اربلی شافعی] (فقیہ - عابد - ۵۶۷) ولادت ۴۷۸
- ۱۸۰۶۔ خضریٰ [محمد الدیلمی] (نحوی - ۱۲۸۸ دیلمی) حاشیہ شرح ابوعقیل
- ۱۸۰۷۔ خضریٰ [ابو عبد اللہ محمد بن احمد خضریٰ مروزی شافعی] (فقیہ - ۳۵۰) سے ۸۰ تک کسی سال کا قفال شافعی کا شاگرد - حافظہ میں ضرب اشل
- ۱۸۰۸۔ خطا [لاہور ایرانی لکھنوی] (شاعر فارسی - اوائل صدی سیزدہم) واقعات کر بلا نظم فارسی
- ۱۸۰۹۔ خطائی [ابوسلمان احمد بن محمد بن ابراہیم بن خطاب بسبی نیشاپوری] (محدث - فقیہ - ادیب - ۳۸۸) معالم السنن شرح ابوداؤد وغیرہ بحریہ
- کتاب الفقیہ - اعلام السنن شرح بخاری - اصلاح غلط الحدیث

- ۱۸۳۵۔ خرمادی [حسن عدوی خرمادی] (عالم - صوفی - ۱۳۰۳) ۱۲۲۰ ولادت - مشارق الانوار فی فوز اہل الاعتقاد
- ۱۸۳۶۔ خوات [خوات بن جبر] (تابعی - ۳۸) جنگ نہروان سے پہلے خارجیوں نے شہید کیا
- ۱۸۳۷۔ خواجہ [خواجہ کرمانی شیرازی] (شاعر فارسی - ۷۵۳) مداح مظفر والی کرمان و ابوالسحاق شیرازی
- ۱۸۳۸۔ خواجہ پارسا [محمد بن محمد بن محمود حافظی بخاری] (صوفی - محدث - ۸۲۲ مدینہ) فصل الخطاب [خواجہ زادہ - دیکھو رومی]
- ۱۸۳۹۔ خوارزمی [ابن دختر جزی پطری] (محدث - ۳۸۳) صاحب مناقب - بعض ظہیری کا بھانجہ لکھا جو - دیکھو ابوبکر خوارزمی -
- ۱۸۴۰۔ خیاط [ابوالحسن علی بن ابوسعید بن ابوالفرج] (محدث - صدی پنجم) جامع الاخبار - معاصر کراچی
- ۱۸۴۱۔ خیالی [احمد بن موسیٰ بروسی رومی] (متکلم - ۸۶۲ یا ۸۷۰) حاشیہ شرح عقائد نسفی
- ۱۸۴۲۔ خیشہ [ابوالحسن خیشہ بن سلیمان بن حیدرہ قرطبی طرابلسی شامی] (محدث - ۲۴۳)
- ۱۸۴۳۔ خیر الدین پاشا [خیر الدین پاشا] (عالم - مدبر - صدی سیزدہم) وزیر تونس - اقوام المسالک جو ۱۲۸۴ میں لکھی
- ۸۴۴۔ خیر الدین رلی [خیر الدین رلی حنفی] (فقہ - ۱۰۸۱) فتاویٰ خیرہ
- ۱۸۴۵۔ خیرالنساج [ابوالحسن خیرالنساج] (صوفی - ۳۲۲) عمر ۱۲
- ۱۸۴۶۔ داتا گنج بخش [ابوالحسن علی بھوری لاہوری] (مخدوم جلالی غزنوی) (صوفی - ۴۴۴ لاہور) ابوالفضل بن حسن خلی جندی کے مرید
- ۱۸۴۷۔ دارقطنی [ابوالحسن علی بن عمر بن احمد بغدادی شافعی] (محدث - فقہ - ۳۸۵) علل بسند - دلائل البیہ - کفایۃ الطالب - المناقب - ولادت ۲۳۹
- ۱۸۴۸۔ داری [ابومحمد عبداللہ بن عبدالرحمان بن فضل یثربی سمرقندی] (محدث - ۲۵۵) ولادت ۱۸۲ - مستدیان سن داری
- ۱۸۴۹۔ داروبی [ابوعبداللہ حسین بن محمد قمی غنوی] (لغوی - شاعر عرب - ۳۴۲)
- ۱۸۵۰۔ داغ [فیض الملک ذاب مرزاخان دہلوی رامپوری] (شاعر اردو - ۱۳۲۲) محبوب علی خان نظام حیدر آباد کن کے استاد - شاگرد ذوق
- ۱۸۵۱۔ دانی [ابوبصلت امین بن عبدالعزیز بن ابی الصلت دانی اندلسی] (ادیب - حکیم - ۵۲۹ ھ مدینہ) الملک بالاصطلاح - الوجیز بیہ تیس - ادویۃ المفردہ - تقویم الذہن منطق میں -
- ۱۸۵۲۔ داؤد انطاکی [داؤد انطاکی نابینا] (طیب - ۱۰۰۵) نزہت قاہرہ - تذکرہ اولی الالباب
- ۱۸۵۳۔ داؤد شاذلی [داؤد بن عمر بن ابراہیم شاذلی اسکندری مالکی] (صوفی - فقہ - ۷۳۳)
- ۱۸۵۴۔ داؤد طائی [ابوسلیمان داؤد بن نعیم بغدادی] (صوفی - ۱۶۲) شاگرد ابوحنیفہ
- ۱۸۵۵۔ داؤد ظاہری [ابوسلیمان داؤد بن علی بن خلف اصغہانی بغدادی] (ادیب - زاہد - ۲۷۰ بغداد) شاگرد اسحاق بن راہویہ و ابو ثور - فرقہ ظاہریہ کا بانی - بغداد کا رئیس العلماء
- ۱۸۵۶۔ داؤد بن فرقہ [داؤد بن فرقہ اسدی کوفی] (محدث - دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی
- ۱۸۵۷۔ داؤد بن قاسم [داؤد بن قاسم بن اسحاق بن عبداللہ بن جعفر بن ابیطالب (ابو ہاشم جعفری) بغدادی] (محدث - تیسری صدی) امام ابو جعفر اور ابوالحسن اور ابو محمد کی صحبت سے فیضیاب ہوئے -
- ۱۸۵۸۔ داؤدی [ابوالحسن عبدالرحمان بن محمد بن مظفر خراسانی] (جمال الاسلام امام الکبیر) (محدث - فقہ - ۴۷۷) ولادت ۳۷۷ - قتال مروزی اور ابو حامد اسفہرائی کا شاگرد - راوی بخاری
- ۱۸۵۹۔ داؤدی [احمد بن علی بن عقیبہ الاصغر] (نساب - ۸۲۸) دیکھو ابن عقیبہ
- ۱۸۶۰۔ دہلوی [ابوزید عبداللہ بن عمر بن عیسیٰ دہلوی بخاری] (محدث - ۳۴۴ بخارا) واضح علم الخلاف و ابرزہ - کتاب الاسرار و التوفیق
- ۱۸۶۱۔ دبیر [مرزا اسلام علی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۹۲) مرثیہ - شاگرد میر تقی میر - عمر ۷۲

- ۱۸۶۲ء - دحلان [سید احمد زین الدین دحلان علی شافعی] (فقہ - ۱۱۳۰ھ) سیرۃ النبویہ - دول الاسلامیہ - فتوحات اسلامیہ - اسنی المطالب فی جانہ بکلیا
- ۱۸۶۳ء - دحبہ کلہی [دحبہ بن خلیفہ کلہی] (صحابی -) آنحضرت پر جبریلؑ کی صورت میں ظاہر ہوتے تھے۔ عہد معاویہ تک زندہ رہے۔
- ۱۸۶۴ء - درد [خواجہ میر بن خواجہ محمد احمد دہلوی] (صوفی - شاعر اردو - ۱۲۰۲) علم الکتاب - دیوان اشعار
- ۱۸۶۵ء - درویر [احمد درویر مالکی] (صوفی - فقہ - ۱۲۰۱) تحفۃ الاخوان (تصوف) - تحفۃ الاخوان (بیان) - شرح مختصر فقہ مالکی
- ۱۸۶۶ء - دسوقی [محمد بن غزوہ دسوقی] (نوی - ۱۲۳۰) حاشیہ مفتاح العلوم - حاشیہ معنی البیہب
- ۱۸۶۷ء - دعل [ابو علی دعل بن علی بن زبیر شیبی بغدادی] (شاعر عرب - ۲۴۶) ولادت ۱۲۸ھ - طبقات الشعراء - دیوان - قصائد و حرائق
- ۱۸۶۸ء - دققیق [تقی الدین ابو عبد اللہ العقی سلیمان بن نبین بن خلفہ مصری] (نوی - ۶۱۴)
- ۱۸۶۹ء - دقیق [ابو القاسم علی بن عبد اللہ بن الدقاق] (نوی - ۱۱۵۰) شاگرد ابو علی فارسی و رمانی - شرح الایضاح - کتاب المقدمات - ولادت ۳۴۵ھ
- ۱۸۷۰ء - دلدراوی [سید الدراوی علی بن محمد بن نصیر آبادی کھنوی] (فقہ - مشکلم - ۱۲۳۵) عماد الاسلام - اساس الاصول - صوارم - شہاب ثاقب - مواہج حسنیہ - منتہی الافکار - مسکن القلوب - اثارۃ الاحزان - لقب بعد وفات عفران مآب -
- ۱۸۷۱ء - دلگیر [منظر علی کھنوی] (شاعر اردو -) - حرائق
- ۱۸۷۲ء - دماسینی [بد الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر مخزومی اسکندری مالکی] (نوی - ۸۲۷ھ) تحفۃ الغریب شرح معنی البیہب شرح لایۃ النجم
- تعلیق المصباح - ولادت ۷۴ھ
- ۱۸۷۳ء - دمشقی [شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابیطالب انصاری دمشقی] (صوفی - ۷۲۸ھ) تحفۃ الدہر فی عجائب البر والبر
- ۱۸۷۴ء - دمشقی [احمد الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد الرحمن دمشقی] (فقہ - آٹھویں صدی) رحمۃ اللہ علیہ فی اختلافات الامم جو ۸۰۰ میں لکھی
- ۱۸۷۵ء - دمشقی [محمد بن فضل اللہ دمشقی] (مورخ - ۱۱۱۱) خلاصۃ الاثر فی احوال القرن الحادی عشر کتاب الاعلام
- ۱۸۷۶ء - دمنہوری [محمد] (ادیب - ۱۱۸۸) لفظ الجواہر شرح سمرقندیہ - ارشاد الصافی عروض میں
- ۱۸۷۷ء - دمنہوری [محمد] (ادیب - ۱۱۹۲) حلیۃ اللب بلاغۃ میں
- ۱۸۷۸ء - دیلمانی [ابو محمد عبد المؤمن بن خلفہ شافعی دیلمانی] (محدث - ۷۰۵ھ) سیرۃ کتاب کلیل - استاد ابن سید الناس - ولادت ۶۱۳ھ
- ۱۸۷۹ء - دیرزی [کمال الدین محمد بن محمد بن عیسیٰ مصری شافعی] (ادیب - فقہ - محدث - ۸۰۸ھ) قاهرہ - حیات الحیوان - دیباچہ شرح ابن ماجہ ۵ جلد
- ۱۸۸۰ء - دلالی [جلال الدین محمد بن اسعد دوانی شیرازی] (مشکلم - ۹۰۸) شرح عقائد عصفی - حاشی تجرید - تہذیب تلخیص - اخلاق حلالی - شرح تہذیب
- ۱۸۸۱ء - دوسیقی [ابو عبد اللہ جعفر بن محمد بن احمد بن عباس دوریقی (رازی)] (فقہ - صدی پنجم) شاگرد شیخ مفید - معاصر شیخ طوسی و وزیر نظام الملک
- ۱۸۸۲ء - دولادشاہ [شاہ دولاد دلی بگراتی پنجابی] (صوفی - ۱۰۷۵)
- ۱۸۸۳ء - دولابی [ابو جعفر محمد بن صباح المرزا بغدادی] (محدث - ۲۷۷ھ) کرخ - عمر ۷۷ - کتاب السنن
- ۱۸۸۴ء - دولابی الورق [ابو بشر محمد بن احمد بن حماد انصاری رازی] (محدث - ۳۱۰) ولادت ۲۲۲ھ - الکافی - تاریخ - ذبیہ طاہرہ
- ۱۸۸۵ء - دولت آبادی [ملک العلماء شہاب الدین بن شمس الدین] (مفسر فقہ - ۸۲۸ھ) جوہر کے شیخ الاسلام - (دیکھو ملک العلماء)
- ۱۸۸۶ء - دہلوی [دیکھو ولی اللہ - عبد العزیز - عبد الحق] (۔۔۔) ولی اللہ وفات ۱۱۸۰ - ازالۃ الخفاء - حجۃ اللہ البالغہ - قرۃ العینین وغیرہ
- ۱۸۸۷ء - دہارمکری [حسین بن محمد بن حسن] (مورخ - ۹۶۶) تاریخ الخیس
- ۱۸۸۸ء - دیرینی [عبد العزیز بن احمد دیرینی] (الم - ۶۹۴ھ) تفسیر فی علم التفسیر
- ۱۸۸۹ء - دیلمانی [ابو محمد عبد السلام بن زelman بن عبد السلام کلہی شیبی بغدادی] (شاعر عرب - ۲۳۵) ولادت ۱۶۱ھ - دولت عباسیہ کے شاعر و کاتب - (نام حسین کے مرتبہ لکھی)
- ۱۸۹۰ء - دیلمانی [حافظ شہر بن شیردار] (محدث - ۵۰۹ھ) تفسیر - فردوس الاخبار

- ۱۸۹۱۔ دہلی [ابو محمد حسن بن ابوالحسن محمد دہلی] (واعظ۔ صدی ہشتم) معاصر شہید اول۔ ارشاد القلوب۔ اعلام الدین
- ۱۸۹۲۔ دیوڑی [ابوبکر احمد بن مروان مالکی دیوڑی] (ادیب۔ ۳۱۰) کتاب المجالسة۔ [نیز ابن قتیبة و ابو حنیفہ دیوڑی]
- ۱۸۹۳۔ دہلی حکیم [دربن حکیم ادوی] (محدث۔ دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی
- ۱۸۹۴۔ ذکا خان [ذکا خان اکبر آبادی] (طیب۔ ۱۲۰۹ھ) سینہ صیاد احمد گو الیہ کا طیب
- ۱۸۹۵۔ ذکوان [ذکوان بن عبد قیس انصاری] (صحابی۔ ۲) جنگ حدیبیہ شہید ہوئے۔ رسول اللہ کے ایک غلام کا نام بھی ذکوان تھا
- ۱۸۹۶۔ ذکی [محمد بن ابوالفتح کنانی صفتی مالکی اصفہانی] (نوی۔ اصبہان۔ ۵۱۰ھ)
- ۱۸۹۷۔ ذوالجوش [دوس بن ابو حنیفہ عامری کوئی] (صحابی۔ ۱۰) ابو اسحاق سیسی کی روایت سے روایت ہے شرفاقل حسین کا باپ بعض احکام شریف کے
- ۱۸۹۸۔ ذوالمرہ [ابو انکارث غیلان بن عتبہ بن نہیں] (شاعر غیب۔ ۱۱۷) عمر ۴۰
- ۱۸۹۹۔ ذوالفقار سید محمد الدین ذوالفقار بن محمد مروزی شیعی (فقہ۔ پانچویں صدی) شاگرد سید مرتضیٰ علم الہدٰی۔ عمر ۱۱۵
- ۱۹۰۰۔ ذوالفقار احمد [ذوالفقار احمد بن علی سارنگپوری بھوپالی (ابوالحسن)] (عالم۔ شیعی) علی الفرائج کے سزاوار لبرازخ۔ قضاء الارباب میں
- ۱۹۰۱۔ ذوالفقار علی [ذوالفقار علی دیوبندی] (عالم۔ حنفی) شرح تہذیبی۔ شرح حماسہ
- ۱۹۰۲۔ ذوق [شیخ محمد ابراہیم دہلوی (ملک الشعراء۔ خاقانی ہند)] (شاعر اردو۔ ۱۲۷۱) دیوان اشعار
- ۱۹۰۳۔ ذوالکلاع [ابن یغبر بن ناوکر حمیری] (صحابی۔ ۳) کعبہ لاجبار کا ابن عم۔ جنگ صفین میں معاویہ کے ساتھ تھا۔ مارا گیا
- ۱۹۰۴۔ ذوالنون مہری [ابوالفیض ثوبان بن ابراہیم مہری] (صوفی۔ حکیم۔ فصیح۔ ۲۳۵ھ) ایک راوی موطائے امام مالک کے یہ بھی ہیں ان کا باپ ذبیہ کا تھا۔
- ۱۹۰۵۔ ذہبی [ابوعبد اللہ شمس الدین محمد بن احمد بن عثمان بن قنار شافعی] (جہلی۔ مورخ۔ محدث۔ ۴۸۰ھ) تاریخ الاسلام ۲۰ جلدیں و اول الاسلام میزان الاعتدال۔ تذکرۃ الحفاظ۔ العبر۔ تہذیب التہذیب۔ فتح الطالب۔
- ۱۹۰۶۔ ذہبی [ابوعبد اللہ محمد بن عبدالرحمان] (محدث۔ ۳۹۳ھ) معجم کبیر
- ۱۹۰۷۔ ذہبی [ابوعبد اللہ محمد بن یحییٰ بن عبداللہ نیشاپوری بغدادی] (محدث۔ ۲۵۸ھ) ولادت ۱۹۱۔
- ۱۹۰۸۔ رابعہ بصریہ [ام الخیر ابوالعباس اسماعیل عدویہ بصریہ] (صوفی۔ ۱۳۵ھ) قبر بیرون قدس ایک پہاڑ پر
- ۱۹۰۹۔ راجن [شیخ محمد راجن] (صوفی۔ ۹۰۰)
- ۱۹۱۰۔ راجو (سید) [سید راجو قتالی دہلوی (سید شریف عرف راجہ یار راجو)] (صوفی۔ ۳۶۶ھ) دولت آبادی۔ سید محمد گیسو دراز کا والد۔ زید شہید کی
- ۱۹۱۱۔ راجو (سید) [سید راجو بن سید عاقر حنفی بخاری ہندی شیعی] (صوفی۔ ۱۰۰ھ) معاصر ہمایوں و اکبر
- ۱۹۱۲۔ رازی [ابوبکر محمد بن زکریا رازی بغدادی] (طیب۔ ۳۱۱ھ) حاوی۔ منافع الاغذیہ
- ۱۹۱۳۔ رازی [احمد بن فارس رازی] (نوی۔ ۳۹۵ھ) تاج اللغة۔ الصاحی۔ بدیع الزمان ہمدانی کا استاد
- ۱۹۱۴۔ رازی [محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر] (نوی۔ صدی ہشتم) تھار الصحاح جو ۷۰۰ھ میں لکھی
- ۱۹۱۵۔ رازی [غزالدین محمد بن عمر ابن الخطیب رازی شافعی] (مفسر۔ متکلم۔ ۴۰۴ھ) ہرات تفسیر کبیر مطالب العالیہ نہایت اہتمام سے تصنیف۔ ابن عیین
- ۱۹۱۶۔ رازی [قطب الدین محمد بن محمد] (متکلم۔ ۷۶۶ھ) قطب فی منطق میں جو تفسیر کی شرح ہے
- ۱۹۱۷۔ راعب اصفہانی [ابو القاسم حسین بن محمد بن مفضل اصفہانی شافعی] (نوی۔ ادیب۔ ۵۰۲ھ) غریب القرآن یعنی مفردات کجاست
- الادباء۔ الذریعہ الی مکرم العریہ
- ۱۹۱۸۔ رافع [ابوعبد اللہ رافع بن خدیج حارثی انصاری] (صحابی۔ محدث۔ ۷۳ھ) مدینہ عمر ۸۶

- ۱۹۱۹۔ رافعی [امام الدین ابوالقاسم عبدالکریم بن محمد بن عبدالکریم قزوینی شافعی] (صوفی - فقیہ - ۷۲۳) شرح الکبیر فقہ شافعی میں جو چیز کی شرح ۱۲ جلد میں ہے۔
- ۱۹۲۰۔ ربیع [شیخ ابوالعلاء صاعد بن حسن بن علی ربیع بغدادی] (نحوی - ۴۱۷)
- ۱۹۲۱۔ ربیع [الحیزی] ابو محمد ربیع بن سلیمان بن داؤد مصری شافعی [فقہ - ۲۵۹ جزہ] اصحاب شافعی سے پہلے داؤد اور نسائی و نسائی و نسائی کی
- ۱۹۲۲۔ ربیع بن یونس [ابوالفضل ربیع بن یونس بن محمد بغدادی] (دو جزہ - ۱۶۹) منصور عباسی کا صاحب پھر وزیر ہو گیا۔ رشید نے زہریا۔
- ۱۹۲۳۔ ربیع خواجہ [ابوزید ربیع بن غوث اموی شوری قیمی کوفی شافعی] (صوفی - محدث - مفسر - ادیب - نحوی - اول حدی) از اصحاب علی سکونت کوفی
- ۱۹۲۴۔ ربیع المصری [ابو محمد ربیع بن سلیمان بن عبد الجبار مصری شافعی] (فقہ - ۲۷۰) شافعی کے اصحاب سے۔ شافعی کی اکثر کتابیں نسوی میں ہیں۔
- ۱۹۲۵۔ ربیع الرازی [شیخ ابو عثمان ربیع بن ابی عبدالرحمان فروخ] (فقہ - ۳۶۱) سکونت مدینہ و انبار۔ امام مالک کا استاد
- ۱۹۲۶۔ ربیع [ربیع بن حارث بن عبدالملک] (صحابی - ۳۳۲ مدینہ) انتقال در خلاۃ عمر - اپنے چچا عباس سے عمر میں بڑے تھے۔
- ۱۹۲۷۔ ربیع [ربیع بن کعب السلی مدنی] (صحابی - ۴۳) خادم رسول
- ۱۹۲۸۔ ربیع [ربیع بن عبدالرحمان] (تابعی - فقیہ - ۱۳۶) ۷ فقہائے مدینہ میں سے
- ۱۹۲۹۔ رتن ہندی [رتن ہندی] (محدث - ۶۳۲) عمر بعض نے ۶ سو سال بعض نے ۷۹ سال لکھی ہے۔ مسلمان ہو گیا تھا
- ۱۹۳۰۔ رجا [ابوالمقدام رجا بن الجحوة کندی شامی] (تابعی - محدث - ۱۱۲)
- ۱۹۳۱۔ رجب برسی [رضی الدین رجب بن محمد بن رجب برسی حلی شافعی] (صوفی - اوائل صدی ہجری) دیکھو برسی۔
- ۱۹۳۲۔ رجب اللہ [رحمۃ اللہ ہندی مہاجر گند] (مستکمل - اوائل صدی ہجری) اطہار الحق در رد نصاریٰ
- ۱۹۳۳۔ رزین [شیخ ابو الحسن رزین بن معاویہ بن عمار عبیدی سمرقانی] (محدث - ۵۳۵) امام احرارین - جمع بین ائمہین
- ۱۹۳۴۔ رستم علی [رستم علی بن علی اصغر قزوینی] (مفسر - فقیہ - ۱۱۷۸) تفسیر صغیر
- ۱۹۳۵۔ رستمی [عبداللہ بن محمد عبدالرزاق بن محمد رزق اللہ جزری] (محدث - ۲۶۱) محدث جزیرہ
- ۱۹۳۶۔ رستمی [شمس الدین محمد بن عبدالرزاق بن رزق اللہ رستمی حلی] (محدث - ۶۸۹) ولادت ۹۱۰ - زیل و شوق
- ۱۹۳۷۔ رشاطی [ابو محمد عبداللہ بن علی بن عبداللہ اندلسی مرینی] (مورخ - ۵۴۲ مرینی) ولادت ۴۶۶ اور پورہ - اقتباس الانوار والناس لازماً
- ۱۹۳۸۔ رشید الدین خاں [رشید الدین خاں دہلوی] (حکلم - فقیہ - ۱۲۴۹) شاگرد رفیع الدین و عبدالعزیز دہلوی - شوکت عمریہ و مقدمہ - فتح امینین
- ۱۹۳۹۔ رشید بن زبیر [قاضی رشید الدین ابو الحسن احمد بن ابوالحسن علی بن ابراہیم غسانی اسبانی] (فقہ - شارح - شاعر - عرب - ۴۳۵) کتاب الحجاب - یافض الاذن
- ۱۹۴۰۔ رشید بھڑی [رشید بھڑی] (تابعی - اول صدی) از اصحاب علی - عبید (مدینہ) زیاد نے کوفہ میں شہید کیا
- ۱۹۴۱۔ رضا علی [رضا علی بن سعادت علی بن محمد ابراہیم بنارسی] (فقہ - شاعر - فارسی - ۱۳۱۲) مفتی بنارس
- ۱۹۴۲۔ رضی (سید) [ابو الحسن محمد بن حسین بن موسیٰ بغدادی] (مفسر - محدث - ۴۴۴ بغداد) شاگرد شیخ مفید - حقائق الترتیل - تفسیر القرآن - خصائص الانس - نفع البلاغہ تلخیص البیان (نیز دیکھو ابن الداعی)
- ۱۹۴۳۔ رضی قزوینی [آقا محمد بن حسین قزوینی] (محدث - فقیہ - ۱۰۹۶) لسان الخواص - شاگرد ملا فطیل قزوینی
- ۱۹۴۴۔ رضی [ابو الحسن رضی الدین محمد بن علی استرآبادی نجفی شافعی] (نحوی - علامہ - ۸۶۶) بخت - شرح کافہ و شرح شافعیہ (صرف نحو بنی) تنقید العقود
- ۱۹۴۵۔ رضی الدین حلی [شیخ رضی الدین علی بن سعید الدین بوصفہ حلی] (عالم - ۱۰۰۰) برادر علامہ حلی - (نیز دیکھو رجب برسی)
- ۱۹۴۶۔ رضی الدین علی لالا [رضی الدین علی لالا غزوی] (صوفی - ۶۴۲ غزوی)
- ۱۹۴۷۔ رضی الدین اربلی [یونس بن محمد بن سعید اربلی الوصلی] (فقہ - ۵۷۶ موصل) ولادت ۵۰۸ اربل

تبصرہ: بطور کلام اہل المؤمنین کا یہ ہے جسکو اللہ تعالیٰ نے مختلف کتابوں سے جمع کیا ہے وہ خود میں اس کے کوئی کتاب نہیں۔

- ۱۹۴۸۔ رفاعہ [رفاعہ بن رافع النصارى] (صحابی۔ اوائل حکومت معاویہ) رسول اللہ اور علی کے ساتھ تمام معرکوں میں رہے۔
- ۱۹۴۹۔ رفاعہ بیگ [رفاعہ بیگ طغتاوی مصری] (منطقی۔ ۱۲۹۰) کتاب المنطق وغیرہ
- ۱۹۵۰۔ رفاعی [سید احمد بن رفاعی حسینی] (صوفی۔ ۵۷۸)
- ۱۹۵۱۔ رفاعی [سراج الدین محمد بن عبد اللہ حسینی] (۵۷۱۔ وفی۔ ۸۸۵) صحاح الاخبار فی النساب السادات
- ۱۹۵۲۔ رفیق [رفیق بیگ بن محمود بیگ مصری] (مدبر۔ ۱۲۸۵ دمشق) البیان فی الممدن واسباب العمران
- ۱۹۵۳۔ رفیع الدین [سید رفیع الدین شیرازی دہلوی] (محدث۔ ۹۵۴ آگرہ) شاگرد دانی۔ شیراز سے دہلی آئے۔ سکندر لودھی انکا مقصد ہوا
- ۱۹۵۴۔ رفیع [مرزا رفیع الدین محمد بن ملا فتح اللہ قزوینی] (واعظ۔ ۱۰۸۹) ابواب الجنان۔ (نیز دیکھو باؤل)
- ۱۹۵۵۔ رفیع [رفیع الدین بن ولی اللہ دہلوی] (محدث۔ ۱۲۳۸) ترجمہ قرآن۔ دفع الباطل بکلیل
- ۱۹۵۶۔ رفیع [رفیع الدین مراد آبادی] (عالم۔ ۱۲۱۸ مراد آباد) شاگرد ولی اللہ و عبد العزیز دہلوی شرح اربعین نووی۔ شرح غنیۃ الطالبین۔ تاریخ افغانہ
- ۱۹۵۷۔ رفیع [مرزا رفیع الدین محمد بن امیر حمید حسینی ناپی] (عالم۔ ۱۰۸۱ اصفہان) شاگرد عبد اللہ شوشتری شجرۃ الالہیہ۔ تعلیقات جدیدہ بر کتاب کافی
- ۱۹۵۸۔ رفیعی [امیر حمید معانی کاشی] (شاعر فارسی۔ صدی دہم) حلال الدین اکبر کے زمانہ میں ایران سے ہند میں آیا
- ۱۹۵۹۔ رقیہ [رقیہ بنت خدیجہ] (صحابیہ۔ ۳) پہلے عقبہ بن ابی لہب کے نکاح میں تھیں پھر عثمان سے نکاح ہوا۔
- ۱۹۶۰۔ رقاشی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن محمد بصری] (محدث۔ ۲۱۹)
- ۱۹۶۱۔ رکن جرجانی [رکن الدین محمد بن علی بن محمد جرجانی] (فقہ۔ صدی ہفتم) معاصر علامہ حلی۔ شرح نافع۔ شوق مہادی
- ۱۹۶۲۔ رسانی [دیکھو ابوالحسن علی بن عیسیٰ بن عبد اللہ معتزلی رسانی واسطی] (نحوی۔ فقہ۔ متکلم۔ ۳۸۴) ولادت ۲۹۶۔ ابوبکر بن سراج اور ابن درکیش کے شاگرد
- ۱۹۶۳۔ رسانی [شمس الدین محمد بن ابی العباس احمد بن حمزہ دہلی] (محدث۔ ۱۰۰۴) مجدد صدی یازدہم۔ نہایت المحتاج شرح منہاج نووی
- ۱۹۶۴۔ رسانی [غیر الدین رسانی حنفی] (فقہ۔ ۱۰۸۱) فتاویٰ خیرہ
- ۱۹۶۵۔ رمول [ابو الحارث رمول بن عقبہ] (شاعر عرب۔ ۱۱۷) معاصر فرزدق
- ۱۹۶۶۔ رند [نواب سید محمد خاں لکھنوی] (شاعر اردو۔ صدی سیزدہم) آتش کے شاگرد
- ۱۹۶۷۔ رنگین [سعادت یار خاں دہلوی] (شاعر اردو۔ انجام صدی سیزدہم)
- ۱۹۶۸۔ روز بہان کبیر [روز بہان کبیر مصری] (صوفی۔ ۵۸۴)
- ۱۹۶۹۔ روز بہان صغیر [روز بہان صغیر شیرازی] (صوفی۔ ۶۰۶)
- ۱۹۷۰۔ رودکی [ابو الحسن بن حسن] (شاعر فارسی۔ صدی چہارم) آدم الشعراء فارسی۔ نصر بن احمد سامانی کا مداح۔
- ۱۹۷۱۔ رومی [مصطفیٰ بن خلیل بروصوی رومی خواجہ زادہ] (فقہ۔ ۸۹۳) تہافت الفلاسفہ (رومی زادہ)۔ دیکھو قاضی زادہ و شیخ زادہ
- ۱۹۷۲۔ رؤف احمد [رؤف احمد مصطفیٰ آبادی (راہمپوری) بھوپالی] (محدث۔ مفسر۔ ۱۲۵۴) شاگرد عبد العزیز دہلوی۔ تفسیر رؤفی اردو
- ۱۹۷۳۔ رویانی [ابوبکر محمد بن یارون رویانی] (محدث۔ ۷۷۴) مسند (نیز دیکھو ابوالحسن رویانی)
- ۱۹۷۴۔ رباعی [ابو الحسن احمد بن سلیمان جزری دہلوی] (محدث۔ ۲۶۱) محدث جزیرہ
- ۱۹۷۵۔ رباعی [ابو محمد عبد القادر بن عبد اللہ حبیلی رباعی] (محدث۔ ۶۱۱ حران) ولادت ۵۳۶ ربا
- ۱۹۷۶۔ ربیع [ابو الفضل عباس بن فرخ ربیعی بصری] (نحوی۔ ۲۵۷) عمر۔ ۸۰ صاحب الزنج کے فتنہ میں مارا گیا
- ۱۹۷۷۔ ربیع بن صلیح [ربیع بن صلیح] (فقہ۔ محدث۔ تیسری صدی) امام رضا سے روایت کرتا ہے
- ۱۹۷۸۔ ربیع بن شیبہ [ابو علی ربیع بن شیبہ قمی] (محدث۔ تیسری صدی) امام رضا سے روایت کرتا ہے۔

- ۱۹۸۹- زاهد [سیر محمد زاهد بن قاضی محمد اسلم] (عالم - ۱۱۰۱ اکابل) حاشیہ شرح مواقف - حاشیہ تہذیب و دوانی
- ۱۹۸۰- زاهدی [نجم الدین محمد بن محمود بن محمد بغدادی] (فقیہ - ۶۵۸ بغداد) فتاویٰ فقیہ
- ۱۹۸۱- زاهدی [شیخ ابو النصر احمد بن حسین بن سلیمان دروایی] (مفسر - ہندی ششم) تفسیر زہدی ۵۱۹ھ میں لکھی
- ۱۹۸۲- زہدی [ابو القاسم علی بن اسحاق بن خلف بغدادی] (شاعر عرب - ۳۵۲) ولادت ۳۱۸ - مداح اہلبیت و مدح سیف الدولہ وزیر ہلی -
- ۱۹۸۳- زہیدہ [ام جعفر زہیدہ بنت جعفر بن منصور دوانیقی] (زوجہ رشید عباسی ۲۱۶ بغداد) ۱۶۵ھ میں ہارون رشید سے نکاح ہوا - اسکی کنیز بن
- قرآن حفظ کرتی تھیں - والدہ امین بن رشید - فیاض بہت تھی -
- ۱۹۸۴- زہیدی [سید مرتضیٰ محمد بن محمد بن مرتضیٰ حسین بلگرامی زہیدی] (اصولی - لغوی - ۱۲۰۶ مصر) تاج العروس شرح قاموس - اتحاد السادۃ شرح احیاء العلوم - ازہار المنثور -
- ۱۹۸۵- زہیدی [ابوبکر محمد بن حسن بن عبد اللہ بن مدح فیصل مغربی] (نحوی لغوی - -)
- ۱۹۸۶- زہیر [زہیر بن العوام] (صحابی - محدث - ۳۶) عمر ۶۴ - جنگ جمل سے کنارہ کش ہوئے وادی السباع میں عمرو بن جرموز نے مار ڈالا
- ۱۹۸۷- زہیری [ابو عبد اللہ زہیری بن احمد بن سلیمان شافعی بصری] (فقیہ - ۳۱۸) کافی فقہ میں کتاب الہدایہ - کتاب الامارہ - کتاب الاستشارہ و الاستخارہ
- ۱۹۸۸- زہلی [میر جعفر زہلی] (شاعر اردو - ہندی دوازدہم) اعظم شاہ بن اورنگ زیب کے خواصوں میں سے تھا
- ۱۹۸۹- زہجاج [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن سری بغدادی] (نحوی - ادیب - عالم - ۱۱۳) بغداد) معانی القرآن - الفرق بین المذکر والمؤنث - المختصر بخمس -
- ۱۹۹۰- زہجی [ابو سہیل محمد بن ابراہیم نیشاپوری] (محدث - ۳۴۲) کتاب الریاض
- ۱۹۹۱- زہجی [امام ابو القاسم عبد الرحمن بن اسحاق صمدی بغدادی] (نحوی - ۳۳۷ دمشق) مصاحب ہاج - ابن درید وابن الانباری کا شاگرد - کتاب جمل الکبریٰ -
- ۱۹۹۲- زہر بن جیش [ابو مریم زہر بن جیش صمدی کوئی] (صحابی - محدث - ۸۲) عمر ۱۲۰
- ۱۹۹۳- زہرہ [زہرہ بن ابی اوسہ خزیمی] (صحابی - فقیہ - ۹۳) قاضی بصرہ
- ۱۹۹۴- زہرہ [زہرہ بن عیین بن شمس شیبانی کوئی] (محدث - فقیہ - متکلم - ادیب - ۱۵۰) امام باقر و جعفر کاظم سے روایت کی
- ۱۹۹۵- زرقانی [عبد الباقی مالکی] (فقیہ - ۱۰۹۹) شرح مختصر خلیل مالکی
- ۱۹۹۶- زرقانی [محمد زرقانی] (محدث - ۱۱۲۲) شرح موطا - شرح مواہب اللدنیہ
- ۱۹۹۷- زرقشی [بدر الدین محمد بن بہادر بن عبد اللہ موصلی شافعی] (محدث - مفسر - ۷۹۴) ولادت ۴۷۵ - شیخ بخاری شرح جامع التفسیر البرہانی علوم القرآن -
- ۱۹۹۸- زرنندی [جمال الدین محمد بن یوسف زرنندی مدنی] (عالم - ۷۵۲) درر السعیدین - معارج الوصول
- ۱۹۹۹- زردی [ابو عمر احمد بن محمد بن عبد اللہ زردی نیشاپوری] (لغوی - ادیب - محدث - ۳۳۸)
- ۲۰۰۰- زعفرانی [ابو القاسم عمر بن جعفر بن محمد زعفرانی رومی] (ادیب - لغوی - نحوی - -) متقدمین میں سے - کتاب اللغات - کتاب القوانی - کتاب العروض -
- ۲۰۰۱- زعفرانی [ابو علی حسن بن محمد بن صلیح زعفرانی] (محدث - فقیہ - ۲۴۹ یا ۲۵۰) یکے از اصحاب شافعی -
- ۲۰۰۲- زفر [ابو الہدیٰ زفر بن ہذیل بن قیس حنفی کوئی بغدادی] (فقیہ - ۱۵۸) ولادت ۱۱۰ - شاگرد ابو حنیفہ
- ۲۰۰۳- زکریا [زکریا بن آدم بن عبد اللہ بن سعد اشعری قمی] (محدث - تیسری صدی) امام رضا کے مخصوص میں سے
- ۲۰۰۴- زکریا انصاری [شیخ الاسلام ابو یحییٰ زکریا انصاری شافعی] (محدث - فقیہ - ۹۲۶) شرح بخاری - فتح الرحمن - منہج فقہ میں المقصد فی الوقت والابتداء
- ۲۰۰۵- زکریا قزوینی [قاضی عیاد الدین زکریا بن محمد بن محمود قزوینی] (لغوی - فقیہ - ۶۸۲) عجائب المخلوقات جو ۷۴۳ھ میں لکھی - آثار الہلہ و اخبار الہباد
- ۲۰۰۶- زکی بخفی [ذکی الدین غلیت ابن شرف الدین علی اصغہانی] (رحالی - ۱۰۸۱) ہندی یازدہم نصف - مجمع الرجال - شاگرد مقدس دہلی و شیخ بہائی -
- ۲۰۰۷- زلالی خوساری [زلالی خوساری] (شاعر فارسی - ۱۰۳۱) شہوی

۳۰۸۔ زمان تبریزی [طالعہ زمان بن کلب علی تبریزی اصفہانی] (فقہ - اوائل صدی دوازدہم اصفہان) شاگرد علامہ مجلسی و آقا حسین خوساری - شرح زبدۃ الاصول -

۳۰۹۔ زمان مشہدی [امیر محمد زمان بن محمد جعفر مشہدی] (فقہ - ۱۰۴۱) شرح قواعد الاحکام

۳۱۰۔ زنجانی [ابوالقاسم محمود بن محمد بن عمر خوارزمی معمری حنفی] (نحوی - لغوی - ادیب - مفسر - ۵۳۸) تفسیر کشاف بمفصل نحویں - اساس البلاغہ - فائق - اطواق الذہب - ربیع الابواب - ولادت ۴۶۶ -

۳۱۱۔ زنجانی [سعد بن علی بن محمد زنجانی] (حدیث - ۴۷۱) شیخ الحرم

۳۱۲۔ زنجانی [ابراہیم بن عبد الوہاب بن ابراہیم زنجانی] (صرفی - ۶۵۵) المختصر صرف میں جسکو العرب اور زنجانی بھی کہتے ہیں -

۳۱۳۔ زوادی [زین الدین ابو الحسن یحییٰ بن عبد المطلب بن عبد النور زوادی مغربی] (نحوی - ۶۲۸) تاجہ درۃ اللغیہ نحویں (دیکھو ابن المطلب) ۳۱۴۔ زوزنی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن یوسف زوزنی] (ادیب - شاعر عرب - ۴۳۱) شرح سببہ حلقات - شاہان خراسان کی اولاد کا علم - قدیم ہاتھ -

۳۱۵۔ زوزنی [قاضی ابو عبد اللہ حسین بن احمد زوزنی] (ادیب - نحوی - ۴۸۶)

۳۱۶۔ زہرائی [ابو الزینع سلیمان بن داؤد تنکی بصری] (حدیث - ۲۳۴)

۳۱۷۔ زہراوی [ابوالقاسم خلف بن عباس قرطبی] (طبیعی - ۵۰۰) التقریفات طب میں

۳۱۸۔ زہراوی [ابو حفص عمر بن عبید اللہ ذہلی قرطبی زہراوی] (حدیث - ۴۵۴) عمر ۹۳

۳۱۹۔ زہری [امام ابو بکر محمد بن مسلم بن عبید اللہ بن عبد اللہ بن شہاب زہری مدنی شافعی] (تابعی - فقہ - حدیث - ۱۲۴) ولادت ۵۱ - مدینہ منورہ کی نامی محدث اور فقہوں میں سے - عبد الملک اور ہشام خلفاؤں کی امیہ کی محبت میں رہا - امام مالک کا استاد - سب سے پہلے علم حدیث کو مدون کیا

۳۲۰۔ زہری [ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن منیع زہری کاتب و اقدی] (حدیث - مورخ - ۲۳۰) طبقات الصحابہ و التابعین و اختلفا (دیکھو ابن سعد) ۳۲۱۔ زہیر مصری [زہیر مصری] (شاعر عرب - -) دیوان اشعار

۳۲۲۔ زیات [ابو حماد حمزہ بن حبیب بن عمارہ کوفی] (قاری - ۵۶۱) حلو ان) شاگرد اعش - مشہور قاریوں میں سے عمر ۷۶ -

۳۲۳۔ زیاد [زیاد بن ابیہ یا زیاد بن ابی سفیان یا زیاد بن سمیہ] (صحابی - ۵۳) کوفہ) اوسقیان نے سمیہ سے نکاح کیا تھا اس سے پیدا ہوئے -

۳۲۴۔ زیاد [زیاد بن لبید بن ثعلبہ انصاری] (صحابی - خلافت علی) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں رہے - آپ کے عامل حضور موت

۳۲۵۔ زیاد [ابو الفضل زیاد بن حروان قندی انباری بغدادی] (حدیث - دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی

۳۲۶۔ زید [زید بن ارقم بن زید انصاری خزر جی کوفی] (صحابی - حدیث - ۶۶) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں اور علی کے ساتھ صفین میں قتل -

۳۲۷۔ زید [زید بن ثابت انصاری] (صحابی - حدیث - ۴۵) مدینہ) کاتب نبی - عمر ۵۶ - ابو بکر اور عثمان کے عہد میں قرآن مرتب کیا

۳۲۸۔ زید [زید بن عاصم] (صحابی - ۸) رسول اللہ نے ام ایمن سے شادی کر دی جس سے اسامہ پیدا ہوئے - دوسری شادی زینب بنت جحش سے جن کو طلاق دیدی - جنگ موتہ میں شہید ہوئے - عمر ۵۵

۳۲۹۔ زید [زید بن خاریجہ خزر جی انصاری] (صحابی - عہد عثمان)

۳۳۰۔ زید [زید بن خالد جینی نزہل کوفہ] (صحابی - حدیث - ۷۸) عمر ۸۵

۳۳۱۔ زید [زید بن خطاب عدوی] (صحابی - ۱۲) حضرت عمر کے بڑے بھائی - جنگ یمامہ میں مارے گئے

۳۳۲۔ زید [زید بن سراقہ] (صحابی - ۱۳۰) جنگ جبر میں شہید ہوئے

۳۳۳۔ زید [زید بن صوحان بن حجر عبیدی] (صحابی - حدیث - ۱۳۶) صیوان اور صیغہ بھائی - زیاد و صیوان علی کی ہر اسی میں جنگ جمل میں شہید ہوئے ۳۳۴۔ زید [زید بن وہب جینی] (تابعی - ۹۰) از اصحاب علی - جناب علی کے عید میں اور جمعہ کے خطبہ جمع کر کے لکھے -

۳۴. زمیعی [فخر الدین زمیعی حنفی] [نقیحہ - حدیث ششم] بتبین الحقائق شرح کنز الدقائق - جمال الدین زمیعی کا استاد

۴۳۸- زینب [زینب بنت جحش] (صحابیہ - ۲۱ مدینہ)

۲۳۹۔ زینب [زینب بنت خدیجہ] (صحابیہ - ۸ مدینہ) ابوالعاص بن ربیع کی زوجہ

۲۰۴. زینب [زینب بنت خزیمہ (ام المومنین)] (صحیحہ - ۴ مدینہ) (زوجہ رسول)

۴۲۔ زینب بنت الشحری [أم المومنین زینب بنت عبد الرحمن بن حسن جرجانی] (عالمہ - ۶۱۵) ولادت ۵۲۰ھ - ابن خلکان کے مشائخ سے۔

۴۴۴- زینب [زینب بنت علی بن ابیطالب] (صحابیه...) زوجه عبد الله بن جعفر

۳۴۴۔ زین الدین تیاہوی [زین الدین علی تیاہوی] (ص ۹۱)۔ امیر تیمور کا پیر

۳۴۰- زین الدین تیاہوی [زین الدین علی تیاہوی] (صوفی - ۷۹۱) امیر سمور کا پسر
۳۴۱- زین الدین غنئی [زین الدین ابو الفرج عبدالرحمان بن شهاب الدین ابو العباس احمد بن حسن بن رجب غنئی دمشقی] (محدث - فقیہ - واعظ - ۷۹۵) شیخ زعفر

شرح بخاری طبقات خابله شرح اربعین نوید مستشرق نسیم الانس۔

۴۴۰. زین الدین خونساری از شیخ زین الدین بن حسن علی خونساری (اخرتیه - صدی دوازدهم) وفات در اوایل جلوس نادرشاه

۱۴۴۰- زین الدین صغیر (زین الدین بن شیخ علی بن محمد بن حسن بن شریف ثانی) [فقیدہ صدی یازدہم] زین الدین وسطی کے تلامذہ

٤٧٠. زين الدين علي (زين الدين بن حسين بن علي عاقل) [فقيه - ١٠٤٨] شرح جملة متوسط الفتوح بمبحث فقيه كتاب التاريخ

۲۰۴۸- زین الدین عراقی [ابو الفضل عبد الرحیم بن حسین عراقی] (تقریباً ۸۰۴-۸۰۵) تخریج احادیث اہیاء العلوم - شرح ترمذی و تاج

۴۹۰. الزین الدین کبیر الزین الدین بن علی بن احمد بن محمد بن علی شامی (فقیر ۹۷۶) شهید ثانی - شرح مع

۲۰۵۔ نزیح الدین نابلسی [ابو البقا، خالد بن یوسف بن سعد نابلسی مقدسی] (محدث۔ ادیب۔ ۹۴۳ھ) ولادت ۵۸۵ھ نابلس

۵۱۔ زین الدین، وسط زین الدین بن محمد بن حسن بن شہید ثانی اصفہانی مکی [تھقہ - ادیب - ۷۴۲ھ] معروف بہ شیخ زین الدین الوسط - شاگرد

یہاں الین عالمی - ولادت ۱۰۰۹

۲۵۲۔ زین العابدین (زین العابدین بن محمد الدین علی بن حسین عامی) (۱۰۶۳ھ - ۱۰۶۳ھ) اپنے والد کے شاگرد

۴۵۰- زین العابدین [علی بن حسین بن علی بن ابیطالب رضی اللہ عنہ] (امام چہارم - ۹۵)

۵۴۔ زین العابدین [شیخ زین العابدین مازندرانی حاضری] (فقیدہ - بعد ۱۳۰۰) اِن کی وفات پر اُن کے بیٹے شیخ محمد حسین ان کے جانشین ہوئے۔ ذخیرۃ المآل

٥٥٠. زين العابدين بن حسن بن علي بن محمد حرطائي [فاضل - اويب - شاعر عرب - ١٠٤٨] مناسك الروي في شرح الحجية - وسط الصقوح - رسالة فنية

تاریخ - سرکاری کے بھائی

۵۶. زمین المشایخ [محمد بن ابوالقاسم بن یاججک بقالی خوارزمی] (نحوی - لغوی - ۵۶۲) مشقح الترغیل - تقویم اللسان - شاکر درختسری

۲۰۵۷۔ یحییٰ [زین العابدین بن ابراہیم بن نجیم مصری حنفی] (فقہہ ۹۷۰) (دیکھو ابن النجیم اور وحلانی)

۲۰۵۸۔ زینی زاده [حسین بن احمد] (بخاری - صدی دوازدهم) ۱۱۶۸ھ میں زیدہ تھا۔ فوائد الشافعیہ علیٰ احوال الکافیہ - معرب الانظار

۲۰۵۹- سابق [قاضی عبدالرشید اشتر، قاضی غوث محمد بن قاضی محمد سعید عمری بخاری بخاری مال فقیہ مفسر۔ ادیب، فلسفی، شاعر و موسیقی دان ۱۸۵۵ء تا ۱۹۲۰ء]

شاکر دآرزو۔ گنج شایگان۔ مثنوی سوز و گداز۔ عمر ۹۲

۲۰۶۰۔ سالار مسعود [سالار مسعود خان زئی (باپ میاں سالار رحیم)] [۱۲۴۴ھ - ۱۲۸۳ھ] پڑاچ، محمود غزنوی کے بھائی، محمد بن صفیہ کی نسل کا بانی

۶۰۶۔ سالم۔ ابوالمزنی الحاجب سالم بن احمد بن سالم بن یحییٰ بغدادی [خونی و عروسی۔ ۴۱۱] یحییٰ بن جوی کا استاد۔ منسوب کے نام سے مشہور ہے۔

۱۰ شاه گورد آقا سید ابراهیم

۲۰۶۲۔ سالم [شیخ سعید الدین سالم بن محفوظ بن عزیز حلی شیعی] [فقیہ - صدی ہفتم] [سید علی بن طاہر] نے ان کی روایت کی ہے کتاب
المہاج علم کلام میں۔ اُستاد تحقیق حلی

۲۰۶۳۔ سالم [شیخ حسین الدین ابوالحسن سالم بن بدان بن علی مصری مازنی شیعی] [فقیہ - صدی ہفتم] [معاصر علامہ حلی]
۲۰۶۴۔ سالم [ابو خدیجہ سالم بن کریم بن عبد اللہ (ابو سلمہ کناسی)] [محدث - دوسری صدی] [جناب صادق و کاظم سے روایت کی]
۲۰۶۵۔ سالم بن ابی الجعد [سالم بن ابی الجعد - رافع کوئی] [تابعی - محدث - ۷۹]

۲۰۶۶۔ سالم بن عبد اللہ [سالم بن عبد اللہ بن عمر بن خطاب مدنی] [تابعی - محدث - فقہ - ۱۰۶ مدینہ] [فقہائے مدینہ سے]
۲۰۶۷۔ سالم بن معقل [سالم بن معقل فارسی اصطرخی] [صحابی - ۱۲ یا ۱۳] [ابو خدیفہ بن عتبہ بن ربیعہ کے غلام]
۲۰۶۸۔ سائب [ابو العباس اعلمی مکی] [شاعر عرب - حدود ۱۰۰] [علاء الدین غنیمت - فاسق - آل محمد کا دشمن - بنی امیہ کا طرفدار ابوالطفیل
عامر بن واثلہ شیعی شاعر اس کے اقوال کو رد کرتا تھا۔]

۲۰۶۹۔ سبط ابن جوزی [شمس الدین یوسف بن فرغی یا فرغانی] [مورخ - محدث - ۶۵۴ دمشق] [تاریخ حراۃ الزمان - تذکرہ خواص الامۃ
شرح مسلم - [سبط حسن - مولوی سبط حسن لکھنوی - واعظ بے نظیر - حلی]

۲۰۷۰۔ سبکی [سراج الدین عبد الوہاب شافعی] [فقیہ - رجالی - ۷۷۱] [طبقات الشافعیہ - جمع الجوامع اصول فقہ میں]
۲۰۷۱۔ سبکی [عقی الدین ابوالحسن علی بن عبد الکاظم بن علی خزرجی شافعی مصری] [محدث - مفسر - متکلم - ۷۵۶] [ولادت ۶۸۳ - قاضی القضاۃ -
۲۰۷۲۔ سبسی [ابو محمد حسن بن احمد بن صالح سبسی ہمدانی حلی] [محدث - ۳۷۱] [کتاب القبرہ فی فضائل القبرہ]

۲۰۷۳۔ سبسی [ابو اسحاق عمر بن عبد اللہ بن علی سبسی ہمدانی کوئی] [تابعی - محدث - ۱۲۷ یا ۱۳۲] [ولادت ۳۲۲] [شمر سے روایت کرتا ہے اور
اعمش - شعبہ اور ثوری اس سے۔]

۲۰۷۴۔ سجاعی [سجاعی] [ادیب - نحوی - ۱۱۹۷] [شرح شواہد ابن عقیل]
۲۰۷۵۔ سجاعدی [سراج الدین محمد سجاعدی حنفی] [فرضی - فقیہ - صدی ہفتم] [سراجیہ فرض میں]

۲۰۷۶۔ سجستانی [دیکھو ابوداؤد سجستانی - ابوبکر سجستانی]
۲۰۷۷۔ سجزی [زکریا بن یحییٰ] [محدث - ۲۸۹]

۲۰۷۸۔ سکون [ابو سعید عبد السلام بن سعید توحی مالکی] [فقیہ - ۱۲۲۰] [ولادت ۱۶۱ - قاضی قیروان - کتاب المردود مذہب مالک میں]
۲۰۷۹۔ سخاوت علی [سخاوت علی بن مفتی محمد ابراہیم بنارسی] [فقیہ - ادیب - شاعر فارسی - ۱۲۸۱] [ولادت ۱۲۱۹ - مفتی بہرائچ]

۲۰۸۰۔ سخاوت علی [سخاوت علی عمری جوینی] [فقیہ - ۱۲۷۴] [محدث - ۲۸۹]
۲۰۸۱۔ سخاوی [علم الدین ابوالحسن علی بن محمد بن عبد الصمد ہمدانی مصری شافعی] [نحوی - لغوی - ۶۴۳ دمشق] [شاطبی سلفی اور پھیری کا شاگرد -
شرح مفصل زنجیری ۴ جلد]

۲۰۸۲۔ سخاوی [شمس الدین محمد بن علی بن عبد الرحمان مصری شافعی] [مورخ - ۹۰۲ مدینہ] [تحفۃ الاحباب فی الخطوط والمزارات مصر - ولادت ۸۳۱]
۲۰۸۳۔ سندی [ابو محمد اسماعیل بن عبد الرحمان سندی زکوفہ] [تابعی - محدث - مفسر - ۱۲۷ کوثر]

۲۰۸۴۔ سعید الدین کاشغری [سعید الدین کاشغری ہنسی] [فقیہ - - -] [سینہ المصلیٰ]
۲۰۸۵۔ سعید الدین گادرونی [سعید الدین گادرونی] [طیب - صدی ہفتم] [سیدی شرح موجز القانون]

۲۰۸۶۔ سراب [محمد بن عبد الفتاح تنکابی مازندرانی] [فقیہ - متکلم - ۱۱۲۴ اصفہان] [سفینۃ النجات اصول دین میں ضیاء القلوب -
۲۰۸۷۔ سراج الدین [سراج الدین علی خان آرزو اکبر آبادی دہلوی لکھنوی] [ادیب - فقیہ - شاعر - ۱۱۶۹] [پراغ ہدایت مجمع النفائس تذکرۃ شاعر]

سید ابن جوزی کے نوادے تھے شاگرد محمد باقر خواجہ سانی۔ ان کے بیٹے محمد صادق ان کے شاگرد اور برہنہ عالم تھے۔

- ۲۰۸۸۔ سراج الدین [سراج الدین بن نور الدین] (محدث - ۸۰۳) شرح بخاری - شرح عمدہ
- ۲۰۸۹۔ سراج الدین [سراج الدین عمر غزنوی ہندی مصری] (فقہ - ۷۹۳) شامل فقہیں - شرح جامع الصغیر - شرح منار - کتاب الخلافہ - لوائح الاوقاف - لوائح شرح جمع الجوامع -
- ۲۰۹۰۔ سراقہ بن حارث [سراقہ بن حارث] (صحابی - ۸) جنگ جنین میں مارے گئے۔
- ۲۰۹۱۔ سراقہ بن مالک [سراقہ بن مالک مدنی] (صحابی - شاعر عرب - ۲۴)
- ۲۰۹۲۔ سرخوش [محمد فضل دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۲۶)
- ۲۰۹۳۔ سرمد [سرمد دہلوی] (صوفی - ۱۰۷۰) بالکل برہنہ رہتے تھے - عالمگیر نے قتل کر دیا
- ۲۰۹۴۔ سرمدی [نقی الدین عبد اللہ بن علی بن نجد سرمدی] (ناظم - ناز - لغوی - ۹۹۳ قہرہ) ولادت ۶۲۷ - سرمدی -
- ۲۰۹۵۔ سری قطی [شیخ ابوالحسن سری بن مغلس سقطی بغدادی] (صوفی - ۲۵۳ بغداد) معروف کوفی کے مرید - جنید بغدادی کے ماموں اور خسر - معروف امام رضا کے دربان تھے -
- ۲۰۹۶۔ سری موصلی [سری بن احمد بن سری موصلی] (شاعر - ۳۶۳)
- ۲۰۹۷۔ سعد بن خلف [سعد بن خلف بن سعید قرطبی] (ادیب - صدی ششم) ابوالقاسم خناس کاشاگرد - ابو عثمان مالکی موصوبس پہلے ہوا -
- ۲۰۹۸۔ سعد بن عبادہ [سعد بن عبادہ خزرجی انصاری] (صحابی - ۵۱۵) ۱۲ فقہیوں میں سے - انصار کے سردار
- ۲۰۹۹۔ سعد بن عبد اللہ ثقی [سعد بن عبد اللہ ثقی] (فقہ - محدث - تیسری صدی) معاصر امام حسن مکی - بصائر الدرقاء ۴ جلدوں میں بصائر علاوہ کے
- ۲۱۰۰۔ سعد بن معاذ [سعد بن معاذ انصاری اوسی] (صحابی - ۵) عقبہ اول و ثانیہ کے درمیان مدینہ میں مسلمان ہوئے جنگ خندق کے رزم سنی انتقال ۳۲
- ۲۱۰۱۔ سعد بن ابی وقاص [مالک بن وہب زہری] (صحابی - محدث - ۵۵ مدینہ) عمر ۷۰ - وقت اسلام ۷۰ سال - عشرہ مبشرہ سے ہیں
- ۲۱۰۲۔ سعد الدین فارسی [سعد الدین مروان بن عبد اللہ فارسی] (ادیب - شاعر - ۹۱۱ دشت) مصر میں بھی عرصہ تک رہا (نیز دیکھو تازیانی)
- ۲۱۰۳۔ سعد اللہ [مفتی سعد اللہ فراڈادی رامپوری] (ادیب - فقہ - ۱۲۹۴ رامپور) ولادت ۱۲۱۹ - نوادر الاصول شرح فصول الکبری - عوض و قافیہ - مفید الطلاب فی خاصیت الابواب - میزان الافکار شرح معیار الاشعار - رسالہ تشبیہ و استعارہ -
- ۲۱۰۴۔ سعد اللہ [سید سعد اللہ سلوی شکاری قادری] (صوفی - ۱۱۳۸ سورت) سلطان قصیدہ صلیع الہ آباد میں بہتوں کے میں پیر شریف آ رہے
- ۲۱۰۵۔ سعدون [ابو غطار سعید البصری] (مجتہد - بعد - ۲۵) [سعدی - دیکھو ابو عبد اللہ سعدی]
- ۲۱۰۶۔ سعدی [شیخ مصلح الدین عبد اللہ شیرازی] (صوفی - شاعر فارسی - ۶۹۱) گلستان - بوستان - قصائد وغیرہ - شاگرد ابن جوزی - عمر ۱۱۰ -
- ۲۱۰۷۔ سعید (محمد) [محمد سعید عمری بخاری بخاری] (حکیم - شاعر فارسی - صدی سیزدہم)
- ۲۱۰۸۔ سعید بن ابراہیم [سعید بن ابراہیم بن عبد الرحمن بن عوف] (تابعی - فقہ - ۱۲۵) قاضی مدینہ - عمر ۷۶
- ۲۱۰۹۔ سعید بن جبیر [ابو عبد اللہ سعید بن جبیر بن ہشام ابی اسدی کوفی] (مفسر - محدث - تابعی - ۹۵۵ واسط) سکونت مکہ و کوفہ - عمر ۴۹ - امام زین العابدین کے صحابی - حجاج نے شہید کیا
- ۲۱۱۰۔ سعید بن خالد [سعید بن خالد بن سعید بن العاص اموی] (صحابی - ۱۲) جنگ مرج الصفر میں مارے گئے
- ۲۱۱۱۔ سعید بن زید [سعید بن زید ابو الاعور عدوی قرشی] (محدث - ۵۱) عمر کی پہلی فاطمہ کے شوہر عشرہ مبشرہ سے ہیں عمر ۷۳
- ۲۱۱۲۔ سعید بن سعد [سعید بن سعد بن عبادہ خزرجی] (صحابی - ۱۰) علی اطراف سے یمن کے گورنر
- ۲۱۱۳۔ سعید بن العاص [سعید بن العاص اموی] (صحابی - ۵۹) عام ہجرت کو پیدا ہوئے - معین عثمان کی ترتیب میں یہ بھی شریک تھے
- ۲۱۱۴۔ سعید بن مسیب [ابو محمد سعید بن مسیب بن حزن غزنوی مدنی] (تابعی - فقہ - محدث - ۹۱۳ مدینہ) ولادت ۱۵۶۲۵ - مدینہ کے فقہاء کے

- ۲۱۴۰۔ سلیمان قندوزی [سلیمان بن خواجہ کلان قندوزی، لجنی قسطنطنیہ جغرافیہ نقشبندی] (صوفی - ۱۲۹۳ قسطنطنیہ) ینایع المودۃ
- ۲۱۴۱۔ سلیمان حلوانی [ابو عبد اللہ سلیمان بن محمد بن الفقی حلوانی، نهراتی بغدادی] (نوی - ۴۹۴ بغداد)
- ۲۱۴۲۔ سلیمان بن خالد ابو الریح سلیمان بن خالد ہلالی کوفی] (محدث - دوسری صدی) معاصر جناب صادق
- ۲۱۴۳۔ سلیمان زہراوی [سلیمان بن زہراوی] (نوی - ۵۶۴ قرطبہ) نخاس سیرانی اور زجاج وغیرہ سے روایت کی
- ۲۱۴۴۔ سلیمان بن سفیان [ابو داؤد سلیمان بن سفیان المشرق کوفی] (محدث - ۲۳۰) عمر ۷۰
- ۲۱۴۵۔ سلیمان (شاہ) [سلیمان] (صوفی - ۱۰۶۵)
- ۲۱۴۶۔ سلیمان بن صالح [سلیمان بن صالح بن احمد بن منصور درازی] (فقہ - ۱۰۸۵ اکربا)
- ۲۱۴۷۔ سلیمان بن مرد [سلیمان بن مرد خراسانی کوفی] (صحابی - ۶۵) انتقام خون حسین میں عبد الملک کی فوج سے لڑ کر شہید ہوئے
- ۲۱۴۸۔ سلیمان بن علی [سلیمان بن علی کوفی الاصلی تمسانی] (صوفی - ۶۹۰ دمشق) ابن عربی کے طریق پر تھے۔
- ۲۱۴۹۔ سلیمان کاظمی [شیخ سلیمان بن محمد سعید اوی عالی کاظمی] (فقہ - صدی یازدہم) معاصر حر عاملی
- ۲۱۵۰۔ سلیمان یزدی [مرد سلیمان جسنی حبیبی طباطبائی، ناسی یزدی] (فقہ - ۱۲۵۳ یزد)
- ۲۱۵۱۔ سلیمان بن یسار [ابو یوسف سلیمان بن یسار] (تابعی - محدث - ۱۰۷ مدینہ) بیہودہ زوجہ بنتی کے غلام - مدینہ کا فقیہوں سے - عمر ۷۰
- ۲۱۵۲۔ سماع [ابو ناسرہ سماع بن ہرث بن عبد الرحمن حضرمی] (محدث - ۱۲۵ مدینہ) امام جہز صادق و کاظم سے روایت کی - عمر ۶۰
- ۲۱۵۳۔ سماک [سماک بن حرب ذہلی] (تابعی - ۱۲۳) (نیز دیکھو ابو جابر)
- ۲۱۵۴۔ سلمان [ابو سعد اسماعیل بن علی بن حسین رازی معتزلی] (محدث - ۴۴۵)
- ۲۱۵۵۔ سلمان [ابوبکر ازہر بن سعد باہلی بصری] (محدث - ۲۰۳ یا ۲۰۷) ولادت ۱۱۱ - منصور و ابی نعیم کا صاحب
- ۲۱۵۶۔ سمروہ [سمروہ بن جندب، فراری] (صحابی - ۵۹ بصرہ)
- ۲۱۵۷۔ سمرقندی [احسان بن محمد سمرقندی ماتریدی] (حکیم - متکلم - ۳۴۲) سواد اعظم اصول دین میں
- ۲۱۵۸۔ سمرقندی [شمس الدین محمد] (منطقی - ۱۲۰۳) قسطاس المیزان منطقی میں
- ۲۱۵۹۔ سمرقندی [شمس الدین محمد بن اشرف] (محدث - ۶۰۰) اشکال التامیسیں ہندسہ میں
- ۲۱۶۰۔ سمرقندی [نجیب الدین ابو حامد محمد بن علی بن عمر] (طیب - ۶۱۸) اسباب الامراض - بحیثیات کلیات طب میں۔
- ۲۱۶۱۔ سمعانی [ابو سعد عبد الکریم بن ابوبکر محمد بنی مروزی شافعی] (محدث - نساب - مورخ - ۵۶۲) کتاب الانساب - معجم البلدان معجم الشیوخ - ذیل تاریخ خطیب - تاریخ مرو - ولادت ۵۰۶
- ۲۱۶۲۔ سمویہ [اسماعیل بن عبد اللہ اصفہانی] (محدث - ۲۶۷)
- ۲۱۶۳۔ سمهودی [سید نور الدین علی بن عبد اللہ شافعی مدنی] (مورخ - محدث - ۹۱۱) خلاصۃ الوفا اور وفاء الوفا فی اخبار دار المصطفیٰ - جواہر العقیدین -
- ۲۱۶۴۔ سمین [شہاب الدین احمد بن یوسف حللی] (نوی - مفسر - ۷۵۶) ابو حیان کاش گرو
- ۲۱۶۵۔ سمیہ [سمیہ (والدہ عماریہ)] (صحابیہ - -) اسلام میں پہلی شہیدہ ہے - ابو جہل کے ہاتھ سے لکڑی میں شہید ہوئی
- ۲۱۶۶۔ سنائی [حکیم ابو الجوزی محمد بن آدم غزنوی] (حکیم سنائی] (صوفی - شاعر فارسی حکیم - ۵۲۵ یا ۵۵۹ غزنوی) حدیقۃ الحقائق - مولانا روم ان کی بہت تعریف کی ہے - روفاۃ الجنات میں انکا نام محمد و لکھا ہے - عمر ۶۲
- ۲۱۶۷۔ سنجکاشی [سنجکاشی بن جید و سمائی] (شاعر فارسی - ۱۰۲۱) اکبر آباد و مجاہدین ایران کا گروہ - دراج اکبر و شاعر ادگان -

۳۷۰۔ سودا (مرزا رفیع دہلوی) (شاعر اردو۔ ۱۱۹۵) ولادت ۱۱۲۵۔ شاہ حاتم اور خان آندری کے شاگرد۔

۴۱۷۱- سورہ [سورہ نبت زعفران] (صحیح بیہ - ۲۲ مدینہ)

۲۱۶۲۔ سوزا سید محمد میر دہلوی لکھنؤی (اشعار و دوں ۱۲۲۵) مختصر سوزا

۳۱۶ سوید [سوید بن غفله شخصی کوفی] (صحابی - ۸۱) عمر ۱۲۵ یا ۱۲۷ ولادت ۲ غلام القبیل

۲۱-۲۴ سویدی [ابوالغز محمد امین بغدادی] (نستابہ -) سیارک الزہب فی معرفۃ قبائل العرب جو ۱۳۳۹ھ میں لکھی

٢١٤٥- سويدى [ابراهيم بن محمد بن ترخان الفخارى دمشقى] (طبيب فلسطينى - ١٩٠٠) تذكرة الامراض - خواص الاحجار

۲۱۷۶- سهروردی [ضیاء الدین ابو النجیب عبد القاهر بن عبد الله بن محمد سهروردی] (صوفی- فقیه- ۵۹۳) از نسل محمد بن ابی بکر شهاب الدین

سہروردی کے حجاز۔

۱۷۷۷. سهروردی [شهاب الدین ابو حفص عمر بن عبد الله بن محمد سهروردی بغدادی شافعی] (صوفی - ۱۱۳۲) غاروف المعارف

۲۱۷۔ سہل بن سعد [سہل بن سعد ساجدی انصاری] (صحابی - محدث - ۹۱ ہجری) وفات رسول کریم وقت ۱۵ سال کے تھے۔

۱۶۹۔ سہل بن خنیف [نصاری اُدسی] (صحابی - جویش - ۳۸ کوثر) علی طرف سے ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱

۲۱۸۔ سہیل شونستری [ابو محمد سہیل بن عبداللہ بن ربیع شونستری] (صوفی - مفسر - ۲۸۳ھ بمصرہ) مکہ میں ذوالنون مصری سے ملاقات کی

عمر ۸۰ - تفسیر -

۸۱۲- سہل صعلوکی [ابو الطیب سہل بن محمد بن سلیمان صعلوکی نیشاپوری شافعی] (فقیرہ - تکلم - ادیب - ۸۸۷ھ)

۲۱۸۱۔ سہیل [سہیل بن عمرو قرشی عامری] (صحابی) (معمولاً)

۱۸۴- سہیلی [ابو القاسم عبد الرحمن بن عبد اللہ بن احمد بن سعدون الملقی] (محدث، مورخ، کجی۔ ۵۸۱ھ مرگش) روض الانف

یعنی شرح سیرۃ ابن ہشام - ولادت ۵۰۸ھ - ۱۷ سال کی عمر میں نابینا ہو گیا تھا۔

۲۱۸۴- سیالکوٹی [قاضی عبدالحکیم] (فقہیہ مشکلم - ۱۰۶۶) حاشیہ تفسیر میضائی - حاشیہ عقائد عقیدی و نسبی فی ترجمہ غنیۃ المطالبین

۲۱۸۵- سیمویه [ابو بشیر عمر بن عثمان بن قنبر همدانی شیخیای بصری بغدادی] (خوی - ۸۰۰ یا ۸۱۰م - بغداد) خلیل و اخفش الکبرکاشاگرد.

متقدمین و متاخرین میں سب سے بڑا نحوی۔ الکتاب نحویں۔ عمر و مسلم یا ۴۴

۳۸۶۔ سید ابراہیم [سید العلماء و سید محمد ابراہیم بن ممتاز العلماء و محمد تقی بن سید حسین بن دادار علی لکھنوی] (فقیہ - جی)

۸۶۔ سید ابوالحسن محمد بن علی بن صفدر لکھنوی (فقہ - ح)

۴۱۸۔ سید احمد [سید احمد بن سید ابراہیم] (فقیہ - ح) حیات الاسلام

۲۱۸۹۔ سید احمد [سید احمد مجاہد رائے بریلوی] (فقہہ - صوفیہ - ۱۲۴۴ھ بالاکوٹ) مرید و خلیفہ عبد الغفرین دہلوی۔

۲۱۹۔ سید احمد [سید احمد پلوی] (ادیب اردو - نقوی - ۱۳۳۳) فرنگی تصفیہ اردو - انشاء پادی النساء

۲۱۹۔ سید احمد [سید احمد گیسو دراز] (صوفی - ۱۰۵۸ کالی) سید محمد کالیوی کے بیٹے

۴۱۹۶۔ سید احمد اسید نظام الدین بن زین العابدین عالمی (۱۲۰۰ھ - ۱۲۶۰ھ) شاعر و دیوانی معارفہ البیہ کی شیفہ الجہان بنی بفتح الشافعی

۲۱۹۲۔ سید اشرف جہانگیر [سید اشرف جہانگیر سنائی] (صوفی - ۸۰۸) مخدوم جہانیان جہانگشت کے مرید۔

۲۱۹۴۔ سید حسن رسولی ثناء [سید حسن رسولی ثناء دہلوی] (صوفی نہ پیر، ۱۱ دہلی)

- ۲۱۹۵۔ سید حسن [سید حسن بن سید ولد علی] [عالم۔ ۱۲۶۰] تذکرۃ الشیوخ والشہان
- ۲۱۹۶۔ سید حسن غزنوی [سید حسن غزنوی] [شاعر فارسی۔ ۵۶۵]
- ۲۱۹۷۔ سید حسین [سید حسین خٹک سوار] [صوفی۔ ۱۱۰۰] اجیر، شہاب الدین کی سائنس میں آئے۔ اجیر کے صوبہ دار۔ (نیز دیکھو حسین سید)
- ۲۱۹۸۔ سید حمیری [ابو ہاشم اسماعیل بن محمد بن یزید حمیری] [شاعر عرب۔ ۱۶۳] ولادت ۱۰۵۔ اس کے آباء و نزلت علی کو برا کہتے تھے مگر یہ ماح اہل بیت تھا۔ (دیکھو اسماعیل حمیری)
- ۲۱۹۹۔ سید خلیفہ [سید خلیفہ بن مطلب بن حیدر] [فقہ۔ متکلم۔ صدی یازدہم] معاصر شیخ بہائی۔ سیف الشیعہ۔ حق البیقین۔ برہان الشیعہ۔ حجة البالغہ۔ کتاب کبیر منطق میں۔
- ۲۲۰۰۔ سید شریف [سید شریف الدین علی بن محمد بن علی حسین خفی جرجانی] [متکلم۔ فقہ۔ ۸۱۶] شیراز، شرح مواقف۔ شریفیہ۔ حاشیہ کشف۔ حاشیہ بیضاوی۔ شرح ورائض سراجمہ۔ صرف میر۔ نویر۔ محمد بن زید داعی کی اولاد سے۔ شاگرد قطب الدین رازی ہوئی۔ ولادت ۷۴۰۔
- ۲۲۰۱۔ سید بن طاووس [ابو القاسم رضی الدین علی بن موسیٰ بن طاووس] [فقہ۔ ۶۶۴] کتاب الاقبال۔ لہوف۔ طرائف۔ شرح پنج البلاء۔ ربیع الشیعہ۔ (دیکھو ابن طاووس)
- ۲۲۰۲۔ سید عبداللہ [سید عبداللہ بن نور الدین بن نعمت اللہ جزائری] [فقہ۔ ۱۱۷۳] سکونت شوتر۔ رسالہ احمدیہ۔ تحفۃ السنیہ۔ مدینۃ النور۔ شرح مفاتیح الشرائع۔
- ۲۲۰۳۔ سید العلماء [سید احمد بن نظام الدین ابراہیم بن سلام اللہ] [عالم۔ فقہ۔ ۱۰۱۵] اثبات الواجب (نیز دیکھو حسین سید) و سید ابراہیم
- ۲۲۰۴۔ سید علق [سید محمد حسین بن ملک العلماء بندہ حسن] [فقہ۔ ۱۳۲۵] بناؤ الاسلام
- ۲۲۰۵۔ سید علی خاں [عبداللہ بن سید علی بن سید احمد بن سید معصوم دشتکی شیرازی شیعی مدنی] [ادیب۔ شاعر عرب۔ نحوی۔ ۱۱۱۷] حیدر آباد دکن ولادت ۱۰۵۲ھ۔ انوار الزجج۔ سلاطین العصر۔ شرح صحیفہ کاملہ۔ شرح فوائد صمدیہ۔ حدائق النذیر
- ۲۲۰۶۔ سید علی ہمدانی [امیر سید علی بن شہاب الدین محمد ہمدانی] [صوفی۔ محدث۔ ۸۶۶] کشمیر، مودۃ القربی۔ ذخیرۃ الملوک۔ اوراد فقہیہ۔ مرید الدین محمود بن عبداللہ مدقانی۔ ولادت ۷۱۴ھ
- ۲۲۰۷۔ سید علی [سید علی بن خلف بن مطلب بن حیدر جوزی] [فقہ۔ صدی یازدہم] معاصر جرجانی۔ نورالمبین تفسیر القرآن۔ جیز المقال زکات البیان
- ۲۲۰۸۔ سید علی [آقا سید علی بن محمد علی طباطبائی حائری] [فقہ۔ ۱۲۳۱] حائر، ریاض المسائل شرح مفاتیح
- ۲۲۰۹۔ سید علی [سید علی بن سید ولد علی لکھنوی] [مفسر۔ ۱۲۵۹] تفسیر
- ۲۲۱۰۔ سید علی [سید علی بن سید محمد حسن کر بلانی لکھنوی] [محدث۔ اولیٰ صدی چار دہم] مجالس علویہ
- ۲۲۱۱۔ سید فیروز [سید فیروز] [صوفی۔ ۳۳۹] لاہور، کچھ دونوں دہلی میں بھی رہے
- ۲۲۱۲۔ سید قاسم [سید قاسم بن سید محمد طباطبائی] [فقہ۔ صدی یازدہم] شاگرد شیخ بہائی۔ تعلیقات برکتب اربعہ و جملة کتب فقہیہ و کلامیہ اصولیہ
- ۲۲۱۳۔ سید کاظم رشتی [سید کاظم بن قاسم رشتی] [فقہ۔ ۱۲۵۹] حائر، لامع الحسینیہ۔ مطالع الانوار شرح لوامع شیخ مقداد
- ۲۲۱۴۔ سید کاظم طباطبائی [سید کاظم طباطبائی نجفی] [فقہ۔ جی]
- ۲۲۱۵۔ سید ماجد [سید ابو علی ماجد بن ہاشم بن علی بکرانی] [فقہ۔ محدث۔ ۱۰۳۸] سلاسل الحدید۔ رسالہ یوسفیہ۔ قصیدہ بدلیہ
- ۲۲۱۶۔ سید محمد [سید محمد بن دہلوی ابن سید جعفر بن] [صوفی۔ ادیب۔ نقابہ۔ ۸۹۱] خلیفہ روشن چراغ دہلی۔ بحر المعانی۔ بحر الانساب۔ معاصر بہلول لودھی۔
- ۲۲۱۷۔ سید محمد گیسو دراز بن سید شریف عرف سید راجہ حسینی [صوفی۔ ۸۲۴] گلبرگہ، ولادت ۷۲۰۔ زید شہید کی نسل سے روشن چراغ دہلی کو

۱۲۱۸- سید محمد [سید محمد بن عبد الجلیل بلگرامی] (ادیب - ۱۱۸۵) البحر والاشرف من المستطرف - ولادت ۱۱۰۱ - آزاد بلگرامی کراچی۔
 ۲۲۱۹- سید محمد [سید محمد بن حسن بن قاسم] (فقیہ - واعظ - صدی یازدہم) شہید ثانی کے واسطے - اثنا عشریہ فی المواقظ الحدیثہ ص ۱۴۱
 ۲۲۲۰- سید محمد [سلطان العلماء سید محمد بن سید ولد ارغلی نصیر آبادی لکھنوی] (فقیہ - متکلم - بعد ۱۲۴۳) طعن الرماح - ضربت حیدر علیہ لقب بعد وفات رضوان باب۔

۲۲۲۱- سید محمد [آقا سید محمد بن سید علی طباطبائی] (فقیہ - ۱۲۴۲ طہران) مفاتیح الاصول - وسائل اصول فقہ - مصابیح فقہ میں اصلاح لعل
 ۲۲۲۲- سید مرتضیٰ [ابو القاسم علی بن حسین بن موسیٰ بغدادی شیعی (علم الہدای) (فقیہ - متکلم - ادیب - ۱۲۳۶) شاگرد شیخ مفید شافعی ایام میں
 مصباح الفقہ مختصر الاصول - انوار الدرر - تنزیہ الانبیاء والائمة جمل العلم والعمل - کتاب الذخیرہ - امالی - المقنع - تقریب الاصول (دیکھو صفحہ)
 ۲۲۲۳- سید مصطفیٰ [سید مصطفیٰ بن حسین تفریشی] (رجالی - صدی یازدہم) معاصر حر عاملی - نقد الرجال۔

۲۲۲۴- سید معصوم [سید محمد معصوم بن محمد محمدی بن حبیب اللہ اصفہانی] (فقیہ - ۱۰۹۵) اصفہان کے شیخ الاسلام
 ۲۲۲۵- سید میرزا جری [سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن سید نعمتہ اللہ جزائری] (فقیہ - محدث - صدی یازدہم) جوامع الکلم - شاگرد محمد بن خاتون - استاد نعمتہ اللہ جزائری۔

۲۲۲۶- سیدہ نفیسہ [سیدہ نفیسہ بنت حسن بن زید بن علی بن ابیطالب] (محدثہ - ۲۰۸ قاہرہ) اپنے شوہر اسٹیج بن جعفر صادق (کماقہ معراج میں
 ۲۲۲۷- سیدی رزوق [ابو العباس احمد بن احمد بن احمد بنسی فاسی مغربی] (محدث - ۸۹۹) ولادت ۸۲۶
 ۲۲۲۸- سیرانی [قاضی ابو سعید حسن بن عبد اللہ بن مرزبان سیرانی بغدادی] (نحوی - فقیہ - ۳۴۸ بغداد) ولادت ۲۸۴ - شرح کتاب سیبویہ - سیران کرمان کے جزبی ساحل پر ہے

۲۲۲۹- سید علی [علامہ جلال الدین ابو بکر] (محدث - مفسر - مورخ - ۹۱۱) لب اللباب انساب میں - تغییر اثنان و در المنثور (دیکھو جلال
 ۲۲۳۰- شاب الطریف [شمس الدین محمد بن عقیف الدین تلمسانی] (شاعر عرب - ۶۸۸ دمشق) دیوان اشعار
 ۲۲۳۱- شاذان [ابو عبد الرحمن اسود بن عامر بغدادی] (محدث - ۲۰۸ بغداد)
 ۲۲۳۲- شاذان [سعدی الدین ابو الفضل شاذان بن جبریل بن اسبیل قتی] (محدث - اوائل صدی ہفتم) فخار کے استاد - الفضائل - از احاطہ العلہ فی معرفۃ القبلیہ۔

۲۲۳۳- شابستی [ابو الحسن علی بن محمد شابستی] (کاتب - ادیب - ۳۹۰ مصر) عسکریہ بن مؤرخ کے فاضل بادشاہ کاتب - کتاب الدیاراتہ
 کتاب الیسر بعد العسر - مراتب الفقہاء

۲۲۳۴- شامانی [علم الدین ابو علی حسن بن سعید بن عبد اللہ شامانی] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۹۹ مصل) شامان دیار بکر کا ایک قصبہ ہے۔
 ۲۲۳۵- شاذلی [عبد ابو الحسن علی شاذلی مصری] (صوفی - ۶۵۶)

۲۲۳۶- شاشی [فخر الاسلام نظام الدین ابو بکر محمد بن احمد بن حسین شاشی فارقی شافعی] (فقیہ - ۵۰۶ بغداد) اصول دستغری یا حلیۃ العلماء ولادت ۴۲۹ میافاقین۔

۲۲۳۷- شاشی [ابو سعید بیثم بن کلیب بن شریح شاشی] (محدث - ۳۳۵) مسند کبیر
 ۲۲۳۸- شاطبی [ابو اسحاق ابراہیم بن موسیٰ شاطبی اندلسی] (ادیب - ۵۰۹) المواعظ

۲۲۳۹- شاطبی [ابو محمد قاسم بن خیرہ بن خلف عینی شاطبی بغدادی] (محدث - قاری - ۵۹۰ قاہرہ) ولادت ۵۳۸ قصیدہ شاطبیہ
 ۲۲۴۰- شاعوری [شہاب الدین فیتان بن علی بن فیتان دمشقی حنفی] (علم - فاضل - شاعر عرب - ۶۱۵ دمشق) ولادت ۵۳۰ ہانیاس

بادشاہوں کی اولاد کا معلم۔

- ۲۲۴۱۔ شافعی [امام ابو عبد اللہ محمد بن ادریس بن عباس ہاشمی عسقلانی مصری] (فقہ - ۲۰۴ قہرہ) ولادت ۵۰ اغرہ با مول سلفی بغداد
- ۲۲۴۲۔ شاہ چراغ [سید احمد بن تونس بن جعفر صادق مدنی شیرازی] (فاضل - محدث - آغاز صدی سوم) امام رضا کے بھائی
- ۲۲۴۳۔ شبراوی [عبد اللہ] (عالم - ۱۱۷۲) مناقح اللغات فی بیان الاشراف - عنوان البیان فی النصارح
- ۲۲۴۴۔ شبرخیزی [ابراہیم بن عمر بن عہیہ مالکی شبرخیزی] (محدث - ۱۱۰۶) فتوحات و مہمہ شرح اربعین النوبہ
- ۲۲۴۵۔ شبرستری [محمود بن امین الدین شبرستری تبریزی] (صوفی حکیم - واعظ -) گلشن راز - مرآۃ المحققین - سعادت نامہ - حق الیقین
- ۲۲۴۶۔ شبلنجی [سید یحییٰ بن حسن شبلنجی] (عالم - آغاز صدی چہارم) نور الابصار فی مناقب آل بیت النبی المختار
- ۲۲۴۷۔ شبلنجی [ابو بکر عظیم بن یونس خراسانی بغدادی مالکی] (صوفی - ۵۳۵) مرید صغیر بغدادی - مہشاد وینوری کے پیر بھائی
- ۲۲۴۸۔ شبلنجی [محمد شبلنجی بن حبیب اللہ عظیم گڑھی] (ادیب - متکلم - مورخ - ۱۳۳۲) الفاروق - المغان - الماسون - البرکۃ - علم الکلام اور دیگر
- الحجۃ - شاگرد احمد علی شہر نپوری و علی عباس چڑیا کوٹی و ارشاد حسین رامپوری - ولادت ۶۱۸۵۴
- ۲۲۴۹۔ شجاع [شجاع بن ابی وہب اسدی] (صحابی - ۱۲۰) کچھ اور چالیس کی عمر میں جنگ یمانہ میں شہید ہوئے
- ۲۲۵۰۔ شداد [شداد بن اوس شامی] (محدث - ۵۸۰) حسان بن ثابت کے بھتیجے - عمر ۷۵
- ۲۲۵۱۔ شرجینی [محمد بن احمد شرجینی شافعی] (خطیب - مفسر - ۹۷۷) تفسیر سراج المیسر - اقتناع فی حل الفاظ المختصر ابی شجاع -
- ۲۲۵۲۔ شرجی [شہاب الدین احمد شرجی زبیدی] (محدث - ۸۹۸) تجرید الصریح لا عادیث الجامع الصغیر
- ۲۲۵۳۔ شرجیل [شرجیل بن حسنہ کندی] (صحابی - ۸۰) عمو اس) عمر کی طرف سے چھائی شام کا حاکم - عمر ۶۶
- ۲۲۵۴۔ شرجیل [شرجیل بن صعب بن اسود کندی] (صحابی - ۴۱) معاویہ کی طرف سے حص کا گورنر - ابو الماورس علی کی طرح علی کا مخالف
- ۲۲۵۵۔ شرف الدین [امیر شرف الدین علی بن حجۃ اللہ شولستانی] (فقہ - ۱۰۵۰) شاگرد تفریشی و مرزا محمد استرآبادی - از مشایخ محمد باقر مجلسی
- ۲۲۵۶۔ شرف الدین [قاضی صاعد بن محمد بن صاعد بریدی آبی شیبی] (فقہ - فاضل - مفسر -) آجہ قریہ علاقہ قم میں - کتاب الامانۃ بیار لہ -
- عین الحقائق -
- ۲۲۵۷۔ شرف الدین [ابو الفضل احمد بن کمال الدین موسے بن رضی الدین یونس شافعی اربلی] (فقہ - ۴۲۲) موصل) کو مدرسہ قاہرہ کا سر
- ۲۲۵۸۔ شرف الدین [امام عبد الامین بن خلیفہ بن ابو الحسن دیلمی] (محدث - نساب - ۷۰۵ قہرہ) ولادت ۶۱۳
- ۲۲۵۹۔ شرف الدین عمری [قاضی عبدالوہاب بن فضل المدعری] (فقہ - ادیب - کاتب - ۷۱۷) مصر و شام میں قاضی رہا
- ۲۲۶۰۔ شرف الدین غنی [شیخ شرف الدین بن علی استرآبادی نجفی] (محدث - صدی یازدہم) شاگرد نور الدین علی بن عبد العالی کرکی - آیات الباہرہ
- ۲۲۶۱۔ شرف الدین [امام عبداللہ حمزوی] (صوفی - عالم - ۱۱۲۷) شرح کتاب احکام تصوف میں - تحفۃ المناظرین جو تاریخ مصر ہے -
- ۲۲۶۲۔ شرف الدین [احمد عرب شرفی اشعری] (صوفی - ۹۹۳) السلوک الی ملک الملوک
- ۲۲۶۳۔ شرف الدین [محمد بن محمد شروانی] (ادیب - ۱۲۵۶) نفقۃ الیمین - انشاء عجیب العجائب - حدیثۃ الافراح (دیکھو احمد عرب)
- ۲۲۶۴۔ شرف الدین [قاضی ابوامیہ شرف بن عارف بن قیس] (صحابی - فقہ - محدث - ۸۷۷) کوثر) شروع خلافت عمر سے ۷۵ سال کوثر کا قاضی رہا - عمر ۱۲۰
- ۲۲۶۵۔ شرف الدین [شرف الدین ابوالقاسم حارثی سجستانی] (صحابی - محدث - ۷۸۰) علی کے بزرگ و صحاب سے عمر ۱۲۰
- ۲۲۶۶۔ شریفی [احمد] (ادیب - ۶۱۹) شرح مقامات حریری -
- ۲۲۶۷۔ شریف العلماء [شرف الدین محمد بن حسن علی مازندرانی حارثی] (فقہ - ۱۲۴۶) قاسم ابراہیم اور آقائے دہندی کے استاد
- ۲۲۶۸۔ شریک [قاضی ابوعبد اللہ شریک بن عبد اللہ بن حارث بن نجفی بخاری کوئی] (فقہ - محدث - ۱۷۷) ولادت ۹۵ بخارا علی و فضائل بیان کرتا - ابو بکر و عمر کی تنقیص کرتا - ہمدی عباس کے عہد میں کوثر کا قاضی - شاگرد ابو یوسف

- ۷۲۶۹- شریک الاورد [شریک بن الاعور سلمی نخعی] (تابعی -) کے از اصحاب علی۔
- ۷۲۷۰- شعبہ [شعبہ بن الجلیج بن الورد اذدی وسطی] (حدث - ۱۶۰)
- ۷۲۷۱- شعبی [معاویہ بن حفص شعبی کوفی جلی] (حدث - صدی سوم)
- ۷۲۷۲- شعبی [ابو عمر عامر بن نزار اخیل بن عبد کبار حمیری کوفی] (حدث - ۱۰۴) عمر ۸۵- امام زہری کہا کرتے تھے کہ عالم چار میں مسیت مدینہ میں شعبی کوفی میں حسن بصری بصرہ میں کحول شام میں۔
- ۷۲۷۳- شعبی [عبد اللہ بن مظفر] (حدث -)
- ۷۲۷۴- شعرائی [امام عبد الوہاب احمد بن محمد بن رفیع الدین شعرائی شافعی] (صوفی - ۹۷۷) کشف الغم عن جمیع الامم حدیث میں بروایت الجاہل کبریت الاحمر - واقع الانوار - میزان الکبریٰ - مختصر تذکرہ قرطی۔
- ۷۲۷۵- شعلہ [محمد بن احمد موصلی] (فقہ - ادیب - مفری - ۶۵۶)
- ۷۲۷۶- شفیعا [آقا سید شیخ بروجرودی] (فقہ - صدی سیزدہم) روضۃ البہیۃ - شاگرد شریف العلماء
- ۷۲۷۷- شقران [شقران مولائے رسول] (۔۔۔)
- ۷۲۷۸- شقیق بلخی [ابو علی شقیق بن ابراہیم بلخی] (صوفی - ۱۹۴) شاگرد امام موسی کاظم - استاد حاتم وسم - صاحب ابراہیم بن ادم
- ۷۲۷۹- شقیق [ابو ائیں بن ابی سلمہ] (تابعی - ۸۲۰) ۳۰ عام الفیل میں پیدا ہوئے مگر رسول اللہ کو نہیں دیکھا
- ۷۲۸۰- شکیبی [طاهر رضا اصفہانی اکبر آبادی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۰۳۳) ملازم خان ناں - ہمایوں کے عہد میں ایران ہندوستان میں آیا۔
- ۷۲۸۱- شلوہ بن [شیخ ابو علی شلوہ بن عمر بن محمد بن احمد اشبیلی] (نحوی - لغوی - ۶۴۵) اشبیلیہ ولادت ۵۱۲ اشبیلیہ
- ۷۲۸۲- شمس الدین آملی [شمس الدین محمد آملی] (حکیم - طبیب - متکلم - صدی ہشتم) شرح کلیات قانون ابو علی سینا - قاضی عہد سے منافر کرتے تھے۔
- ۷۲۸۳- شمس الدین محمد [محمد بن قاسم بن ابی البدر واسطی] (واعظ - شاعر عرب - ۷۴۴) عمر ۷۰
- ۷۲۸۴- شمس الدین [علامہ محمد بن محمود بن محمد اصفہانی اصولی] (ادیب - شاعر - ۶۸۸) ولادت ۶۱۶ - شرح محصول فخر رازی - کتاب القواعد
- ۷۲۸۵- شمس الدین حمی [شمس الدین محمد بن حمزہ بن محمد رومی فہری] (فقہ - ۸۳۴) ولادت ۷۵۱
- ۷۲۸۶- شمس الدین بغدادی [شمس الدین محمد بن بہاء الدین یوسف بن علی بن سعید کرمانی بغدادی] (فقہ - محدث - مفسر - ۸۶۶) شرح صحیح بخاری - شرح مواقف (دیکھو کرمانی)
- ۷۲۸۷- شمس الدین بصری [محمد بن محمد بن علی مصری مالکی] (نحوی - ۸۰۲) (دیکھو عاری)
- ۷۲۸۸- شمس تبریز [شمس الدین محمد بن علی تبریزی] (صوفی - ۶۴۵) قونیا
- ۷۲۸۹- شمس الدین جزری [ابو یحییٰ شمس الدین محمد بن محمد جزری شافعی] (قاری - محدث - ۸۳۳) اسنی المطالب حسن حصین - (دیکھو ابن الجزری)
- ۷۲۹۰- شمس الدین عالمی [شمس الدین محمد بن علی بن حسین عالمی] (فقہ - محدث - ۱۰۰۹) شہید ثانی کے نواسے - شاگرد مقوس اردبیلی - مدارک الاحکام شرح شرایع الاسلام جو ۹۹۸ میں لکھی - حاشیہ تہذیب و ارشاد و الفیہ -
- ۷۲۹۱- شمس الدین جرجانی [شمس الدین محمد جرجانی بن سید شریف] (متکلم - حکیم - ۸۳۸)
- ۷۲۹۲- شمس الدین ترک [شمس الدین ترک پانی پتی] (صوفی - ۷۱۵) پانی پت
- ۷۲۹۳- شمس الدین [امام تقی الدین ابوالعباس احمد بن کمال الدین محمد شافعی قسطنطنیہ] (نحوی - ۸۷۲) شرح مغنی اللیب
- ۷۲۹۴- شمیم [مہذب الدین ابوالحسن علی بن حسن بن غنتر علی موصلی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۰۱) موصلی
- ۷۲۹۵- شمیم [سید جواد حسین امروہوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۳) امروہ

- ۲۲۹۶ - شہزادی [ابو محمد عبداللہ بن محمد بن سارہ المکبری الشہرستانی] (شاعری - نثر - نحو - ۵۱۷ مریہ)
- ۲۲۹۷ - شہزاد [شہاب الدین ابوالحسن یوسف بن اسماعیل بن علی کوفی حلبی] (ادب - شاعری - ۶۳۵) ولادت ۵۶۲ م حلب، اس کا استاد ابن الجبرائی طائی مجتہد باشندہ جبرین جوڑا نحو تھا ۵۶۱ میں پیدا ۶۲۸ میں فوت ہوا
- ۲۲۹۸ - شوکانی [امام محمد بن علی بن محمد بن عبداللہ شوکانی صنعانی] (حدیث - مفسر - ۱۲۵۰ھ) نزل الاولاد شرح منقح الاخبار تفسیر کتاب الموضعات
- ۲۲۹۹ - شولستانی [امیر شرف الدین علی بن حجر اللہ شولستانی طباطبائی] (فقہ - ۵۰۰ھ) شاکر دہلوی و مرزا [استرآبادی - از شلج علامہ باقر مجلسی]
- ۲۳۰۰ - شہاب الحنفی [محمد بن یوسف بن مسعود موصلی] (ادب - شاعری - ۶۷۵ھ) دمشق ولادت ۵۹۳ م موصلی - سکونت حلب -
- ۲۳۰۱ - شہاب الدین [علامہ محمود بن سلمان بن قید صلی دمشقی] (شاعری - کاتب - ۷۵۵ھ) احسن التوسل - مقامہ العشاق - منازل الاحباب -
- ۲۳۰۲ - شہاب الدین دولت آبادی [ملک العلماء قاضی شہاب الدین دولت آبادی جوہوری] (فقہ - مفسر - ادب - ۸۴۹ھ) تفسیر بحر فوائد - حاشیہ علی کتاب دارالاسعداء - ارشاد الخو - نذایع البیان - شرح بزوری - خاوی ابراہیم شاہی - حاشیہ کافہ -
- ۲۳۰۳ - شہاب الدین زبیدی [ابوالحسن احمد بن عثمان بن ابی بکر زبیدی] (نحو - لغوی - ۷۶۸ھ)
- ۲۳۰۴ - شہاب الدین سہروردی [ابوالحسن شہاب الدین عرب بن عبداللہ بن محمد سہروردی شافعی] (صوفی - فقہ - ۶۳۲ھ) بغداد از نسل محمد بن ابی بکر - اصل نام یحییٰ - ۹۹ھ - عوارف المعارف
- ۲۳۰۵ - شہاب الدین قزوینی [شہاب الدین محمد بن ادریس صہبائی قزوینی مالکی] (فقہ - ۶۸۸ھ) الوار البروق فی انوار الفروق (فقہ) شرح تنقیح الفصول (اصول)
- ۲۳۰۶ - شہاب الدین مبر [شہاب الدین احمد بن عبد الرحمان بن عبد اللہ مقدسی] (صوفی - ۶۹۷ھ) دمشق مدقون مصر صیبا البدر المبین فی
- ۲۳۰۷ - شہاب الدین نقول [ابوالفتح محمد بن یحییٰ سہروردی شافعی] (صوفی - حکیم - ۵۸۶ھ) حلب عمر ۳۶
- ۲۳۰۸ - شہزادہ [خیر النساء شہزادہ بنت ابی نصر احمد بن فرج بغدادی] (کاتبہ - عالمہ - ۵۷۴ھ) بغداد
- ۲۳۰۹ - شہزاد [شہزاد بن شیرویہ بن شہزاد احمد بن ابی] (حدیث - ۸۵۸ھ) اپنے والد کی فردوس الاخبار کو مرتب کیا
- ۲۳۱۰ - شہزوری [قاضی کمال الدین ابوالفضل محمد بن عبداللہ بن قاسم شافعی] (فقہ - ۵۷۲ھ) محی الدین شیرازی کے والد - ولادت ۴۹۲ م موصلی و دمشق کا قاضی رہا -
- ۲۳۱۱ - شہزوری [محی الدین ابوالحسن محمد بن قاضی کمال الدین شہزوری شافعی] (فقہ - ۵۸۶ھ) موصلی ولادت ۵۱۰ھ - دمشق و حلب کا قاضی رہا - پھر شاہ موصلی کا تخت سلطنت
- ۲۳۱۲ - شہرستانی [ابوالفتح محمد بن ابوالقاسم عبدالکریم بن ابوبکر احمد شہرستانی] (متکلم - ۵۴۸ھ) الملل والنحل - نہایۃ الکلام - منہاج بیان ولادت ۴۹۷ھ - شہرستان قریب ہے درمیان نیشاپور و خوارزم کے
- ۲۳۱۳ - شہید اول [شمس الدین ابوعبداللہ محمد بن جمال الدین علی بن شمس الدین محمد عالمی] (فقہ - ۷۸۲ھ) دمشق شاکر دہلوی المحققین - لمحہ دروس - غایۃ المراد - اربعین - درۃ الباہرہ - الفیہ - استدراک - کتاب الذکری -
- ۲۳۱۴ - شہید ثانی [زین الدین بن زید الدین علی بن احمد (معروف بہ ابن الحج) (فقہ - ۹۷۶ھ) شاکر دہلوی مسائل الافہام شرح شرایع الاسلام منیۃ المرید - مسکن النواد - روضۃ البہیہ - مقاصد العلیہ - شرح الفیہ - رسالہ غیبت - غایۃ المراد - شرح لمحہ روضۃ الجنان - شرح ارشاد کشف الربوبیہ - جواز تقلید میت - درایہ - غنیۃ القاصدین - رسالہ اسطیبولیہ -
- ۲۳۱۵ - شہید ثالث [قاضی نور الدین شریف شوشتری اکبر آبادی] (فقہ - متکلم - ۱۰۱۹ھ) مجالس المؤمنین - احقاق الحق - مصائب النواصب - صوامع ہر قہ و صواعق حرقہ - شرح برین المیزان - عدۃ الابرار تحت العقول - صحابہ الطیر - گوہر شہوار - حاشیہ تہذیب - حاشیہ قواعد علامہ حاشیہ شرح کمال

- ۲۳۳۵۔ صالح [شیخ صالح بن حسن جزائری] (فقیہ - صدی یازدہم کا قلم) شیخ بہائی سے روایت کی
- ۲۳۳۶۔ صالح [شیخ صالح بن سلیمان بن محمد عالمی حیدرادی] (فقیہ - کلاہین)
- ۲۳۳۷۔ صالح [صالح بن شرف] (فقیہ - آٹھویں صدی) شاگرد علامہ حلی
- ۲۳۳۸۔ صالح [شیخ صالح بن عبد الکریم جزائری] (فقیہ - محدث - شاعر عرب - ۹۸۰ - اشیراز) تفسیر اسماء اللہ الحسنى - رسالہ غریب - شاگرد علی بن سلیمان جزائری
- ۲۳۳۹۔ صالح [ابو الفضل محمد صالح بن احمد سروی مازندرانی اصفہانی] (فقیہ - محدث - ۱۰۸۱) ملا عبد اللہ اور ملا محمد نقی کے شاگرد
- ۲۳۴۰۔ صالحی [عبد القدر احمد صالحی بلی مصری] (صوفی - ادیب - ۷۱۸) ولادت ۷۳۵
- ۲۳۴۱۔ صدائب [مرزا محمد علی اصفہانی اکبر آبادی] (شاعر فارسی - ۱۰۸۰) عہد جاگیر میں آگرہ آکر ایران واپس گیا۔
- ۲۳۴۲۔ صالح [عبد علی بن حسین الصالح عالمی جزینہ] (فقیہ - محدث - آخر صدی دہم) تہذیب ثانی کا شاگرد - شرح شرایع الاسلام - شرح ارشاد
- ۲۳۴۳۔ صہبان [ابو العرفان محمد بن علی مصری] (نوی - صوفی - ۱۲۰۶) کازینہ الشافعیہ فی العروض والقافیہ - حاشیہ شرح اشعری علی الالفیہ - شرح تجرید
- علامہ تہانی لمختصر تفتازانی - اسعاف الراغبین۔
- ۲۳۴۴۔ صدر الدین اردبیلی [صدر الدین موسیٰ بن معنی الدین اسحاق اردبیلی] (صوفی - ۷۸۵) عمر ۹۰ [صدر الکلمہ = اخطب خوارزم]
- ۲۳۴۵۔ صدر الدین [معنی صدر الدین کشمیری دہلوی تخلص بہ آزدود] (فقیہ - شاعر عربی و فارسی و اردو - ۱۲۸۵) منتخب المقال - در المنصود - عمر ۸۱ - شاگرد و عبد العزیز و فضل امام خیر آبادی
- ۲۳۴۶۔ صدر الدین اصفہانی [صدر الدین محمد بن سید محمد عالمی بغدادی اصفہانی] (فقیہ - ۱۲۰۳) (تخت)
- ۲۳۴۷۔ صدر الدین شیرازی [ابو علی صدر الدین محمد بن ابراہیم بن محمد شنگی شیرازی] (حکیم - ۹۰۳) ولادت ۸۲۸ - حاشیہ تجرید - حاشیہ شرح مطالع - حاشیہ کشاف - حاشیہ شرح شمس - حاشیہ شرح مختصر الاصول۔
- ۲۳۴۸۔ صدر الدین شیرازی [صدر الدین محمد بن ابراہیم شیرازی شیبی (ملا صدرا)] (حکیم - متکلم - ۱۰۵۰) اشیراز) کتاب الاسفار - شرح اصول کافی - شواہد الربوبیہ
- مفاتیح الغیب - شرح ہدایہ الحکماء - اسرار الآیات - رد دلائل فخر رازی - حاشیہ حکماء اشراق - شیخ بہائی اور ملا باقر داماد کے شاگرد
- ۲۳۴۹۔ صدر الدین قلی [صدر الدین بن سید محمد باقر رضوی قلی شیبی] (فقیہ - ۱۱۶۰) (تخت) شاگرد آقا جمال خونساری و مدق شیرازی
- ۲۳۵۰۔ صدر الدین قزوینی [ابو المعالی صدر الدین قزوینی] (صوفی - ۶۲۷) (تخت) مقلح الغیب - نصوص - نفحات الہیہ
- ۲۳۵۱۔ صدر الافاضل [قاسم بن حسین مروزی بخاری خوارزمی] (نوی - ادیب - ۶۱۷) تخمیر - توضیح شرح مقامات - شرح النموذج - شرح مختصر
- ۲۳۵۲۔ صدر الشریعہ اکبر [شمس الدین احمد بن جمال الدین عبید اللہ بن ابراہیم بن احمد حنفی] (فقیہ - صدی ۱۱) تلخیص العقول
- ۲۳۵۳۔ صدر الشریعہ اصغر [عبید اللہ بن مسعود بن تاج الشریعہ محمود بن صدر الشریعہ احمد حنفی] (فقیہ - ۷۲۷) شرح وقایہ
- ۲۳۵۴۔ صدر عالم [محمد صدر عالم] (محدث - ۱) معارج العالی فی مناقب آل مصطفیٰ
- ۲۳۵۵۔ صدر العلماء [عبید اللہ بن حسین بن حسن عالمی کرکی] (فقیہ - صدی یازدہم) شیخ بہائی کے شاگرد - عمدۃ الجلیہ - حجتہ البیضاء - مفتاح الطلاب
- ۲۳۵۶۔ صدقہ [عبد بن حسین بن حسن بن مجتہاد بغدادی] (فقیہ - ادیب - متکلم - شاعر عرب - مورخ - ۵۷۳) ولادت ۲۹۷
- ۲۳۵۷۔ صدوق [ابو جعفر ثانی محمد بن علی بن حسین بن موسیٰ بن بابویہ قلی شیبی] (فقیہ - محدث - ۱۳۸۱) ابن بابویہ کے بیٹے - تصنیفات ۳۰ - کمال الدین
- دعائم الاسلام - کتاب التوحید - کتاب نبوة - من لایحضرہ الفقیہ - کتاب المقتنع - علل الشرائع - کتاب لاواہل - ارکان الاسلام - کتاب السنۃ - مصابیح المصابیح - کتاب الرجال - دلائل الامتہ - تفسیر القرآن - کتاب النسخ والنسخ - جامع الکبیر - المالی - اعتقادہ - کتاب الفقیہ - عیون اخبار الرضا وغیرہ۔
- ۲۳۵۸۔ صدیقی حسن [عبد بن حسن خان بن آل حسن قزوینی بغوی باہلی] (محدث - مفسر - ۱۳۰۷) (محوال) تفسیر فتح البیان - ابد العلوم - نبیل المرام - تحف النبال
- اکسیر - روضۃ الدردیہ - لیلیۃ الزائد - مکمل الختام - حصول الاموال - کشف الاقربا - فتح المخیض - اکمال الکرامہ - افادۃ الشیوخ فی النسخ والنسخ۔

- ۲۳۹۷۔ صہبائی [ابوالعباس احمد بن ادریس قرانی] (عالم - ۶۸۴) شرح تفسیر الفضول
- ۲۳۹۸۔ صہبائی [ابراہیم بن عباس بن محمد بغدادی] (شاعر عرب - ۲۴۳) صاحب بن احف حنفی شاعر کا بیجا۔ اعظم درجہ کا شاعر
- ۲۳۹۹۔ صہبائی شطرنجی [ابوبکر محمد بن یحییٰ بن عبد اللہ بصری] (ادیب - کاتب - ۳۳۵) ادب الکتب کتاب لوزا و اخبار القرامطہ کتاب الخزانہ
- ۲۴۰۰۔ صہبائی [شیخ امام بخش صہبائی دہلوی] (ادیب - شاعر فارسی - ۱۲۷۳) شہسوار کے قدس ماسے گئے۔
- ۲۴۰۱۔ صہبیب [صہیب بن سنان (غلام روحی)] (صحابی - محدث - ۸۰) مدینہ) عبد اللہ بن جردان کا غلام - قدیم الاسلام - عمر - ۹
- ۲۴۰۲۔ صہبیب [عبداللہ بن احمد الصبیاد] (صوفی - ۶۷۰) احمد رقعی کی نسل سے - المعارف المجیدیہ فی الوظائف الاحمدیہ
- ۲۴۰۳۔ صہبائی [ابن حبشی یحییٰ بن ابی منصور بن ابی الفتح] (فقہ - ادیب - ۶۷۸) نزہل دمشق - ولادت ۵۸۳ - سکونت بغداد و دمشق
- ۲۴۰۴۔ صہبائی [صہبائی] (شاعر اردو - حدود ۱۲۰۰) معاصر سودا
- ۲۴۰۵۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۶۴۴) شرط معاویہ - زیاد کو بیدار - حد تک کو ذکاوت زربا - موج راہط پروردان شکست کھ کر مار گیا
- ۲۴۰۶۔ صہبائی [صہبائی] (مفسر - ۱۰۵) نیز صہبائی = ابوالاثر
- ۲۴۰۷۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۱۳۰) قاتل مالک بن نویر بک خالد - جنگ جنادین میں مارا گیا
- ۲۴۰۸۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - شاعر عرب - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۰۹۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۰۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۱۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۲۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۳۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۴۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۵۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۶۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۷۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۸۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۱۹۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۰۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۱۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۲۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۳۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۴۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۵۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۶۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۷۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۸۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۲۹۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۰۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۱۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۲۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۳۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۴۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۵۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۶۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۷۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۸۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۳۹۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۰۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۱۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۲۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۳۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۴۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۵۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۶۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۷۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۸۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۴۹۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۵۰۔ صہبائی [صہبائی] (صہبائی - ۷۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا

۲۴۲۷۔ طاهر قلی [مطہر بن محمد حسین قلی مخفی اجادی] (فقہ - صدی یازدہم نجف) محاصرہ بلا قری مجلس ملا خلیل قزوینی - شرح تہذیب الحدیث - حکمت العارفین - ہیجۃ الدارین تحفۃ الاخبار - حجۃ الاسلام - قواعد مدنیہ - رد الکھاد و الصوفیہ -

۲۴۲۸۔ طاهر کاشانی [شہادہ طاہر بن رضی الدین اسماعیل حسینی آٹھ عشری] (مشکلم - عالم - ۹۵۲) شاگرد علامہ شمس الدین محمد خفزی ترمذی - مشیخ

۲۴۲۹۔ طبرانی [شیخ ابوالقاسم سلیمان بن احمد بن ابوبطریق اصغہانی] (محدث - ۳۳۶ اصغہان) ولادت طبریہ - ۲۴۰ - دلائل نبیۃ - معجم کبیر - معجم صغیر - معجم اوسط - تفسیر - کتاب السنہ - کتاب الاوائل - کتاب الدعاء

۲۴۳۰۔ طبری [امین الدین ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبری مشہدی شیبی] (مفسر - ۵۴۸ مشہد) تفسیر مجمع البیان - جمع الجوامع صحیفۃ الرضا - اعلام الورع -

۲۴۳۱۔ طبری [رضی الدین ابونصر بن امین الدین فضل اللہ شیبی] (محدث - صدی ششم) مکرم الاخلاق

۲۴۳۲۔ طبری [ابومنصور احمد بن علی بن ابیطالب طبری] (مشکلم - محدث - صدی ششم) استاد ابن شہر آشوب - احتجاج - کافی فقہ میں مفاخر الطائفت تاریخ الامم - محض طبری سے عموماً یہی مراد ہوتے ہیں -

۲۴۳۳۔ طبری [شیخ ابوجعفر محمد بن جریر بن رستم اعلی امامی] (مشکلم - محدث - صدی چہارم) دلائل الامامہ جسکا نام مستتر شد ہے -

۲۴۳۴۔ طبری [ابوجعفر محمد بن جریر بن زید طبری بغدادی] (مفسر - مورخ - فقہ - ۳۱۰) تفسیر جامع البیان - تاریخ الرسل والملوک

۲۴۳۵۔ طبری [ابوعلی حسن بن قاسم شافعی] (فقہ - ۳۰۵) کتاب الافاض فقہ میں - کتاب البحر نظر میں - کتاب العدہ

۲۴۳۶۔ طحاوی [ابوجعفر احمد بن محمد بن سلامہ ازہری جعفی مصری] (محدث - مورخ - ۳۲۱) عمر ۸۰ سو اوپر معانی الاسماء - اختلاف العلماء - تاریخ الکبیر بیان السنہ - احکام القرآن -

۲۴۳۷۔ طحاوی [سید احمد مصری حنفی] (فقہ - ۱۲۳۱ یا ۱۲۳۳) حاشیہ در المختار

۲۴۳۸۔ طوطوسی [ابوبکر محمد بن ولید بن محمد طوطوسی اندلسی مالکی] (زاہد - ادیب - فقہ - ۵۲۰) سراج الملوک - ولادت ۵۱۴ھ (دیکھو ابن ابی رندق)

۲۴۳۹۔ طرجی [شیخ فخر الدین بن محمد بن علی بن احمد بن طریح جعفی] (قوی - فقہ - محدث - ۱۰۸۵) مجمع البحرین جو ۱۰۷۹ میں لکھی منتخب فی المزی و المنطب - الاربعین - شرح مختصر نافع

۲۴۴۰۔ طغرانی [سید الدین ابوالحسن حسین بن علی بن محمد اصغہانی] (العجید فخر الکتاب) [شاعر عرب - کاتب - ۵۱۵] وزیر اربل للبیۃ النجم - عمر ۶۰

۲۴۴۱۔ طفیل محمد [سید طفیل محمد بن شکر اللہ حسینی اوہڑوی ملکرامی] (عسوی - عالم - فاضل - ۱۱۵۱) الملکرام - ولادت ۱۰۷۳

۲۴۴۲۔ طلحہ بن عبید اللہ [طلحہ بن عبید اللہ بن عثمان بن عمر تیمی] (صحابی - محدث - ۳۳۶ بصرہ) (بوہک کے دادا عامر اور طلحہ کے دادا عثمان جعفی بھائی تھے) عشرہ مبشرہ

۲۴۴۳۔ طلحی [حافظ قوام السنہ ابوالقاسم اسماعیل بن محمد طلحی اصغہانی] (ادیب - ۵۳۵)

۲۴۴۴۔ طوسی [شیخ ابوجعفر محمد بن حسن بن علی طوسی شیبی بغدادی تلمیذی] (فقہ - محدث - ۴۶۰) دیکھو ابوجعفر طوسی اور نیز محقق طوسی

۲۴۴۵۔ طوسی [سلیمان بن عبد القوی حبشی] (ادیب - مفسر - ۷۱۰) فواصل الآیات

۲۴۴۶۔ طومان [شیخ نجم الدین طومان بن احمد عسلی] (فقہ - ۷۲۸)

۲۴۴۷۔ طویس [ابوعبد المنعم حبیب بن عبد اللہ] (مغنی - ۷۲۲ مدینہ) نخست میں ضرب الفل ہے

۲۴۴۸۔ طبیبی [شرف الدین محمد بن حسن] (محدث - مفسر - ۷۲۳) حاشیہ کشف - شرح مشکوٰۃ

۲۴۴۹۔ ظالم [ابوصفرہ ظالم بن سراج بصری شیبی] (از اصحاب علی - -) مسلک کباب - (نیز دیکھو ابوالاسود)

۲۴۵۰۔ ظفر [سراج الدین بہادر شاہ بادشاہ دہلی] (شاعر اردو - ۸۶۲) دیوان اشعار

۲۴۵۱۔ ظہور حسین [سید ظہور حسین لکھنوی رامپوری] (فقہ - حنفی)

لے جو مہر کے وزیر مامون بطاحی کے لئے لکھی تھیں چنگ بہل میں مارے گئے۔

- ۲۲۵۲۔ ظہور اللہ [ظہور اللہ فرنگی محلی لکھنوی] (فقہ - صدی سیزدہم) ولادت ۱۱۷۴
- ۲۲۵۳۔ ظہوری [ظہوری نور الدین ترشیزی] (شاعر فارسی - شار - ۱۰۲۵) ایران سے آکر شاہ بجا پور کا ملازم ہوا
- ۲۲۵۴۔ ظہیر سسوانی [ظہیر الدین سسوانی] (صوفی - شاعر فارسی - حلی) ولادت ۱۲۷۷
- ۲۲۵۵۔ ظہیر عینائی [شیخ ظہیر الدین بن علی بن زین العابدین بن حسام عالمی عینائی] (فقہ - صدی دہم) معاصر شہید ثلثی
- ۲۲۵۶۔ ظہیر فارسی [ابو علی ظہیر الحسن بن الخضر بن ابی الحسن نعمانی حنفی بغدادی] (فقہ - نحوی - لغوی - ۵۹۸ بغداد)
- ۲۲۵۷۔ ظہیر فاریابی [ظہیر الدین طاہر بن محمد فاریابی] (شاعر فارسی - ۵۹۸) مداح قزل ارسلان
- ۲۲۵۸۔ ظہیری [محمد بن احمد حنفی بخاری] (فقہ - ۹۱۹) قنادی ظہیریہ
- ۲۲۵۹۔ عارف [محمد عارف کشمیری دہلوی] (شاعر اردو - ۱۲۶۸)
- ۲۲۶۰۔ عاصم بن عسہ [عاصم بن عمر بن الخطاب] (صحابی - ۷۰) انکی دختر عمر بن عبدالعزیز کی ماں تھی
- ۲۲۶۱۔ عاصم کوئی [ابوبکر عاصم بن ہذیل شہلی] (قاری - ۱۲۷ کوفہ) مشہور قاریوں میں سے
- ۲۲۶۲۔ عاصمی [احمد بن محمد عاصمی] (مفسر - ۷۰) زین الفقیہ تفسیر سورہ ہل اسے
- ۲۲۶۳۔ عالم طینی [محمود عالم] (نحوی - لغوی - ادیب - ۱۳۱۱ مصر) انوار اللمع فی الصرف والنحو والبدیع -
- ۲۲۶۴۔ عالی [مرزا محمد نعمت خان شیرازی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۱۹)
- ۲۲۶۵۔ عامر بن فہرہ [عامر بن فہرہ] (صحابی - ۴) ابوبکر کا غلام - جنگ یرموک میں مارا گیا - عمر ۴۰
- ۲۲۶۶۔ عامر بن کریرہ [عامر بن کریرہ بن ربیعہ] (صحابی - ۷۰) یقیناً نسبت عبدالطلب کا بیٹا - فتح مکہ پر مسلمان ہوا - خلافت عثمان تک زندہ رہا
- ۲۲۶۷۔ عامری [حسن بن علی بن عثمان عامری] (محدث - ۲۷۰)
- ۲۲۶۸۔ عالمی [بہاء الدین محمد بن حسین امامی اصفہانی] (ادیب - فقہ - شاعر - ۱۰۳۱) شہید (تفسیر عرودہ الوثقی - کشکول - نواد صمدیہ (دیکھو بہانی)
- ۲۲۶۹۔ عائشہ [عائشہ بنت ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابیہ - محدثہ - ۵۷ مدینہ) زوجہ رسول
- ۲۲۷۰۔ عباد بن بشر [عباد بن بشر] (صحابی - ۱۲) جنگ یرموک میں مارے گئے - عمر ۴۵
- ۲۲۷۱۔ عبادہ بن صامت [عبادہ بن صامت انصاری] (صحابی - محدث - ۳۴ شام) رسول اللہ کی نقیبوں میں سے جو حصہ مکہ کی قاضی رہی - ابوذر کی بہادر زاد
- ۲۲۷۲۔ عباس بن احف [شیخ ابوالفضل عباس بن احف بن اسود حنفی یامی] (شاعر عرب - ۱۹۷ بغداد) ابراہیم بن عباس صول کا ماموں - دیوان اشعار
- ۲۲۷۳۔ عباس بن ربیعہ [عباس بن ربیعہ بن حارث بن عبد المطلب] (صحابی - ۷۰) جنگ صفین میں علی کے ساتھ تھے
- ۲۲۷۴۔ عباس بن عبد المطلب [عباس بن عبد المطلب] (صحابی - محدث - ۳۲ مدینہ) قدیم الاسلام عمر ۸۸ - رسول اللہ سے دو تین سال بڑے
- ۲۲۷۵۔ عباس بن عقبہ [عباس بن عقبہ بن ابی لہب] (شاعر عرب - ۳۲) قدیم الاسلام
- ۲۲۷۶۔ عباس بن مرداس [عباس بن مرداس سلمی] (صحابی - شاعر عرب - ۷۰) اسلام قریب فتح مکہ - بصرہ کو قریب یادیہ میں سکونت رہی -
- ۲۲۷۷۔ عباس بن حسین [عباس بن حسین بن سید جعفر علی جارحی علیگندھشی] (فقہ - حلی) مدرس علیگندھ کالج
- ۲۲۷۸۔ عباسی [حسن بن عبداللہ] (ادیب - صدی ششم) آثار الاولی فی ترتیب الدول جو ششمہ میں لکھی
- ۲۲۷۹۔ عبداللہ بن ابی [عبداللہ بن ابی بن خلف] (صحابی - ۳۶) فتح مکہ پر مسلمان ہو - جنگ جمل میں مارے گئے - انکے بیٹے کا نام بھی عبداللہ تھا
- ۲۲۸۰۔ عبداللہ بن ابی ادنی [عبداللہ بن ابی ادنی اسلمی] (صحابی - محدث - ۸۷ کوفہ) وفات نبوی پر کوفہ چلے گئے
- ۲۲۸۱۔ عبداللہ انصاری [شیخ الاسلام عبداللہ انصاری] (صوفی - فقہ - ۴۸۱ ہرات) دیکھو ابن الشیخ
- ۲۲۸۲۔ عبداللہ جبرانی [عبداللہ بن ساج زین جمہ جبرانی] (فقہ - ۱۱۳۵ بہمان) صحیفہ علویہ - جواہر البحرین - مسائل محمدیہ - ریاض الجنان

- ۲۴۸۳۔ عبداللہ بن بدیل [عبداللہ بن بدیل بن ورقاء خراسانی] (صحابی - ۳۷) نیاور کا بھائی عبدالرحمان علی کی ہمراہی میں صفین میں شہید ہوئے۔
- ۲۴۸۴۔ عبداللہ بن ابی بکر [عبداللہ بن ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابی - ۱۲) قدیم الاسلام
- ۲۴۸۵۔ عبداللہ بخدای [عبداللہ بن احمد بن محمد بن ضیل بخدای] (محدث - ۲۹۰) زوائد مسند - اپنے والد کی مسند بھی مرتب کی
- ۲۴۸۶۔ عبداللہ بناری [عبداللہ بن قاضی غوث محمد بخاری بناری] (فقہ - ادیب - ۱۲۲۵) (ردیہ سابق)
- ۲۴۸۷۔ عبداللہ آفندی [عبداللہ بن عیسیٰ اصغہانی تبریزی المشہر بالآفندی] (رجالی - فاضل - حدود ۱۳۰۰) ریاض العلماء شیعہ علامہ
- ۲۴۸۸۔ عبداللہ جاعلی [امام عبداللہ بن احمد بن محمد مشقی ضیلی] (فقہ - نحوی - نحوی - ۴۲۰) ولادت ۵۴۱ھ جعیل - شیخ الاسلام موفق الدین ابو محمد جعالی کا
- ۲۴۸۹۔ عبداللہ تاقیا [ابوالقاسم عبداللہ بن محمد بن حسین] (ادیب - لغوی - شاعر عرب - ۴۸۵) بخدای (محدث) کتاب الجحان فی تشبیہات القرآن - مقامات ادبیہ - دیوان اشعار
- ۲۴۹۰۔ عبداللہ تلعبی [عبداللہ بن الرداء تلعبی ملکانی دہلوی] (منطقی - ۹۲۲) شرح میزان المنطق - معاصر بہلول لودھی
- ۲۴۹۱۔ عبداللہ ٹوکی [مفتی عبداللہ ٹوکی] (فقہ - ادیب - جی) پروفیسر اور سی انٹل کالج لاہور
- ۲۴۹۲۔ عبداللہ توتی [عبداللہ بن محمد توتی] (فقہ - صدی یازدہم شہید) شرح ارشاد علامہ - رسالہ اصول میں - معاصر خدای
- ۲۴۹۳۔ عبداللہ بن ثعلبہ [عبداللہ بن ثعلبہ مازنی] (صحابی - ۸۹) عمر ۹۳
- ۲۴۹۴۔ عبداللہ جزائری [سید عبداللہ بن نعمۃ اللہ جزائری] (فقہ - ۱۱۷۳) (شوسٹر) رسالہ احمدیہ - مدینہ النور شرح مفاتیح الشرائع -
- ۲۴۹۵۔ عبداللہ بن جمش [عبداللہ بن جمش اسدی] (صحابی - ۲) قدیم الاسلام - برادر زینب زوج رسول جنگ احد میں شہید ہوئے۔
- ۲۴۹۶۔ عبداللہ بن جعفر [عبداللہ بن جعفر بن ابیطالب] (صحابی - ۸۰) مدینہ - عمر ۹۰
- ۲۴۹۷۔ عبداللہ جکڑ الوی [عبداللہ جکڑ الوی] (عالم - ۱۳۳۳) جکڑ الوی فرقہ (اہل قرآن) کا بانی - ترجمہ قرآن
- ۲۴۹۸۔ عبداللہ بن خطلہ [عبداللہ بن خطلہ انصاری] (ابن خلیل الملائکہ) [صحابی - ۴۳۳] (حرفہ) عمر ۶۰ واقعہ حرہ میں لڑے گو غیل الملائکہ خطلہ کا لقب تھا
- ۲۴۹۹۔ عبداللہ بن خیاب [عبداللہ بن خیاب بن الارت] (صحابی - ۳۸) واقعہ نہروان سے پہلے خوارج نے شہید کیا
- ۲۵۰۰۔ عبداللہ رازی [عبداللہ رازی مغزلی] (مشکلم - ۰)
- ۲۵۰۱۔ عبداللہ بن رواحہ [عبداللہ بن رواحہ انصاری خزرجی] (صحابی - ۸) حضرت رسول کے نقیبوں میں سے - جنگ موتہ میں شہید ہوئے
- ۲۵۰۲۔ عبداللہ بن زبیر [عبداللہ بن زبیر بن عوام قرشی] (صحابی - محدث - ۳۷) (مکہ) اسما بنت ابوبکر کے بیٹے عروہ کے حقیقی بھائی - عمر ۷۳
- ۲۵۰۳۔ عبداللہ بن زید [عبداللہ بن زید بن عبد ربہ انصاری خزرجی] (صحابی - ۳۲) مدینہ
- ۲۵۰۴۔ عبداللہ بن زید [عبداللہ بن زید عاصم انصاری مازنی] (صحابی - ۴۳۳) واقعہ حرہ میں مارے گئے۔
- ۲۵۰۵۔ عبداللہ بن سعد [عبداللہ بن سعد بن ابی سرح عامری قرشی] (صحابی - ۳۷) عثمان کا برادر رضاعی - مرتد ہو گیا - بفتح مکہ و بانیہ
- ۲۵۰۶۔ عبداللہ بن سلام [عبداللہ بن سلام اسروسیلی] (صحابی - محدث - ۴۳۳) مدینہ
- ۲۵۰۷۔ عبداللہ سلطانی پوری [مخدوم الملک شیخ الاسلام عبداللہ سلطانی پوری لاہوری انصاری] (فقہ - ۹۹۰) احمد آباد) عصمتہ الانبیاء و شرح شمائل تنزیہی
- ۲۵۰۸۔ عبداللہ بن سنان [عبداللہ بن سنان بن ظریف کوئی] (محدث - دوسری صدی) منصور و انیقی سید شید کا خزانچی - جناب صادق سید وایت کیا
- ۲۵۰۹۔ عبداللہ شطاری [عبداللہ شطاری اکبر آبادی] (صوفی - ۷۹۹)
- ۲۵۱۰۔ عبداللہ بن شقیق [ابو عبدالرحمان عبداللہ بن شقیق عقیلی بصری] (تابعی - ۱۰۸)
- ۲۵۱۱۔ عبداللہ شوستری [شہاب الدین عبداللہ بن محمود بن سید شوستری شہیدی] (مشکلم فقہ - ۹۹۷) ازبکونے مشہد پر قبضہ کیا تو انہیں بخارا لجا کر قتل کر کے جلادیا

جانب الیمین - تحقیق و تصدیق علی بن ابی حمزہ

جانب الیمین

لے چھٹی پیمائش نکالتے ہیں۔

- ۲۵۱۲۔ عبد اللہ شوشتری [عز الدین عبد اللہ بن حسین شوشتری] (فقہیہ - ۱۰۲۱ھ) شرح قواعد علامہ
- ۲۵۱۳۔ عبد اللہ شوشتری [عبد اللہ بن سید نور الدین علی بن نعمت اللہ شوشتری جزائری] (فقہیہ - ۱۱۷۳ھ) دیکھو عبد اللہ جزائری
- ۲۵۱۴۔ عبد اللہ بن عامر [عبد اللہ بن عامر بن کریم قرشی] (صحابی - ۵۹ھ) عثمان کا بصرہ کا گورنر
- ۲۵۱۵۔ عبد اللہ بن عباس [عبد اللہ بن عباس بن عبد المطلب] (صحابی - محدث - مفسر - ۶۸ھ طائف) عمر ۷۳ یا ۷۴ - آخر میں نابینا ہو گئے تھے۔
- ۲۵۱۶۔ عبد اللہ بن عطاء [عبد اللہ بن عطاء بن ابی ریحان] (محدث - دوسری صدی) شاگرد ابن عباس - جناب باقر و جعفر کے اصحاب سے
- ۲۵۱۷۔ عبد اللہ بن غالب [ابو علی عبد اللہ بن غالب اسدی] (شاعر عرب - دوسری صدی) جناب باقر و صادق و کاظم سے روایت کی
- ۲۵۱۸۔ عبد اللہ بن قوط [عبد اللہ بن قوط ازدی ثمالی] (صحابی - ۵۶ھ) روم میں مارے گئے
- ۲۵۱۹۔ عبد اللہ بن منصور قزوینی طوسی [فقہیہ - نحوی - صدی یازدہم شہید] معاصر حرّ عاملی - شرح الفیہ ابن مالک - سالہ غدیر
- ۲۵۲۰۔ عبد اللہ بن عمر [عبد اللہ بن عمر بن خطاب عدوی] (صحابی - محدث - ۳۷ھ مکہ) والد کسانہ مکہ میں سلمان چوک عمر ۸۶ھ علی کی بیعت نہ کی - بزرگ عبد اللہ
- ۲۵۲۱۔ عبد اللہ بن عمرو عاص [عبد اللہ بن عمرو بن عاص سہمی قرشی] (صحابی - محدث - ۶۳ھ) عمر عاص کی سال کی عمر میں پیدا ہوا واقعہ خروہ کی دوران میں تھا
- ۲۵۲۲۔ عبد اللہ کاظمی [امید شیر علی عبد اللہ بن محمد رضا حسینی کاظمی] (فقہیہ - محدث - وسط صدی سیزدہم)
- ۲۵۲۳۔ عبد اللہ بن مبارک [ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن مبارک بن واضح مروزی] (صوفی - محدث - فقہیہ - ۱۸۱ھ بیت) ولادت ۱۱۸ھ - شاگرد ابو جعفر و
- وہبیان ثوری - استاد احمد حنبل و ابو بکر و عثمان ابنائے ابی شیبہ - کتاب الزہد و الرقاق
- ۲۵۲۴۔ عبد اللہ بن محمد [ابو بصیر عبد اللہ بن محمد اسدی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق سے روایت کی
- ۲۵۲۵۔ عبد اللہ بن مسعود [عبد اللہ بن مسعود ہذلی] (صحابی - محدث - ۳۲ھ مدینہ) قدیم الاسلام - دیکھو ابن مسعود
- ۲۵۲۶۔ عبد اللہ بن محمود [ابو الفضل محمد الدین عبد اللہ بن محمود بغدادی] (محدث - ۶۸۳ھ) مختار
- ۲۵۲۷۔ عبد اللہ بن مطیع [عبد اللہ بن مطیع بن اسود عدوی مدنی] (صحابی - ۷۳ھ) اہل مدینہ نے نبی امیہ کو نکال کر انکو امیر بنالیا تھا - عبد اللہ بن بکر کا شاگرد
- ۲۵۲۸۔ عبد اللہ بن مفضل [عبد اللہ بن مفضل حرّانی بصری] (صحابی - ۶۰ھ بصرہ)
- ۲۵۲۹۔ عبد اللہ بن میمون [عبد اللہ بن میمون بن اسود بن قحاح] (محدث - صدی دوم) جناب باقر و جعفر سے روایت کی
- ۲۵۳۰۔ عبد اللہ بن وہب [ابو جعفر عبد اللہ بن وہب بن مسلم مصری مالکی] (محدث - فقہیہ - ۱۹۷ھ) شاگرد امام مالک - راوی سوط - عمر ۷۲
- ۲۵۳۱۔ عبد اللہ بن ہدائی [عبد اللہ بن ہدائی] (محدث - ۱۹۹ھ)
- ۲۵۳۲۔ عبد اللہ بن یحییٰ [ابو جعفر عبد اللہ بن یحییٰ کاہلی عربی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق و کاظم سے روایت کی
- ۲۵۳۳۔ عبد اللہ بن یزید [عبد اللہ بن شہاب الدین حسین بن یزید شہاباوی] (فقہیہ - ۱۰۶۹ھ) شرح تہذیب المتقین - شرح قواعد - شرح معارج -
- ۲۵۳۴۔ عبد اللہ بن ابی ایفوس [ابو محمد عبد اللہ بن ابی ایفوس - وفدان کوئی] (قاری - عہد صادق) از اصحاب صادق
- ۲۵۳۵۔ عبد الباسط [عبد الباسط بن رستم علی تنوچی] (فقہیہ - ۱۲۲۳ھ) عجیب البیان - ذو الفقار خانی
- ۲۵۳۶۔ عبد الباقی [شیخ ابو محمد عبد الباقی بن محمد بن عثمان خطیب بصری نزل رے] (متکلم -) الحج والبرہین فی امامت امیر المؤمنین ولولادہ کتاب البیان
- ۲۵۳۷۔ عبد الجبار امّ تسری [عبد الجبار بن شیخ عبد اللہ بن نوہی امّ تسری] (محدث - ۱۲۶۸ھ) شاگرد تہذیبیین دہلوی
- ۲۵۳۸۔ عبد الجبار مستزلی [قاضی ابو الحسن عبد الجبار بن احمد مستزلی بغدادی] (ادیب - متکلم - مورخ - ۹۵۵ھ بغداد)
- ۲۵۳۹۔ عبد الجلیل بلگرامی [سید عبد الجلیل بن سید احمد حسینی و سبطی بلگرامی دہلوی] (مفسر - مورخ - ادیب - شاعر - ۱۱۳۸ھ بلگرام) ولادت انیم عالمگیر
- ۲۵۴۰۔ عبد الجلیل قزوینی [عبد الجلیل قزوینی] (متکلم - فقہیہ - صدی ششم)
- ۲۵۴۱۔ عبد الجلیل اندی [رشید الدین ابو سعید عبد الجلیل بن ابو الفتح سعید بن عیسیٰ بن عبد الوہاب رازی] (متکلم - فقہیہ - صدی ششم) الفصول فی الاصول

نقص التصنع لابی الحسن بصری۔ استاد علمائے عراق اور مناظر ماہر تھے۔ ابن شہر آشوب کے مشائخ سے۔ روایت کی ابوعلی طوسی سے۔

۲۵۴۲۔ عبد الجلیل غزنوی [عبد الجلیل بن فیر دین حسن غزنوی] (غوی۔) ہدایۃ النہج۔ لایا بالقصرین۔ معانی الحروف۔ مؤنس الانسان۔

۲۵۴۳۔ عبدالحق محمد دہلوی [شیخ عبدالحق بن سیف الدین بخاری دہلوی] (محدث۔ ۱۰۵۲ھ) اشعۃ اللمعات شرح مشکوٰۃ۔ جذب القلوب۔ اخبار الاخیار۔ رجال مشکوٰۃ۔ حاشیہ النبوة۔ شرح سفر السعادت۔ مناقب ائمہ اثنا عشر۔ زاد المتقین۔

۲۵۴۴۔ عبدالحق دہلوی [عبدالحق بن محمد میر دہلوی] (فقہ۔ مفسر۔ ۱۳۳۴ھ) تفسیر حقانی۔ عقائد الاسلام۔ ولادت ۱۲۶۷۔ نذیر حسین دہلوی لطف اللہ علیگندھی اور نجم الدولہ حکیم محمد جان کے شاگرد۔

۲۵۴۵۔ عبدالحق خیر آبادی [عبدالحق بن فضل حق خیر آبادی] (فلسفی۔ علامہ۔ تیرھویں صدی) تہذیب الکاغیہ بشرح ہدایۃ الکلمۃ۔ جواہر عالیہ۔ امچور کے

۲۵۴۶۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم سیالکوٹی طفی] (آفتاب پنجاب) [شاہجہاں انکوائیلاکھر روپہ ماہوار دیتا تھا۔ ترجمہ فارسی غنیۃ الطالبین۔ حاشیہ بیضاوی۔

۲۵۴۷۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم بن امین امجد لکھنوی] (فقہ۔ ۱۲۸۵ھ) نظم الدرر۔ قرۃ القار۔ تنویر الایمان کشف المکتوم۔ حل المعقود۔ غایۃ الکلام فی بیان الحلال والحرام۔ حاشیہ مختلفہ۔ ولادت ۱۲۳۹

۲۵۴۸۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم شرر لکھنوی] (ناول نویس۔ جی) عبدالحق لکھنوی اور نذیر حسین دہلوی کے شاگرد

۲۵۴۹۔ عبدالحکیم کاتب [ابو غالب عبدالحکیم بن یحییٰ بن سعد] (کاتب بلخ۔ ۱۳۲۰ھ) مروان حمار کا کاتب جس کے ساتھ بمقام بو میرزا گیا۔ بلا میں ضرب لاش۔

۲۵۵۰۔ عبد بن حمید [عبد بن حمید بن نصر] (ابو محمد عبدالحکیم) کشتی [محدث۔ ۲۴۹ھ] تفسیر مسند (کش قریم) جرجان کا

۲۵۵۱۔ عبدالحق [ابو الحسنات عبدالحق بن عبدالحکیم لکھنوی] (فقہ۔ ۱۳۰۴ھ) فتاویٰ مختلفہ۔ الاخبار۔ ہدایۃ المختار۔ شرح عضدیہ۔ حاشیہ مختلفہ۔ فوائد

الہدیینی تراجم الحنفیہ۔ ولادت ۱۲۶۴

۲۵۵۲۔ عبدالحق [امیر نظام الدین عبدالحق بن عبد الوہاب بن علی حسینی اشرفی جرجانی] (فقہ۔ متکلم۔ ادیب۔ حدود ۷۰۰ھ) شرح الفیہ شہید۔ ترجمہ الفیہ

۲۵۵۳۔ عبدخیر [عبدخیر بن یزید] (ادکار ہمدانی کوئی) (ثانی۔) ولادت عہد رسول میں۔ اصحاب علی ۵۰۰ھ

۲۵۵۴۔ عبد الریب [عبد الریب دہلوی] (واعظ۔ ۱۳۰۵ھ) فردوس آسیہ

۲۵۵۵۔ عبد ربہ [ابو بکر بن محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم شافعی] (محدث۔ ۳۵ھ) ولادت ۲۶۰۔ غیلانیات

۲۵۵۶۔ عبد الرحمان بن ابی بکر [صحابی۔ محدث۔ ۵۶ یا ۵۳ھ] ابو بکر کے بڑے بیٹے

۲۵۵۷۔ عبد الرحمان بن ابی بکر [عبد الرحمان بن ابی بکر الصاری بصری] (ثانی۔) ولادت ۱۲ بصرہ

۲۵۵۸۔ عبد الرحمان پانی پتی [فاری عبد الرحمان پانی پتی] (صوفی۔ علامہ۔ ۱۳۱۴ھ) تحفۃ السامی دہلوی۔ رشید الدین خاں اور ملک علی کے شاگرد

۲۵۵۹۔ عبد الرحمان بن خالد [عبد الرحمان بن خالد بن ولید] (صحابی۔ ۴۵ھ) معاویہ کی طرف سے حص کا گورنر۔ معاویہ نے زہر دوا دیا

۲۵۶۰۔ عبد الرحمان بن عمر [عبد الرحمان بن عمر قرشی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۱ھ) اسلام یوم فتح مکہ

۲۵۶۱۔ عبد الرحمان بن عمر [عبد الرحمان بن عمر] (صحابی۔) اس نام کے تین بیٹے حضرت عمر کے تھے۔ اکبر۔ اوسط یعنی ابو شحمہ اور اصغر

۲۵۶۲۔ عبد الرحمان بن عوف [عبد الرحمان بن عوف زہری] (صحابی۔ محدث۔ ۳۲ھ) عشرہ مبشرہ نسو۔ قدیم الاسلام۔ ولادت ۱۰ عام اہل

۲۵۶۳۔ عبد الرحمان غافقی [عبد الرحمان بن عبد اللہ غافقی دمشق] (محدث۔ ۳۸۱ھ)

۲۵۶۴۔ عبد الرحمان بن غنم [عبد الرحمان بن غنم اشعری شافعی] (ثانی۔ ۷۸ھ) عہد رسول میں پیدا ہوئے مگر ملاقات نہیں ہوئی

۲۵۶۵۔ عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ [عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ الصاری کوئی] (ثانی۔ محدث۔ ۸۳ھ) ولادت ۱۷۔ اصحاب میر المؤمنین نسو

۲۵۶۶۔ عبد الرحمان مصری [عبد الرحمان بن قاسم مصری] (محدث۔ ۱۹۱ھ) شاگرد امام مالک۔ ولادت ۱۳۔ کتاب الزہد والرفاق۔

۲۵۶۷۔ عبد الرحیم [محمد الدین ابوعلی عبد الرحیم بن علی بن حسین عسقلانی مصری] (قاضی فاضل) (فقہ۔ ۵۹۶ھ قاہرہ) ولادت ۵۲۹ھ عسقلان

ابو عبد اللہ

رجال

- ۲۵۶۸۔ عبد الرحیم [عبد الرحیم عمری دہلوی] (فقہ - ۱۱۳۱) ولی اللہ دہلوی کے والد
- ۲۵۶۹۔ عبد الرحیم اسنوی [عبد الرحیم بن حسن بن علی اموی اسنوی شافعی] (فقہ - متکلم - ۲۷۲) شرح منہاج بیضاوی - ولادت ۷۰۴
- ۲۵۷۰۔ عبد الرحیم [عبد الرحیم صفی پوری] (نوی - ادیب - صدی سیزدہم) مفتی الارباب - شرح سبعہ معارف (دیکھو صفی پوری)
- ۲۵۷۱۔ عبد الرزاق [ابو بکر عبد الرزاق بن ہمام بن نافع حمیری صنعانی] (محدث - مفسر - ۲۱۱ ین) مصنف الجوامع - شاگرد عمر - استاد احمد بن حنبل ۸۵۵
- ۲۵۷۲۔ عبد الرزاق [عبد الرزاق بن علی بن حسین لاجی حیلانی قتی] (محقق - متکلم - حکیم - ۱۰۵)
- ۲۵۷۳۔ عبد الرزاق [عبد الرزاق بن مولا میر حیلانی شیرازی] (محقق - متکلم - حکیم - ۱۰۵۱)
- ۲۵۷۴۔ عبد الرزاق [کمال الدین عبد الرزاق کاشانی] (متکلم - ۷۳۵)
- ۲۵۷۵۔ عبد الرسول [عبد الرسول سہارنپوری] (نوی - -) متن متین نجومیں
- ۲۵۷۶۔ عبد الرشید جونپوری [شمس الحق عبد الرشید جونپوری] (صوفی - متکلم - ۱۰۸۳) رشیدیہ - زاد السالکین مقصود الطالبین - رسالہ حکوم الربوط
- ۲۵۷۷۔ عبد ری [رزین بن معاویہ عبد ری] (محدث - ۵۳۵) دیکھو رزین
- ۲۵۷۸۔ عبد السلام [عبد السلام بن عطاء الحق بدایونی] (مفسر - ۱۲۵۵) تفسیر زاد الآخرة نظم میں
- ۲۵۷۹۔ عبد السلام [عبد السلام دیوبی لکھنوی] (متکلم - منطقی - صدی یازدہم) شاگرد عبد السلام لاہوری - شرح تہذیب - شرح منار
- ۲۵۸۰۔ عبد السلام [عبد السلام لاہوری] (متکلم - فقہ - ۱۰۳۷)
- ۲۵۸۱۔ عبد السلام [ابو صلت عبد السلام ہروی] (محدث - اوائل صدی سوم) امام رضا علیہ السلام سے روایت کی
- ۲۵۸۲۔ عبد الصمد [عبد الصمد مدنی حائری] (متکلم - فقہ - ۱۲۱۶ حائری)
- ۲۵۸۳۔ عبد الصمد [جمال الدین ابو احمد عبد الصمد بن ابراہیم بن خلیل بغدادی] (محدث - صدی ششم) شہید اولیٰ فی الفسے ۷۳۴ھ میں اجازہ حاصل کیا
- ۲۵۸۴۔ عبد الصمد [عبد الصمد بن احمد بن عبد القادر قطیفی بغدادی] (صوفی - خطیب - واعظ - محدث - نحوی - لغوی - ۷۷۷) ولادت ۹۵۳
- ۲۵۸۵۔ عبد العالی کرکی [تلج الدین ابو محمد عبد العالی بن شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عالمی کرکی] (محقق - محدث - ۹۹۳) ولادت ۹۲۶ - تعلق آثار - رسالہ در محبت قبلہ -
- ۲۵۸۶۔ عبد العزیز [ابو احمد عبد العزیز بن یحییٰ بن احمد بن عیسیٰ جلادی ازدی بصری] (محدث - -) مسند امیر المؤمنین - کتاب الجمل - کتاب البصیفین کتاب الفخار - کتاب الفضائل - کتاب التفسیر وغیرہ کتب ابواب فقہ - اسکے پر داد امام باقرؑ کے صحابی تھے۔
- ۲۵۸۷۔ عبد العزیز بن محمد بن عبد العزیز مہندی اشعری قتی] (محدث - اوائل صدی سوم) امام رضا سے روایت کی آپ کے وکیل تھے۔
- ۲۵۸۸۔ عبد العزیز دہلوی [عبد العزیز بن ولی اللہ دہلوی] (محدث - فقہ - مفسر - متکلم - ۱۲۳۹) تفسیر تحفہ اثنا عشریہ - بستان المحدثین - فتاویٰ مجاہدانہ
- ۲۵۸۹۔ عبد العزیز ہاری [عبد العزیز بن احمد ہاری ملتان] (علامہ - حدود - ۱۲۴۰) اکیر طب میں - ہراس شرح شرح عقائد نسفی جو ۱۲۳۹ھ میں
- ۲۵۹۰۔ عبد العظیم [سید عبد العظیم بن سید عبد اللہ بن سید علی بن سید حسن بن زید بن حسن بن علی] (عالم - اوائل صدی سوم) امام جواد اور امام ہادیؑ کے صحابی
- ۲۵۹۱۔ عبد علی [شیخ عبد علی بن محمد عوسی جوزی شیرازی] (فقہ - محدث - شاعر - صدی یازدہم شیراز) تفسیر نور الثقلین - شرح لامیۃ العجم - نعمۃ اللہ جزائری کے مشائخ -
- ۲۵۹۲۔ عبد علی [عبد علی بن ناصر بن رحمت بخرانی] (ادیب - شاعر - عرب - صدی یازدہم بصرہ) مول شرح شواہد المطول - قطر النعام - دیوان اشعار - کلام الملوک ملوک الکلام - شاگرد شیخ بہائی -
- ۲۵۹۳۔ عبد علی [عبد علی بن محمود الخادم الجبلقی عالمی] (شیخ محمد بن علی بن خاوند) (فقہ - اوائل صدی یازدہم حیدرآباد) شرح الفیہ شہید - شرح ارشاد - قطب شاہی ترجمہ اربعین - حاشیہ بر جامع عباسی - ان سے روایت کی میر محمد باقر داماد نے - شاگرد بہائی -

- ۲۵۹۴۔ عبد العلی [عبد العلی بن عنایت علی بن محمد عمر] (عالم و فاضل - ۱۲۶۱ بڑودہ)
- ۲۵۹۵۔ عبد العلی [عبد العلی بن نظام الدین بن قطب الدین سہالی لکھنوی] (فقہ - ۱۲۲۵ تا ۱۲۳۵) - شرح تہذیبی مولیٰ
- شرح مسلم الثبوت - شرح فقہ اکبر
- ۲۵۹۶۔ عبد العلی [آسی خفی بدراسی لکھنوی] (فقہ - ۱۳۱۲) - شاگرد مولوی عبدالحی لکھنوی
- ۲۵۹۷۔ عبد العلی ہروی [مولوی عبد العلی ہروی لاہوری] (علامہ - جی)
- ۲۵۹۸۔ عبد الغافر [عبد الغافر بن اسماعیل بن ابی الحسین فارسی نیشاپوری] (محدث - ۵۲۹) - مفہم شرح مسلم - مجمع الغرائب - تاریخ نیشاپور - امام الحرمین کا شاگرد - ولادت ۳۵۱ -
- ۲۵۹۹۔ عبد الغفور [رضی الدین عبد الغفور لاری لاہوری] (نحوی - ۹۱۲) - شاگرد جامی - حاشیہ فوائد ضیائیہ شرح کافیہ
- ۲۶۰۰۔ عبد الغنی [ابو محمد عبد الغنی بن سعید بن علی ازدی مصری] (محدث - ۴۰۹ مصر) - ولادت ۳۳۲ - مشتبہ النسبہ - کتاب المولف والمختلف
- ۲۶۰۱۔ عبد الغنی [عبد الغنی بن ابوطالب کشمیری] (فقہ - صدی دوازدہم) - معاصر منصور علی خاں وزیر احمد شاہ جماعت رضوی ترجمہ فارسی شریع الاسلام
- ۲۶۰۲۔ عبد الغنی [عبد الغنی بن ابوسعید عمری ہندی] (محدث - فقہ - ۱۲۹۶ مدینہ) - النجاشی الحجازی شرح ابن ماجہ - مخصوص التذکرہ رفیع الدین اور محمد اسحاق دختر زادہ عبد العزیز دہلوی اور شیخ محمد عابد سندھی کے شاگرد -
- ۲۶۰۳۔ عبد الفتح [عبد الفتح بن سید عبد اللہ حسینی گلشن آبادی] (ناسکی) (فقہ - جی) - تحفہ محمدیہ دو بابیہ - خزینۃ العادیم - تاریخ زوم مجاہد آباد
- تاریخ اولیاء - فارسی آموز -
- ۲۶۰۴۔ عبد القادر بدایونی [عبد القادر بدایونی] (فقہ - مورخ - ۴۰۰) - شاگرد شیخ مبارک ناگوری - منتخب التواریخ - ترجمہ سنگاس تیسری -
- ۲۶۰۵۔ عبد القادر پٹنی [عبد القادر بن شیخ ابوبکر پٹنی کٹی] (فقہ - ۱۱۸۳) - مفتی مکہ - از نسل محمد طاہر پٹنی شاگرد عبد اللہ انصاری کٹی شافعی - فتاویٰ مطبوعہ
- ۲۶۰۶۔ عبد القادر بغدادی [عبد القادر بن عمر بغدادی نزہیل قاہرہ] (ادیب - ۱۰۹۳) - خزائن الادب - شاگرد دہخانی
- ۲۶۰۷۔ عبد القادر جبیلانی [شیخ محی الدین عبد القادر بن حبلی دوست جبیلانی بغدادی] (صوفی - محدث - ۵۶۱) - انکبوت شکر اور غوث الاعظم عجمی کہہ رہے ہیں (دیکھو)
- ۲۶۰۸۔ عبد القادر دہلوی [عبد القادر بن دلی اللہ دہلوی] (فقہ - مفسر - ۱۲۴۲) - تفسیر موضح القرآن
- ۲۶۰۹۔ عبد القادر بغدادی [ابو منصور عبد القادر بن طاہر بن محمد بن محمد بن بغدادی نیشاپوری شافعی] (فقہ - مفسر - ۴۲۰ اسفہرین) - تفسیر القدر آن - الملل والنحل - بلوغ المدی - ۲۷ فتویٰ میں درس دیتا تھا -
- ۲۶۱۰۔ عبد القادر جرجانی [شیخ عبد القادر بن عبد الرحمان جرجانی شافعی] (نحوی - ۴۷۱) - دلائل الامارہ - مفتی شرح البیان - بابۃ عامل جبل - عمدہ -
- ۲۶۱۱۔ عبد القادر عبادی [شیخ عبد القادر بن عبد بن رجب بن تخلص عبادی حوزی] (متکلم - فقہ - حوزہ) - کتاب العقائد - تسکات القطعہ -
- ۲۶۱۲۔ عبد القدوس [عبد القدوس گنگوہی] (صوفی - ۹۴۵ گنگوہ) - جواہر خمسہ
- ۲۶۱۳۔ عبد الکرم بن طاؤس [ابو المظفر غیاث الدین عبد الکرم بن احمد بن موسیٰ بن طاؤس حلی بغدادی] (فقہ - نسب - نحوی - ۹۹۳) - کافین - سید ابن طاؤس (احمد) کے بیٹے - عمر ۴۵ - محقق حلی اور محقق طوسی کے شاگرد - شمس المنظوم فی مصنفی العلوم
- ۲۶۱۴۔ عبد اللطیف بغدادی [موفق الدین عبد اللطیف بن یوسف بن محمد بغدادی] (فلسفی - طبیب - ادیب - مورخ - نحوی - لغوی - متکلم - ۹۲۹) - العبر والنجر - کتاب الافادۃ والاخبار - جامع الکبیر - قبسۃ العجلان -
- ۲۶۱۵۔ عبد اللطیف عالمی [عبد اللطیف بن علی بن احمد بن ابی جامع عالمی] (فقہ - رجال - صدی یازدہم) - شاگرد بہائی - کتاب الرجال - جامع الاخبار فی البیان
- ۲۶۱۶۔ عبد اللطیف قزوینی [عبد اللطیف حسینی قزوینی] (ادیب - ۹۸۱) - اجیر - معاصر اکبر بن ہجاول
- ۲۶۱۷۔ عبد المطلب بن ربیع [عبد المطلب بن ربیع بن حارث بن عبد المطلب ہاشمی مدنی] (صحابی - ۶۲) - دمشق - عمر کے زمانہ میں دمشق میں رہتے - لکھ -

- ۲۶۱۸۔ عبدالمقدر [قاضی عبدالمقدر دہلوی] (صوفی - فقیہ - ۷۹۱) خلیفہ نصیر الدین محمود چراغ دہلی - ملک العلماء و دولت آبادی کا استاد - عمر ۸۸۔
- ۲۶۱۹۔ عبدالمکمل بغدادی [عبدالمکمل بن بشر بغدادی] (محدث - ۴۰۳)۔
- ۲۶۲۰۔ عبدالمکمل صلی [دیکھو عبید] (نحوی - فقیہ - ۸۳۹) ولادت ۷۶۶۔
- ۲۶۲۱۔ عبدالمکمل ہروی [عبدالمکمل بن علی ہروی] (ادیب - نحوی - ۴۸۹) محیط اللغات
- ۲۶۲۲۔ عبدالمومن [شرف الدین عبدالمومن بن ہبہ اللہ مغربی اصفہانی] (ادیب - ۱۰۰) اطباق الذہب جو مختصر کے الطواق الذہب کے تعارض میں لکھی
- ۲۶۲۳۔ عبدالباقی [عبدالباقی شطاری الکرآدی] (صوفی - عالم - صدی یازدہم) فوائخ الاوار شرح لوائح طاجامی جو ۱۰۲۰ میں لکھی - شرح قصص - لوائح الاوار فی مناقب السادات الاطهار - ناسخ التناسخ - شوارق المبعثات شرح لمعات - ذریعۃ النجاة شرح مشکوٰۃ - شرح نخبۃ الفکر - مقامات العارفين - شرح ارشاد الفخو - مرید شیخ عبدالمقدر شطاری
- ۲۶۲۴۔ عبدالباقی [شیخ عبدالباقی بن سعد جزائری] (فقیہ - محدث - رحبانی - صدی یازدہم کر بلا) الخاوی جامع الرجال رجال میں - شرح تہذیب الاصول - اقتضا شرح ارشاد - کتاب الملبسوط امامت میں جو ۱۰۱۳ میں لکھی جزائر شوشتر کے پاس ایک مقام ہے۔
- ۲۶۲۵۔ عبدالباقی احمد نوری [عبدالباقی احمد نوری عثمانی] (نحوی - صدی دوازدہم) جامع الفروض شرح کافیه فارسی جو ۱۱۴۴ میں لکھی - مرید و جلیل کجراتی
- ۲۶۲۶۔ عبدالباقی [شیخ عبدالباقی بن علی بن احمد بن محمد طائی] (فقیہ - ادیب - صدی دہم) برادر شہید ثانی
- ۲۶۲۷۔ عبد الواحد [عبد الواحد بن علی بن برہان عکبری حنبلی معتزلی حنفی] (نحوی - ۴۵۰)
- ۲۶۲۸۔ عبد الواحد بن زید [عبد الواحد بن زید بھری] (صوفی - ۷۷ ابصرہ)
- ۲۶۲۹۔ عبد الواحد مرکشی [عبد الواحد مرکشی] (مورخ - پیرہویں صدی سی) المغرب فی تاریخ المغرب (دیکھو مرکشی)
- ۲۶۳۰۔ عبد الواحد ہروی [ابو عبد الواحد بن احمد بن ابوالقاسم بن محمد طیبی ہروی] (محدث - ادیب - ۴۰۳) کتاب الروضہ ابو عبید کی تفسیر القرآن کا۔
- ۲۶۳۱۔ عبد الواسع [عبد الواسع جلی غوجستانی] (شاعر فارسی - صدی ششم) سرآمد شعرائے بہرام بن مسعود غزنوی
- ۲۶۳۲۔ عبد الوہاب [قاضی عبد الوہاب ابو محمد بن علی بن نصر بغدادی مالکی] (فقیہ - ۴۲۲ مصر) عیون المسائل کتاب لادلی فی مسائل خلاف شرح مدونہ
- ۲۶۳۳۔ عبدی [محمد بن بشر عبدی] (محدث - ۲۵۳)
- ۲۶۳۴۔ عبید نحوی [جمال الدین عبدالمکمل بن علی بن ابوالحسن باہلی حنبلی شافعی] (نحوی - فقیہ - ۸۳۹) ولادت ۷۶۶
- ۲۶۳۵۔ عبید بن عبد [ابو عبید اللہ عبید بن عبد جلی] (تابعی - محدث - ۱۰۰) اصحاب علی سے تھے
- ۲۶۳۶۔ عبید اللہ بن زیاد [عبید اللہ بن زیاد بن امیہ] (تابعی - ۶۶) امیر کوفہ جسے قتل حسین کے لئے لشکر کو فہم کیا - بمقام موصول مارا گیا
- ۲۶۳۷۔ عبید اللہ احرار [خواجہ عبید اللہ احرار شافعی] (صوفی - ۸۹۵ سمرقند) مولدہ تاشقند ۸۰۶ - یعقوب چرخچی کو مرید جامی کے پیر
- ۲۶۳۸۔ عبید اللہ بن ابی رافع [عبید اللہ بن ابی رافع (علی کے کاتب)] (کاتب - تابعی - ۱۰۰) کتاب قضائے علی - ایک کتاب ان صحابہ کے بیان میں جو جنگ صفین و نہروان میں علی کے ساتھ تھے۔
- ۲۶۳۹۔ عبید اللہ بن مسعود [ابو عبید اللہ عبید اللہ بن عبد اللہ بن عتبہ ہذلی] (فقیہ - ۱۰۲) مدینہ کے فقیہوں سے
- ۲۶۴۰۔ عبید اللہ معتزلی [ابو القاسم عبید اللہ محمد بن جرد اللہ صدی معتزلی موصلی بغدادی] (نحوی - عروضی - ۳۸۷) سکونت موصول و بغدادی تفسیر قرآن الموضح - المفتح - شاگرد ابو علی فارسی
- ۲۶۴۱۔ عبید اللہ طہری [ابو احمد عبید اللہ بن عبد اللہ بن طاہر خراسانی] (شاعر عرب - ۳۰۰ بغدادی) کتاب لاشارہ فی اخبار الشعراء - رسالہ فی السیاسة الملکیہ - کتاب البراۃ و الفصاحتہ
- ۲۶۴۲۔ عبید اللہ بن عباس [عبد اللہ بن عباس بن عبد المطلب] (صحابی - ۵۸) عبد اللہ بن عباس ایک سال چھوٹا علی کی طرف سے یمن کے گورنر۔

- ۲۶۴۳۔ عبید اللہ بن عمر (عبید اللہ بن عمر بن خطاب) [صحابی - ۳۷] جنگ صفین میں معاویہ کی بھرائی میں مارے گئے۔
- ۲۶۴۴۔ عتاب بن اسید [عتاب بن اسید اموی] [صحابی - ۳۱] اسلام یوم فتح مکہ - رسول اللہ اور ابو بکر کے عہد میں مکہ کے گورنر
- ۲۶۴۵۔ عتبی [ابو منصور محمد بن علی بن ابراہیم عتبی] [نحوی - ۵۵۶] ولادت ۴۸۴ - عتاب مجاہد کا
- ۲۶۴۶۔ عتبی [کلثوم بن عمر] [شاعر عرب - ادیب - حدود ۲۳۰] ندیم براہگہ - کتاب المنطق - کتاب الادب - کتاب الاثنا عشر
- ۲۶۴۷۔ عتبہ بن عبدہ [عتبہ بن عبدہ اسلمی] [صحابی - ۸۷] (جھس) عمر ۹۴
- ۲۶۴۸۔ عتبہ بن غزوہ [عتبہ بن غزوہ ان مازنی] [صحابی - ۵۵] ابصرہ (قدیم الاسلام - عمر ۵۷)
- ۲۶۴۹۔ عتبی [ابو نصر محمد بن عبد الجبار] [ادیب - مورخ - بعد ۴۰۹] تاریخ یمنی
- ۲۶۵۰۔ عتبی [ابو عبد الرحمن محمد بن عبید اللہ بن عمر اموی بصری] [ادیب - شاعر عرب - ۲۲۸] کتاب الخیل - کتاب الاخلاق - کتاب الذریعہ - اشعار الاعراب - عتبہ بن ابوسفیان کی نسل سے
- ۲۶۵۱۔ عثمان بن ابی شیبہ [ابو الحسن عثمان بن ابی شیبہ محمد کوفی] [محدث - ۲۳۹] مسند - تفسیر - ابو بکر بن ابی شیبہ کا بھائی
- ۲۶۵۲۔ عثمان بن ابی العاص [عثمان بن ابی العاص ثقفی] [صحابی - ۵۱] بصرہ (عمر ۷۰) سکونت بصرہ
- ۲۶۵۳۔ عثمان بن حنیف [عثمان بن حنیف بن واہب اوسی انصاری] [صحابی - ۷۰] علی کے گورنر بصرہ - سکونت کوفہ - عہد معاویہ تک زندہ رہے
- ۲۶۵۴۔ عثمان بن سعید [عثمان بن سعید اسدی] [ابو عثمان یا زیات] [فقیہ - ۷۰] اول وکیل صاحب العصر
- ۲۶۵۵۔ عثمان بن طلحہ [عثمان بن طلحہ عبد ری قرشی] [صحابی - ۴۲] مکہ
- ۲۶۵۶۔ عثمان بن عامر [ابو قحافہ عثمان بن عامر] [صحابی - ۱۱] دیکھو ابو قحافہ
- ۲۶۵۷۔ عثمان بن عفان [عثمان بن عفان] [صحابی - محدث - ۳۵] مدینہ (خلیفہ سوم
- ۲۶۵۸۔ عثمان بن مغنوں [عثمان بن مغنوں قرشی] [صحابی - ۳۵] مدینہ (قدیم الاسلام
- ۲۶۵۹۔ عثمان زندہ پیر [شیخ عثمان زندہ پیر] (صوفی - ۹۹۰) بانی پت
- ۲۶۶۰۔ عثمان بارونی [خواجہ عثمان بارونی نیشاپوری] [صوفی - ۶۱۷] نیشاپور (عمر ۹۱
- ۲۶۶۱۔ عجبلی [احمد بن عبد القادر شافعی] [محدث - ۷۰] زخیرۃ المال
- ۲۶۶۲۔ عدنی [محمد بن ابی عمر یحییٰ عدنی] [محدث - ۲۴۳] مسند
- ۲۶۶۳۔ عدوی [محمد عبادة العدوی مصری] [نحوی - ۱۱۹۳] شرح شذوذ الذہب
- ۲۶۶۴۔ عدوی [محمد قطب مصری] [نحوی - ۲۰] شرح شذوذ ابن عقیل
- ۲۶۶۵۔ عدی بن حاتم [عدی بن حاتم طائی] [صحابی - محدث - ۶۷] کوفہ (۷۷ھ میں مسلمان ہوئے - جل صفین و نہر ان میں علی کے ساتھ عمر ۱۲
- ۲۶۶۶۔ عدی بن مسافر [شیخ عدی بن مسافر بن اسماعیل ہکاری] [صوفی - ۵۵۷] ولادت ۴۶۷ - عمر ۵۰ - طائفہ عدویہ اسی سے منسوب ہے
- ۲۶۶۷۔ عراقی [حافظ عبد الرحیم] [محدث - ۸۰۶] فتح المغیث شرح الفیہ فی مصطلح الحدیث
- ۲۶۶۸۔ عرابض [عرباض بن ساریہ] [صحابی - ۷۵] شام (ساکن شام - اہل صفہ سے تھے -
- ۲۶۶۹۔ عرب شاہ [شہاب الدین احمد بن محمد بن عبد اللہ دمشقی حنفی انصاری] [فقیہ - ادیب - ۸۵۴] دمشق (ولادت ۷۹۱ - فاکہۃ الخلفاء - عجائب المقدور فی احوال تہجور -
- ۲۶۷۰۔ عری [عری شیرازی اکبر آبادی] [شاعر فارسی - ۹۹۹] عمر ۳۶ - عہد اکبری میں ایران سے آیا
- ۲۶۷۱۔ عروہ بن زبیر [ابو عبد اللہ عروہ بن زبیر بن العوام مدنی] [تلمیذ - محدث - ۴۰] استاد ابن سعد زہری - مدینہ کی فقیہ تھے - ولادت ۲۲

- ۲۶۶۱۔ عزیز الدین اربلی [حسن بن محمد بن احمد ضریر اربلی] (فلسفی۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۶۶۰ء دمشق) ولادت ۵۸۶ھ نصیبین۔ علی کو ابو بکر یہ فضیلت دیا تھا ابو بکر نے اس کے مناظرہ سے بھی چڑایا
- ۲۶۶۲۔ عزیز الدین سلمی [شیخ الاسلام عبد العزیز بن عبد السلام بن حسن سلمی دمشقی شافعی] (فقہیہ۔ ۶۶۰ء) ولادت ۵۷۷ء۔ دمشق و مصر میں شیخ الاسلام رہا۔ گانے بجانے کا شوقین تھا۔
- ۲۶۶۳۔ عزیز الدین ستونی [ابو نصر احمد بن حامد بن محمد اصفہانی] (ادیب۔ ۶۶۰ء) (تکریت) عماد کاتب کا چچا۔ ملک شاہ کو پوتے محمود کا خراجچی۔
- ۲۶۶۴۔ عزیزی [عزیزی] (محدث۔ ۱۰۴۳) سراج المنیر شرح جامع الصغیر سیوطی
- ۲۶۶۵۔ عسجدی [عسجدی] (شاعر فارسی۔ پانچویں صدی) معاصر محمود غزنوی۔ شاگرد غنصری
- ۲۶۶۶۔ عصام (عصام الدین ابراہیم بن محمد بن عربشہ اسفرائینی) (ادیب۔ متکلم۔ ۹۵۱ یا ۹۳۳) سمرقند) اطول شرح تلخیص المفتاح
- ۲۶۶۷۔ عصمت اللہ (عصمت اللہ سہارنپوری) (ریاضی۔ نحوی۔ ۱۰۳۹) شرح خلاصۃ الحساب۔ حاشیہ فوائد ضیائیہ
- ۲۶۶۸۔ عصمت اللہ (عصمت اللہ بن عبد الرحمن بن احمد بن عبد الغفار فارسی ایچی) (متکلم۔ ۷۵۶) مواقیف۔ عقائد
- ۲۶۶۹۔ عطاری بن ابی یاج (ابو محمد عطاری بن ابی یاج اسلم بن صفوان کلمی) (تاجی۔ محدث۔ ۱۱۴) عمر ۸۸ یا ۱۰۰ (عطاء خراسانی۔ مفسر۔ وفات ۱۱۳۵)
- ۲۶۷۰۔ عطاری بن یسار (عطاری بن یسار مدنی) (تاجی۔ محدث۔ ۱۰۳۵ یا ۱۰۳۶) عمر ۸۴۔ مولائے میمونہ زوجہ رسول
- ۲۶۷۱۔ عطاری بن حسن بن محمد (نحوی۔ ادیب۔ ۱۲۵۰ مصر) حاشیہ انہریہ۔ حاشیہ سمرقندیہ۔ کتاب الانشاء
- ۲۶۷۲۔ عطار (عطار) (طیب۔ صدی ہفتم) منہاج الدکان و دستور الاعیان جو ۷۵۸ھ میں لکھی
- ۲۶۷۳۔ عطار (فرید الدین ابو حامد محمد بن ابراہیم نیشاپوری) (صوفی۔ شاعر فارسی۔ ۶۶۷) پند نامہ
- ۲۶۷۴۔ عطیہ اندلسی [ابو محمد عطیہ بن سعید اندلسی] (محدث۔ ۴۰۸ مکتہ)
- ۲۶۷۵۔ عقیف کندی [عقیف بن قیس بن معد کرب کندی] (صحابی۔ ۱۰)
- ۲۶۷۶۔ عقیف الدین [عقیف الدین عبد اللہ بن اسعد شیبی یافعی کفی] (صوفی۔ مورخ۔ ۶۸ مکتہ) تاریخ مرآۃ الجنان۔ در النظم۔ روض الریاضین
- ۲۶۷۷۔ عقیف الدین [سیلمان بن علی بن عبد اللہ کوفی تلسانی دمشقی] (صوفی۔ کاتب۔ شاعر عرب۔ ۶۹۰) مائل بہ نصیریت۔ ہر علم میں مصنف۔ دمشق کا خراجچی۔ بادشاہ تک کو خاطر میں نہ لاتا تھا۔
- ۲۶۷۸۔ عزم [ابو مسعود عقیف بن عمر بن قحطبانصاری خزرجی بدری] (صحابی۔ ۴۲) روانگی صفین کے وقت انکو حضرت علی نے کوفہ میں نائب چھوڑا۔
- ۲۶۷۹۔ عقیف بن عامر [عقیف بن عامر حبشی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۸ مصر) معاویہ کا مصر کا گورنر
- ۲۶۸۰۔ عقیف بن نافع [عقیف بن نافع فہری] (صحابی۔ ۶۳) عمرو غاص کا خاندان زاد۔ گورنر افریقیہ۔ بربروں سے لڑتا ہوا مارا گیا
- ۲۶۸۱۔ عقیل [عقیل بن ابی طالب بن عبد المطلب ہاشمی] (صحابی۔ نسابہ۔ عہد معاویہ) کچھ دنوں بعد کوفہ میں ہکر معاویہ کے پاس شام چلے گئے وہیں مر گئے
- ۲۶۸۲۔ عقیلی [ابو جعفر محمد بن عمرو بن موسیٰ] (محدث۔ ۳۲۲) کتاب الفضلاء
- ۲۶۸۳۔ عکاشہ [عکاشہ بن محسن اسدی] (صحابی۔ ۱۱) عمر ۴۵۔ جنگ بزاہ میں طلحہ بن خویلد نے قتل کیا
- ۲۶۸۴۔ عکبری [ابو البقاء عبد اللہ] (نحوی۔ ۶۱۶) (دیکھو ابو البقاء عکبری)
- ۲۶۸۵۔ عکرمہ بن ابی جہل [عکرمہ بن ابی جہل غزوہ بن ہشام خزومی] (صحابی۔ ۱۳) اسلام بعد فتح مکہ شہید۔ جنگ یرموک میں مارا گیا
- ۲۶۸۶۔ عکرمہ بن عبد اللہ [ابو عبد اللہ عکرمہ بن عبد اللہ بربری مدنی (غلام ابن عباس)] (تاجی۔ محدث۔ مفسر۔ ۱۰۷) (مدینہ) خارجی تھا۔ زہری سے پیروی
- ۲۶۸۷۔ علامہ کجرائی [سید ہاشم بن سلیمان بن اسماعیل کجرائی] (محدث۔ ۱۱۰۹) (دیکھو ہاشم کجرائی)
- ۲۶۸۸۔ علامہ کجرائی [سید ہاشم بن سلیمان بن اسماعیل کجرائی] (محدث۔ ۱۱۰۹) (دیکھو ہاشم کجرائی)

۲۷۹۹- علاء احقری [علاء احقری عبد اللہ] (محلہ - ۱۴). بحرین کا گورنر

۲۶۰۰۔ علاء الدولہ [خواجہ رکن الدین احمد بن محمد بن احمد سمنانی] (صوفی۔ محدث۔ ۷۳۶ھ بغداد) عمر ۷۷

١٤٤ - علامه حلی [جمال الدین حسین بن سعید الدین یوسف بن علی بن المظفر حلی] (فقیه متکلم - ١٢٧٤) شاگرد محقق اول و نصیر الدین طوسی لیاض -
الغین - شرح تجرید - تلخیص المرام - خلاصه المقال - کتاب القواعد - کشف الیقین - منهاج الصلاح - منجی الحق - منجی المسترشدين - نهاية الاصول
تہایہ الفقہ - مبادی الوصول - نظم البراہین - نہایہ المرام - ارشاد الاذیان - معراج الہدایہ - مفتی المطلب - اسرار الخفیہ - مقصد الواصلین -
باب حامی عشر - شرح اشارات - مخلفۃ اہل السنۃ -

۲۷۰۲۔ علاء الدین اکبر آبادی [علاء الدین اکبر آبادی] (صوفی - سہ ماہی ۱۹۸۶ء)

۳۰۶۔ علاء الدین دمشقی [علاء الدین علی بن ابوالخزم لقیس قرشی دمشقی] (طیب ۱۰۰)

۲۷۰۔ علاء الدین صابر [علاء الدین علی احمد صابر] (صوفی - ۷۹۰) پیران کبیر خلع سہارنپور میں مزار ہے

۲۷۰-۵۔ علماء الدین فرنگی محلی [ملک العلماء علاء الدین فرنگی محلی] (فقہ - صوفی - ۱۳۴۲ھ) شرح فصول الکبریٰ

۲۷۰. سقہ بن قیس [علقمہ بن قیس] (صحابی - محدث - ۶۱)

۶۷۷۔ علقی [شیخ شمس الدین محمد بن علقی] (مفسر۔ سوین صدی) قبس النیرین حاشیہ جلالین ۹۵۲۶ میں لکھا

۲۷۰۸۔ علقی [ابو طالب مویہ الدین محمد بن احمد علقی اسدی] (وزیر - ۷۵۷) مستقیم عباسی کا وزیر۔ بڑا لائق عالم و فاضل تھا۔

۲۶۰۹. علم الدین سخاوی [دیکھو سخاوی] (نحوی - لغوی - ۴۴۳۳ دمشق)

۱۴۱۰ - علوی خاں [سید محمد ہاشم بن حکیم محمد ہادی شیرازی دہلوی] (طیب - ۱۱۶۰) از نسل محمد بن حنفیہ - ولادت ۱۰۸۵ شیراز جامع الجوامع دہلی

۲۷۱- علی بن ابیطالب [ابو الحسن علی بن ابیطالب ہاشمی] (صحابی - محدث - مفسر - ۴۰ کو قمر) عشرہ مبشرہ و ولادت.

٦٤٢- علي بن ابراهيم [ابو الحسن علي بن ابراهيم بن باشم قمی] (مفسر- تیسری صدی) تفسیر النسخ والمسنوخ - قربا لاسناد - کتابا بشرایع کتابا التور

فضائل امیر المومنین۔ کتاب المغازی۔ معاصر امام علی نقی و حسن عسکری

۱۳۶۶ - علی بن ابراهیم [ابوالحسن علی بن ابراهیم بن احمد الشیخانی اکلبی] [محمد

۲۷۴۔ علی بن ابی رافع [علی بن ابی رافع] (تابعی۔) جناب علی کا کاتب

۲۷۱۵۔ علی احمد بدایونی [قاضی شاہ علی احمد بدایونی] (حقیقہ۔ ج۱) ولادت ۱۲۷۱۔ اواخر حسین بدایونی اور ظہیر سہسوانی انکی مشہور شاگرد ہیں

۲۷۱- علی بن احمد کوفی [ابو القاسم علی بن احمد بن موسیٰ بن محمد طوسی بن امام طوسی]

٤٦١ على اصغر علي اصغر فوجي (مفسر ٣٧٠) التفسير ثواب التزويل

۲۷۱- علی اصغر حاجی علی اصغر بن محمد یوسف فروزی (فقیه - اصولی - حدیثی یازدہم) سنیہ ۱۲۱۳ الحیات ادعویہ

۲۶۱ - علی البر [علی البره آبادی] (ص ۱۱۰ - ۱۱۱) اصول البری - اصول البری - شرح اصول البری

۲۷۲- علی البرز علی البرزین محمد یافراچی (اصفہانی) (قصیدہ - نظم - واعظ -

۲۶۲- بی بی بابوید (دیجھو این بابوید می) (تقیہ - خد - ۳۲۹)

۱۶۶۱-۱۶۶۲: علی اکبر علی اکبر بن سید حسن جھوی ساری (۱۶۶۱-۱۶۶۲) بنی علی حیدر مولوی فاضل

۷۶۲ - ابن حجر علی بن حجر (حدیث - صدی سوم) از اصحاب امام سنن سبکی و ویس ابی حاتم

[illegible]

سہ شاگرد خلیل قزوینی

۲۶۲۷۔ علی بن حکیم [علی بن حکیم ادوی] (محدث - ۲۳۱۱)۔

۶۸۔ علی بن خلف [علی بن قحط بن طلب بن حیدر موسیٰ حوزنی] (۱۹۰ او ایپ شاعر، فقیہ، محدث، شافعی، صدی یازدہم) تفسیر القرآن۔ (ذوالمہینہ حدیث میں۔

دیوان اشعار۔ ذخیرۃ المقال۔ نکتۃ البیان

۲۷۲۹۔ علی رضا [علی رضا بن مرزا حبیب اللہ موسوی، عالمی کرکٹی] (محقق نقیہ مشکلم - ۱۰۹۱) اصفہان کے شیخ الاسلام

۱۰۴۸۔ علی بن السمری (ابو الحسن علی بن السمری) (عالم۔ ۱۰۲۸ء) صاحب الامر کے چوتھے اور آخری سفیر۔ ان کے بعد سلسلہ سفارت بند ہو گیا۔

۲۷۳- علی سرهندي [خواجه ناصر علي - رهندي دهلوي] (شاعر فارسي - ۱۱۰۸)

۲۷۴- علی بن سہیل (ابو الحسن علی بن سہیل اصفہانی آ (صفوی - صدی سوم) معاصر جنید - شاگرد محمد بن یوسف بنیاء

۱۳۳۲-۲- علی بن موسیٰ [علی بن موسیٰ عاملی] (فقیه - محدث - ۱۳۳۶) نیز در کتب اسلام شرح القواعد شرح الشرائع شرح المفیہ - عاشیہ ارشاد - عمر، ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱

١٣٣٢- علي صفيرو شيخ علي بن شيخ محمد بن شيخ حسن بن شيخ زين الدين علي صفيهاني (أفقيه) ١٠٣٥ (الصفهان) ولادته ١٠١١- ودرمنثور ومنظوم - سهام المارقه -

حاشیہ شرح لمعہ عمر طول پائی۔ (دیکھو نمبر ۲۷۴۵)

۳۵۵۔ علیؑ باطنی السید علی بن سید محمد علی بن سید ابو المعالی صغیر طباطبائی اصفہانی حائری (فقید - ۱۲۸۴ھ) بیاض المسائل شرح مختصر نافع۔

ولادت اسماء کا طین

۱۳۰۶ - علی عباس [علی عباس حرثا کوٹی] (فقہہ - ۱۳۰۶) برادرزادہ مولوی احمد علی عباسی

۱۰۸۸- علی بن عبد العالی [شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عالمی مہدی] (فقہ - ۸۸۹ھ) شہید ثانی نے ان سے روایت کی۔ حواشی ر قواعد علامہ شرح جعفریہ

تقریر: شرح صیغ العقود - (نیز دیکھو محقق ثانی) [۷۴۳۸-۷۴۳۹-۷۴۳۸] علامہ ابن عبد البر [علی بن عبد البر] (تقریر: ۷۸۷) شاگرد ابو عبیدہ

٣٩٤- علم ابن علي بن حسين [نور الدين علي بن علي بن حسين بن أبي الحسن موسى عالمي] (أديب - شاعر عرب - فاضل - ١٠٧٨) شرح مختصر نافع - فوائد الملكية

شرح اثنا عشر -

الحاكم علي بن الحسين، أبو المؤيد (أدى) [كاتب - ٣٣٥ هـ] وزير مقتدر وقاهر عباسي، جامع الدعاء بمعايير القرآن وتفسيره.

١٧٤- علان عيسى (سماوات الارض) علان امير محمد الدين عيسى بن ابي الفتح (الشيخ) [غشوي] كتاب رشاع - ١٩٢٠ كشف الغم - والى اول كوزو

۴۴۴ علامہ ابن عسے [علامہ ابن عسے بن فرج بن عبد الحکر بن عسے] (تخوی - ۴۴۰)

شرح فقہ کبیر - شرح شفاء مع قافہ شرح مشکوٰۃ - موضوعات

احادیث قدسیہ - تفسیر الفاری - شرح بخاری - شرح مسلم - جلالین - شرح الربیع - نووی - شرح الشرح - غنیۃ الفکر - شرح موطا محمد

سیر الفوائد فی ذکر المروءات الفضل شرح عین العلم ابن حجر مکی اور شیخ عبد اللہ سندھی مکی کا شاگرد

علی قاشی [نفسه الدین قاشی] المشهور بالحق [حکیم - فقیه - مدعی شتم] معاصر قطب الدین رازی - شرح تحریر اصفهانی - شرح طوابع

۲۷۲۵- علی قوشچی [علاءالدین علی قوشچی] (متکلم- ۸۷۹) شرح تجرید- شرح عضدیه

۲۶۴۶۔ علی کبیر [مفتی علی کبیر محضی شہری] [نقیبہ۔ بعد ۱۲۶۰] شاگرد علامہ تفضل حسین کشمیری۔ عمر ۹۰ سے زیادہ۔

۲۴۴۔ علی بن مبارک و علی بن مبارک احمدی (نخوی۔ ۲۰۴) مصاحب کسان

۲۷۸۔ علی شفیق [علی بن حسام الدین برہانپوری لکھی] (محدث - ۹۷۵ھ) ولادت ۸۸۵ھ - سکنہ العمال

۴۶۹- علی بن محمد بن حسن بن شهید ثانی [فتیحه - گیارهویں صدی] در المنصور والمنظوم - سهام المارقه - حاشیہ شرح لمعه (نیز دیکھو

۴۵۰۔ علی بن محمد بن ابی اسحاق بن علی بن محمد طبرستانی (تاریخ) (حدیث - ۳۳۳۳۳۳)

سلطان شاهروردید نورالدین علی بن ابوالحسن - ولادت ۱۰۱۱ھ (دیکھو نمبر ۳۷۳ ۳۷۴ علی صغیر)

- ۲۴۵۱۔ علی بن محمد رازی [ابو الحسن علی بن محمد رازی (زین الدین)] [مشکلم - مناظر - ۱۰] کتاب الواضح - دقائق الحقائق
- ۲۴۵۲۔ علی بن محمد عدوی [علی بن محمد عدوی شمشاطی] [ابو الحسن بن عدوی] [ادیب - فاضل - صدی چہارم] غریب القرآن - فقہ اہل البیت - البرہان - المقصود والمردود - المذکر والمؤنث - مختصر تاریخ طبری - معاصر سبب الدولہ حمدانی
- ۲۴۵۳۔ علی بن محمد کئی [علی بن محمد بن کئی عالمی] [فقیہ - محدث - مشکلم - ادیب - شاعر عرب - ۱۰] شرح رسالہ اثنا عشریہ
- ۲۴۵۴۔ علی بن المدینی [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن جعفر سعدی مدینی بصری] [محدث - ۱۰] ولادت ۱۶۱ - استاد بخاری
- ۲۴۵۵۔ علی نقی [حجۃ الاسلام مرزا علی نقی] [فقیہ - ۱۲۸۹] (اگر بلا)
- ۲۴۵۶۔ علی بن مقرب [امیر کبیر علی بن مقرب] [شاعر - ادیب - عالم - فاضل - صدی ہفتم] دیوان اشعار - بعض قصیدے سترہ صدیوں کے
- ۲۴۵۷۔ علی رضا [علی بن موسیٰ بن جعفر (امام رضا)] [امام ہشتم - ۳۰۳ طوس] ولادت ۱۴۸
- ۲۴۵۸۔ علی مہامی [زین الدین علی بن احمد بن علی مہامی (مخدوم)] [صوفی - مفسر - ۸۳۵] تفسیر رحمانی - زوائد شرح عوارف مشرق
- ۲۴۵۹۔ علی بن مہزیار [علی بن مہزیار ابو رازی (ابو الحسن دورق)] [محدث - فقیہ - تیسری صدی] امام رضا اور جعفر ثانی سورت الیٰت کی تفسیر کتبنا
- ۲۴۶۰۔ علی منشار [شیخ علی منشار زین الدین عالمی اصفہانی] [فقیہ - صدی دہم] شیخ بہائی و تفسیر حقانی و شاگرد شیخ بہائی و سید احمدان کے شیخ
- ۲۴۶۱۔ علی نقی [امام علی بن محمد بن علی بن موسیٰ بن جعفر صادق] [امام دہم - ۲۵۴ سامرا] ولادت ۲۱۲
- ۲۴۶۲۔ علی نقی [شیخ عز الدین علی نقی بن شیخ ابو العلاء محمد ہاشم کمری ذراہانی] [فقیہ - محدث - مشکلم - ۱۰۶۰] شیخ الاسلام محمد تقی بہائی و تفسیر کتبنا
- ۲۴۶۳۔ علی نوری [علی بن جمشید نوری مازندرانی اصفہانی] [حکیم - مشکلم - ۱۲۴۶] اصفہان
- ۲۴۶۴۔ علی بن ہلال [زین الدین ابو الحسن علی بن ہلال جزائری نقی] [فقیہ - ۱۳۷۷] عمر ۷۰ سے اوپر
- ۲۴۶۵۔ علی بن یقطین [علی بن یقطین بن موسیٰ کوئی بغدادی] [محدث - ۱۸۲ بغداد] امام موسیٰ کاظم کی روایت کی - ولادت ۱۲۴
- ۲۴۶۶۔ علی بن یونس [زین الدین ابو محمد علی بن محمد بن علی بن یونس عالمی] [محدث - مشکلم - ادیب - ۸۷۷] الصراط المستقیم امامہ میں مختصر جمع الیٰت - مختصر الصالح - نجر العلاح - زبدۃ البیان
- ۲۴۶۷۔ علمی [یاسین بن زین الدین علمی قمی] [نحوی - ۱۰۶۱] حاشیہ تفسیر
- ۲۴۶۸۔ علیہ [علیہ بنت مہدی عباسیہ] [شاعر - ۲۱۰] رشید کی بہن - موسیٰ بن عبید عباسی کی زوجہ - عمر ۵۰ - دیوان اشعار
- ۲۴۶۹۔ عماد طبری [عماد الدین حسن بن علی بن محمد طبری اصفہانی] [فقیہ - مشکلم - صدی ہفتم] معاصر بہاء الدین بن خواجہ شمس الدین محمد صاحب دیوان و محقق و علامہ علی و محقق طوسی - کامل بہائی - معارف الحقائق - بیون الحاسن - بضائع الفردوس - الکفایہ امامہ میں - منہج فقہ میں - جوامع الدلائل - النہج اصول دین و فروع میں - قصیدوں میں عماد طبری انہی سے مراد ہے۔
- ۲۴۷۰۔ عماد طبری [عماد الدین ابو جعفر محمد بن ابو تقسم علی بن محمد بن علی طبری آملی] [فقیہ - محدث - صدی ششم] شاگرد ابو علی بن ابو جعفر طوسی و قطب راوندی - بشارات المصطفیٰ - کتاب الزہد النقولے
- ۲۴۷۱۔ عماد طوسی [عماد الدین ابو جعفر رابع محمد بن علی بن حمزہ طوسی] [فقیہ - صدی ششم] (دیکھو ابن حمزہ)
- ۲۴۷۲۔ عمار یا سرک عمار یا سر عسلی [اصحابی - محدث - ۳۷۷] والدہ سمیہ کنیز ابو حذیفہ - قدیم الاسلام - عمر ۹۰ صغیر میں علی کی رفاقت میں شہید ہوئے
- ۲۴۷۳۔ عمار علی [عمار علی سونی قی] [مفسر - حدود ۱۳۱۰] تفسیر عمدۃ البیان - تحفۃ الاشعریہ
- ۲۴۷۴۔ عمارہ یمنی [ابو محمد عمارہ بن ابو الحسن علی بن زیدان حکمی یمنی شافعی] [فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۵۶۹] تسنن میں کمال متعصب تھا
- ۲۴۷۵۔ عتائی [ابو محمد حسن بن عقیل یا ابو علی ثانی اشہر] [فقیہ - اوائل صدی چہارم] دیکھو ابن عقیل
- ۲۴۷۶۔ عرب ابی سبلہ [عرب ابی سبلہ عبد اللہ بن عبد اللہ خزرجی] [اصحابی - محدث - ۸۳۷ مدینہ] ام سلمہ کے بیٹے سبلہ میں جنس میں پیدا ہوئے

- ۲۷۷۷۔ عمر بن خطاب [عمر بن خطاب عدوی] (صحابی خطیفہ دوم - محدث - ۶۳)
- ۲۷۷۸۔ عمر خیام [عمر بن خیام نیشاپوری] (حکیم - شاعر فارسی - اوائل صدی ششم) حسن متبحر اور نظام الملک وزیر ملک شاہ کا ہم مکتب - بابت اس کی بہت مشہور ہیں۔
- ۲۷۷۹۔ عمر بن سعد [عمر بن سعد بن ابی وقاص] (تابعی - محدث - ۶۶) کربلا میں قتل حسین میں فوج کا سردار - مختار نے قتل کرایا۔
- ۲۷۸۰۔ عمران بن حصین [عمران بن حصین خراسانی] (صحابی - محدث - ۵۲ ہجرہ) اسلام ہجری میں - سکونت بصرہ
- ۲۷۸۱۔ عمران بن عبد اللہ [عمران بن عبد اللہ ثقی] (محدث - دوسری صدی) معاصر صادق
- ۲۷۸۲۔ عمر بن شہید [ابو زید عمر بن شہید زید ابن عبیدہ بن زید نیری بصری] (مورخ - محدث - قاری - ۲۶۲ ہجرہ) تاریخ بصرہ - ولادت ۱۷۳
- ۲۷۸۳۔ عمرو بن عبید [عمر بن عبید بن سوسی] (نحوی - اوائل صدی ششم)
- ۲۷۸۴۔ عمرو بن امیہ [عرو بن امیہ قنبری] (صحابی - ۶۰) نجاشی پاس رسول اللہ کے سفیر ہو کر گئے
- ۲۷۸۵۔ عمرو بن حریث [عرو بن حریث مخزومی] (صحابی - ۸۵ کوثر) عمر ۸۵
- ۲۷۸۶۔ عمرو بن حزم [عرو بن حزم ابو الفحاک انصاری] (صحابی - ۵۳ ہجری) جنگ خندق میں ۱۵ سال کے تھے
- ۲۷۸۷۔ عمرو بن قن [عرو بن قن] (صحابی - ۵۱) یکے اور اصحاب علی - معاویہ کے حکم سے بصرہ میں شہید ہوئے
- ۲۷۸۸۔ عمرو بن سعید [عرو بن سعید قرظی] (صحابی - ۱۳) شام میں شہید ہوئے
- ۲۷۸۹۔ عمرو بن عاص [عرو بن عاص بن داغل سہمی] (صحابی - محدث - ۳۳ ہجرہ) ۵۸ یا ۵۹ میں سلمان ابو خالد بن ولید اور عثمان بن طلحہ کو ساتھ
- ۲۷۹۰۔ عمرو بن مہبہ [عرو بن مہبہ سلمی ابو یحیی شامی] (صحابی - ۱۰۰) قدیم الاسلام - وفات خلافت علی میں
- ۲۷۹۱۔ عمرو بن عبد العزیز [عرو بن عبد العزیز] (محدث - ۱۲۴ دمشق)
- ۲۷۹۲۔ عبد الملک [ابو نصر محمد بن منصور بن محمد کندی] (وزیر طغرل سلجوقی - ۴۵۶ ہجری) الپ ارسلان نے قتل کرایا
- ۲۷۹۳۔ عمید بن عمید بن عبد المطلب بن عبد اللہ بن ابی الفوارس محمد بن علی بن الاعرج علی [فقہ - محدث - ۵۴۴ ہجری] شرح تہذیب الاصول - شرح القواعد علامہ - تبصرة الطالبین شرح نوح المسترشدين - شاگرد علامہ - استاد شہید اول - ولادت ۴۸۱ ہجری
- ۲۷۹۴۔ عمید بن ابی جعفر [ابو جعفر محمد بن محمد بن محمد سمرقندی حنفی] (صہبی - محدث - ۶۱۵ ہجری) نفاس - طریقہ - ارشاد استاد احمد بن حنبل الدین حنفی (المتوفی ۶۱۶)
- ۲۷۹۵۔ غنایت احمد [مفتی غنایت احمد کاکوری] (فقہ - ۱۰۰)
- ۲۷۹۶۔ غنایت علی [غنایت علی بن محمد عمر عمری بناری لکھنوی] (عالم - ۱۲۵۳) بنارس میں اپنے والد کی جگہ درس دیتے رہے
- ۲۷۹۷۔ غنایت علی [مولوی غنایت علی محمد سامانی] (فقہ - ۱۳۲۶)
- ۲۷۹۸۔ غنیری [یحییٰ بن عبد اللہ] (محدث - ۳۴۴)
- ۲۷۹۹۔ غنیری [ابو القاسم حسن بن احمد] (شاعر فارسی - ۴۳۱) ندیم محمود غزنوی - استاد شاعر عصر
- ۲۸۰۰۔ عون بن مالک [عون بن مالک اشجعی شامی] (صحابی - محدث - ۳۷ شام)
- ۲۸۰۱۔ عون بن جعفر [عون بن جعفر اشجعی] (صحابی - ۱۷) یہ اور ان کے بھائی محمد دونوں جنگ تستر میں شہید ہوئے
- ۲۸۰۲۔ عویم [عویم بن ساعدہ انصاری] (صحابی - ۱۰) عقبہ ثمانیہ میں آکر سلطان ہوئے - عمر ۶۵ - وفات بعد عمر
- ۲۸۰۳۔ عیاش [عیاش بن ابی رہبہ مخزومی] (صحابی - ۱۰۰) ابو جہل کے ماری بھائی - جنگ یرموک میں مارے گئے
- ۲۸۰۴۔ عیاشی [ابو نصر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی] (محدث - مفسر منکر - فقہ - مورخ - تیسری صدی) تفسیر کتب فقہ و کلام و غیر

۲۸۰۵۔ عیاض [قاضی ابو الفضل عیاض بن عمرو بن موسیٰ یحییٰ سبکی مالکی] (محدث - ۵۴۴ھ) ولادت ۴۰۶ھ۔ کتاب الشفاہ۔ جامع التیانج۔ مشارق الانوار۔ اکنال شدرح مسلم۔

۲۸۰۶۔ عیاض بن غنم [عیاض بن غنم فہری] (صحابی - ۲۰ شام) عمر ۶۰۔ ابو عبیدہ بن الجراح کے ابن عم یا خالہ زاد۔

۲۸۰۷۔ عیدروس [سید عبد الرحمن بن مصطفیٰ مینی] (شاعر عرب - ۱۱۹۲ھ مصر) دیوان اشعار

۲۸۰۸۔ عیسیٰ بن عمر [عیسیٰ بن عمر ثقفی] (نحوی - قاری - ۱۴۹ھ)

۲۸۰۹۔ عین القضاة [عین القضاة حیدر آبادی] (فقہ - حنفی) شاگرد مولوی عبدالحی دہلوی

۲۸۱۰۔ عینائی [شیخ ظہیر الدین بن علی بن زین العابدین عالمی عینائی] (فقہ - ۱۰۰ھ)

۲۸۱۱۔ عینی [قاضی القضاة بدر الدین محمود بن احمد بن موسیٰ حنفی عینائی] (فقہ - محدث - ادیب - ۸۵۵ھ قاہرہ) ولادت ۷۶۲ھ۔ عمدۃ القاری

شرح بخاری۔ شرح کثر الدقائق (رمر المحتاج) نہایہ شرح ہدایہ۔ عقد الجمان۔ مقاصد الخویہ۔

۲۸۱۲۔ عینیہ بن حصن [عینیہ بن حصن بن حذیفہ فراہی] (صحابی - ۱۰۰ھ) مولفۃ القلوب سے تھے

۲۸۱۳۔ خافقی [ابو اسحاق ابراہیم بن احمد بن عیسیٰ خافقی اشبیلی] (نحوی - قاری - ۷۱۰ھ)

۲۸۱۴۔ غالب [مرزا نوشہ اسد اللہ خاں دہلوی] (شاعر اردو و فارسی - ۱۲۸۵ھ) نجم الدولہ دبیر الملک

۲۸۱۵۔ غبری [یحییٰ بن عبد اللہ غبری] (محدث - ۳۴۴ھ)

۲۸۱۶۔ غزالی مشہدی [غزالی مشہدی جوئیوری الکبر آبادی] (شاعر فارسی - ۹۸۰ھ) ابران سے آکر علی قلی خاں کا ملازم پھر الکبر کا ملک الشعراء

۲۸۱۷۔ غزالی طوسی [حجۃ الاسلام زین الدین ابو حامد محمد بن محمد بن محمد طوسی بغدادی شافعی] (متکلم - فقہ - ۵۰۵ھ) ولادت ۴۵۰ھ۔ احیاء العلوم کی کتاب

سعادت۔ منقذ من الضلال۔ جواہر القرآن وغیرہ۔

۲۸۱۸۔ غزولی [علاء الدین علی بن عبد اللہ بہائی] (عالم - ۸۱۵ھ) مطالع الہدوی منازل السرور

۲۸۱۹۔ غزی حنفی [شمس الدین محمد بن عبد اللہ حنفی غزی] (فقہ - ۹۹۵ھ) تنویر الابصار فقہ حنفیہ جسکی شرح حصکفی نے در المختار لکھی ہے

۲۸۲۰۔ غزی شافعی [ابو اسحاق ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان کلبی غزی شافعی] (شاعر عرب - ۵۲۴ھ بلخ)

۲۸۲۱۔ غسانی [قاضی ابو احمد محمد بن احمد بن ابراہیم اصفہانی] (محدث - ۳۴۹ھ) کرامات اولیاء۔ تاریخ۔ معجم۔ غریب الحدیث۔ معرفۃ فی السنہ۔

۲۸۲۲۔ غسانی [امام ابو علی حسین بن محمد بن احمد غسانی جہانی] (محدث - ادیب - ۴۹۸ھ) ولادت ۴۲۷ھ۔ جامع قرطبہ میں درس دیتا تھا

۲۸۲۳۔ غصائری [غصائری ازی] (شاعر فارسی - پانچویں صدی) عمدہ محمود غزنوی کے مشہور شاعروں میں سے

۲۸۲۴۔ غصائری [ابو عبد اللہ حسین بن عبید اللہ بن ابراہیم غصائری بغدادی] (رجالی - ۴۱۱ھ) شاگرد ابن قنولویہ۔ الرجال

۲۸۲۵۔ غلام حسنین کنٹوری [سید غلام حسنین کنٹوری] (فقہ - متکلم - حکیم - ۱۳۳۷ھ) ماتین۔ انتصار الاسلام۔ ترجمہ قانون ابن سینا

۲۸۲۶۔ غلام علی شاہ [غلام علی شاہ دہلوی] (صوفی - ۱۲۴۰ھ) دہلی، جان جاناں کے مرید۔ ولادت ۱۱۵۶ھ (نیز دیکھو آزاد)

۲۸۲۷۔ غلام احمد [مرزا غلام احمد قادیانی] (بابی مذہب - ۱۳۲۶ھ) بابی مذہب مرزائی یا قادیانی۔ عمر ۷۰ سے اوپر

۲۸۲۸۔ غفران مآب [دیکھو دلدار علی لکھنوی] (فقہ - متکلم - ۱۲۳۵ھ)

۲۸۲۹۔ غلام نقشبند [غلام نقشبند لکھنوی] (صوفی - ۱۱۲۶ھ) فرقان الانوار۔ لامعۃ المرشید۔ عبد الحکیم بلگرامی کے استاد

۲۸۳۰۔ غماری [محمد بن محمد بن علی بن عبد الرزاق غماری مصری مالکی] (نحوی - ۸۰۲ھ)

۲۸۳۱۔ غنہر [ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن جعفر مدنی بصری] (محدث - ۱۹۳ھ)

۲۸۳۲۔ غندی [ابو موسیٰ محمد بن شیبہ] (محدث - ۲۵۴ھ)

- ۲۸۳۳۔ غوث الاعظم (دیکھو جیلانی یا محی الدین عبدالقادر جیلانی) (صوفی - ۵۶۱)
- ۲۸۳۴۔ غیاث الدین رامپوری [غیاث الدین رامپوری] (نوی - تیرھویں صدی) غیاث اللغات جو سنہ ۱۲۲۲ھ میں لکھی
- ۲۸۳۵۔ غیاث الدین ہدی [غیاث الدین بن ہمام الدین شیرازی ہروی] (مورخ - ۹۴۲) حبیب المیز صاحب روضۃ الصفا کے نواسطے۔ اکبر کے عہد میں ۹۳۷ھ میں ہند میں آئے۔
- ۲۸۳۶۔ غیاث الدین [امیر غیاث الدین منصور بن سید صدر الدین محمد بن ابراہیم دشتی شیرازی] (حکیم - ۹۴۸) حجت الکلام - شرح ہیکل الانوار۔ اللوامع والمعارج - معالم الشفاء
- ۲۸۳۷۔ غینا علی [حسین بن محمد بن احمد عصبی] (نوی - نویں صدی ششم) ابو جعفر بن ہادش سے روایت کرتا ہے
- ۲۸۳۸۔ فارابی [ابونصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی] (فیلسوف - ۳۳۹ھ) اور غاؤن منطق میں۔ آراء المدینۃ الفاضلہ - نشر و بائیں جانشا تھا۔ ندیم سیف الدولہ حمدان۔ ارسطو معلم اول۔ فارابی معلم دوم۔ فلاسفۃ المسلمین میں سب سے بڑا۔
- ۲۸۳۹۔ فاختہ [امام فانی سنت اہلبطالہ] (صحابیہ - محدث - ۱۰) ہبیرہ بن ابی وہب خزومی کی بیوی۔ فتح مکہ پر سلطان ہوئی
- ۲۸۴۰۔ فارقی [ابوعلی حسن بن ابراہیم بن علی فارقی شافعی] (فقہ - ۵۲۸ھ واسط) قاضی واسط - کتاب الفوائد علی المہذب
- ۲۸۴۱۔ فاسی [محمد ہدی بن احمد بن علی فاسی] (محدث - ۱۰) مطالع المسترشد شرح دلائل الخیرات
- ۲۸۴۲۔ فاضل قلی [مرزا ابوالقاسم بن محمد حسن قلی جیلانی] (فقہ حنفی - ۱۲۳۱) قوانین الاصول (دیکھو ابوالقاسم قلی)
- ۲۸۴۳۔ فاضل ہندی [ابو الدین محمد بن تاج الدین حسن بن محمد اصفہانی ہندی] (مفسر فقہ - ۱۱۳۴ھ بجا پور) کشف اللثام - منہ البحرین تحقیق زبدۃ الاصول - (دیکھو بہار الدین اصفہانی)
- ۲۸۴۴۔ فاطمہ بنت اسد [فاطمہ بنت اسد بن ہاشم] (صحابیہ - ۴۴) والدہ طالب و عقیل و جعفر و علی انبائے ابوطالب
- ۲۸۴۵۔ فاطمہ بنت الحسین [فاطمہ بنت حسین بن علی بن اہلبطالہ] (تابعیہ - ۱۱۷ھ مدینہ)
- ۲۸۴۶۔ فاطمہ بنت الخطاب [فاطمہ بنت الخطاب] (صحابیہ - ۱۰) خواہر عمر
- ۲۸۴۷۔ فاطمہ بنت محمد [فاطمہ الزہراء بنت محمد رسول اللہ ص] (صحابیہ - محدث - ۱۱ مدینہ)
- ۲۸۴۸۔ فتح اللہ شامی [کمال الدین فتح اللہ بن سید اللہ بن عطاء اللہ سلامی شامی] (محدث فقہ - ۱۰) ریاض الارباب فی مناقب الکرار فارسی حسی جیلانی
- ۲۸۴۹۔ فتح اللہ کاشانی [فتح اللہ بن شکر اللہ کاشانی شیرازی] (فقہ مفسر - ۹۹۷ھ لاہور) تفسیر منہج الصادقین تفسیر خلاصۃ المنہج
- ۲۸۵۰۔ فتح بن خاقان [فتح بن خاقان بن احمد بغدادی] (شاعر - فصیح - ۲۴۷ھ) کتاب البستان - کتاب البصید والجوارح
- ۲۸۵۱۔ فتح بن خاقان [ابونصر فتح بن محمد بن عبید اللہ بن خاقان اشعری] (ادیب - ۵۳۵ھ مرکش) فلائد العقیان - مطمح الافس
- ۲۸۵۲۔ خمار [سید شمس الدین خمار بن محمد بن خمار موسوی حارثی] (فقہ - ۴۴۰ھ حارث) شاگرد ابن ادریس - ثبوت ایمان اہلبطالہ
- ۲۸۵۳۔ خزال الدین رازی [ابو عبد اللہ خزال الدین محمد بن عمر بن حسین بکری رازی شافعی] (مفسر متکلم - فقہ - ۴۰۶ھ ہرات) (دیکھو رازی) ابن حنیبل
- ۲۸۵۴۔ خزال الدین [خزال الدین محمد بن حسن بن شہید ثانی کرمانی] (فقہ - ۱۰۳۰ھ) شرح استبصار - حاشیہ معالم الاصول - حاشیہ تہذیب الاحکام
- ۲۸۵۵۔ خزال الدین طریکی [شیخ خزال الدین احمد بن محمد علی بن طریکی] (فقہ - نویں - ۱۰۸۷ھ) جمع البحرین - المنتخب فی المراثی و الخطب
- ۲۸۵۶۔ خزال الدین اوزنگ آبادی [مولانا خزال الدین بن نظام الدین اوزنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۱۹۹ھ) ان کے بیٹے قطب الدین المتوفی ۱۲۳۳ھ
- ۲۸۵۷۔ خزال الدین اوزنگ آبادی [مولانا خزال الدین بن نظام الدین اوزنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۱۹۹ھ) ان کے بیٹے قطب الدین المتوفی ۱۲۳۳ھ
- ۲۸۵۸۔ خزال الدین اوزنگ آبادی [مولانا خزال الدین بن نظام الدین اوزنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۱۹۹ھ) ان کے بیٹے قطب الدین المتوفی ۱۲۳۳ھ

- ۲۸۵۵۔ فتح المحققین [نور الدین ابوطالب محمد بن حسن علامہ حلی] (فقہ - محقق - ۷۷۱ھ) اپنے والد کے شاگرد۔ ایضاً القواعد۔ ارشاد المبتدیین۔
- ۲۸۶۰۔ نور الملک [ابو غالب محمد بن علی بن خلف واسطی] (وزیر بہا والدولہ - ۴۰۷ھ) ولادت ۳۵۴ھ واسطہ - شہر ت کو اولیٰ حلہ اسٹی تقسیم کیا۔
- ۲۸۶۱۔ فراہ بنوی [محی السنۃ ابو محمد حسین بن مسعود بنوی شافعی] (مفسر - محدث - ۵۱۶ھ) تفسیر معالم التنزیل - مصباح السنۃ (وکیلو بنوی)
- ۲۸۶۲۔ فراہ طلی [ابوزکریا یحییٰ بن زیاد بن عبد اللہ دلی کوفی] (نوی - لغوی - ۳۰۷ھ) کتاب اللغات - الحدود والمعانی - کتاب البہار - کتاب النوادر -
- ۲۸۶۳۔ فرات [فرات بن ابراہیم بن فرات کوفی] (مفسر -)
- ۲۸۶۴۔ فرادی [کمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن فضل بن احمد نیشاپوری] (صوفی - محدث - فقیہ - ۵۳۰ھ نیشاپور) ولادت ۴۴۱ھ
- ۲۸۶۵۔ فربری [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن مطر فربری (بخارا)] (محدث - ۳۱۰ھ) ولادت ۲۳۱ھ - راوی صحیح بخاری
- ۲۸۶۶۔ فرج اللہ [فرج اللہ بن محمد بن درویش جوزی] (حکیم - ادیب - رجالی - معاصر حرطالی) کتاب الرجال - مرقہ - الغایۃ فی المنطق والکلام - الصوفۃ اصول میں - شرح تشریح الافلاک
- ۲۸۶۷۔ فرخی [ابو الحسن علی بن قلع] (شاعر فارسی - صدی پنجم) از شعرائے ہفت گانہ محمود غزنوی
- ۲۸۶۸۔ فردوسی [حکیم ابوالقاسم حسن بن فرید الدین اسحاق طوسی] (شاعر فارسی - ۴۱۱ یا ۴۱۶ھ) شاہنامہ - معاصر محمود غزنوی
- ۲۸۶۹۔ فرزدق [ہمام بن غالب بن صعصعہ دارمی تمیمی بصری] (تابعی - شاعر عرب - ۱۱۰ھ) ولادت ۳۸ھ - معروف بہ ابو فرس اولیٰ حسان ثانی
- ۲۸۷۰۔ فرغانی [فرغانی (کنیت ابن کثیر)] (ریاضی - تیسری صدی) جوامع علم النجوم ۲۱۸ھ میں بطلمیوس کی کتاب سے عربی میں ترجمہ کی
- ۲۸۷۱۔ فریابی [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن واقد ترکی شامی] (محدث - مفسر - ۲۱۲ھ)
- ۲۸۷۲۔ فرمان علی [سید فرمان علی] (عالم - متکلم - ۱۳۳۳ھ) ترجمۃ القرآن
- ۲۸۷۳۔ فرید العصر [محمود بن جریر صبیٰ اصفہانی خوارزمی] (لغوی - نحوی - طبیب - ۵۰۷ھ) راجع مذہب معتزلہ بخوارزم - استاد زنجشیری زاد اولک
- ۲۸۷۴۔ فرید الدین عطار [فرید الدین عطار نیشاپوری] (صوفی - شاعر فارسی - ۶۲۷ھ نیشاپور) (دیکھو عطار) تذکرۃ الاولیاء - الہی نامہ - ہندنامہ (۱۲)
- ۲۸۷۵۔ فرید شکر گنج [فرید الدین شکر گنج عمری] (صوفی - ۶۷۰ھ پاک پٹن) بختیار کاکی کے مرید - اجودہن (پاک پٹن) میں مزار ہے
- ۲۸۷۶۔ فرید کا تب [فرید کا تب] (شاعر فارسی - اواخر صدی ششم) شاگرد انوری - ندیم سلطان سنجری
- ۲۸۷۷۔ فریوری [محمود بن امیر یحییٰ الدین فریوری] (شاعر فارسی - ۷۴۲ھ)
- ۲۸۷۸۔ فسوی [زید بن علی بن عبد اللہ فارسی فسوی] (لغوی - نحوی - ۴۷۷ھ طرابلس) سکونت دمشق و طرابلس الشام
- ۲۸۷۹۔ فصیح [مرزا جعفر علی لکھنوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) معاصر ناسخ - نخل ماتم - برق لائٹ
- ۲۸۸۰۔ فیضی [ابو الحسن علی بن ابی زید محمد بن علی استرآبادی (متشیخ)] (نحوی - ۵۱۶ھ بغداد) شاگرد عبد القادر - استاد جعفی میں و ملک النجاف و سلفی
- ۲۸۸۱۔ فضالہ [فضالہ بن عبید انصاری اوسی] (صحابی - ۵۳ھ)
- ۲۸۸۲۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمد بن محمد بن عبد اللہ دمشقی] (مورخ - دسویں صدی) تدریس صاحب خلاصۃ الاثر کے والد جس کا انتقال ۱۱۱۱ھ میں ہوا - ذیل تراجم الاعیان
- ۲۸۸۳۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمد بن محمد فارسی] (محدث - فقیہ -) ریاض الجنان
- ۲۸۸۴۔ فضل اللہ [قاضی فضل اللہ بن روز بہان بن فضل اللہ خجندی اصفہانی حنفی] (فقہ - متکلم - صدی ہشتم) ابطال الباطل - المقاصد
- ۲۸۸۵۔ فضل اللہ [سید ابوالرضا ضیاء الدین فضل اللہ علی بن عبید اللہ راوندی کاشانی] (فقہ - محدث - صدی ہفتم) ضوء الشہاب شرح شہاب
- اربعین - نظم العروص - موجز الکافی - قصص الانبیاء - استاد ائمہ عصر شاگرد ابو علی طوسی و استاد تفسیر الدین طوسی
- ۲۸۸۶۔ فضل اللہ [فضل امام خیر آبادی فاروقی دہلوی] (فاضل - شاعر - ۱۲۴۳ھ) دہلی کے صدر المدرس

۲۸۸۷۔ فضل حق بن فضل امام عمری خیر آبادی [حکیم منطقی - ۱۲۷۸ رنگون] ہدیۃ السعیدین فی حکمۃ الطبیعیۃ تحقیق العلوم وعلوم۔
جنس العالی تشکیل - ولادت ۱۲۱۲

۲۸۸۸۔ فضل الرحمان [شیخ فضل رحمان] [فقیہ - ۱۳۱۳] شاگرد عبد العزیز دہلوی و محمد اسحاق و حسن علی - ولادت ۱۲۰۸

۲۸۸۹۔ فضل بن ربیع [ابو العباس فضل بن ربیع بن یونس] [حاجب - ۲۰۸]

۲۸۹۰۔ فضل رسول [فضل رسول بدایونی] [فقیہ - ۱۲۷۹] باریق تصحیح المسائل - احقاق الحق - شرح فصوص الحکم

۲۸۹۱۔ فضل بن سہل [فضل بن سہل] [متشیع] [وزیر مامون - ۲۰۲ سرخس]

۲۸۹۲۔ فضل بن شاذان [ابو محمد فضل بن شاذان بن جلیل نیشاپوری] [فقیہ - متکلم - محدث - تیسری صدی] امام رضا اور امام محمد تقیؑ کے حواری
کلی - ۸۰ اکابرین کعبین۔

۲۸۹۳۔ فضل بن عباس [فضل بن عباس بن عبد المطلب] [صحابی - ۱۸ عمواس] بعض کہتے ہیں کہ ۱۲ھ میں جنگ یرموک میں مار گئے - عمر ۲۲

۲۸۹۴۔ فضل بن مروان [ابو العباس فضل بن مروان بن ماسر حسن] [وزیر مقسم - ۲۵۰ - عمر ۸۰ یا ۹۳]

۲۸۹۵۔ فضل بن یحییٰ [فضل بن یحییٰ بن خالد بن برمک] [وزیر ہارون رشید - ۱۹۳ رتق] ولادت ۱۲۷ - قید میں مرا

۲۸۹۶۔ فضیل بن عیاض [ابو علی فضیل بن عیاض بن مسعود تیمی مروزی کوئی] [صوفی - محدث - ۸۷۷ اکملہ] شیخ اکرم - عمر ۸۰ - مولد سر قند - امام
جعفر صادق سے اخذ حدیث کیا - بشرحانی انکس مرید تھے

۲۸۹۷۔ فضیل بن یسار [فضیل بن یسار ہندی کوئی] [محدث - دوسری صدی] اصحاب امام باقر و جعفر سے - وفات در عبد جعفر

۲۸۹۸۔ فغان [اشرف علی خاں دہلوی] [شاعر اردو - ۱۱۸۶] احمد شاہ دہلوی کا کوکہ

۲۸۹۹۔ فقیر [میر شمس الدین دہلوی] [عالم - شاعر فارسی - ۱۱۸۳] حدائق البلاغہ - شمس الفیض - درکنون

۲۹۰۰۔ فقیر [محمد حسین دہلوی] [فقیہ - واعظ - شاعر اردو - حدود ۱۳۲۵]

۲۹۰۱۔ فکلی [اسماعیل پاشا بن مصطفیٰ] [ہیئت دان - چودھویں صدی] الدرر التوفیقیۃ ہیئت میں - عباسیہ میں ناظر مرصد فکلی

۲۹۰۲۔ فکلی [محمد پاشا مصری] [ہیئت دان - ۱۳۰۳] نتائج الافہام فی تقویم العوب قبل الاسلام

۲۹۰۳۔ فورانی [ابو القاسم عبد الرحمان بن محمد بن احمد مروزی شافعی] [فقیہ - ۴۶۱ مرو] قتال شاشی کا شاگرد - عمر ۷۷ - کتاب الامانہ

۲۹۰۴۔ فیاض [عبد اللہ ذاق بن علی بن حسین لاجبی قی] [فقیہ - حکیم - ۱۰۵۱] شاگرد دلا صدر - گوہر مراد - شواہد الالہام شرح تجرید - سترہ ایام

۲۹۰۵۔ فیروز آبادی [محمد الدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی شیرازی] [لغوی - محدث - ۸۲۰] قاموس المحیط لغت میں - سفر السعاده - تفسیر ابن عباس

۲۹۰۶۔ فیروز دہلوی [فیروز دہلوی حمیری] [صحابی - ۱۰] قاتل اسود عسی - وفات خلافت عثمان میں

۲۹۰۷۔ فیض [محمد حسن بن مرتضیٰ کاشانی] [مفسر - ۱۰۹۱ شیراز] شاگرد دلا صدر - استاد نعمۃ اللہ جزائری - تفسیر صفائی - کتاب الوانی کتاب الشافی

مفاتیح الشرائع - علم الیقین - کتاب الحقائق - عین الیقین - قرۃ العیون - کتاب اللالی - جلاء القلوب - انوار الحکمة - میزان القیامہ - مرآۃ الاحزاب -
تنویر الموابہب - تسبیل الحجۃ - نقد الاصول - اصول العقائد - کتاب الخطب - گلزار قدس - کل تصنیفات وژنو -

۲۹۰۸۔ فیض اللہ تفریشی [امیر سید فیض اللہ بن عبد القادر تفریشی] [محدث - اوائل صدی یازدہم] شرح المختص - کتاب الاصول - کتاب الرجال

شرح الانشاء عشرہ - شاگرد مقدس اردبیلی - استاد شرف الدین علی شولستانی -

۲۹۰۹۔ فیضی [ابو الفیض بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] [فاضل - شاعر فارسی - ۱۰۰۴] جلال الدین اکبر شاہ کا ملک الشعراء تفسیر طبع الالہام فی نقطۃ

۲۹۱۰۔ فیض بن مختار [فیض بن مختار] [محدث - دوسری صدی] اصحاب امام باقر و جعفر کا نظم و رضا سے

۲۹۱۱۔ فیومی [احمد بن محمد بن علی فیومی شافعی] [لغوی - فقیہ - ۷۷۰] مصباح المنیر لغت میں

- ۲۹۱۲- فیومی [عبدالرحمن بن شافعی] (ادیب - ۷۱۰) (أسطظفیه) القول الوافی بشرح الکافی علم عوض وقافیه میں
- ۲۹۱۳- قاتانی [مرزا حبیب بن مرزا محمد علی شیرازی] (شاعر فاضل) (۱۲۴۰ طہران) ناصر الدین شاہ ایران کا ملک الشعراء
- ۲۹۱۴- قاسمی [امام ابو الحسن علی بن محمد بن خلف معافری قروی یعنی قیروانی] (محدث - ۴۰۳) (میروان) ولادت ۳۲۴ کتاب الملک فی شرح
- ۲۹۱۵- قاری [شیخ نور الدین علی بن سلطان محمد ہروی نزیل مکہ] (مشکلم - محدث - ۱۰۱۴) (دیکھو علی قاری)
- ۲۹۱۶- قاری الحدیث [جمال الدین ابو احمد عبد الصمد بن ابراہیم بن خلیل بغدادی] (محدث - صدی ہشتم) دیکھو عبد الصمد بغدادی
- ۲۹۱۷- قاسم بن اصبح [قاسم بن اصبح بن محمد اموی بیانی مالکی قرطبی] (محدث - رجالی - نحوی - ۳۴۰) ولادت ۳۴۷ بغدادی مصر و اندلس میں تحصیل علم کیا۔ کتاب اصبح مثل مسلم منتقى فی الآثار - بر الوالدین محمد امام مالک۔
- ۲۹۱۸- قاسم انوار [ابو القاسم حسین الدین علی بن بصیر بن ہارون تبریزی] (صوفی - ۸۳۷) (جام) سید صدر الدین صفوی کے مرید۔ ہارون بن موسی کاظم کی نسل سے۔
- ۲۹۱۹- قاسم بن ثابت [قاسم بن ثابت عوفی قرطبی] (محدث - نحوی - ۳۰۳) الدلائل
- ۲۹۲۰- قاسم بن سلام [ابو عبید قاسم بن سلام] (فقیہ - ادیب - ۲۲۲) ولادت ۱۵۴ قاضی طرسوس - مدون بغدادی و رب
- ۲۹۲۱- قاسم طباطبائی [سید قاسم بن محمد طباطبائی] (فقیہ - مشکلم - صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی - تعلیقات بر کتب اربعہ و دیگر کتب فقہیہ و
- ۲۹۲۲- قاسم بن قطلوبغا بن عبد اللہ حنفی [رجالی - ۸۷۹] (قاہرہ) تاج الزاہم فی طبقات حنفیہ
- ۲۹۲۳- قاسم بن محمد [ابو محمد قاسم بن محمد بن ابی بکر بن ابو قحافہ] (تابعی - فقیہ - محدث - ۱۰۲) مدینہ کے فقیہوں میں سے - عمر ۷۰ یا ۷۵ سال
- زمین العابدین اور سالم بن عبد اللہ بن عمر کے فائدہ زلو - امام زین العابدین کے صحابی - ان کو بی عبد الرحمن ۱۲۶ میں مرے۔
- ۲۹۲۴- قاشی [نصیر الدین علی بن محمد بن علی قاشی] (فقیہ - صدی ہفتم) معاصر علامہ حلی - استاد ابن مہیہ - حاشیہ شرح تجرید - شرح طوابع بیضاوی
- ۲۹۲۵- قاضی اعز [ابو الفتح نصر الدین عبد اللہ بن خلف اسکندری] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۷۷) ولادت ۵۳۲ اسکندریہ
- ۲۹۲۶- قاضی جرجانی [ابو الحسن علی بن عبد العزیز جرجانی شافعی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۳۶۶) (نیشاپور) عمر ۷۶ - ان کا بھائی محمد کے کا قاضی القضاۃ ۳۹۲ھ میں مرا۔
- ۲۹۲۷- قاضی حسین [امام کبیر ابو علی حسین بن محمد بن احمد شافعی مردودزی] (فقیہ - ۴۶۲) (مردودزی) قتال مروزی کا شاگرد - امام الحرمین اور خوالی کے مراد قال القاضی سے بھی ہیں - تعلیقہ فقہ میں
- ۲۹۲۸- قاضی خان [فخر الدین حسن بن منصور حنفی فرغانی] (فقیہ - ۵۹۲) فتاوی - کتاب الفرائض
- ۲۹۲۹- قاضی زادہ [موسے بن محمود روی سمرقندی حنفی] (فقیہ - مہندس - ۸۱۵) سمرقند) تلخیص الافکار لکھنؤ فتح القدیر - شرح خمینی - بشرح اشکال التامین۔
- ۲۹۳۰- قاضی زادہ [احمد بن محمود خوارزمی] (حکیم - مشکلم - ادیب - ۰)
- ۲۹۳۱- قاضی عبد الوہاب [ابو محمد عبد الوہاب بن علی بن نصر ثعلبی بغدادی مالکی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۴۲۲) (مصر) ولادت ۳۶۲ کتاب التلخیص
- ۲۹۳۲- قاضی عیاض [ابو الفضل عیاض بن موسے بن الیاس بن حبیب سیسی مالکی] (محدث - فقیہ - ادیب - ۴۴۴) ولادت ۴۷۶ سبتہ - کتاب الشفاہ
- الکمال شرح مسلم - مشارق الانوار فی غریب الحدیث جو گویا مسلم و بخاری کی شرح ہے۔
- ۲۹۳۳- قاضی فاضل [میرزا محمد بن ابو علی عبد الرحیم بن قاضی بہاء الدین علی بن محمد عسقلانی مصری] (فقیہ - ۵۹۶) (قاہرہ) ولادت ۵۲۹ عسقلان - وزیر صلاح الدین یوسف
- ۲۹۳۴- قاضی ہروی [ابو عاصم محمد بن احمد بن محمد عبادی شافعی ہروی] (فقیہ - ۴۵۸) ولادت ۳۷۵ - مطبوع - ادب القضاء - ہادی طبقات الفقہاء

۲۹۳۵۔ قالی [ابو علی اسماعیل بن قاسم بن عیذون بغدادی] [لغوی - نحوی - شاعر عرب - ۳۵۶ قریب] ولادت ۲۸۸ دیار بکر - کتاب البارع لغت میں - کتاب الامالی - ۳۳۰ھ میں قرطبہ آیا

۲۹۳۶۔ قبیسہ بن ذویب [قبیسہ بن ذویب خزاعی] [صحابی - محدث - ۸۶] عمر ۸۶

۲۹۳۷۔ قتادہ [قتادہ بن نعمان انصاری] [صحابی - ۲۳] ابو سعید خدری کی مادری بھائی - عمر ۶۵

۲۹۳۸۔ قتادہ بن دعامہ [ابو الخطاب قتادہ بن دعامہ بن قتادہ سدوسی بصری] [تابعی - محدث - ۱۱۷ واسطہ] فقیہ بنی امیہ عرصہ تک بصرہ میں رہا

۲۹۳۹۔ قتیبہ [قتیبہ بن سعید بلخی] [محدث - ۲۴۰]

۲۹۴۰۔ قتیل [مرزا محمد حسین نو مسلم فرید آبادی] [شاعر فارسی - ۱۲۳۷] ایران جا کر فن شاعری کی تکمیل کی

۲۹۴۱۔ قثم [قثم بن عباس] [صحابی - عہد معاویہ] علی کی طرف سے مکہ کے گورنر - عہد معاویہ میں سمرقند میں شہید ہوئے - سعید بن عثمان کے ساتھ گئے تھے

۲۹۴۲۔ قضاوی [علی بن داؤد بن یحییٰ] [امام نجم الدین حنفی] [ادیب - ناظم - ناشر - ۶۴۴] ولادت ۶۶۸ - عربیت میں اہل دمشق کا امام - زہیر بن العوام کی نسل سے

۲۹۴۳۔ قدامہ [قدامہ بن معلون قرشی] [صحابی - ۳۶] عبد اللہ بن عمر کے ماموں - عمر ۶۸

۲۹۴۴۔ قدسی [محمد جان مشہدی دہلوی] [شاعر فارسی - ۱۰۵۶] شاہجہاں کا ملک الشعراء

۲۹۴۵۔ قدوری [ابوالحسن احمد بن محمد بن احمد بغدادی حنفی] [فقیہ - ۴۲۸] المختصر قدوری فقہ میں

۲۹۴۶۔ قرانی [ابوالعباس شہاب الدین احمد بن ادریس شہبازی قرانی مصری مالکی] [فقیہ - ۶۸۴] انوار البروق فی انوار الفروق اسرار فقہ میں

۲۹۴۷۔ قرشی قصیری [محمد بن طلحہ شافعی وزیر] [محدث - ۶۵۲] العقد الفرید للعلما السعید - (دیکھو ابن طلحہ)

۲۹۴۸۔ قرشی [ابو محمد محمد بن عبد القادر بن محمد قرشی] [فقیہ - ۷۷۵] جواہر المفیدہ - عنایہ - اعتقاد شرح الاعتقاد

۲۹۴۹۔ قرشی مغربی [ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابراہیم مغربی] [صوفی - ۵۹۹] قدس - عمر ۵۵ (دیکھو ابو عبد اللہ قرشی)

۲۹۵۰۔ قرطبی [حکیم ابو القاسم محمد بن یحییٰ قرطبی] [حکیم - ۳۹۵]

۲۹۵۱۔ قرطبی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن ہارون قرطبی] [محدث - ۶۹۲ یا ۷۰۲] اسی سال ابن دقین کا انتقال ہوا

۲۹۵۲۔ قرطبی [علامہ ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر قرطبی انصاری خزر جی مالکی] [زاہد مفسر - ۶۷۱] تفسیر ۵ جلد - تذکرہ فی امور الآخرہ ۲ جلد

شرح اسمائے حسنہ ۲ جلد

۲۹۵۳۔ قرطبی [قرطبی بن کعب انصاری خزر جی] [صحابی - عہد علی] حضرت علی کے سب معروکوں میں شریک رہے - خلافت علی بن کوفہ میں وفات ہوئی -

۲۹۵۴۔ قرطبی [محمد بن کعب قرطبی] [محدث - ۱۰۸]

۲۹۵۵۔ قرمانی [ابوالعباس احمد بن یوسف دمشقی] [مورخ - ۱۰۱۹] اخبار الدول و آثار الاول

۲۹۵۶۔ قرزازی [ابو عبد اللہ محمد بن جعفر قیزی قیرواتی] [نحوی - لغوی - ۱۲ قیروان] لازم عزیزین مع خلیفہ مصر - جامع لغت میں - کتاب التعریف

۲۹۵۷۔ قزوینی [نجم الدین علی بن عمر بن علی کاشانی قزوینی] [منطقی - حکیم - ۶۷۵] شمس - جامع الدقائق - حکمہ - المعین - (نیز دیکھو زکریا و خلیل دمشقی)

۲۹۵۸۔ قزوینی [میرزا قوام الدین محمد بن محمد ہمدانی سیفی قزوینی] [فقیہ - حکیم - شاعر عرب - بارہویں صدی] شاگرد شیخ جعفر حوزینی نجفی - تحفۃ

القوامیہ شرح لمعۃ فقہ میں - شرح زبدۃ بہائی - شرح رسالہ اسطرلابہ

۲۹۵۹۔ قسطلانی [شہاب الدین احمد بن محمد بن حسین شافعی قسطلانی مصری] [محدث - ۶۳۳] قاہرہ (ارشاد الساری شرح بخاری یو اہل بیت)

۲۹۶۰۔ قضاوی [ابو عبد اللہ محمد بن سلام بن جعفر مغربی مصری شافعی] [فقیہ - محدث - ۵۴۴] قاضی القضاۃ مصر - استاد حمیدی - دستور الحکم -

۲۹۶۱۔ قطان [ابوالحسن علی بن یحییٰ بن بری فارسی بغدادی] [محدث - ۲۳۴] (ابو داؤد)

- ۲۹۶۲- قطان [عبد بن شاذان بصری] (محدث - بعد ۲۴۰)
- ۲۹۶۳- قطان [ابو الحسین علی بن ابراہیم بن مسلمہ بن بحر قزوینی] (محدث - ۳۴۵) ولادت ۲۵۴
- ۲۹۶۴- قطران [قطران بن منصور تبریزی] (شاعر فارسی - صدی ششم) انوری کا استاد
- ۲۹۶۵- قطرب [ابو علی محمد بن مستنیر بن احمد بصری] (لغوی - ادیب - ۲۰۶) مشنات - کتاب العلل - کتاب الاضداد - کتاب القوافی - کتاب الاستقاف - معانی القرآن - شاگرد سیبویہ
- ۲۹۶۶- قطب الدین بختیار [سید قطب الدین بختیار کاکی اوشی حسینی دہلوی] (صوفی - ۶۳۳ مہرولی) خواجہ معین الدین چشتی کے مرید - تاریخ خورشید جاہی میں ہے کہ ۵۶۵ھ کو امام حسین کو ایسا روئے کہ آنکھوں اور ہرٹن موسے ایک شب دروڑوں جاری رہا۔
- ۲۹۶۷- قطب الدین بوہی [ابو جعفر قطب الدین محمود بن محمد رازی بوہی شینی] (حکیم - منطقی - ۷۶۶ دمشق) قطبیہ شرح شمسہ شرح محلہ شاگرد علامہ حلی
- ۲۹۶۸- قطب الدین ہلوی [نواب قطب الدین خاں] (محدث - مفسر - فقیہ - ۱۲۸۹) شاگرد محمد اسحاق دہلوی - مظاہر حق - جامع التفسیر - فخر جلیل ترجمہ حصن حصین - تزیین الحق - تحفہ الراویین - جامع الحسنات - مدن الجواهر۔
- ۲۹۶۹- قطب الدین سہاوی [قطب الدین شہید سہاوی لکھنوی] (فقہ - ۱۱۰۳) از نسل ابو یوسف نصاری
- ۲۹۷۰- قطب الدین شمس آبادی [سید قطب الدین شمس آبادی] (فقہ - ۱۱۳۱) قطب الدین سہاوی کے شاگرد - عمر ۷۰
- ۲۹۷۱- قطب الدین شیرازی [علامہ قطب الدین محمود بن مسعود بن مصلح کا ذرونی شافعی] (محقق - ۷۱۰) درۃ التاج قطبیہ شرح شمسہ
- ۲۹۷۲- قطب الدین قسطلانی [امام محمد بن احمد بن علی تنویری مصری مالکی] (زاہد - محدث - شاعر - ۶۸۶ قاہرہ) ولادت ۶۱۴ - مکہ سے ہجرت قاہرہ کا شیخ الحدیث مقرر کیا گیا۔
- ۲۹۷۳- قطب الدین نیشاپوری [ابو المعالی مسعود بن محمد بن مسعود نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۵۷۸ دمشق) الہادی فقہ میں
- ۲۹۷۴- قطب وندی [قطب الدین ابو الحسین سعید بن ہبۃ اللہ بن حسن راوندی (کاشانی)] (مفسر - فقیہ - شاعر - محدث - ۷۱۰) صدی ششم قمر
- شاگرد شیخ ذوالفقار و سید مرتضی بن داعی و عماد طبرسی و ابو علی طبرسی - خلاصۃ التفسیر - منی شرح نہایہ - خزائن الجراح - تہذیب الفلاسفہ - جواہر الکلام مستقصدی - کتاب المعارج والمنہاج (شرح بیح البلاغہ) قصص الانبیاء - فقہ القرآن - فلاح السائل - شرح آیات الاحکام
- ۲۹۷۵- قطب عجمی [امیر قطب الدین ابو المنصور مظفر بن اردشیر مروزی شافعی] (واعظ - ۵۴۷ مسکرم) مدفون بغداد - تین سال بغداد میں رہا۔ وعظا میں ضرب لیل - ابو الحسن اردشیر (الموتی - ۵۴۹) بھی بڑے واعظ تھے جو انکے والد تھے
- ۲۹۷۶- قطب کیدری [ابو الحسن محمد بن حسین بن حسن کیدری بہیقی نیشاپوری] (فقہ - ادیب - شاعر - ۶۸۶) آخر صدی ششم حدائق الحقائق (شرح بیح البلاغہ) الاصول فقہ میں - غایۃ المراد - مسالك کشف اللثام - دیوان علی
- ۲۹۷۷- قطب المحققین [قطب الدین محمد بن محمد رازی] (فقہ - محقق - ۷۶۶ دمشق) شاگرد علامہ حلی - شرح مطالع - تحفہ الاشراف حاشیہ کشان - درۃ الاضداد - شرح شمسہ - حاشیہ بر اشارات - شرح حکامات۔
- ۲۹۷۸- قطبی [ابوبکر احمد بن جعفر بن حمدان] (محدث - ۳۶۸) شاگرد عبد اللہ بن احمد حنبل
- ۲۹۷۹- قطبی [ابراہیم بن سلیمان قطبی حلی نجفی] (فقہ - ۷۱۰) معاصر محقق ثانی - سراج الوداج - شرح الفیہ شہید - نفحات الفوائد
- ۲۹۸۰- قصبی [ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن مسلمہ بن قصب حارثی مدنی بصری مکی] (محدث - فقیہ - ۲۲۱) ولادت ۱۳۰ - شاگرد امام مالک - داوی موطا
- ۲۹۸۱- قتال شاشی [قتال شاشی] (اصولی - ۵۰۷) (دیکھو شاشی) اصول شاشی
- ۲۹۸۲- قتال مروزی [ابوبکر عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ مروزی شافعی] (فقہ - ۴۱۷) عمر ۹۰ - بڑے بڑے شافعی اماموں کا استاد
- ۲۹۸۳- قلیوبی [احمد بن احمد بن مسلمہ قلیوبی مصری] (ادیب - ۱۰۶۹) کتاب النوادر - تحفہ الراغب تراجم البلیت

- ۲۹۸۳۔ قبر [قبر] (تابعی - ۱) غلام علی بن ابیطالب - حجاج نے شہید کرایا
- ۲۹۸۵۔ قندوزی [سیمان بن خواجہ کلاں قندوزی قسطنطنیوی حنفی] (صوفی - ۲۹۴) قسطنطنیہ (دیکھو سیمان قندوزی)
- عبدالعزیز سلطان روم کا پیر تھا
- ۲۹۸۶۔ قنذ [قنذ بن عمر بن جبران قنذی] (صحابی - ۱) کچھ دنوں عمر کی طرف سے مکہ کے گورنر رہے
- ۲۹۸۷۔ قواریری [ابوسعید عبداللہ بن عمر بن میسرہ بعدادی] (محدث - ۲۳۵)
- ۲۹۸۸۔ قوشی [علاء الدین علی بن محمد قسطنطنیوی] (متکلم - ۸۷۸) شرح تجرید - حاشیہ کشف
- ۲۹۸۹۔ قونی [اسماعیل بن محمد بن مصطفیٰ قونی] (مفسر - ۱۱۹۵ دمشق) حاشیہ بیضاوی
- ۲۹۹۰۔ قہرستانی [شمس الدین محمد حنفی بخاری] (فقیہ - ۹۶۲ بخارا) جامع الرموز شرح مختصر وقایہ
- ۲۹۹۱۔ قیرانی [ابوعبداللہ بن ابی دینار] (مورخ - صدی یازدہم) المونس تاریخ افریقیہ و تونس ۱۰۹۲ھ میں لکھی
- ۲۹۹۲۔ قیس بن سعد [قیس بن سعد بن عبادہ خزرجی] (صحابی - محدث - ۶۰ ھینہ) ہمیشہ علی کے ساتھ رہے
- ۲۹۹۳۔ قیس بن حازم [قیس بن ابی حازم الحمیری کوفی] (تابعی - ۹۷) ہروان میں علی کے ساتھ تھے - عہد رسول میں پیدا ہوئے
- ۲۹۹۴۔ قیس بن ذریح [قیس بن ذریح گنانی] (شاعر عرب - حدود ۷۰) امام حسن کا برادر رضاعی
- ۲۹۹۵۔ قیس بن کشوح [ابوشداد قیس بن کشوح بجلی] (صحابی - ۳۷) علی کی رفاقت میں صفین میں شہید ہوئے - عمر بن یزید کے بھائی
- ۲۹۹۶۔ قیس بن طوح [قیس بن طوح بن مراح عامری] (شاعر عرب - حدود ۸۰) مجنون عاشق لیلیٰ - مگر اصل میں مجنون نہ تھا بلکہ عابد اللہ
- ۲۹۹۷۔ قیسی [ساج الدین محمد بن عبدالقادر] (محدث - ۷۴۹)
- ۲۹۹۸۔ قیس [برہان الدین ابواسحاق ابراہیم بن محمد بن ابراہیم مالکی دمشقی] (نحوی - ۷۴۲) ابویحیٰ اور بزاز کا شاگرد - اعراب القرآن
- ۲۹۹۹۔ کاتب اصفہانی [دیکھو اصفہانی] (کاتب - ۵۹۷) تاریخ السیوقین
- ۳۰۰۰۔ کاتب اقدی [ابوعبداللہ محمد بن سعد بن منیع زہری] (کاتب - مورخ - ۲۳۰) (دیکھو ابن سعد) (کاتب چلی = حاجی خلیفہ)
- ۳۰۰۱۔ کاتب الوداعی [علاء الدین علی بن مظفر بن ابراہیم کندی شیبی دمشقی] (کاتب - محدث - ۱۶۰ بستانہ) ولادت ۴۴۰ - سکونت دمشق
- تذکرۃ الکندہ ۵ جلد میں
- ۳۰۰۲۔ گادرونی [محمد بن سعید] (محدث - ۷۵۸) سیرۃ النبیفہ
- ۳۰۰۳۔ گادرونی [سید الدین] (طیب - آٹھویں صدی) شرح موجز القانون (دیکھو سید الدین)
- ۳۰۰۴۔ گادرونی [شیخ نور الدین احمد بن محمد بن جعفر (یا خضر) عمری شافعی گادرونی نزہی مکہ] (مفسر - ۱) تفسیر صراط المستقیم
- ۳۰۰۵۔ کاشی [لاحسن آملی] (شاعر فارسی - صدی ہفتم) معاصر سلطان خدا بندہ و علامہ علی - ہفت بند در مناقب علی
- ۳۰۰۶۔ کاشفی [دیکھو حسین کاشفی] (مفسر - واعظ - ادیب فارسی - بعد ۹۱۰)
- ۳۰۰۷۔ کاظمی [سید جواد بن سعد العالی] (فقیہ - صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی - شرح زبدۃ الاصول - شرح خلاصۃ الحساب - فوائد علیہ
- ۳۰۰۸۔ کافی [کفایت علی مراد آبادی] (شاعر اردو - آخر صدی سیزدہم)
- ۳۰۰۹۔ کافی الکفایہ [بہار الدین ابوالمعالی محمد بن ابی سعد حسن بن محمد بغدادی] (کاتب - ادیب - ۵۶۲ بغداد) ولادت ۴۹۵ - تذکرہ (دیکھو ابن خلدون)
- ۳۰۱۰۔ کافی [دیکھو برغی] (فقیہ - محدث - مفسر - ۸۷۹)
- ۳۰۱۱۔ کبیری [محمد بن ابراہیم طوطا النصاری] (محدث - ۷۱۸) غر الخصال
- ۳۰۱۲۔ کثیر فہ [ابوجعفر کثیر فہ] (عبد الرحمن بن اسود بن عامر خزاعی) (فقیہ - شاعر عرب - ۱۰۵) عاشق مشہور

- ۳۰۱۳۔ کراچی [شیخ ابوالفتح محمد بن علی بن عثمان کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ متکلم۔ ۴۴۹] کتاب العجب۔ کتاب النوادر۔ کنز العوائد۔ معدن الجواهر۔
روضۃ العابدین۔ استفسار۔ شاگرد سید مرتضیٰ و ابو جعفر طوسی و ابن شاذان۔ سکونت حلقہ و کثف۔
- ۳۰۱۴۔ کراچی [ابو علی حسین بن علی بن زید کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ متکلم۔ ۴۴۵] کتاب اذا صحب شافعی۔ اصول الفقہ۔ فروع الفقہ۔
- ۳۰۱۵۔ کراچی [دیکھو علی بن حسن ہنسی مصری] [نوی۔ نوری۔ صدی چہارم]۔
- ۳۰۱۶۔ کراچی [کرامت علی دہلوی حیدر آبادی] [فقیہ۔ صدی سیزدہم] سیرۃ المحمدیہ عربی۔ حیدر آباد میں ہزار روپیہ ماہوار کا منصب پایا۔
- ۳۰۱۷۔ کراچی [جلال الدین محمد کرنی] [مفسر۔ ۱۰۰] شرح جلالین یعنی مجمع البحرین و مطلع الہدیین۔
- ۳۰۱۸۔ کراچی [ابوبکر فخر الدین محمد بن حسن کرنی] [ریاضی۔ صدی یازدہم] کافی حساب میں۔ فخری جبر و مقابلہ میں (بزرگ دیکھو معروف کرنی)۔
- ۳۰۱۹۔ کراچی [شمس الدین محمد بن یوسف بن علی کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ ۷۸۶] ولادت ۷۱۷۔ شرح بخاری۔ شرح مواقیف شیخ فوائد۔
- ۳۰۲۰۔ کراچی [کریم اللہ] [کریم اللہ حنفی دہلوی] [فقیہ۔ واعظ۔ ۲۹۰] (دہلی)۔
- ۳۰۲۱۔ کراچی [ابوالحسن علی بن حمزہ بن عبد اللہ کونی بغدادی] [نوی۔ نوری۔ قاری۔ ۸۹] سات قاریوں میں سے۔ نولہ۔ اور
قرأت میں امام تھا۔ امین بن ہارون کا استاد۔ ولادت ۱۳۸۔
- ۳۰۲۲۔ کراچی [ابوالفتح محمد بن حسین] [کاتب۔ ۳۵۰] آداب النذیم۔
- ۳۰۲۳۔ کراچی [دیکھو صالح کشتی] [صوفی۔ ۱۰۶۷]۔
- ۳۰۲۴۔ کراچی [ابو عمر و محمد بن عمر بن عبد العزیز کشتی] [رجالی۔ تیسری صدی] معرفۃ الرجال۔ شاگرد عیاشی۔
- ۳۰۲۵۔ کراچی [کعب بن طلع حمیری] [تابعی۔ محدث۔ ۲۴۰] خلافت ابوبکر میں مسلمان ہوئے۔ خلافت عمر میں مین سے مدینہ میں آئے۔
- ۳۰۲۶۔ کراچی [کعب بن زہیر] [کعب بن زہیر بن ابی سلمیٰ مزنی] [شاعر عرب۔ ۱۰۰] عبد رسول اللہ میں تھا۔
- ۳۰۲۷۔ کراچی [کعب بن عجرہ] [کعب بن عجرہ بنوی نزہل کوفہ] [صحابی۔ محدث۔ ۵۱ مدینہ]۔
- ۳۰۲۸۔ کراچی [کعب بن عمرو] [کعب بن عمر انصاری اسلمی] [صحابی۔ ۵۵ مدینہ]۔
- ۳۰۲۹۔ کراچی [کعب بن مالک] [کعب بن مالک خزرجی انصاری] [صحابی۔ محدث۔ ۵۰] عمر ۷۷۔
- ۳۰۳۰۔ کراچی [کعب بن مرہ] [کعب بن مرہ بہزی] [صحابی۔ ۵۹] شام ساکن اردن۔
- ۳۰۳۱۔ کراچی [تقی الدین ابراہیم بن علی بن حسن بن محمد کفعمی عالمی] [عالم۔ ادیب۔ اوائل صدی دہم] مصباح جو ۸۹۵ھ میں لکھی مقصد الاسی۔
نہایت الادب فی امثال العرب۔ قراۃ النصیحة خلاصہ مجمع البیان۔ فروع الفتنہ۔
- ۳۰۳۲۔ کراچی [ابو البقا حسینی حنفی] [ادیب۔ اوائل صدی یازدہم] کلیات صرف نحو اور لغت میں۔ (دیکھو ابو البقاء)۔
- ۳۰۳۳۔ کراچی [محمود بن سلیمان کوفی] [فقیہ۔ رجالی۔ ۹۰] اعلام الاخیار یعنی طبقات حنفیہ۔
- ۳۰۳۴۔ کراچی [ابو الریح سلیمان بن سالم حمیری کلاعی طبری] [محدث۔ فقیہ۔ ۴۳۴] ولادت ۵۶۵ھ مرسیہ۔ کتفی فی مغازی المصطفیٰ۔ اربعین معرفۃ
الصحابہ و التابعین۔ مصباح النظم۔ الشارح الخلفاء۔
- ۳۰۳۵۔ کراچی [ابو المنذر ہشام بن محمد بن سائب کلبی کوفی] [محدث۔ نقابہ۔ ۲۰۴] الجہرہ انساب میں۔ کتاب الثالب۔ کتاب لشجرات۔
- ۳۰۳۶۔ کراچی [ابو نصر محمد بن سائب بن بشر کلبی کوفی] [مفسر۔ نقابہ۔ ۴۴] سیفان ثوری اور ابن اسحاق سے روایت کرتا رہا۔
- ۳۰۳۷۔ کراچی [کثوم بن ہرم] [کثوم بن ہرم انصاری] [صحابی۔ ۲] رسول اللہ کے مدینہ پہنچنے سے پہلے مسلمان ہوئے۔ جنگ بدر سے ذرا پہلے انتقال ہوا۔
- ۳۰۳۸۔ کراچی [مرزا علاء الدین محمد بن محمد علی حسینی] [فقیہ۔ ادیب۔ ۱۱۱۰] حدائق الحقائق شرح بیج البلاغہ۔ منہج البیہقین۔
- ۳۰۳۹۔ کراچی [مرزا ابوالفتح کلبوی] [متکلم۔ ۱۰] البرہان منطقی میں۔ امکان الفصل فی التعلیل۔ حاشیہ مخرج جلال علی العبدیہ۔

لکھے بیٹے غیاث علی ۱۲۴۲ھ میں دہلی میں پیدا ہوئے انکی حیدر آباد سے ۵۰۰ روپے پیش منسوب ہوئی۔

۳۰۴۰۔ کلیم [ابوطالب دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۰۶۱) شایعہاں کا ملک الشعراء
 ۳۰۴۱۔ کلیم اللہ [شیخ کلیم اللہ جہان آبادی] (صوفی - ۱۱۴۲ء دہلی) تفسیر سواہل سبیل - کشکول - مرقع
 ۳۰۴۲۔ کلینی [ثقة الاسلام ابو جعفر (اول) محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی رازی] (محدث - ۳۲۹ء بغداد) کافی حدیث میں - کتاب الروضة -
 تعبیر الروایہ - رسائل المائتہ -

۳۰۴۳۔ کمال اصفہانی [کمال الدین اسماعیل بن جمال الدین عبدالرزاق] (شاعر فارسی - ساتویں صدی) اوکٹائی خاک اصفہان کے قتل عام میں
 ۳۰۴۴۔ کمال فخر [کمال الدین اسماعیل تبریزی] (شاعر فارسی - ۸۰۶ء)
 ۳۰۴۵۔ کمال زمکانی [امام علامہ کمال الدین محمد بن علی زمکانی بن عبدالواحد دمشقی انصاری] (فقیہ - ۶۷۷ء بلخیس) ولادت ۶۶۷ء - دمشق کا
 قاضی القضاۃ (جمال الاسلام) رد ابن تیمیہ
 ۳۰۴۶۔ کمال شیرازی [مرزا کمال الدین محمد بن معین الدین محمد فسا فی شیرازی] (عالم - ادیب - اوائل صدی دوازدہم) المشترکہ میرزا کمالا -
 شرح شافیه ابن حاجب -

۳۰۴۷۔ کمال کاشانی [کمال الدین عبدالرزاق کاشانی] (متکلم - ۳۵۷ھ)
 ۳۰۴۸۔ کمال لاہوری [کمال الدین لاہوری] (عالم و فاضل - ۱۰۷۰ھ لاہور) استاد احمد مجتہد سرہندی و عبدالحکیم سیالکوٹی
 ۳۰۴۹۔ کیمت [ابوالمستمل کیمت بن زید بن خنیس اسدی شیبی] (شاعر عرب - دوسری صدی) معاصر امام محمد باقر
 ۳۰۵۰۔ کیمیل بن زیاد [کیمیل بن زیاد بن نہیک نخعی حضرت مصطفوی مرتضوی] (صوفی - ۱۱۱۱ھ) از اصحاب علی
 ۳۰۵۱۔ کنجی [محمد بن یوسف کنجی شافعی] (محدث - ۶۵۸ھ) البتیان فی اخبار صاحب الزمان - کفاۃ الطالب فی اخبار علی بن ابیطالب
 ۳۰۵۲۔ کنڈی [ابو یوسف یعقوب بن اسحاق کنڈی بصری بغدادی] (فلسفی - طبیب - ۲۴۶ھ) قرابادین - الامطار والریاح - ۲۶۵ھ کتابیں لکھیں
 ۳۰۵۳۔ کوشی [موفق الدین احمد بن یوسف موصلی شیبانی شافعی] (مفسر - ۶۸۰ھ) تفسیر تبصرہ - کشف الحقائق - تلخیص
 ۳۰۵۴۔ کیا الہریسی [عماد الدین ابو الحسن علی بن محمد بن علی طبری شافعی] (فقیہ - ۵۰۴ھ بغداد) ولادت ۴۵۰ھ - امام الحرمین کا شاگرد قائل لعن یزید
 ۳۰۵۵۔ گیلانی [شیخ محی الدین عبدالقادر بن خلجی دوست گیلانی] (صوفی - ۵۶۱ھ) دیکھو جیلانی
 ۳۰۵۶۔ لالکائی [ربیعۃ الدین حسن بن منصور طبری رازی] (محدث - ۴۱۸ھ) کتاب الخن - رجال الصالحین
 ۳۰۵۷۔ لبید [ابو عقیل لبید بن ربیع بن مالک عامری نزہی کوفہ] (شاعر عرب - ۱۴۰ھ کوفہ) عمر ۱۴۰ھ یا ۱۵۷ھ - دیوان اشعار
 ۳۰۵۸۔ لطف اللہ [لطف اللہ علی گڑھی] (فقیہ - زندہ) شاگرد مفتی عنایت احمد کاکوری - مفتی حیدر آباد - استاد عبدالحق صاحب تفسیر خاتون و
 ابو محمد ابراہیم آردی و ذوق نواز جنگ و حید الزمان

۳۰۵۹۔ لطف اللہ [لطف اللہ تیشا پوری] (شاعر فارسی - ۷۸۶ھ) مداح امیر تیمور و میراں شاہ
 ۳۰۶۰۔ لطف اللہ [شیخ لطف اللہ بن عبد الکریم بن ابراہیم بن علی عالمی سیسی] (فقیہ - محقق - ادیب - ۱۰۳۵ھ) معاصر شیخ بہائی
 ۳۰۶۱۔ لقانی [ابراہیم اشعری] (متکلم - ۱۰۴۱ھ) جوہرۃ التوحید عقائد میں

۳۰۶۲۔ لختی [احمد بن مبارک سجستانی لختی] (صوفی - بارہویں صدی) الابریز جو ۱۱۲۹ھ میں لکھی
 ۳۰۶۳۔ لیث بن سعد [ابو الحارث لیث بن سعد بن عبدالرحمان حنفی] (محدث - فقیہ - ۱۷۵ھ مصر) معاصر امام مالک - فقہ و حدیث میں
 ۳۰۶۴۔ لیلی [لیلی بنت عبداللہ اخیلیہ] (شاعرہ - ۸۱ و ۸۰ کے درمیان) خنساء کے سوائے کوئی عورت اس سے بڑھ کر شاعرہ نہیں ہوئی

۳۰۶۵۔ ماتریدی [ابو منصور محمد بن محمد بن محمود سمرقندی] (متکلم - ۳۳۳ھ) کتاب التوحید - رد الاماتہ - کتاب المقالات
 ۳۰۶۶۔ ماجد [سید ابو علی ماجد بن ہاشم بن علی بن مرتضیٰ حسینی بخرانی] (محدث - محقق - ادیب - ۱۰۶۸ھ) رسائل الحدیث - یوسفیہ - قصیدہ بلعیمہ

۳۰۶۔ ماجشون [ابو عبد اللہ عبدالعزیز بن عبد اللہ تیمی مدنی] [محدث - فضیہ - ۱۴۴۷ھ بغداد] ابن خلکان و ان کا نام ابو یوسف یعقوب بن ابی مسلم دینار تیمی مدنی لکھا ہے۔

۳۰۶۸۔ [ابو مروان عبد الملک بن عبد العزیز بن عبد اللہ بن جشتون مالکی] (نقیبہ ۲۱۳) امام مالک کا شاگرد۔ دکنائے سننے کا شوقین

۳۰۶۹۔ ماریہ [ماریہ قطیفہ (کنیز رسول)] [صحابیہ۔ ۱۶] ابراہیم بن رسول کی والدہ۔ رسول اللہ نے انکی بہن سیرین حسان کو دی تھی

۳۰۷۰۔ مازری [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن ۶
حقیقی، مالکی] [فقہیہ - محدث - ۵۳۶ مہدیہ] شرح مسلم، ایضاح المصنوع فی بیان الاصول

۷۱۔ حازنی [ابو عثمان بکر الحازنی بصری] (مصری - ۲۳۰) سب سے پہلے صرف کی تدوین اسی نے کی۔ [ابو الحسن ہارنی = فخر بن شعیب]

۴۷۷۔ ماسرجسی [ابو الحسن محمد بن علی بن سهل ماسرجسی شافعی] (فقیہ - ۸۴۳ھ بمطابق ۱۴۴۰ء - ۹۰۷ھ)۔ ابو اسحاق مروزی کاشانگرد

۳۷۔ مالک اشترؓ مالک بن الحارث الاشتر الحنفیؓ (صحابی یا تابعی - ۳۸) معاویہ نے مصر جانے کے لیے ایک زمیندار سے زہر دیا۔

۳۷۷- مالک بن انس [امام ابو عبد اللہ مالک بن انس صحیحی مدنی] (محدث - فقیہ - ۱۷۹ ھ) ولادت ۹۵ ھ - موطن

۳۰۷۵۔ مالک ابن اوس [مالک بن اوس بن حذثان بصری] (صحابی - ۲۲ مدینہ)

۶۹۔ مالک بن یثبان [ابو الہیثم مالک ابن الیثبان] (صحابی۔ ۲۰ حدیث) دیکھو ابو الہیثم

۳۰. مالک بن حویرث [مالک بن حویرث لیثی بصری] (صحابی - ۹۴ھ بصرہ)

۳۰۷۸۔ مالک بن دینار [ابویحییٰ مالک بن دینار بصری] (صوفی - عالم - ۱۲۸ھ ۱۳۱ھ یا ۱۳۲ھ بصرہ) حسن بصری کے مرید۔ بعض کہتے ہیں ضیاء

کے کسی علاقہ میں انتقال ہوا۔

۶۹-۳- مالک بن نویرہ [مالک بن نویرہ بن حمزہ ربیعہ] (صحابی - ۱۲) رسول اللہ نے بنی ربیعہ کی زکوٰۃ تحصیل کرنے پر مقرر کیا تھا۔ اضافہ فیصلہ

۳۰۸- مازدی [ابو الحسن علی بن محمد بن حبیب بصری بغدادی شافعی] (فقیه - ۵۵۰ م بغداد) ولادت ۴۴۴ م - احکام السلطانیة - ادب الدنیا

والدين - اعلام النبوة - تفسير القرآن - كتاب الحادی -

۸۔ مبارک ناگوری [شیخ مبارک ناگوری اکبر آبادی] (مفسر فقہ - ۱۰۱) تفسیر منہج المعانی - ابوالفضل اور فیضی کے والد

۱۳۰۸ - مبارک‌بن فاجر [ابوالکرم مبارک‌بن فاجر بن محمد بن یعقوب] (نخوی - لنوی - ۵۰۰ هـ) ولادت ۴۴۸ - شاهرادین برهان

۸۴-۳- میرزا ابوالعباس محمد بن یزید بن عبدالاکبر ثمالی بصری [تخوی - ادیب - ۸۶۲ بغداد] الکاملی لغت و آداب میں - روحۃ المستضی -

شاگرد دمازی و ابو حاتم سجستانی - استاد نغیویه - ولادت ۲۰۷ -

۳۰۸۔ مہربان [ابو بکر محمد بن علی بن اسماعیل راجی عسکری] (نخوی - ۳۴۵) شرح کتاب سیدیہ - شرح افشش - النجوم المجمع - العلل العیون

۳۰۸۔ مستم [مستم بن نویره بن حمزہ یربوعی] (صحابی۔ شاعر۔ ۰۔)

تشیق [ابو الطیب احمد بن حسین بن حسن بن عبدالصمد کندی کو فی] [شاعر عرب رافضی - ۵۵۵ھ مولد کوفہ سم - ۶۰۸ھ بغداد الدولہ اور سیف الدولہ

محمدان کا مدارح - دیوان اشعار

۳۰۶۔ متوفی [ابوسعبد الرحمان بن مامون بن علی نیشاپوری شافعی] (فقہہ ۴۷۸۔ بخارا) ولادت ۴۶۶ نیشاپور۔ تہمتہ الایمانہ شاکر گزدرانی۔

۳۰۔ مبین [سید اسد علی خاں برستی دہلوی] (شاعر اردو۔ صدی سیزدہم) نواب حامد علی خاں دہلوی کے داماد

۳۰۸۔ متین [عبد الرضا اصفہانی لکھنوی] شاعر فارسی۔ ۱۱۷۵ھ ایران سے ہند میں آیا۔

۹۔ مشہور ترین حارثہ شیبانی [(ص ۱۴۰)] ۱۰۔ مسلمان ہوئے۔ ۱۱۔ میں ابوبکر کی طرف سے عراق میں (اٹھارے) دھڑے فارے گئے۔

۳۰۔ محاشم بن مسعود سلمیٰ [(ص ۳۶ - ۳۷)] جنگ جمل میں علی کی طرف سے شہید ہوئے

۳۰۔ محاورہ [محاورہ بن جسیر کلمی] (تاسعہ - ۱۰۲) امام قرأت و تفسیر

شاگرد: استاد علی قزوینی و سید افروز

۳۰۹۳۔ محمد الدین اربلی [ابو عبد اللہ محمد بن ظہیر الدین احمد بن عمر ابلی حنفی] (ادیب۔ شاعر۔ ۶۹۷ ہجری) ولادت ۶۰۳ھ اربل۔ بغداد و دمشق میں علم حاصل کیا۔

۳۰۹۴۔ محمد الدین فیروز آبادی [محمد الدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی شیرازی] (لغوی۔ محدث۔ ۸۱۷ھ گزرون) قاموس۔ سفر السعاده تفسیر ابن عباس (دیکھو فیروز آبادی)

۳۰۹۵۔ مجدویہ [احمد بن ابی بکر بن محمد خاوری] (نحوی۔ ادیب۔ ۶۲۰ھ)

۳۰۹۶۔ مجروح [میر ہندی] (شاعر اردو۔ حدود ۱۳۲۰ھ) غالب کے شاگرد [مجلسی۔ دیکھو اخوند مجلسی و باقر مجلسی]

۳۰۹۷۔ محبوس [علاء الدین علی بن عباس] (طیب۔ ۸۳۸ھ) کامل الصنائع جسے ملکی بھی کہتے ہیں

۳۰۹۸۔ مجیر الدین [مجیر الدین حبلی] (ہورخ۔ اوائل صدی دہم) ولادت ۸۶۱ھ قدس۔ انیس اخیل تاریخ القدس و الخلیل ج ۱

۳۰۹۹۔ مجیر الدین ابن تیم [مجیر الدین محمد بن یعقوب بن علی] (فاضل۔ شاعر عرب۔ ۴۸۴ھ حاکم)

۳۱۰۰۔ محاربی [ابو محمد عبد الرحمان بن محمد بن زیاد کونی] (محدث۔ ۱۹۵ھ)

۳۱۰۱۔ محاسنی [ابو عبد اللہ حریف بن اسد بصری] (صوفی۔ ۲۴۳ھ)

۳۱۰۲۔ محالی [قاضی ابو عبد اللہ حسین بن اسماعیل بن محمد بغدادی] (محدث۔ ۳۳۰ھ) ولادت ۲۴۵ھ مالی (نیز دیکھو ابو الحسن عالمی)

۳۱۰۳۔ محب الدین [محب الدین آفندی] (ادیب۔ ۱۰۱۶ھ) شرح شواہد کشفات

۳۱۰۴۔ محب اللہ [محب اللہ عوف فاضل خان بہاری حیدر آبادی] (اصولی۔ متکلم۔ ۱۱۱۹ھ) سلم العلوم منطق میں۔ مسلم الثبوت اصول میں۔ جزائر الفرد

۳۱۰۵۔ محب طبری [محمد الدین احمد بن عبد اللہ طبری شافعی] (محدث۔ ۶۶۹ھ یا ۶۶۴ھ مکہ) ریاض النضرہ فی فضائل العشرہ۔ ذخائر العقبہ

۳۱۰۶۔ محبوب عالم [سید محبوب عالم محمد بن سید صفی الدین جعفر احمد آبادی] (صوفی۔ مفسر۔ ۱۱۱۱ھ احمد آباد) ولادت ۱۰۴۷ھ۔ تفسیر فارسی برایت

اہلبیت۔ تفسیر عربی بطور جلالین

۳۱۰۷۔ محقق [ملا محقق کاشی] (شاعر فارسی۔ ۱۰۰۰ھ) طہاسپ صفوی کے زمانہ میں واقعات کر بلا نظم کئے۔

۳۱۰۸۔ محرم آفندی [محرم آفندی] (نحوی۔ آغاز صدی سیزدہم) شرح شرح ملا جامی بر کافیہ

۳۱۰۹۔ محسن فیض [ملا محسن فیض محمد بن شاہ مرتضیٰ بن شاہ محمود کاشانی] (مفسر۔ ۱۰۹۱ھ) تفسیر صافی۔ تفسیر صافی۔ الوافی۔ الشافی۔ مفتاح الشرائع

علم الیقین۔ عین الیقین۔ کتاب الحقائق۔ قرۃ العیون۔ کتاب النالی۔ جلازل القلوب۔ انوار الحکمہ۔ میزان القیامہ۔ مرآۃ الاحیاء۔ تنویر

المصابیح۔ نقد الاصول۔ تہمیل الحجۃ۔ اصول العقائد۔ کتاب الخطب۔ گزارد قدس۔ کئی ۲۰۰ کتابیں شاگرد ملا صدرا و ملا شافعیہ اللہ ج

۳۱۱۰۔ محسن کاظمی [سید ابو الفضا نائل محسن بن سید حسن بن اعرجی کاظمی] (فقہ۔ اصولی۔ حدود۔ ۱۲۴۴ھ کاظمی) المحصول فی علم الاصول لیسانہ

الاجتہاد فقہ میں۔ الاشیاء والنظائر

۳۱۱۱۔ محسن فیض پوری [محسن بن حسین بن احمد فیض پوری] (واعظ۔ محدث۔ اوائل صدی بیجم) مالی۔ کتاب السیرۃ۔ اعجاز القرآن۔ ابوالفتوح رازی

کے دادا کے مشائخ سے تھے۔

۳۱۱۲۔ محفوظ علی [شیخ شمس الدین محمد بن و شمس بن محمد علی] (فاضل۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ صدی ہفتم) شاگرد محقق علی

۳۱۱۳۔ محقق اول [ابو القاسم نجم الدین جعفر بن حسن بن یحییٰ بن حسن بن سید علی] (فقہ۔ ۶۷۶ھ) استاد علامہ علی۔ شرایع الاسلام۔

تبع الاصول۔ مختصر نافع بحکمت التہذیب۔ معارج اصول فقہ میں۔ کتاب البقیۃ۔ معتبر شرح مختصر

۳۱۱۴۔ محقق ثانی [شیخ زلال الدین ابو الحسن علی بن حسین بن عبد العالی کرکی عالمی] (فقہ۔ اصولی۔ ۹۴۰ھ) شرح قواعد الاحکام۔ شرح شرایع الاسلام

شرح ارشاد۔ معارج۔ شاگرد علی بن زلال۔ شیخ علانی اور سوا المرادج کلام بھی مشہور ہیں۔ طہاسپ صفوی کو عہد میں شیخ الاسلام تھے۔

- ۳۱۱۵۔ محقق بخرانی [دیکھو سلیمان بخرانی باخدی] (فقہ - ۱۱۲۱)
- ۳۱۱۶۔ محقق سبزواری [آقا محمد باقر بن محمد موسیٰ سبزواری] (فقہ - مستطلم - حدود ۱۰۸۳) محمد تقی مجلسی کے شاگرد - کفایۃ الفقہ - سفینۃ النجاة - ذخیرۃ المعاد - شرح الارشاد
- ۳۱۱۷۔ محقق طوسی [نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی] (مستطلم - حکیم - فقہ - بہیت دان - ۹۷۲) تجرید العقائد - شرح اشارات - اساس التفتاب - تخریج مجلسی - زیج النجافی - رسالہ اسطرلاب - رسالہ در علم رمل - جامع الحساب - قواعد العقائد - بحث امامت - ترجمہ زبدة الحقائق - اخلاق نامہ صری - محصل - نہایہ - الرجال - رسالہ نصول
- ۳۱۱۸۔ محقق قمی [دیکھو ابوالقاسم قمی] (فقہ - ۱۲۳۱)
- ۳۱۱۹۔ محلی [جلال الدین محلی - مصری شافعی] (مفسر - ۸۶۴) (دیکھو جلال محلی)
- ۳۱۲۰۔ محمد ابراہیم [مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر سابق بنارس لکھنوی] (محدث - فقہ - جہندس - بہیت دان - ۱۲۵۴)
- ۳۱۲۱۔ محمد بن احمد [محمد بن احمد ترائی] (فقہ - صدی سیزدہم یزد) فضائل الشیعہ - سرور المؤمنین - زبدۃ المعارف -
- ۳۱۲۲۔ محمد بن احمد [محمد بن احمد فرغانی] (محدث - ۹۹۹)
- ۳۱۲۳۔ محمد بن احمد [محمد بن احمد بخاری] (دیکھو ظہیری) (فقہ - ۹۱۹)
- ۳۱۲۴۔ محمد اجل [محمد اجل آبادی] (شاعر فارسی - ۱۲۳۶)
- ۳۱۲۵۔ محمد استرآبادی [ہرز محمد بن علی بن ابراہیم استرآبادی] (رجال - ۱۰۲۸) منہج المقال مشہور بہ رجال کبیر - شرح آیات الاحکام -
- ۳۱۲۶۔ محمد اخباری [میرزا ابو احمد محمد بن عبد الباقی بن عبد الصانع نیشاپوری ہندی] (محدث - ۱۲۳۳) ولادت ۱۱۷۸ - تسلیۃ القلوب - کتاب المبین - منیۃ المراتد - کلیات الرجال - تقویم الرجال - مصادر الانوار - فتح الیاب - شہاب الناقب - دوائر العلوم - قطع الاسانید
- ۳۱۲۷۔ محمد اسماعیل [مفتی محمد اسماعیل بن مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر بناری لکھنوی] (فقہ - فلسفی - حبیب - شاعر فارسی - ۱۳۰۵) ولادت ۱۲۱۷ اپنے والد کے بعد لکھنؤ کے مفتی -
- ۳۱۲۸۔ محمد اسماعیل دہلوی [محمد اسماعیل بن عبد الغنی بن ولی اللہ دہلوی] (مستطلم - ۱۲۴۶) بالاکوٹ - صراط مستقیم - منہب امامت - تقریر الایمان -
- ۳۱۲۹۔ محمد اسماعیل لدنی [محمد اسماعیل لدنی مراد آبادی] (سیاح - ۱۲۵۳)
- ۳۱۳۰۔ محمد اسلم [قاضی محمد اسلم ہروی] (فقہ - ۱۰۶۱ لاہور) سکونت کلان - شاگرد شیخ بولان لاہوری - جہانگیر کی طرف سے کابل قاضی
- ۳۱۳۱۔ محمد بن اسلم [محمد بن اسلم طوسی] (محدث - ۲۴۲) چہل حدیث
- ۳۱۳۲۔ محمد بن اسحاق [محمد بن اسحاق بن یسار - بطلبی مدنی] (تابعی - مورخ - محدث - ۱۵۱ بغداد) المغازی والیسیر
- ۳۱۳۳۔ محمد اسحاق [محمد اسحاق] (مولوی عبد العزیز دہلوی کے نواسر) (فقہ - محدث - ۱۲۶۲) مکہ
- ۳۱۳۴۔ محمد بن ابیطالب [محمد بن ابیطالب استرآبادی] (فقہ - دسویں صدی) شاگرد علی بن عبد العالی کرکی - طالبیہ یعنی مطالبہ لطیفہ فی شرح سوانح
- ۳۱۳۵۔ محمد بن ابیطالب [محمد بن ابیطالب حارثی] (فقہ - ۱۰۰) زینۃ المجالس - تسلیۃ المجالس - دونوں مقتل حسین میں
- ۳۱۳۶۔ محمد شرف [محمد شرف لکھنوی] (عالم - ۱۲۴۴)
- ۳۱۳۷۔ محمد فضل [محمد فضل آبادی] (صوفی - ۱۱۲۴) سید محمد کاپلوی کے مرید - سید برکت - امداد ہروی کے پیر
- ۳۱۳۸۔ محمد امیر [محمد امیر مالکی] (فقہ - ۱۲۳۲) المجموع فقہ مالکی - اتحاد الاس - ولیفۃ الشاذلیہ - حاشیہ منہج
- ۳۱۳۹۔ محمد امین [محمد امین بغدادی المعروف بوسیدی] (نساب - تیرہویں صدی) سبک نامہ لکھنوی فی نسل قبائل عرب جو ۱۲۳۹ھ میں لکھی -

۱۳۱- محمد بنید آبادی [آقا محمد بن محمد رفیع جیلانی بنید آبادی اصفہانی] (الحکیم - شنگم - محدث - ۱۱۹۶) معاصر محمد باقر قزوینی

۳۳۳- محمد بن ابی بکر (محمد بن ابی بکر بن ابی قحافہ) [معمالی - ۸۳۸ھ مصر] ولادت سنہ ۷۵۵ھ حجۃ التوابع میں۔ معاویہ کی فوج سوار کرچی کے پورے پندرہ جلاؤں کے

مجموعه المآثر حالات ممالك عالم

۱۳۶- امام محمد بن یحییٰ بن عیسیٰ بن ابی حمزہ صدوق (ا.م ۲۴۰) بین ۱۹۵ و ۱۹۷ م. میر و بیوگرافر (ساز)

الحکام ابھول نقض میں۔

میں وفات بھی ہے۔

۳۱۵۰۔ محمد جان [مجم الدلہ محمد جان خاں بن شیخ محمد واسع بن شیخ محمد دہلوی] (طیب - ۱۲۹۴) مولف کتاب کے عم بزرگ

۱۵۲۔ محمد بن جعفر [محمد بن جعفر] (محمادی - ۱۶) جنگ تستر میں شہید ہوئے

۳۱۵۴- محمد بن حاطب (محمد بن حاطب قرشی) [صحابی - ۴۷ کوفہ]

مجاہدین عثمان سے معاویہ نے قتل کرایا۔

۱۰۵- محمد بن علی احمد بهائی امیر میرزا آقاسی - ولادت ۱۲۵۰ - سارنگدھل میں حیدر آباد کی دہلی صدر الدین و نسیم
بام الدین، قاضی تھے۔ معاملات لاسرارت و طول الحکومت شرح قصص الملک - [نیز دیکھو حصہ ششم از ۱]

۳۱۵۔ محمد بن حسن (سید محمد بن حسن بن قاسم) [نقیہ - واعظ - حدی دہم] اساتذہ شریفی موعظہ اعلیٰ دینیہ - حوالہ: شہید ثانی (کروا سے۔)

۵۹- محمد بن حسن [محمد بن حسن بن علی بن احمد بن علی خادسی] (مفسر، واعظ، پانچویں صدی) موفقتہ الواعظین - التنبؤ فی التفسیر - سید

۳۱- محمد حسین ثلوی (محمد حسین ثلوی) (محدث - ثی) ندر حسین د ملوی اور مفتی محمد الدین کے شاگرد

۱۹۸۱ء۔ جے این پی کے صدر بن گئے۔ ان کی قیادت میں دہلی کی اکیسویں ستمبر کی رات کو ایک ہفت روزہ کے دفتر پر بم دھماکا ہوا۔ ان کے گھر پر بھی بم دھماکا ہوا۔ ان کے گھر پر بم دھماکا ہوا۔ ان کے گھر پر بم دھماکا ہوا۔

۱۳۶۳- محمد حسین (امیر محمد صالح بن امیر عبد الواسع حسین) اصنافی ثاقب آبادی (فقیر - ۱۱) محمد باقر مجلسی کے بھائی۔

1

- ۳۱۴۵۔ محمد حسین [محمد حسین بن محمد رحیم کرمانی قزوینی] (فقہ - ۱۲۵۴ قزوین)
- ۳۱۴۶۔ محمد بن حمزہ [ساج الدین محمد بن حمزہ زہرہ حسینی] (نسب -) غایۃ الاختصار فی انساب آل علی ابن ابیطالب
- ۳۱۴۷۔ محمد بن خلیفہ [ابو القاسم محمد بن علی بن ابیطالب ہاشمی] (تالیفی - ۸۱) عمر ۶۹
- ۳۱۴۸۔ محمد خلیل [محمد خلیل مرادی] (مورخ - ۱۲۰۶) سلک الدوری اعیان قرن ثانی عشر
- ۳۱۴۹۔ محمد بن خاتون [دیکھو عبد علی بن محمد] (فقہ -) اوائل صدی یازدہم حیدر آباد
- ۳۱۵۰۔ محمد رضا [محمد رضا حسینی] (فقہ -) صدی یازدہم کشف الآیات - تفسیر القرآن
- ۳۱۵۱۔ محمد زاهد [محمد زاهد بخاری] (مفسر - محدث - ۷۷۷) تفسیر مشجلہ میں
- ۳۱۵۲۔ محمد بن زکریا [محمد بن زکریا رازی] (دیکھو رازی) [طیب - ۱۳۱] من لایحضرہ الطیب - برو الساجد - کفایہ مصوری
- ۳۱۵۳۔ محمد زمان [محمد زمان خاں شایچہ پتوری حیدر آبادی] (محدث - ۱۲۹۲)
- ۳۱۵۴۔ محمد زمان [امیر محمد زمان بن محمد جعفر شہیدی] (فقہ - ۱۰۶۱) شرح قواعد الاحکام
- ۳۱۵۵۔ محمد بن سعد [ابو جعفر محمد بن سعد بن زبیر] (قاری - نوی - ۲۳۱) مصنف نویں - معرفۃ القرآن
- ۳۱۵۶۔ محمد سلیمان [محمد سلیمان پہلوردی] (صوفی - حدود ۱۳۲۵) عبدالحی کھنوی اور نذیر حسین دہلوی کے شاگرد
- ۳۱۵۷۔ محمد بن سنان [ابو جعفر محمد بن سنان زاہری حرانی] (محدث - تیسری صدی) اصطلاحات ابو جعفر ثانی سے
- ۳۱۵۸۔ محمد بن سیرین [محمد بن سیرین (انس بن ملک کے فلام)] (تالیفی - محدث - ۱۱۰) البصرہ) ولادت ۳۳۰ - امام فن تفسیر - مفسر - محدث -
- ۳۱۵۹۔ محمد شیبانی [محمد بن حسن بن فرقہ شیبانی کو فی بغدادی] (حنفی - ۱۸۹) (ارے) ابو حنیفہ و ابو یوسف کے شاگرد - انکو مع ابو یوسف کے
- صاحبین فقہ حنفیہ میں لکھتے ہیں - زراذ نوی کے خالد زاد - جامع الکبیر - جامع المصنیر
- ۳۱۶۰۔ محمد طاہر [محمد بن محمد بن محمد بن طاہر فقیہ گجراتی] (نوی - محدث - ۹۸۶) (پن) ولادت ۹۱۳ - مجمع البحار - حنفی - تذکرۃ الموضوفا -
- ۳۱۶۱۔ محمد بن طلحہ [محمد بن طلحہ بن عبید اللہ بنی (نیز دیکھو ابن طلحہ)] (صحابی - ۳۶) زینب بنت جحش زوجہ رسول کی بہن حسہ کے بیٹے جحش بن علی
- پس عائشہ کی ہمراہی میں مارے گئے
- ۳۱۶۲۔ محمد عالمی [محمد بن محمد بن حسین عالمی] (فقہ - ۱۰۹۸) شاگرد شیخ بہائی - اصول فقہ - رسالہ عروض نظم تلخیص مفتاح سکاکی
- ۳۱۶۳۔ محمد عابد [محمد عابد بن محمد عابد سیونی حنفی] (فقہ - محدث - ۱۲۵۷) میں میں علما نے زہد سے پر تھا - والی مصر کی طرف سے حریدہ کا تیسرا اعلان
- شرح تیسرے الوصول - شرح بلوغ المرام - طوابع الافکار
- ۳۱۶۴۔ محمد بن عبد اللہ [محمد بن عبد اللہ سلی مرہبی شافعی] (محدث - فقہ - نوی - نوی - ۶۵۵) ولادت ۵۷۰ - سکونت بغداد - ری - افغان -
- ۳۱۶۵۔ محمد عباس [مفتی محمد عباس لکھنوی (شوشتری)] (فقہ - مفسر - ادیب - شاعر - متکلم - ۱۳۰۶) منابر الاسلام - شیعہ المجالس فیہ
- تفسیر راجع القرآن -
- ۳۱۶۶۔ محمد بن عبد اللہ [محقق شمس الدین محمد بن عبد اللہ عمقلانی مصری شافعی] (محدث - ۸۳۱) (قدس) ولادت ۷۳۳ - شرح بخاری -
- ۳۱۶۷۔ محمد عبیدہ [محمد عبیدہ ازہری مصری] (ادیب - حکیم - مفسر - آثار چودھویں صدی) شرح رنج البلاغہ تفسیر عمور قرآنی
- ۳۱۶۸۔ محمد بن عثمان [ابو جعفر محمد بن عثمان بن سعید اسدی] (فقہ - ۳۰۵) دوسرے وکیل امام صاحب العصر کے
- ۳۱۶۹۔ محمد عسکری [امیر محمد عسکری] (افاضل متکلم - ۱۱۹) عمر ۷۰ - مسئلہ فضیلت علی براہ کبریہ صدر جہاں پر غالب آئے
- ۳۱۷۰۔ محمد علی بخاری [محمد علی بخاری] (مفتی حکیم محمد علی ولد مفتی محمد اسماعیل بن محمد ابراہیم شعی) (طیب - شاعر فارسی - ۱۳۰۳) الشہرہ حکیم شہ
- ۳۱۷۱۔ محمد علی کابوری [سید محمد علی بن سید عبد اللہ بن سید حسینی] (حنفی نقشبندی کابوری) (فقہ - صوفی - جی - شاگرد مفتی عزیزت احمد کابوری بلف اللہ

۱۹۲۱ هـ. محمد علی مازندرانی [علاء محمد علی بن محمد رضا ساروی مازندرانی] (فقیه - رجالی - صدی دوازدهم) توضیح الاشتباه ج ۳ ۱۱۹۳ هـ میں لکھی

۱۹۳۰۔ محمد علی کر بلانی [محمد علی کر بلانی] (فقہیہ - صدی یازدہم) رسالہ واضح برائے استخراج آیات قرآنیہ

۹۴ - محمد علی کرمانشاهی [آقا محمد علی بن آقا محمد باقر بهمانی کرمانشاهی] (فقیه - صدی سیزدهم) متفلسف

۱۱۹۵- محمد علی کُنجی [آقا محمد علی بن آقا محمد باقر هزارجریبی مشهوری کُنجی] (فقیه - ۱۲۳۵) ولادت ۱۱۸۸

۱۹۶۶ء - محمد بن علی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن عبد اللہ بن عباس ہاشمی (۱۲۶ - ۱۰۰) ولادت ۶۰ - ہاشم بن محمد حنفیہ کا خلیفہ - مروان حمار نے قتل کر لیا - ابراہیم جانشین ہوا - ابراہیم سفاح اور منصور کا والد تھا -

۱۹۷۷- محمد بن علی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن حمزہ] (ادیب - شاعر عرب - محرف - ۲۸۶) عباسی خاندان کے پوتے کے پوتے - مقاتل الطالبین - امام علی نقی و حسن عسکری کے راویوں میں سے

۱۳۹۸- محمد بن علی [امام محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب] [تابعی - امام یحییٰ (۱۱۸) ابو جعفر امام محمد باقر ع - ولادت ۵۶ - عمر ۶۳]

۱۹۴- (مید) محمد بن علی [سید شمس الدین محمد بن علی بن حسین بن ابوالحسن] (فقیه - ۱۰۰۹) مدارک الاحکام - حاشیه ارشاد - حاشیه الغنیہ - شرح قصیده ابن ابی الحدید - شاگرد ابن الصائغ و مقدس اردبیلی

۳۶۰۔ محمد بن علی [شیخ محمد بن علی الشافعی] [فقیر - حدیثی] (یازدہم حیدر آباد) تھے۔ الطالب فی مناقب علی بن ابیطالب جو ۱۳۸۵ھ میں لکھی۔
۳۶۱۔ محمد بن عیسیٰ [محمد بن عیسیٰ بن حبان درانی بغدادی] [محدث - (۲۶۴)]

۳۲۰۔ محمد بن عیسیٰ [محمد بن عیسیٰ بن حبان درایتی بغدادی] (محدث - ۲۶۴)

۴۲۲۔ محمد بن عمران [ابو عبید اللہ محمد بن عمران بن موسیٰ بن سعد خراسانی بغدادی] (محدث - ۳۷۱ھ)

۱۳۷۰ھ۔ محمد بن عمروؒ محمد بن عمرو بن حزم النصارىؒ (صحابی) ۴۳۰ھ (قرہ) ۶۵۔ تمام معرکوں میں علیؑ کے ساتھ رہے۔ قتل عثمان میں ساسی تھے۔ قتل عثمان

۳۲۰۔ محمد بن عمرو بن عاص [صحابی - ۷۷ھ] جنگ صفین میں مارا گیا معاویہ کا طرفدار تھا۔ اس کا بھائی عبد اللہ تین لڑا

۳۲۰۔ محمد بن ابی عمیر [محمد بن ابی عمیر بغدادی] (محدث - فقیہ - تیسری صدی) از اصحاب امام رضا و محمد تقی ع

۳۲۰۔ محمد عینائی [شیخ محمد بن حسام عالمی عینائی] (فقہیہ - صدی یازدہم) معاصر جزینی

۳۲۔ مخدغوث [مخدغوث گوالیار] (صوفی - ۹۷۰ گوالیار) جو اہر خٹہ

۴۲۰۔ محمد بن ابی الفتح [محمد بن ابی الفتح بن ابی الفضل یعلیٰ] (فقیہ۔ محدث۔ نحوی۔ لغوی۔ ۷۰۹ھ) ولادت ۴۴۵ھ

۳۴۰- محمد قاسم [محمد قاسم خانوتوی دیوبندی] (متوفی - ۱۲۹۷) بریتیشہ الشیعہ - انقصار الاسلام - ولادت: ۱۲۴۸

- ۳۲۲ محمد بن لبید [محمد بن لبید انصاری] (مکمل - ۹۶)
- ۳۲۳ محمد بن الدین عربی [محمد بن علی بن محمد بن العربی طائی حاکم اندلسی (شیخ الاکبر)] (صوفی - ۳۸۸ دمشق) ولادت مرسیہ ۵۶۰ قزوین
مکمل - فصوص الحکم - تفسیر - مسامرات - دیکھو ابن العربی
- ۳۲۴ محمد بن الدین نیشاپوری [ابوسعید محمد بن یحییٰ بن ابی منصور نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۴۴۸ نیشاپور) کتاب محیط فی شرح الوسیط - الانتقام
فی مسائل الخلاف - شاگرد امام غزالی
- ۳۲۵ محمد بن الدین [امام ابو محمد حسین بن سعید فرافونی شافعی] (مفسر - محدث - ۵۱۶) تفسیر معالم التنزیل - مصابیح السنہ - (دیکھو بنوئی)
- ۳۲۶ محمد بن ابو سعید [محمد بن ابو سعید بن مسعود ثقفی] (صحابی - ۶۷۰) بخشی سے انکی مخالفت تھی - انتقام خون حسین لیا - مصعب اڑتے
ہوئے مارے گئے - ولادت سلسلہ
- ۳۲۷ محمد بن جہانیاں [سید جلال الدین حسین موسوی (جہان شت)] (صوفی - ۸۵۰) اوچے بہاء الدین کریمانی کو پوچھتی رکن الدین بن عبد اللہ
۳۲۸ محمد بن الملک [عبد اللہ سلطان پوری جالندھری] (فقہ - مشکلم - ۱۰۰۶) آگرہ) منہاج الطالبین - عیون الانبیاء - کشف المغیر
- ۳۲۹ محمد بن محمد [محمد علی بن عبد الباقی بن شمس الدین محمد بن سید شریف جرجانی] (مشکلم - ۹۹۵) ذائقہ الروافض
- ۳۳۰ محمد بن محمد [ابو محمد فتح الدین عبد اللہ بن محمد طبری] (محدث - صدی دوم) معرفۃ الصحابہ
- ۳۳۱ محمد بن محمد [محمد بن سلیم حامی] (صحابی -) علی کی طرف سے اصفہان کے گورنر
- ۳۳۲ مدینی [ابو موسیٰ محمد بن عمر بن احمد اصفہانی مدینی] (محدث - ۵۸۱ اصفہان) کتاب المغنی - کتاب الانساب - ولادت ۵۱۵ اصفہان
- ۳۳۳ مدینی [ابو الحسن علی مدینی] (مورخ - ۲۲۵) کتاب السقیفہ (دیکھو ابو الحسن مدینی)
- ۳۳۴ مرانی [ابو حفص عمر بن حسن] (محدث - ۷۷۸)
- ۳۳۵ مراکشی [عبد الوہاب مراکشی] (مورخ - تیرھویں صدی عیسوی) المغرب فی تاریخ المغرب - (دیکھو عبد الوہاب)
- ۳۳۶ مرتضیٰ [شیخ مرتضیٰ بن محمد بن محمد بن شمس الدین غفری] (فقہ - ۱۲۸۱) شیخ احمد زرقی اور شریف العلماء کے شاگرد
- ۳۳۷ مرتضیٰ [سید محمد بن محمد بن زید علوی] (ابو المعالی) (ریاضی - حکیم - منطقی - مشکلم - ۴۸۰) (نیز دیکھو سید مرتضیٰ علم الہدیہ)
- ۳۳۸ مرتضیٰ [سید مرتضیٰ شیری شیرازی سید شریف جرجانی] (فاضل حکیم -) آگرہ میں آکر علمائے اکبری میں شامل ہوئے - دہلی سے مشہد
بجاکر دفن کئے گئے - علم حدیث مکہ میں ابن حجر کی سے حاصل کیا - علوم حکمیہ کی تدریس کرتے تھے
- ۳۳۹ مرتضیٰ [سید مرتضیٰ حسینی بلگرامی زبیدی قادری حنفی] (صوفی - نقوی - محدث - ۱۲۰۵ مدینہ) ولادت ۱۱۴۵ - تاج العروس شرح قاموس -
شرح احیاء العلوم - انوار المنشائے فی احادیث المتواترہ - ترک وطن کر کے زبیدی گجرات اور مصر کے علماء سے پڑھا
- ۳۴۰ مرتضیٰ [سید صفی الدین ابو تراب مرتضیٰ بن الداعی بن قاسم حسینی رازی] (فقہ - صدی پنجم) محاصرہ غزالی - تہذیب العوام - فصول - (دیکھو سید صفی)
- ۳۴۱ مرزا جان [صاحب اللہ باغوی شیرازی اشعری شافعی] (مشکلم - اصولی - منطقی - اوائل صدی دہم) محاصرہ دہلی - کتاب الردود والنقد
علیٰ شرح المختصر عقدی
- ۳۴۲ مرزا محمد [حکیم مرزا محمد بن عنایت احمد خاں کشمیری] (فقہ - مشکلم - ۱۲۳۵) نزہۃ الثعالب - ایضاح المقال
- ۳۴۳ مرزا محمد [مرزا امجدی شیرازی] (انساب - مورخ - ۱۱۳۵ شیراز) (میرزا حسن - دیکھو حسن شیرازی)
- ۳۴۴ مرزبان [ابو الحسن علی بن احمد بن مرزبان بغدادی شافعی] (فقہ - ۳۷۶ بغداد) ابن قطان کا شاگرد - ابو حامد اسماعیلی کا استاد
- ۳۴۵ مرزبان [ابو سعید عبد اللہ محمد بن محمد بن محمد بن خراسانی بغدادی] (مستشرق -) (محدث - ادیب - ۳۸۳ بغداد) ابن ابی داؤد سحر وایت کرنا
- ۳۴۶ مرزا محمد [زید موصلی شمس الدین] (شاعر - نقوی - ادیب -)

۳۲۶۱- مرغی [سید حسن بن مرزہ بن علی مرغی حسینی] (فقیہ - ۵۸۰ھ)

۳۲۶۲- مرغی [مرغی بن یوسف حبلی] (فقیہ - ۱۰۳۰ھ) تیل المارب فقہ حبلی

۳۲۶۳- مرغینانی [ابو الحسن علی بن ابی بکر مرغی] (فقیہ - ۵۹۳ھ) ولادت ۵۳۰ھ - مدینہ

۳۲۶۵- مروان [مروان بن حکم بن عاص اموی] (صحابی - ۶۵ھ دمشق) ولادت مسکت - عثمان کا عزاو و داد

۳۲۶۶- مرہ بن کعب [مرہ بن کعب بنری شامی] (صحابی - ۵۵ھ اردن)

۳۲۶۷- مرزنی [ابو ابراہیم برہان الدین اسماعیل بن یحییٰ بن اسماعیل مرزنی مصری شافعی] (فقیہ - محدث - ۶۴۴ھ) مصاحب شافعی جامع الفوائد
جات الکبیر - مختصر المختصر - منشور - ترغیب -

۳۲۶۸- مرزنی [خازن المازنی] (ریاضی - ۴۳۰ھ) سکونت اندلس مصر کتاب الجبر و التثقیق - کتاب البصرات - آلات الرصد - مقدار الکسار والنور فی البصر

۳۲۶۹- مزید الافلاک [ابو عمر عیسیٰ بن عمر نقعی] (نحوی - ۱۴۹ھ) استاد خلیل - الاکمال - الجائع -

۳۲۷۰- مزیدی [رضی الدین ابو الحسن علی بن شیخ جمال الدین احمد بن یحییٰ مزیدی حلی] (فقیہ - صدی ہفتم) شاگرد علامہ حلی

۳۲۷۱- مرزنی [امام ابو الجراح جمال الدین یوسف بن عبدالرحمن قضاہی دمشقی شافعی] (محدث - ۷۴۲ھ) ولادت ۶۵۴ھ - حلب - تہذیب الکمال -

۳۲۷۲- مسیحی [امیر مختار علی الملک محمد بن عبید اللہ بن احمد بن ابی نصری] (کاتب - مورخ - ۴۲۰ھ) تاریخ مصر قصص الانبیاء - التلوین و التفریح
طراز حکم خلیفہ مصر - ولادت ۳۳۶ھ

۳۲۷۳- مستقری [ابو العباس جعفر بن محمد بن معتز نسفی سمرقندی غنی] (محدث - ۴۳۲ھ سمرقند) معرفۃ الصحابہ - دلائل النبوة خطیہ النبویہ -
کتاب التمثیل - فضائل القرآن - طب نبوی -

۳۲۷۴- مسروق [مسروق بن الاعدد ہمدانی کوفی] (تاجی - ۶۲ھ کوفہ) اسلام قبل وفات نبی اختیار کیا -

۳۲۷۵- مسطح [مسطح بن اثامہ بن عباد بن مطلب بن عبد مناف] (صحابی - ۳۴ھ) عمر ۵۶ھ

۳۲۷۶- مسمر بن کریم [ابو سلمہ مسمر بن کریم ہلالی کوفی] (محدث - ۱۵۵ھ)

۳۲۷۷- مسعود بن ناصر حسینی [محدث - ۴۷۷ھ]

۳۲۷۸- مسعود بن سعد [مسعود بن سعد بن سلمان ہمدانی جرجانی غزنوی] (شاعر فارسی - معاصر مسعود بن محمود غزنوی)

۳۲۷۹- مسعودی [قطب الدین ابو الحسن علی بن حسین بن علی بغدادی] (مورخ - ۳۴۶ھ قاهرہ) تاریخ مروج الذهب - اخبار الامم و خزائن الکونین
کتاب البیان اخبار الامم - اخبار الزمان - کتاب التنبیہ - کتاب الامامة

۳۲۸۰- مسودی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن مسعودی مروزی شافعی] (فقیہ - بعد ۴۲۰ھ مرو) شاگرد قتال مروزی - شرح مختصر مرزنی

۳۲۸۱- مسودی [تاج الدین ابو سعید محمد بن عبد الرحمن بن محمد بن اسانی مروزی شافعی] (لویب فقہ - صوفی - ۵۸۴ھ دمشق) ولادت ۵۲۲ھ
شرح مقامات حریری

۳۲۸۲- مسکین [مسکین] (شاعر لادو -) پیر انامر شہ گوہر جوہیں صدی میں ہوا ہے -

۳۲۸۳- مسلم بن حجاج [امام ابو الحسین مسلم بن الحجاج قشیری نیشاپوری] (محدث - ۲۶۱ھ) جامع الصحیح - ولادت ۲۰۴ھ یا ۲۰۶ھ

۳۲۸۴- مسلم بن حمیر [مسلم بن حمیر] (جغرافی - ۲۳۰ھ)

۳۲۸۵- مسلم بن عقیل [مسلم بن عقیل بن ابی طالب ہاشمی] (صحابی - ۶۰ھ کوفہ)

۳۲۸۶- مسلم بن ولید [مسلم بن ولید] (شاعر عرب - ۲۰۸ھ) دیوان سریع الغوانی

۳۲۸۷- مشور بن محمد [ابو عبد الرحمن محمد بن محمد بن نیری قرشی] (صحابی - محدث - ۶۴ھ مکہ) عبد الرحمن بن عون و ابی جانی

عبد اللہ بن

۳۲۹۸۔ مسیح الزماں خاں شاہجہانپوری [عالم - آخر صدی سیزدہم] استاد نظام حیدر آباد دکن -

۳۲۹۹۔ مسیح کاشی [سبح کاشی] [شاعر فارسی - ۱۰۶۶] ہند میں آکر ایران کو مراجعت کی -

۳۳۰۰۔ مشتاق احمد [مشتاق احمد امیٹھوی] [متکلم فقیہ - حی] ولادت ۱۲۷۳ شاکر عبد الرحمن پانی پتی فیض الحسن سہارنپوری سدید الدین خاں دہلوی

۳۳۰۱۔ مصطفیٰ [شیخ غلام محمد پانی پتی دہلوی لکھنوی] [شاعر اردو - ۱۲۴۰]

۳۳۰۲۔ مصطفیٰ [مصطفیٰ بن عبد اللہ حلبی شلبی] [مورخ - ۱۰۶۶] (دیکھو حاجی خلیفہ)

۳۳۰۳۔ مصطفیٰ تقریشی [امیر مصطفیٰ بن حسین جبین تقریشی] [رجالی - اوائل صدی یازدہم] نقد الرجال شاکر عبد اللہ شومتری - معاصر مذکور

۳۳۰۴۔ مصعب [مصعب بن عمیر بن ہاشم عبد ربی قرشی] [صحابی - ۲] قدیم الاسلام - جنگ احد میں شہید ہوئے

۳۳۰۵۔ مصعب [مصعب بن زبیر بن العوام] [تابعی - ۷۱] عبد اللہ بن زبیر کی طرف سے بصرہ کا گورنر - عبد الملک کی فوج سے شکست کھا کر مارا گیا

۳۳۰۶۔ مصنفک [محمد الدین علی بن مسعود بن محمد بسطامی عمری] [مفسر - ۸۷۵] خوارزمی کی اولاد سے - ولادت ۸۰۳

۳۳۰۷۔ مضمون [شیخ شرف الدین اکبر آبادی دہلوی] [شاعر اردو - بارہویں صدی] معاصر محمد شاہ و شاہ عالم

۳۳۰۸۔ مظہر [ابوبکر قاسم بن زکریا بن یحییٰ بغدادی] [محدث - ۳۰۵]

۳۳۰۹۔ مظہر [ابوبکر محمد بن عبد الواحد بن ابی ہاشم باوردی یعنی ایوردی بغدادی] [صوفی - لغوی - ۳۴۵] بغداد - مستدرک الصغیر الشعلب -

شرح الفصیح - کتاب الیواقیت - کتاب النوادر - فائت العین - فائت الجہرہ

۳۳۱۰۔ مظہر [ابوبکر محمد بن عبد الواحد بن ابی ہاشم بغدادی] [صوفی - لغوی - ۳۴۵] دیکھو ابوبکر زاہد

۳۳۱۱۔ مظہری [ابوالفتح ناصر الدین بن ابی المکارم عبد السید بن علی خوارزمی حنفی معتزلی] [فقیہ - لغوی - ادیب - لغوی - ۴۱۰] خوارزم - مغرب

فی اللغة - مصباح فی النحو - شرح مقامات جریری - ولادت ۵۳۸ خوارزم

۳۳۱۲۔ مطرف [ابو عبد اللہ مطرف بن عبد اللہ بن شجر حبشی بصری] [فقیہ - ۸۷۷]

۳۳۱۳۔ مطرف [ابو ایوب مطرف بن مازن صفحانی شافعی] [فقیہ - ۱۹۱ رقت]

۳۳۱۴۔ مطلب [مطلب بن ربیع بن حارث بن عبد المطلب ہاشمی] [صحابی - ۱۰] ۹ھ میں غزوہ افریقہ کے لئے مقرر کئے۔

۳۳۱۵۔ منظر جانچا ناں [مرزا شمس الدین حبیب اللہ منظر جانچا ناں دہلوی] [صوفی - شاعر فارسی و اردو - ۱۱۹۵] جانچا ناں عالمگیر کا دیوانا نام -

منظر خلص - ولادت ۱۱۱۱

۳۳۱۶۔ منظر حسن [منظر حسن] [عالم - حی] تہذیب المتین - کشف الحقائق - لمعة الضیاء

۳۳۱۷۔ معاذ بن جبل [معاذ بن جبل النزاری خزرجی] [صحابی - محدث - ۸۱ عمواس] عمر ۸۳ - عقبہ ثانیہ میں ۸ سال کی عمر میں مسلمان ہوئے۔

۳۳۱۸۔ معاذ بن مسلم [ابو مسلم معاذ بن مسلم البرز اوکونی] [لغوی - ۹۰ یا ۱۸۷] کسان کا استاد - محمد بن کعب قرظی کے مولیٰ - ۳۰ اسی کو چچا -

۳۳۱۹۔ معافری [ابوطالب عبد الجبار بن محمد بن علی معافری مغربی] [لغوی - ادیب - ۵۶۶] بغداد آکر علم حاصل کیا

۳۳۲۰۔ معانی اطرارہ [شیخ ابو الفرج معانی بن یحییٰ بن زکریا نہروانی جریری] [فقیہ - لغوی - لغوی - ۱۰] کتاب الجلبین والانیس تفسیر قرآن -

۳۳۲۱۔ معاویہ [معاویہ بن ابی سفیان صخر بن حرب اموی] [صحابی - محدث - ۶۰ دمشق] انکی ماں ہند بنت عتبہ کلمۃ الکبا دھنی فتح مکہ پر مسلمان

۳۳۲۲۔ معاویہ [معاویہ بن حکم سلمی] [صحابی - ۱۱۷] مدینہ میں بہت آتے رہتے تھے -

۳۳۲۳۔ معاویہ بن عمار بن خباب کوفی [فقیہ - محدث - ۱۷۵] از اصحاب امام جعفر و کاظم ع

۳۳۲۴۔ معبد [معبد بن خالد جہنی] [صحابی - ۷۲] عمر کچھ اوپر ۸۰

۳۳۲۵۔ معروف [ابی بخش خاں دہلوی] [شاعر اردو - انجام صدی سیزدہم]

۳۳۲۶۔ نظام عالی عثمان علی خاں کے استاد و اوار اللہ خاں کا ۱۳۳۵ھ میں انتقال ہوا ۱۰۷۰ھ کے قریب -

۳۳۳۳۳۳ معروف کرخی [ابو محنفہ معروف بن فیروز کرخی بغدادی] (صوفی - ۲۰۰ کرخ) امام علی رضا کے دربان و مرید - سری قحطی کے پیر - (کرخ بغداد کا محلہ ہے)

۳۳۳۳۳۳ معزی [محمد بن عبد الملک نیشاپوری] (شاعر فارسی - ۵۴۲) معز الدین سحر کا ملک الشعراء و امیر الاعراء
۳۳۳۳۳۳ معشوق علی [معشوق علی جوینی] (حکیم - فقیہ - ۱۲۹۸)

۳۳۳۳۳۳ معنی [معتز بن خنيس] (علامہ امام جعفر صادق) [محدث - ۱۴۵] نئس کیہ کے خروج کے بعد اسی کے کتبہ میں منصور قتل کرایا۔
۳۳۳۳۳۳ معمر بن راشد [ابو عروہ معمر بن راشد اذوی] (صحابی - ۱۵۳) ۵۸

۳۳۳۳۳۳ معمر بن عبد الوہاب [معمر بن عبد الوہاب بن رجاہ اصفہانی] [محدث - ۵۶۴] ولادت ۴۹۴ - تاریخ - معاجم
۳۳۳۳۳۳ معمری [ابو الحسن علی بن شیبہ بغدادی] [محدث - ۲۹۵]

۳۳۳۳۳۳ معقل [احمد بن علی المعقل جلی حصی] (نوی - ادیب - شاعر - ۶۴۴) ولادت ۵۶۴ - شاگرد ابو البقا و عکبری
۳۳۳۳۳۳ معقل بن یسار [معقل بن یسار مرزنی بصری] (صحابی - محدث -) زمانہ معاویہ میں یا ۶۶۰ کے بعد انتقال ہوا

۳۳۳۳۳۳ معن بن زائدہ [امیر ابو الولید معن بن زائدہ بن عبد اللہ شیبانی] (فیاض و جواد - ۵۱۱ البشت) بنی امیہ کی طرف سے مختلف ولایتوں کا امیر رہا - ایام گورنری سیستان میں خارجیوں کے ہاتھ سے مارا گیا۔

۳۳۳۳۳۳ معن بن عدی [معن بن عدی بلوی] (صحابی - ۱۲) جنگ یمامہ میں مارے گئے۔

۳۳۳۳۳۳ معین بن صفی [معین الدین بن صفی الدین] (مفسر - ۹۰۵) تفسیر جامع البیان

۳۳۳۳۳۳ معین الدین جشتی [خواجہ معین الدین حسن بن خواجہ غیاث الدین حسین جشتی سجری اجیری] (صوفی - ۶۳۳) اجیری مرید خواجہ عثمان بارونی - عمر ۱۰۰ سال

۳۳۳۳۳۳ معین الدین فراہی [معین الدین ہروی فراہی عرف ملا سکین] (واعظ - محدث - ۹۰۷) معارج النبوة

۳۳۳۳۳۳ معظاتی [امیر علاء الدین بن قلیج مصری] (مورخ - ۷۶۲) سیرۃ نبویہ - نکتہ تہذیب الکمال -

۳۳۳۳۳۳ مغیرہ [مغیرہ بن شعبہ ثقفی] (صحابی - محدث - ۵۰) اسلام عام الخندق - امیر کوفہ - عمر ۷۰

۳۳۳۳۳۳ مفلح [شیخ مفلح بن حسین صیری] (فقیہ - اوائل صدی دہم) شرح الشرائع - شرح الموجز مختصر الصالح - جواہر الکلمات - شاگرد ابن فہد - معاصر علی بن ہلال -

۳۳۳۳۳۳ مفید بن جہم [مفید الدین محمد بن جہم اسدی حلی] (فقیہ - صدی ہفتم) شاگرد محقق حلی و فخار - (نیز دیکھو شیخ مفید)

۳۳۳۳۳۳ مقاتل [ابو بسطام] [مقاتل بن حیان بلخی] [محدث - ۵۰] (ہند)

۳۳۳۳۳۳ مقاتل [ابو الحسن مقاتل بن سلیمان بن بشیر خراسانی مروزی بغدادی] [محدث - مفسر - ۱۵۰] تفسیر القرآن - مجاہد اور عطاء سے روایت کرتا ہے۔

۳۳۳۳۳۳ مقبل [مقبل اصفہانی] (شاعر فارسی - ۱۱۵۷) مومن خاں ناطم گجرات کے عہد میں ایران سے آیا۔

۳۳۳۳۳۳ مقبول احمد [مولوی سید مقبول احمد دہلوی] (واعظ بے بدل - ملازم رامپور - ج) ترجمہ القرآن - ترجمہ حلیہ البتین - ترجمہ سنن المطالبین

۳۳۳۳۳۳ مقداد [مقداد بن الاسود کندی] (صحابی - محدث - ۳۳۳ مدینہ) سادس الاسلام - مدینہ ستر تین میل مقام حیرت پر مرے۔

۳۳۳۳۳۳ مقداد [شیخ مقداد بن عبد اللہ بن محمد حلی] (فقیہ - متکلم - آخر صدی ہشتم) شرح باب - حادی عشر - شرح پنج المسترشدين جو ۹۲ ہیں لکھی - نیز العرفان فی فقہ القرآن - تلخیص الرائع شرح مختصر الشرائع - شرح سبادی الاصول - رصد القواعد - فاضل سیوری یا غروی مشہور ہیں

۳۳۳۳۳۳ مقدم [مقدم بن محمد کرب کندی] (صحابی - ۸۷) ۹۱

شاگرد و مقرب اول -

- ۳۳۵۱۔ مقدسی [امام ابو محمد عبداللہ بن ابی الوحش بری بن عبد الجبار مقدسی مصری] (نحوی - لغوی - ۵۸۲ھ) و شیخ صالح اللغاتی اشکزی
- ۳۳۵۲۔ مقدسی [محمد بن عبداللہ بن احمد] (محدث - ۷۸۹ھ)
- ۳۳۵۳۔ مقدسی [شمس الدین ابو عبداللہ محمد بن احمد مقدسی حبشی] (جزائی - صدی چہارم) ۳۷۵ھ میں احسن التقاسیم فی معرفۃ الاقوام لکھی
- ۳۳۵۴۔ مقدسی [شہاب الدین احمد بن محمد] (محدث - ۷۲۸ھ قدس) شرح لامیہ و شاطبیہ
- ۳۳۵۵۔ مقدسی [عبداللہ بن مقدسی] (شاعر عرب - ۷۷۸ھ) کشف الاسرار عن حکم الطیور والازہار
- ۳۳۵۶۔ مقدسی [محمد بن عبدالواحد حبشی] (محدث - ۳۴۲ھ قدس)
- ۳۳۵۷۔ مقدسی [ابو محمد عبدالغنی بن عبد الواحد بن علی مقدسی حبشی] (محدث - ۷۰۰ھ) ولادت ۵۴۱ھ - المعتمد - الاحکام - در الاثر الکمال - مصباح احادیث صحیحین ضمیمہ الحفاظ - نہایت المراد
- ۳۳۵۸۔ مقدس اردبیلی [دیکھو احمد اردبیلی] (نقیہ - ۹۹۳ھ)
- ۳۳۵۹۔ مقرب علی [سید مقرب علی خاں جگر نوی زار] (عالم - جی) ذریعۃ النجات - اربعین (ارسطو حیاہ رجب علی خاں کے بھانجے)
- ۳۳۶۰۔ مقری [احمد بن محمد بن احمد تلمسانی مالکی (نزیل قاہرہ)] (محدث - مفسر - ادیب - مورخ - ۱۰۴۱ھ) فتح الطیب جو اندلس کی تاریخ ہے
- ۳۳۶۱۔ مقری [امام شیخ الاسلام ابو عبدالرحمان عبداللہ بن یزید العمری الکوفی] (محدث - ۲۱۳ھ) ولادت حدود ۱۲۰ھ
- ۳۳۶۲۔ مقریزی [نقی الدین احمد بن علی بن عبدالقادر مصری] (مورخ - ۸۴۵ھ) شاگرد ابن خلدون - الخطط و الآثار یعنی تاریخ مصر نقود اسلامیہ - الخبر عن البشر
- ۳۳۶۳۔ مقنع [عطاف خراسانی] (مشعبد - ۱۶۳ھ) مدعی ربوبیت - مسلمانوں نے گھیر لیا تو اپنے گوزہر سے ہلاک کیا
- ۳۳۶۴۔ مرقا [مرزا مرقا نے نصیر آبادی] (شاعر فارسی - ۱۱۳۱ھ) دیوان اشعار
- ۳۳۶۵۔ محولی [ابو عبداللہ کحول بن ابی مسلم عبداللہ ذہلی کابلی دمشقی] (تابعی - ۱۱۸ھ دمشق) سعید بن عاص کا ملازم - فقیہ مفتی شام
- ۳۳۶۶۔ محلی [ابو محمد شیخ بن ابی طالب خوش بخت محمد قریوانی قرطبی] (نحوی - مفسر - ۴۳۷ھ) اعراب القرآن - تفسیر ۵ جلد
- ۳۳۶۷۔ ملا [عمر بن محمد بن خضر دہلی] (محدث - چھٹی صدی) وسیلۃ المتعبدين - نور الدین زنگی بادشاہ شام اسکا معتقد تھا - [طامیرزا - دیکھو ملائے شیر والی]
- ۳۳۶۸۔ ملا جیون [شیخ احمد امیٹھوی دہلوی] (مشکلم - ۱۱۳۰ھ) نور الانوار شرح المنار تفسیر احمدی - شاگرد ملا لطف اللہ کوٹاہا آبادی
- ۳۳۶۹۔ ملک الافضل [ابو القاسم شاہنشاہ بن بدر الجلی] (وزیر مصر - ۵۱۵ھ) اپنے والد کی وفات پر ۴۸۸ھ میں وزیر ہوا
- ۳۳۷۰۔ ملک الصالح [ابو الغارات طلائع بن رزیک] (وزیر مصر - ۵۵۶ھ) ولادت ۴۹۵ھ
- ۳۳۷۱۔ ملک العلماء [شہاب الدین احمد بن شمس الدین محمد دولت آبادی جوہوری] (فقیہ - محدث - ۴۸۸ھ جوہور) تفسیر بحر مواج - ہدایۃ السعداء - مناقب السادات
- ۳۳۷۲۔ ملک قلی [طالک قلی] (شاعر فارسی - ۱۰۲۴ھ) استاد ظہوری - ایران سے آکر ابراہیم عادل شاہ والی بجا پور کا ملازم ہوا
- ۳۳۷۳۔ ملک النجاة [ابو نزار حسن بن ابی الحسن صانی بن عبداللہ شافعی بغدادی] (نحوی - فقیہ - شاعر عرب - ۵۶۸ھ دمشق) ولادت ۴۸۹ھ
- ۳۳۷۴۔ ملوی [احمد ملوی] (فلسفی - منطقی - ۱۱۸۱ھ) سلم المروفون کی شرح منطق میں
- ۳۳۷۵۔ ممتاز العلاء [سید محمد تقی بن حسین بن علی لکھنوی] (نقیہ - ۱۲۸۹ھ)
- ۳۳۷۶۔ ملوک علی [ملوک علی ناٹوئی دہلوی] (فقیہ فاضل شافعی سیرزم) شاگرد مولوی رشید الدین خاں
- ۳۳۷۷۔ نمون [نظام الدین قمر الدین بنت دہلوی] (شاعر اردو - آخر صدی سیرزم)

۳۳۷۸- منازی [ابونصر احمد بن یوسف سلیکی منازی فارقی] [کاتب - شاعر عرب - ۴۴۴ھ] احمد بن مروان کردی صاحب بیانی تریک
 ۳۳۷۹- مناوی [محمد بن عبد الرؤف بن تاج العارفین] [محدث - ۱۰۳۰] کنز الحقائق - کتاب الصفوہ فی مناقب آل - [منقوب - سالم]
 ۳۳۸۰- منتخب الدین قلی [ابوالحسن بن ابوالقاسم عبید اللہ بن حسن بن حسین بن موسیٰ بن بابویہ قلی] [درجائی - صدی ششم] معاصر بن شہر آشوب
 یافعی شافعی کے استاد - ان کے پرورداد حسین شیخ صدوق کے بھائی تھے - شیخ طبرسی اور ابوالفتوح رازی سے روایت کرتے ہیں - عمر
 ۸۰ سے زیادہ -

۳۳۸۱- منتخب الدین [خواجہ منتخب الدین] [صوفی - ۶۹۵ دولت آباد] نظام الدین اولیا کے مرید
 ۳۳۸۲- منذری [زکی الدین ابو محمد عبد العظیم بن عبد القوی بن عبد اللہ شافعی شامی مصری] [محدث - فقیہ - ادیب - ۶۵۶] ولادت ۵۸۱
 - ترغیب وترہیب - معجم - قاہرہ کے جامع ظاہری کا مدرس
 ۳۳۸۳- منصور حلاج [ابو معتب حسین بن منصور ابوازی (دیکھو حلاج)] [صوفی - ۳۰۹] باپ کا نام سے مشہور ہوئے - انکا دادا جوہی تھا -
 سہل بن عبد اللہ شوستری اور جنید کا مرید

۳۳۸۴- منصور ستنگو [منصور بن عبد اللہ فارسی شیرازی] [فقیہ - صدی دہم] شرح تہذیب الاصول - معاصر شہید ثانی
 ۳۳۸۵- منصور [ابو ایوب منصور بن حازم کوفی] [محدث - فقیہ - دوسری صدی] امام صادق و کاظم سے روایت کی (دیکھو غیاث الدین منصور)
 ۳۳۸۶- منہال [منہال بن عمر اسدی] [محدث - صدی اول] امام زین العابدین سے روایت کی - حسین کے بھی صحابی تھے
 ۳۳۸۷- مودود [خواجہ قطب الدین مودود چشتی] [صوفی - ۵۳۷ چشت]

۳۳۸۸- مورج [ابو فید مورج بن عمرو بن حارث بصری نیشاپوری] [دخوی - ۱۹۵] خلیل کاشاگرد - غریب القرآن - کتاب المعانی -
 کتاب الانوار

۳۳۸۹- موسیٰ بن عقبہ [موسے بن عقبہ] [محدث - مورخ - ۱۴۱] کتاب المغازی
 ۳۳۹۰- موسیٰ کاظم [امام موسیٰ بن جعفر بن محمد بن امام زین العابدین] [امام ہفتم - ۸۳۳] ولادت ۱۲۸ - کاظمین بغداد کا ایک علمبردار
 ۳۳۹۱- موسیٰ بن نصیر [ابو عبد الرحمان موسیٰ بن نصیر] [تاجی - فاتح اندلس - ۹۷۰] ولادت ۱۹
 ۳۳۹۲- مولوی دوم [جلال الدین محمد بن بہاء الدین قنوی رومی] [صوفی - ۶۷۲] تونیہ - مولوی معوی - قنوی - شمس تبریز کے مرید
 (دیکھو جلال الدین رومی)

۳۳۹۳- مومن الطاق [ابو جعفر محمد بن علی بن نعمان الاحول کوفی] [متکلم - دوسری صدی] اصحاب امام کاظم سے - کتاب الاحتجاج امام ثانی
 کتاب مجالس -

۳۳۹۴- مومن [حکیم مومن خاں دہلوی] [شاعر اردو - ۱۲۶۸]
 ۳۳۹۵- مومن [مومن بن امیر محمد زمان حسینی دہلی تنگابنی مازندرانی] [طیب - صدی یازدہم] تحفۃ المومنین معاصرہ سلیمان صفوی
 ۳۳۹۶- مومن [عاجی محمد مومن بن حاجی محمد قاسم بن حاجی محمد ناصر شیرازی] [عارف - صدی یازدہم] معاصر علامہ مجلسی - خزانہ الخصال -
 ۳۳۹۷- مومن [امیر محمد مومن حسینی استرآبادی] [فقیہ - ۱۰۳۱] محمد قلی قطب شاہ والی حیدرآباد کے وکیل السلطنت - کتاب الرجعة
 ۳۳۹۸- مونس [میر قباب دہلوی لکھنوی] [شاعر اردو - ۱۲۹۲]

۳۳۹۹- مویہ شیرازی [مویہ الدین بہتہ اللہ بن موسیٰ شیرازی] [ادیب - ۴۰۰ قاہرہ] مجالس مویہ
 ۳۴۰۰- مہاجر [مہاجر بن ابی امیہ بن مغیرہ مخزومی] [صحابی - ۱۰] ام سلمہ کے بھائی - ابو بکر کی طرف سے یمن کے گورنر
 ۳۴۰۱- مہاجر [مہاجر بن خالد بن ولید مخزومی] [صحابی - ۳۷] جمل و صفین میں علی کے ساتھ تھے اور انکا بھائی عبد الرحمان معاویہ کے ساتھ

صفین میں شہید ہوئے۔

۳۴۰۔ مہدی [امام محمد بن حسن بن علی بن محمد بن امام رضا] (امام دوازدہم - ۱۰) ۲۶۰ میں پندرہ سال سرداب سامرہ میں غائب ہو گئے۔
۳۴۱۔ مہدی فتویٰ [ابوصالح سید محمد مہدی بن شیخ بہاء الدین محمد فتویٰ عالمی نجفی] (فقہیہ - آخر صدی ۱۲) سید مہدی بحر العلوم کی آستان
نتائج الاخبار (نیز دیکھو بحر العلوم)

۳۴۲۔ مہدی نزاقی [ملا مہدی بن ابو ذر نزاقی کاشانی] (فقہیہ - آغاز صدی سیزدہم) معتد الشیخہ - لوامح الاحکام - تحفۃ الرضویہ -
تجربہ فی اصول الفقہ - جامع السعادات - کسکول - محرق القلوب - محمد باقر ہبیانی کے شاگرد

۳۴۳۔ مہذب الدین نیلی [شیخ شہاب الدین ابو عبد اللہ حسین بن رودہ نیلی] (فقہیہ - محدث - صدی ہفتم) حسن بن ابو علی طبرسی سے
روایت کرتے ہیں۔

۳۴۴۔ مہلب [ابوسعید مہلب بن ابی صفہ ظالم بن سراق ازدی بصری] (تابعی - گورنیرہ و خراسان - ۸۲ مرد روز) اسکاباپ ظالم
بن سراق اصحاب علی سے تھا جو علی کی خلافت میں فوت ہوا۔

۳۴۵۔ مہلبی [ابو محمد حسن بن محمد بن عبد اللہ] (وزیر معز الدولہ - ۳۵۲ بغداد) ولادت ۲۹۱ - کاتب بلخ - مہلب بن ابی صفہ کی نسل
سے (دیکھو حسن بن ہارون)

۳۴۶۔ مہیار [ابوالحسین مہیار بن مرزویہ فارسی دہلی] (کاتب - شاعر عرب - ۲۲۸) مجوسی تھا۔ شریف رضی کے ہاتھ پر مسلمان ہوا
۳۴۷۔ میامیر [شیخ محمد میامیر] (صوفی - ۹۵۷ لاہور)

۳۴۸۔ میبذی [قاضی کمال الدین میر حسین بن معین الدین یزدی میبذی] (صوفی - حکیم - ۹۱۰) فوارج شرح دیوان حضرت علی جوہر ۸۹
میں لکھی - شرح ہدایۃ الحکمتہ

۳۴۹۔ میدانی [ابو الفضل احمد بن محمد بن احمد نیشاپوری] (نوی - ادیب - ۵۱۸ نیشاپور) مجمع الاشیال - السامی فی الاسامی - المنوذج
نویں - شاگرد واحدی

۳۵۰۔ میر [میر محمد تقی دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۲۵)
۳۵۱۔ میرزا کے جزائری [سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن نعمت اللہ موسوی جزائری] (فقہیہ - محدث - صدی بارزہم) دیکھو سید میرزا

۳۵۲۔ میرزا کے شیروانی [میرزا محمد بن حسن شیروانی اصفہانی] (دیکھو غلامیرزا) [فقہیہ - متکلم - ۱۱۹۹] حاشیہ معالم الاصول شرح شراعی
الاسلام - حاشیہ شرح تجرید قوشچی - المنوذج العلوم - معاصر شاہ سلیمان صفوی

۳۵۳۔ میرزاہد [میرزاہد بن قاضی محمد اسلم کابلی ہروی] (متکلم - ۱۱۰۱ کابل) حاشیہ شرح موائف - حاشیہ شرح تہذیب و دانی
۳۵۴۔ میرکلاں [میرکلاں اکبر آبادی حنفی] (محدث - ۹۸۳) خواجہ میرک بن جمال الدین محدث کے شاگرد - استاد ملا علی قاری و شاہ

جہانگیر - عمر ۱۰ سال

۳۵۵۔ میرلال [مفتی سراج العلماء، ضیاء الفقہاء، سید رحمت علی خاں دہلوی] (فقہیہ - تیرھویں صدی)
۳۵۶۔ میثم بحرانی [شیخ کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی] (متکلم - فیلسوف - فقہیہ - محدث - ۹۷۹) استاد علامہ مکی - شرح بیج البلاغہ

استقصاء النظر فی امامۃ الائمۃ الاثنی عشر - قواعد المرام -
۳۵۷۔ میثم تمار [میدثم تمار کوئی] (تابعی - ۱۰) یکے ازاں اصحاب علی - شہادت حسین کے بعد عبید اللہ بن زیاد نے شہید کیا۔

۳۵۸۔ میسی [علی بن عبد العالی میسی] (فقہیہ - ۹۶۸) (دیکھو علی بن عبد العالی)
۳۵۹۔ میسون بن بخت واسطی [طیبیہ - حکیم - صدی ہفتم ہرات] معاصر ابو علی سینا

- ۳۲۲۲- میمون [میمون بن مهران کوفی (ابوایوب رقی)] (تابعی - ۱۱۷)
- ۳۲۲۳- میمونہ [میمونہ] (صحابیہ - محدثہ - ۵۱ مدینہ) زوید رسول
- ۳۲۲۴- ناجم [ابو عثمان سعد بن سن بن شداد سمی] (ادیب - فاضل - شاعر عرب - ۳۱۴) ابن الرومی کامضاجب
- ۳۲۲۵- ناجی [محمد شکر دہلوی] (شاعر اردو - بارہویں صدی) محمد شاہی امیر میر خاں کا ملازم
- ۳۲۲۶- ناسخ [شیخ امام بخش لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۵۴)
- ۳۲۲۷- ناصر الدین [ابوبکر ناصح الدین احمد بن محمد بن حسین ارجانی] (فقیہ - شاعر عرب - ۴۴۵) ولادت ۴۴۰ ازجان عسکرم
- اور شوستر کا قاضی
- ۳۲۲۸- ناصر [شیخ ناصر بن ابراہیم بوہی احسادی عاملی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۸۵۳) حاشیہ قواعد علامہ - سیاحان
- بنی بویہ کی نسل سے
- ۳۲۲۹- ناصر حسین [سید ناصر حسین بن سید حامد حسین بن محمد قلی خاں لکھنوی] (فقیہ - متکلم - ح)
- ۳۲۳۰- ناصر خسرو [ناصر بن خسرو بن حارث اسماعیلی اصفہانی] (حکیم - سیاح - شاعر فارسی - ۴۳۱) سفر نامہ - کتاب السعادت
- ۳۲۳۱- ناصر بن رضا [سید ابوالبرہیم ناصر بن الرضا بن محمد بن عبداللہ حسینی] (فقیہ - محدث - پانچویں صدی) شاگرد ابو جعفر طوسی
- مناقب آل الرسول -
- ۳۲۳۲- ناصر الدین عسقلانی [امام شافع بن علی بن عباس عسقلانی مصری] (کاتب - ادیب - ۳۳۳) ولادت ۴۴۹
- ۳۲۳۳- ناصر الدین محمد [ابوالمنصور ناصر الدین محمد دہلوی] (مناظر - متکلم - صدی چہار دہم) امام فن مناظرہ نصارت سے ۱۳۱۲ء
- میں ۶۴ سال کے تھے۔
- ۳۲۳۴- ناصر علی [ناصر علی] (شاعر فارسی - صدی یازدہم) معاصر اورنگ زیب - [عاصری = سلاوی]
- ۳۲۳۵- نافع [امام ابو رویم نافع بن عبد الرحمن بن ابونعیم مدنی] (قاری - ۱۶۹ مدینہ)
- ۳۲۳۶- نافع [ابو عثمان سعید بن محمد قرطبی] (نحوی - صدی پنجم) ابوالحسن انطاکی کا شاگرد
- ۳۲۳۷- نافع بن سرجس [نافع بن سرجس دیلمی] (تابعی - محدث - ۱۱۷) غلام عبداللہ بن عمر
- ۳۲۳۸- نافع مکی [نافع مکی] (صوفی - ۱۲۱) [نامی = ابوالعباس نامی]
- ۳۲۳۹- نجاشی [ابوالعباس احمد بن علی بن احمد بغدادی] (رجالی - ۴۵۵ بغداد) شاگرد شیخ مفید - الرجال (دیکھو ابن العیاش)
- ۳۲۴۰- نجف علی خاں [قاضی نجف علی خاں بن محمد عظیم الدین جہری ٹوکی] (فاضل - ادیب - شاعر عربی و فارسی - آغاز ۱۲۴۱ھ) سحر نگار
- شرح مقامات حریری عربی میں - شرح متنبی - شرح حماسہ - شرح دساتیر یازندی - شرح قصیدہ بانٹ سعاد
- ۳۲۴۱- نجم اللہ [رضی الدین محمد بن علی استرآبادی نجفی شیبی] (نحوی - علامہ - ۶۸۶ ہجرت) شرح کافیہ - شرح شافیہ - تفسیر العقود
- ۳۲۴۲- نجم الدین علی خاں [نجم الدین علی خاں کاکوردی (تاج العلماء)] (فقیہ - ۱۲۲۹) قاضی القضاة کلکتہ
- ۳۲۴۳- نجم الدین بغدادی [نجم الدین محمود بن محمد بغدادی] (فقیہ - ۶۵۸) فتاویٰ فنیہ
- ۳۲۴۴- نجم الدین جبرودی [نجم الدین خضر بن شیخ شمس الدین محمد بن علی رازی جبرودی شیبی] (فقیہ - متکلم - صدی ہفتم ہجرت) ۸۲۸ میں
- تحقیق المبین حلیم لکھی - جامع الدرر شرح باب ہادی عشر - جامع الاصول
- ۳۲۴۵- نجم الدین کبری [ابوالنجم احمد بن عمر بنوٹی] (صوفی - ۶۱۷ خوارزم) اولیا گرشہور میں - ولادت ۵۴۰
- ۳۲۴۶- نجم الدین نخجوانی [شیخ احمد بن ابی بکر بن محمد نخجوانی] (طبییب - حکیم - ۷۰) شرح کتاب الاشارات - شرح کلیات قانون

۳۴۴۸- نجم الحسن [مولوی سید نجم الحسن] (فقہ - ح)

۳۴۴۸- نجیب الدین [نجیب الدین علی بن محمد بن یحییٰ عاملی] (فقہ - صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی - شرح اثنا عشریہ شیخ حسن

۳۴۴۹- نجیب الدین سمرقندی [نجیب الدین سمرقندی] (طیب - ۶۱۸) اسباب الامراض و علاماتہا - النجیبات

۳۴۵۰- نحاس [ابو جعفر احمد بن محمد بن اسماعیل مرادی مصری] (نحوی مفسر - ۳۳۸) تفسیر القرآن - اعراب القرآن - النسخ والمنسوخ - شرح

۳۴۵۱- نذیم بغدادی [ابو عبد اللہ حسین بن محمد بن عبد الوہاب بغدادی] (شاعری - لغوی - نحوی - قاری - ۵۲۴) خاندان آریغ

۳۴۵۲- نذیر احمد [نذیر احمد دہلوی] (ادیب اردو - ۱۳۳۱) مراۃ العروس - توبۃ النصوح - نبات النعش - الحقوق فیما بیننا و بینکم

فی الصرف - ترجمۃ قرآن -

۳۴۵۳- نذیر حسین بن سید جواد علی دہلوی [محدث - ۱۳۱۹] ولادت ۱۲۲۵ - شاگرد محمد اسحاق دہلوی و عبد الرحمن اہل و محمد عابد سندھی دہلی

عبد اللطیف بیڑی - استاد عبد اللہ غزنوی - عبد الجبار امرتسری - محمد بشیر سہروردی - محمد حسین لاہوری - احمد حسن دہلوی - عبد اللہ چکراواری

عبد الحق دہلوی - محمد سلیمان بھلواروی - بدیع الزمان لکھنوی -

۳۴۵۴- نزاقی [دیکھو جہدی نزاقی و احمد نزاقی]

۳۴۵۵- نسائی [امام ابو عبد الرحمن احمد بن شعیب بن علی خراسانی] (محدث - ۳۰۳ م) ولادت ۲۱۵ - سنن - خصائص علویہ

۳۴۵۶- نسفی [نجم الدین ابو جعفر عمر بن محمد النسفی حنفی] (متکلم - ۵۳۷ م) تیسرے فی علم التفسیر - عقائد

۳۴۵۷- نسفی [حافظ الدین ابوالبرکات عبد اللہ بن احمد بن محمود نسفی حنفی بغدادی] (مفسر فقہ - ۷۱۰) تفسیر مدارک التنزیل و اشارات الانوار کما لقا فی

۳۴۵۸- نسوی [حسن بن سفیان] (محدث - ۳۰۳)

۳۴۵۹- نسیمیہ [ام عطیہ بنت حارث انصاریہ] (صحابیہ -) غزوہ میں رسول اللہ کے ساتھ ہجرت کی تیمارداری کر چکی تھی -

۳۴۶۰- نشاط [نشاط] (شاعر فارسی - تیرھویں صدی) فتح معنی شاد و قاجار شاد ایران کا دھاج

۳۴۶۱- نشان [ابوسعید نشان بن سعید بن نشان بن حیر بن معتزلی] (فقہ - نحوی - لغوی - ادیب - شاعر) - ابن سینا کی کتاب کا بارشاد ہو گیا

۳۴۶۲- نصر بن مزاحم [شیخ ابو الفضل نصر بن مزاحم شافعی یمنی کوئی] (محدث - سورخ - صدی دوم) کتاب الصغین - کتاب النحل - مقتل حسین -

عین الوردہ - اخبار المختار - کتاب المناقب - لقب عطار - معاصر ابو مخنف

۳۴۶۳- نصر اللہ زنجانی [نصر اللہ بن ہبہ اللہ بن نصر زنجانی شافعی] (فاضل متبحر - ادیب - نحوی -) مقامات الحکیہ - سالتہ السعدیہ - کتاب البحر و الخیر

۳۴۶۴- نصر اللہ حارثی [سید نصر اللہ بن سعید بن حارثی] (ادیب - شاعر - فقہ - ۱۱۶۵) نادر شاہ کی طرف سے قسطنطنیہ سفیر بنا کر بھیجا گیا سلطان

۳۴۶۵- نصر اللہ کابل [نصر اللہ کابل] (متکلم -) صواعق درر شیعہ جس کا ترجمہ عبد الغزیز دہلوی نے تحفہ اثنا عشریہ لکھا

۳۴۶۶- نصر پوری [نصر پوری] (ادیب - ۱۲۹۱) المطالع النصریہ

۳۴۶۷- نصر بن منصور [ابو المرثد نصر بن منصور بن حسن ضبلی رقی بغدادی] (فقہ - شاعر - ۵۸۸) بغداد ولادت ۵۰۱ رقم

۳۴۶۸- نصیر [نصیر الدین دہلوی حیدر آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۵۴)

۳۴۶۹- نصیر الدین محمود [نصیر الدین محمود روشن چراغ دہلی] (صوفی - ۷۵۳) نظام الدین اولیا کو مرید (نیز دیکھو طوسی)

۳۴۷۰- نصر بن شمیل [ابو الحسن نصر بن شمیل بن خرشدہ مازنی بصری مروزی] (لغوی - محدث - ۲۰۴) ابو الحسن مازنی کو نام سے بھی مشہور ہے

۳۴۷۱- نظری [ابو الفتح محمد بن علی بن ابراہیم نظری] (محدث - ادیب - ۴۹۷) نظریہ اصفہان سورۃ فرسخ پر ایک قصیدہ ہے -

۳۴۷۲- نظام سادی [نظام الدین محمد بن حسین سادی] (فقہ - گیارھویں صدی) شاگرد شیخ بہائی - نظام الاوقال اور جامع عباسی آخری

۳۴۷۳- نظام الملک [ابو علی حسن بن علی بن اسحاق قوام الدین طوسی] (وزیر - ۸۵۵ م) اصفہان ولادت ۴۳۸ م - ملک شاہ سلجوقی کا وزیر فقہیوں اور

سے انھیں زجاج لفظیہ اور سیر و غیرہ کا شاگرد -

نجم الحسن - نجم الدین - نجم الدین

نظام الدین - نظام الدین - نظام الدین

نظام

صوفیوں کی بہت سلوک کرتا تھا۔ امام الحرمین اور ابوالقاسم قشیری کو اپنی مسند پر بٹھاتا تھا۔

- ۳۴۷۴۔ نظام معزلی [ابو اسحاق ابراہیم بن سپار معزلی بلخی بصری بغدادی] (متکلم - معاصر ہارون رشید) جاپٹکا استاد
 ۳۴۷۵۔ نظامی گنجوی [ابو محمد نظام الدین الیاسی گنجوی] (صوفی - شاعر فارسی - ۵۹۶ گنج) سکندر نامہ - معاصر طغرل بن ارسلان
 ۳۴۷۶۔ نظامی عروضی [نظامی عروضی سمرقندی] (شاعر فارسی - صدی ششم) شاگرد مغری - ملازم علاء الدین جہان سوز غوری - چار مقالہ
 ۳۴۷۷۔ نظام الدین احمد [سید نظام الدین احمد بن محمد معصوم دکنی شیرازی شیعی مدنی] (ادیب - فاضل - ۱۰۸۶) قطب شاہ ولی حیدر آباد کے داماد
 ۳۴۷۸۔ نظام الدین ولیا [نظام الدین اولیا دہلوی] (صوفی - ۷۲۵) وطن بدایوں - فرید شکر گنج کے مرید
 ۳۴۷۹۔ نظام الدین ابوالموید [نظام الدین ابوالموید] (صوفی - ۷۲۰ کوئل) بختیار کاکی کے مرید - کول
 ۳۴۸۰۔ نظام الدین استرآبادی [نظام الدین استرآبادی] (شاعر فارسی - ۹۲۱)
 ۳۴۸۱۔ نظام الدین اورنگ آبادی [نظام الدین اورنگ آبادی] (صوفی - ۱۱۲۲ اورنگ آباد) کلیم اللہ جہان آبادی کے مرید
 ۳۴۸۲۔ نظام الدین برہانپوری [نظام الدین برہانپوری] (فقہ - حدیث یازدہم) شاگرد قاضی نصیر الدین برہانپوری المتوفی ۱۰۳۱ - ۸۰۰
 ۴۴ سال عالمگیری کا ملازم رہا - فتاویٰ عالمگیری کی تیاری میں سب سے زیادہ اس نے کوشش کی۔
 ۳۴۸۳۔ نظام الدین بدخشی [قاضی نظام الدین بدخشی] (فقہ - ۹۹۲) عمر ۷۰ - جلال الدین اکبر کو سجدہ کرنا تجویز کیا اور کیا - ۱۰۳۱
 ۳۴۸۴۔ نظام الدین سہالوی [نظام الدین بن قطب الدین سہالوی لکھنوی] (حکیم - فقہ - ۱۱۶۱) عواسی صدر الشمس بازغہ صبح صادق
 شرح مسلم الثبوت۔

۳۴۸۵۔ نظیر [نظیر اکبر آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۱۹)

- ۳۴۸۶۔ نظیری [نظیری نیشاپوری] (شاعر فارسی - ۱۰۲۱) ملازم عبد الرحیم خان خاناں - معاصر جلال الدین اکبر و جلالگیر
 ۳۴۸۷۔ نعمت اللہ ولی [نور الدین سید نعمت اللہ ولی حسینی] (صوفی - ۸۳۴ دستور) انکی پوش خلیل اللہ کا احقر شاہ ولی بہمنی مرہٹہ - عمر ۷۵ سی زائد۔
 ۳۴۸۸۔ نعمت اللہ جزائری [سید نعمت اللہ بن عبد اللہ جزائری شوشتری] (فقہ - محدث - ۱۱۱۳) شرح تہذیب الاحکام شرح استبصار شرح غزالی الاسالی الخ انعم
 نوادر الاخبار - ریاض الابرار - نہر الربیع - قصص الانبیاء قاطع الحاج - شرح احتجاج - شرح عیون الاخبار - شرح تہذیب الاخوی - منہجی المطلب - ہدایۃ المؤمنین -
 ۳۴۸۹۔ نعمان بن بشیر [ابو عبد اللہ نعمان بن بشیر بن مقرن انصاری] (صحابی - محدث - ۶۲) معاویہ کی طرف سے کوفہ کا پھر یزید کی طرف سے حصص کا گورنر - ۴۴
 ۳۴۹۰۔ نعمان بن عجلان [نعمان بن عجلان انصاری] (صحابی - شاعر -) علی کی طرف سے عمان و بحرین کے گورنر
 ۳۴۹۱۔ نعمان بن عمرو [نعمان بن عمرو بن مہزن] (صحابی - ۲۱) جنگ نہاد میں مارے گئے - ساکن بصرہ کوفہ
 ۳۴۹۲۔ نعمانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن جعفر نعمانی شیعی] (کاتب - محدث -) کتاب الغیبة - کتاب الفرائض - رد الاسماعیلیہ - جامع الاخبار فیہ الاشیاء
 تفسیر القرآن - ابن ابی زینب نام سے بھی مشہور ہیں - شیخ مفید سے مقدم تھے - نعمانی منسوب بہ نعمان جو قرطبہ بغداد و واسطہ و درمیان۔
 ۳۴۹۳۔ نعیم [ابو عبد اللہ نعیم بن حماد خراسانی مروزی (نزہل مصر)] (محدث - ۲۲۸ سامرہ)
 ۳۴۹۴۔ نعیم بن مسعود [نعیم بن مسعود شجعی] (صحابی - ۳۶) واقعہ جمل میں علی کی پیروی سے پہلے طرفداران عائشہ نے قتل کر ڈالا
 ۳۴۹۵۔ نفقویہ [ابو عبد اللہ ابراہیم بن محمد بن عرفہ واسطی بغدادی] (نحوی - ادیب - ۳۲۳) ولادت ۲۲۴ کوفہ جہلب بن ابی صفہ کی نسل سے
 ۳۴۹۶۔ نفیس بن انیس [میر فرید علی نفیس ابن میر میر علی انیس لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۱) (نیز دیکھو ابن عوض)
 ۳۴۹۷۔ نفیس القطر سی [ابو العباس احمد بن عبد العزیز بن احمد مالکی قطرسی] (ادیب - شاعر عرب - غزلیہ - ۶۰۳ - تونس) عمر ۷۰
 ۳۴۹۸۔ نقاش [ابو بکر محمد بن حسن بن محمد مقری موصلی بغدادی] (محدث - ۳۵۱) ولادت ۲۶۶ - نقاشی دلائل النبوة معجم ثلاثہ
 ۳۴۹۹۔ نقاش [ابو بکر محمد بن علی بن حسن مصری] (محدث - ۳۶۹) ولادت ۲۸۲

۳۵۰۰۔ نمری [ابو عبد اللہ حسین بن علی نمری بصری] (نقوی - ادیب - شاعر عرب - ۳۸۵ھ بمصرہ)

لطف اللہ علیہ السلام و عبدالحی لکھنوی۔ ڈیڑھ ہزار ماہوار پر حیدر آباد کے فارن سکریٹری رہے۔

۳۵۲۶۔ وحشی [وحشی بن حرب حبشی] [صحابی۔] قاتل حمزہ و سہیلہ کذاب۔ جنگ طائف کے بعد مسلمان ہوا

۳۵۲۷۔ وداعی [علاء الدین علی بن مظفر کندی اسکندرائی دمشق شیشی] [حدث۔ ۷۱۶] دیکھو کاتب وداعی

۳۵۲۸۔ وراق نظیری [ابو المعالی سعد بن علی بن قاسم خزرجی] [شاعر عرب۔ ۵۹۸ بغداد] تذکرہ زینۃ الدہر۔ ملح الملح

۳۵۲۹۔ ورام [ابو الحسن ورام بن ابوالفراس شمشیری شعی حلی] [فقیہ۔ صدی ہفتم] محمود حمصی شاگرد۔ سید صفی الدین علی بن طاووس ابن ادریس کا نامائتہ الخوارج

۳۵۳۰۔ وزان [موفق الدین عبد اللہ بن عز بن نصر اللہ انصاری بلخلی] [فاضل حکیم طبیب شاعر۔ ۷۷۷] فقہ اور وعظ میں بھی ماہر تھا۔ امام حسین کا مرثیہ لکھتا ہے

۳۵۳۱۔ وزیر المزی [ابو القاسم حسین بن علی بن حسین یافقی] [از نسل یزدجرد بن ہرام] [شاعر عرب۔ ادیب۔ منطق۔ ۸۱۸] بخت کتاب الالباس مختصر

اصلاح المنطق۔ ادب الخواص۔ حاکم شاہ مصر کا وزیر

۳۵۳۲۔ وصالی [ابراہیم بن عبد اللہ بنی شافعی] [حدث۔ ۱۰] اسنی المطالب فی فضل علی بن ابیطالب۔ اکتفا فی فضل الاربعۃ الخلفاء

۳۵۳۳۔ وصال [مرزا محمد شفیع عرف مرزا کوچک شیرازی] [شاعر فارسی۔ ۱۲۶۲]

۳۵۳۴۔ ووطاط [رشید الدین محمد بن عبد الجلیل] [شاعر فارسی۔ ۵۷۸] شاعر بارگاہ اسد خوارزمی

۳۵۳۵۔ ووطاط [محمد بن ابراہیم انصاری کتبی] [ادیب۔ ۷۱۸] غرر الخصاص۔

۳۵۳۶۔ وکیع [وکیع بن کبراج کوفی] [مفسر۔ ۱۹۶ بغداد]

۳۵۳۷۔ وکیل [محمد وکیل احمد سکندر پوری] [بلیا] [فقیہ۔ تیرھویں صدی] ترجمۃ الاشباہ والنظائر۔ کلام المقبول فی اثبات اسلام آباء الرسول۔

۳۵۳۸۔ ولی [شمس علی اللہ گجراتی دہلوی] [شاعر اردو۔ بارہویں صدی] معاصر محمد شاہ۔ اردو کا آدم الشعراء

۳۵۳۹۔ ولی اللہ دہلوی [ولی اللہ بن عبد الرحیم عمری نقشبندی] [قطب الدین احمد] [شکلم حکیم۔ فقیہ۔ ۱۱۷۶] انکار مہدی عبد العزیز فیغ الدین محمد القادری

عبد اللہ فی فتح الرحمن ترجمہ قرآن۔ فوز الکبیر اصول تفسیر شرح موطا۔ قول الجلیل۔ مقاصد مضیہ۔ انصاف۔ قرۃ العینین۔ ازالۃ الخفا۔ حجة اللہ بالانعمہ۔

در الشیخین۔ تہذیبات الہیہ۔ فتح الخیر۔ سرور المخزون۔ ولادت ۱۱۱۴

۳۵۴۰۔ ولی اللہ فرخ آبادی [محمد ولی اللہ فرخ آبادی] [مفسر۔ ۱۲۴۹] تفسیر نظم الجواہر

۳۵۴۱۔ ولی اللہ لکھنوی [ولی اللہ فرنگی علی لکھنوی] [فقیہ۔ مشکلم۔ ۱۲۷۰] شرح مسلم الثبوت تفسیر معین الجواہر شرح غایۃ العلوم۔ حیرۃ المؤمنین

۳۵۴۲۔ ولی اللہ [ولی اللہ بن نعمۃ اللہ حسینی رضوی حارثی] [حدث۔ صدی یازدہم] مجمع البحرین فی فضائل السیطین۔ کنز المطالب فی فضائل علی بن ابیطالب

۳۵۴۳۔ ولید بن عقبہ [ولید بن عقبہ بن ابی معیط قرشی] [صحابی۔ ۷۰] عثمان کے مادی بھائی۔ اسلام بوقت فتح مکہ۔ گورنر کوفہ از طرف عثمان

۳۵۴۴۔ ولی [امام ابو عبد اللہ حسین بن محمد الوالی شافعی] [فرفری۔ حاسب۔ ۴۵۱] بسا سیری کے فتنہ میں قتل ہوا

۳۵۴۵۔ وہب بن متعبہ [ابو عبد اللہ وہب بن متعبہ صنعانی] [تابعی۔ محدث۔ ۱۱۴] الاخبار والقصص

۳۵۴۶۔ ویران [حافظ ویران] [شاعر اردو۔ صدی ۱۴] شاگرد ذوق

۳۵۴۷۔ وادی [مرزا ہادی لکھنوی] [عالم۔ ۱۲۹۰] خلاصۃ المصائب

۳۵۴۸۔ یارون [سید محمد یارون فرنگی پوری] [عالم۔ مشکلم۔ جی] توحید الائمہ۔ علوم القرآن وغیرہ

۳۵۴۹۔ یارون [یارون بن عبد اللہ] [حدث۔ ۲۴۳]

۳۵۵۰۔ یارون [ابو عبد اللہ یارون بن علی بن یحییٰ بغدادی] [انجم۔ ادیب۔ فاضل۔ ۲۸۸] کتاب البارع۔ کتاب النساء

۳۵۵۱۔ یاشم [یاشم بن عقبہ بن ابی وقاص] [مرقال] [صحابی۔ ۳۷۷] جنگ صفین میں علی کی ہمرای میں شہید ہوئے

۳۵۵۲۔ یاشم [شیخ یاشم بن محمد] [حدث۔ صدی ہفتم] مصباح الانوار فی مناقب امام الابرار۔ شاذان بن جبرئیل قتی سے روایت کی

لے ناظم عدالت کلکتہ۔ شاگرد عبد الحکیم مفتی محمد یوسف لکھنوی کے معاصر تھے۔

- ۳۵۵۳- ہاشم [سید ہاشم بن سلمان بن اسماعیل نحرانی] [محدث - فقیر - قفینہ - ۱۱۰۹] تفسیر ربیان - غایۃ المرام - معالم الزلفی - مدینۃ المعجزات تفسیر الی
در النضید مسائل الحدید - کتاب الحاج - ہایۃ الامان - ترتیب التہذیب - ایضاح حلیۃ الابرار - حلیۃ النظر - بیۃ المرضیہ - مناقب الشیعہ -
نسب عمر تفضیل الائمہ - نزہۃ الابرار - منار الافکار - کتاب الحجۃ - معجزات النبی - روضۃ العارفین -
۳۵۵۴- ہبۃ اللہ [ہبۃ اللہ بن علی بن محمد بن حمزہ حسینی] [شاعر - عرب - ۵۴۲] ولادت ۴۰۵ - دیوان مختارات شعرائے عرب
۳۵۵۵- ہرب بن خالد [ہرب بن خالد بصری] [محدث - ۲۳۵]
۳۵۵۶- ہروی [ابوہمل محمد بن علی ہروی] [لغوی - ۳۳۳] تلویح شرح فصیح ثعلب لغتیں (نیز دیکھو ازہری)
۳۵۵۷- ہروی [اسماعیل] [ابو الحسن علی بن ابوبکر بن علی ہروی موصلی] [فاضل - سیاح - ۱۱۱۱] سیاحت میں ضرب المثل - کتاب الباشا تانی معرفۃ الزیارات
۳۵۵۸- ہشام بن الیاس [شیخ ہشام بن الیاس حارثی] [فقیہ - صدی بیجم] ابوعلی طوسی سے روایت کی
۳۵۵۹- ہشام بن حکم [ہشام بن حکم کندی شیبانی کوئی] [ابو محمد] [متکلم - صدی دوم بغداد] امام جعفر کاظم کے اصحاب سے
۳۵۶۰- ہشام بن حکیم [ہشام بن حکیم بن حرام بن فیلد قرشی اسدی] [صحابی - ۱۰] اسلام بوقت فتح مکہ - اپنی باپ سی پیڑ مرگے - باپ کی وفات ۳۵۵ھ
۳۵۶۱- ہشام بن عاص [ہشام بن عاص] [صحابی - ۱۳] عمرو عاص کے بھائی - جنگ یرموک میں مارے گئے
۳۵۶۲- ہشام بن عروہ [ابوالمندر ہشام بن عروہ بن زبیر بن العوام مدنی] [تاجی - محدث - ۲۴۴] ولادت ۱۱۱ - منصور عباسی زمانہ میں کفر اور بھر
۳۵۶۳- ہشام بن عمار [ہشام بن عمار دمشقی] [محدث - خطیب - ۲۴۵] ولادت ۱۵۳ [ہشام بن محمد = کلی]
۳۵۶۴- ہشام الضریر [ابو عبد اللہ ہشام بن معاویہ زکونی] [نحوی - ۲۰۹] کتاب الحدود - کتاب المختصر - کتاب القیاس سبب خویش
۳۵۶۵- طالی [طالی استرآبادی] [شاعر فارسی - ۹۳۴] معاصر سلطان حسین و علی شیر و عبد اللہ ظاہر ازبک
۳۵۶۶- ہمام [ابوعلی حسن بن علی بن نصر عبدی واسطی بغدادی شعی] [شاعر - عرب - ۵۹۴] سکوت و دشت و بعلبک
۳۵۶۷- ہمدانی [عبد الرحمن بن عیسیٰ بن حماد] [ادیب - ۳۲۷] الفاظ الکتابیہ (نیز دیکھو بدیع الزمان)
۳۵۶۸- ہند [ہند بنت عتبہ بن ربیعہ امویہ] [صحابیہ - ۱۳] اسلام بوقت فتح مکہ - معاویہ کی ماں - آکلۃ الاکباد - جگر خوارہ
۳۵۶۹- ہرگز [محمد الدین فارسی شیرازی] [شاعر فارسی - صدی ہفتم] انابک سعد بن ابی کربز کی کا ملک الشعراء اسکی وفات پر خواجہ شمس الدین صاحب یوآن کے پاس
۳۵۷۰- ہیتی [شہاب الدین احمد بن حجر کی شافعی] [فقیہ - محدث - ۹۷۴] ولادت ۹۰۹ - مصر - صواعق خرقہ - شرح الفیہ (دیکھو ابن حجر کی)
۳۵۷۱- ہیتھم بن عدی [ابو عبد الرحمن ہیتھم بن عدی بن عبد الرحمن بصری کوئی] [ادیب - مورخ - ۲۰۹] ولادت ۱۱۴ - طبقات الفقہاء و المحدثین کتاب
التایخ علی النین - اخبار حسن بن علی - کتاب المثلث - کتاب المعجزین - تاریخ عجم و بنی امیہ - تاریخ الاشراف
۳۵۷۲- یافعی [عفیف الدین ابوالسعدات عبد اللہ بن اسعد کی شافعی] [مورخ - فقیہ - ۷۸۸] تاریخ امراء الجبلان - روض الریاحین - در النظم
خلاصۃ المفخر - شرح فصوص - نعمت اللہ ولی کے پیر -
۳۵۷۳- یاقوت حموی [شہاب الدین ابو عبد اللہ یاقوت بن عبد اللہ روی حموی بغدادی] [تاجر - سیاح - جزائی - ۴۲۴] ولادت ۵۷۵ - بغداد - نجم
البلدان - معجم الادباء - معجم الشعراء - کتاب المشرک
۳۵۷۴- یاقوت الملکی [امین الدین ابو اللہ یاقوت بن عبد اللہ موصلی] [ادب کا تبحر - خوشنویس - ۶۱۸] موصی] منسوب بولاب الفتح کلاشاہ بن سلجوق بن محمد غلشاہ اسلانی
۳۵۷۵- یاقوت الرومی [ابو اللہ محمد بن یاقوت بن عبد اللہ روی بغدادی] [شاعر - ۶۲۲]
۳۵۷۶- یاقوت مستعصمی [ابوالمجدد خواجہ عماد الدین یاقوت مستعصمی] [خطاط - ۶۹۸] خلاصہ کاوچہ جزیریہ و خطوں کو منسوخ کر دیا - مستعصم کا کاتب دیوان
۳۵۷۷- یحییٰ بن آدم [یحییٰ بن آدم اموی] [محدث - ۲۰۳]
۳۵۷۸- یحییٰ بن اکثم [یحییٰ بن اکثم بن محمد یحییٰ مروزی حنفی] [فقیہ - ۲۴۶] زہدہ - قاضی القضاۃ بغداد - شاگرد امام محمد

۵۸۱ سیریحی برکی [ابوالفضل یحییٰ بن خالد بن برمک] (وزیر - ۱۹۰ رقم) ہارون رشید کا وزیر - قید میں مرا

۵۸۲۔ یحییٰ بن جراح [تاج الدین ابو الحسین یحییٰ بن منصور بن جراح مصری] (کاتب۔ فاضل۔ ادیب۔ ۶۱۶ ھ/میاط) ولادت ۵۸۲ ھ

۳۵۸۳۔ یحییٰ بن حسین [ابو محمد یحییٰ بن حسین نیشاپوری] (نسب نامہ :-) نسب آل ابیطالب

۳۵۸۲: یحییٰ بن سعید (یحییٰ بن سعید بن قیس مدنی) (تابعی - ۱۲۳) (دیکھو ابو سعید انصاری)

۸۵ھ - یحییٰ بن سعید [شیخ ابو زکریا نجیب الدین یحییٰ بن احمد بن یحییٰ بن حسن بن سعید ہمدانی] (فقہیہ - اویسیہ - ۴۸۹) استاد عبد الکریم بن طاووس و علامہ حلی - جامع الشرائع فقہ میں - المدخل اصول فقہ میں - محقق حلی کے ابن عم -

۸۶ھ - یحییٰ قرطبی [ابوبکر صائغ الدین یحییٰ بن سعید بن تمام قرطبی] (فارسی - محدث - بخوی - لنوی - ۵۶۷ھ میل) ولادت ۸۶ھ قرطبہ بمصر

بعد ازیں علم حاصل کیا۔ سکونت موصل اختیار کی

۳۵۸- یحییٰ بن کثیر [ابو محمد یحییٰ بن یحییٰ بن کثیر مصدودی لیشی مالکی ۲ (محدث فقیہ ۳۴۴۴ قریطہ) شاگرد امام مالک اندلس میں مالکی مذہب کے بانی تھے] ۸۲

۳۵۸۸۔ یکے ابن مبارک (ابو محمد یحییٰ ابن مبارک بن خثیرہ عدویٰ یزیدی مقری بصری بغدادی) [نحوی- لغوی- ۴۰۲] مرود بامون- شاعر خلیفہ و

ابو عمرو و عمر۔۔ اسے کچھ کم۔ کتاب النواذیر

۳۵۸۹۔ یکجے بن معاذ [یکجے بن معاذ رازی] (حکیم رضوی - واعظ - ۵۷۷ نیشاپور)

۳۵۹۔ یحییٰ ابن معین [ابوزکریا یحییٰ ابن معین مدنی بغدادی] [محدث - ۲۳۳ھ مدینہ] ولادت ۱۵۸۔ تاریخ احوال الرجال

۵۹۱- کیے ابن مندہ [ابوزکر یاجیجہ بن عبد الوہاب بن محمد اصفہانی] [محدث - ۵۱۲ھ اصفہان] تاریخ اصفہان - انکو والد ۸۶ھ میں پیدا ہوا اور ۴۷۷ھ میں

۳۵۹۲۔ یکے امیری [شرف الدین احمد منیری] (صوفی ۷۷۲ ہجری) مرید شہاب الدین سہروردی۔ بہار الدین زکریا اور شیخ سعدی کے پربھائی

۳۵۹- یحییٰ بن واقد [ابو صالح یحییٰ بن واقد بن محمد بن عدی] (نخوی- لغوی- همدی سوم) شاگرد صمدی- ولادت ۱۶۵

۳۵۹۴۔ یحییٰ بن یحییٰ [یحییٰ بن بکر تمیمی نیشاپوری] (محدث: ۲۲۲)

۵۹۵-۳۔ یکے بن نعیر ابو سلیمان یکے بن عمر عدوانی بصری [تابعی۔ نحوی۔ محدث۔ ثقیفہ۔ ۱۲۹) قاضی خراسان۔ نیز بہت پیشانیہ۔ ابوالاسود کاشانی

۱۳۵۹ - یزید بن ابی حبیب [ابو جہاد یزید بن ابی حبیب اندلی مصری] (تابعی - ۱۲۸) ولادت ۵۴۳

۱۳۵۹-یزید بن ابی سفیان [یزید بن ابی سفیان، بن حربیاموی] [صحابی-۱۹ شام] فتح مکہ پر مسلمان۔ عمر کی طرف شام کا گورنر۔ اس کی وفات پر شاہ گورنر

۳۵۹- نیزیدین پارون [نیزیدین پارون] (نخوی - هدی سوم) معاصر اعمی

۳۵۹۴-یزید بن ابی محمد یحییٰ بن مبارک بن سفیرہ غدوی مرقری بصری بغدادی [الفوی - نحوی - ۲۰۲ مرد] دکنو یحییٰ بن مبارک اور ابی عبد اللہ

۳۲۰۔ یعقوب بن اسحاق [ابو محمد یعقوب بن اسحاق بن زید حضرمی بصری] [قاری۔ ۲۰۵] (دس شہر قاریوں میں سے)۔ اس کی اس کے

باب کی اور دادا کی سیب کی عمر ۸۸

۱-۳۴- یعقوب چرخى [يعقوب چرخى نقشبندى] (صوفى - ۸۵۱ هجرون)

۳۶۰. یعقوب بن کلس [ابوالفرج یعقوب بن یوسف بن ابراهیم] (وزیر - ۸۰۳ ق.هـ) ولادت ۳۱۸ بغداد در خزینہ بن محمد بن ابوالشامہ مقرر شد.

۴۰۲۔ یحییٰ بن امیہ [یعنی ابن امیہ بنی (ماں کا نام مُنیہ)] [صحابی۔ ۷۳ھ] جنگ صفین میں علی کی ہزای میں شہید ہوئے

۴۰۰-۴۰۱۔ یکنگ [غلام مصطفیٰ خاں دہلوی] (شاعر دو۔ بارہویں صدی) بمعاصر آبرو و جانجناں

۳۶۰- بیوت [ابوبکر بیوت بن مزرع بن یزید عبدی بصری] (ادیب اخباری - ۳۰۴ دمشق) جاحظ کا بھانجا

- ۳۶۳۔ یوسف بخرانی [شیخ یوسف بن احمد بن ابراہیم بن عصفور درانی بخرانی] (رجالی - ۱۱۸۶ اکریلا) ولادت ۱۱۰۷۔ نوۃ البحرین - حدائق النافحہ - شہاب ثاقب - در النقیۃ - اعلام القاصدین -
- ۳۶۴۔ یوسف جرجانی [یوسف بن محمد جرجانی] (محدث - ۳۹۸) خزائن الاکمل
- ۳۶۵۔ یوسف حلی [شیخ سدید الدین یوسف بن شیخ شرف الدین علی بن مہر حلی] (فقہ - ادیب - صدی ہفتم) والد علامہ حلی
- ۳۶۶۔ یوسف بن عمر [ابو نصر یوسف بن عمر بن محمد ازدی] (ادیب - فقیہ - لغوی - شاعر عرب - ۳۵۶) ولادت ۳۰۵
- ۳۶۷۔ یوسف قتال [شیخ یوسف قتال دہلوی] (صوفی - ۷۷۴ دہلی)
- ۳۶۸۔ یوسف ہمدانی [سید ابو یعقوب یوسف بن ایوب بن یوسف ہمدانی] (صوفی - فقیہ - ۵۳۵ بامیاں) ولادت ۴۴۴ ہجری - شاگرد ابوسعحاق شیرازی - مرو و ہرات میں بہت رہے -
- ۳۶۹۔ یوسفی [عزالدین حسن بن ابیطالب یوسفی] (فقہ - صدی دہم) شاگرد محقق ثانی - کشف الرموز شرح مختصر نافع
- ۳۷۰۔ یونس بن حبیب [ابو عبد الرحمن یونس بن حبیب بصری] (نحوی - ۱۸۲) شاگرد ابو عمرو بن العلاء - استاد سیبویہ - ولادت ۹۰
- معانی القرآن - کتاب اللغات - کتاب الامثال - کتاب النوادر
- ۳۷۱۔ یونس صدق [ابو موسیٰ یونس بن عبد الاعلیٰ بن موسیٰ صدق بصری شافعی] (فقہ - ۲۶۴ مصر) ولادت ۷۰ - امام شافعی کے اصحاب سے تھا -
- ۳۷۲۔ یونس بن عبید [یونس بن عبید بصری] (تابعی - ۱۳۹)
- ۳۷۳۔ یونینی [علی بن محمد بن احمد یونینی] (فقہ - محدث - زاہد - ۶۸۱ بعلبک) ولادت ۶۲۱
- ۳۷۴۔ یونس یقطینی [یونس بن عبد الرحمن یقطینی] (فقہ - محدث - ۲۸۰ مدینہ) امام موسیٰ کاظم و امام رضا سے روایت کرتا ہے - مخالفوں کے رد میں ایک ہزار کتابیں لکھیں -

اطلاع

جلد پنجم کے اس نمبر میں ساڑھے تین ہزار مشاہیر اسلام کا نہایت مختصر حال سرسری واقفیت کی نظر سے لکھا گیا ہے۔ اس کے نمبر میں انشاء اللہ ان میں سے پانچ سو اشہر المشاہیر کے تفصیلی حالات درج کئے جائیں گے۔

مَمَّتْ بِالْخَيْرِ

فروری ۱۹۱۹ء

کنز الجربات دہلی

یہ دوا خانہ سرپرستی جناب حکیم سید قاسم حسین صاحب المی اطیب بھٹیکہ کالی کھولہ لایا ہے جناب موصوف کے خاندانی نسخہ جات جو سید بسینہ انک بیچو ہیں اور جو اپنے اثر میں تیر ہفت ثابت ہو چکے ہیں بچو جو دگی جناب حکیم جیاتا رکھتے ہیں حکیم جیاتا نے دوا خانہ کیمبر سے اپنی پیش قیمت وقت کا بہت کچھ حصہ اس دوا خانہ کی دیکھ بھال میں صرف کر رکھا ہے بھلہ حکیم صاحب کے سینکڑوں بھریات کے صرف چند بھریات کا ذکر مختصر کیا جاتا ہے **امراض سر و چشم**۔ درو شقیقہ۔ یعنی ادھا مسیگی درو۔ آنکھ کے ڈھیلے میں رو کا ہونا۔ نظر کی کمزوری۔ دھندلہ۔ جالار بال روئی وغیرہ کا پڑنا آنکھ کا دھکے آنا پوٹوئی سوزش اور درم وغیرہ وغیرہ غرض کہ ان تمام تکالیف کے دور کرنے کے مہرب و تیر ہفت۔ صناد۔ شفاف۔ بڑو یعنی پوٹی سر وغیرہ موجود ہیں جن کے استعمال کے بخود ہی دیر بعد درو سوزش میں تسکین معلوم ہونے لگتی ہے اور صرف چند روز کی استعمال سے مرض بالکل جاتا ہے تہا ہی حکیم صاحب کو امراض چشم میں خاص تجربہ ہے ہدایات امراض بالائے جو مرض ہو مافا و مفعل تحریر کریں کہ اسکی موافق دوا روانہ کیا جاسے۔ **امراض جگر و طحال** کا شہ طبعی علاج۔ درم جگر و تلی خواہ کنہا ہی بڑھ گیا ہو بیت نقدہ کی مانند بھول گیا ہو چہرہ اور بدن پر زردی چھائی ہو۔ چلنا پھرنا۔ اٹھنا۔ بیٹھنا یا کھانا ہو گیا ہو ان تمام شکایتوں کے لئی ایک عرق کا استعمال کیا جاتا جو تین ہفتہ میں تمام شکایات کو نیست نادر و ذکر و تیل ہے ضرور انجان کیسے قیمت فی شیشی ورنی۔ ایک لکھ۔ ۲۰ خوراک ہر علاوہ محصول لاک۔

امراض مخصوصہ مردان۔ طلاء برائے ضعف یاہ خرابی طلق وغیرہ کی وجہ سے عضو مخصوص میں لاغری کی اور موٹی رگوں کا پیدا ہونا عرق عضو مخصوص کی جملہ شکایات کے دور کرنے کے ہے۔ ہمارا تیار کردہ طلاء مردی اکیر صفت چیز ہے بہت سے مایوس علاج مریض اس طلاء سے شفا یاب ہو چکے ہیں پس اگر آپ بھی مردی کا اہلی جو لڑکی میں ہونا چاہتے ہیں تو اس طلاء کو دنگائے اور قدرت الہی کا ماشہ دیکھتے اس کی استعمال سے بدن پر آبلہ یا زخم وغیرہ کچھ نہیں پڑتا صرف اس طلاء کی مالش کر دینا کافی ہے باندھنی کی چنداں ضرورت نہیں خونی یہ کہ اگر تندہ ست دی استعمال کرے تو اسکی موجودہ قوت زیادہ مستحکم ہو جاتی ہے قیمت فی شیشی جنہیں اکیر لطلا ہوتا ہے ہر محصول۔ **مرض سوزاک** عالی شہ طبعی دوا۔ سوزاک کیسا ہی پڑا ناکوں ہوتے پڑ گئے ہوں۔ مثلاً نہ کو قریب بد گوشت بڑھ گیا ہو۔ ہمارا موصوف کو دنگا کر استعمال کریں چند یوم میں فائدہ کی حاصل ہو جائیگا قیمت ہر لکھ۔ **مرض جہر بال**۔ یہ نہایت مریضی ہے۔ اگر نوجوان اس میں میں مبتلا ہو تو یہ مرض تیسے امراض کی جڑ ہے۔ پس اگر اسکا خیال نہ رکھا جائے۔ تو مایوس کن اور اندیشہ ناک نتائج دیکھتے ہیں آتے ہیں اسی جہاں تک ہو گا اس دی کرنے کرے کوئی ادویہ کا استعمال کرنا ضروری ہے ہمارا دوا خانہ میں اس مرض کو نیست و نابود کرنے والی زود اثر دوا تیار ہے جو نہ صرف جہر بال کی شکایت کو دفع کرتی ہے بلکہ اسکی علاوہ جملہ بعض کوقات دیتی ہیں با زیادہ پیدا کرتی ہیں قوت یا منہ برباتی ہیں اور دماغ قوی کرتی ہیں قیمت فی شیشی ۲۰ لکھ

گرایاں سے محصول۔ **امراض مخصوصہ زنان**۔ عورتوں کے تمام مخصوص اور پیشہ امراض کی جہر و دایہ جو دایہ یا چنچہ یوم سقلا کے لئے شفا دہی مائل ہو جاتی ہے مفعول حالات بدرجہ خط و کتابت معلوم فرمائیں **دوا لاسویہ** دوا ضعف دماغ جہر بال سوزاک دوا ضعیف جہر بال کی دوا ہے جو تین ہفتہ میں فائدہ کی حاصل ہو جائیگا قیمت ہر لکھ۔ **مرض سوزاک** خوراک ہر علاوہ محصول لاک خوراک ہر علاوہ محصول لاک (لوٹ) ہر قسم کا مفعول دوا خانہ سرپرستی جناب حکیم سید قاسم حسین صاحب المی اطیب بھٹیکہ کالی کھولہ لایا ہے

215 DUE DATE 1945 9

--	--	--

